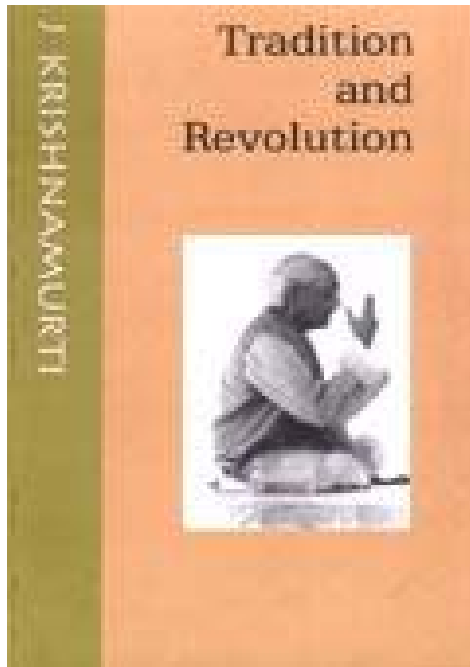

J. KRISHNAMURTI

TRUYỀN THỐNG VÀ CÁCH MẠNG
TRADITION AND REVOLUTION

Lời dịch: Ông Không

www.jkrishnamurtionghong.com

– Tháng 6 - 2011 –

TRUYỀN THỐNG VÀ CÁCH MẠNG

TRADITION AND REVOLUTION

[*Nguồn:* www.tchl.freeweb.hu]

Nội dung

Lời tựa bởi Pupul Jayakar và Sunanda Patwardhan

New Delhi, 1970

- Đôi thoại 1 – Ngọn lửa của Đau khổ
- Đôi thoại 2 – Thuật giả kim và Sự Đột biến
- Đôi thoại 3 – Ngăn chặn Sự Xấu xa
- Đôi thoại 4 – Thức dậy của Năng lượng
- Đôi thoại 5 – Bước Đầu tiên là Bước Cuối cùng
- Đôi thoại 6 – Năng lượng và Sự Đột biến
- Đôi thoại 7 – Người Quan sát và Cái gì là
- Đôi thoại 8 – Chuyển động Rút vào
- Đôi thoại 9 – Thời gian và Sự Thoái hóa
- Đôi thoại 10 – Chết và Sống
- Đôi thoại 11 – Vẻ đẹp và Sự Nhận biết

Madras, 1971

- Đôi thoại 12 – Nghịch lý của Nhân duyên
- Đôi thoại 13 – Truyền thống và Hiểu biết
- Đôi thoại 14 – Xung đột và Ý thức
- Đôi thoại 15 – Bản chất của Thâm nhập
- Đôi thoại 16 – Trật tự và Sự Hình thành Ý tưởng
- Đôi thoại 17 – Sự vật, Hiểu biết và Nhận biết

Đối thoại 18 – Năng lượng và Phân chia
Đối thoại 19 – Tự do và Cánh đồng

Rishi Valley, 1971

Đối thoại 20 – Hồn mang của Truyền thống
Đối thoại 21 – Đạo sư, Truyền thống và Tự do
Đối thoại 22 – Tự do và Ngục tù
Đối thoại 23 – Ổn định và Hiểu biết

Bombay, 1971

Đối thoại 24 – Những tế bào não và Sự Đột biến
Đối thoại 25 – Thượng đế
Đối thoại 26 – Năng lượng, Hồn mang và Sự Sống
Đối thoại 27 – Thông minh và Dụng cụ
Đối thoại 28 – Hiệp thông đúng đắn
Đối thoại 29 – Sinh tồn thuộc sinh học và Thông minh
Đối thoại 30 – Cái trí và Quả tim

Lời tựa
của Pupul Jayakar và Sunanda Patwardhan

New Delhi, ngày 11 tháng 5 năm 1972

Từ năm 1947 trong khi ở Ấn độ, J. Krishnamurti đã đều đặn gặp gỡ và tổ chức những nói chuyện cùng một nhóm người từ nhiều nền quá khứ và kiến thức khác nhau – những người trí thức, những người chính trị, những nghệ sĩ, những khát sĩ. Suốt những năm này, phương cách của thâm nhập đã phong phú thêm và đã định hình. Điều gì được bộc lộ trong những nói chuyện này, như qua một kính hiển vi, là cái trí tinh tế, bao la, và linh động lạ thường của Krishnamurti và sự tiến hành năng động của sự nhận biết. Tuy nhiên, những đối thoại này không là những câu hỏi và những trả lời. Chúng là một thâm nhập vào cấu trúc và bản chất của ý thức, một thâm nhập của cái trí, những chuyển động của nó, những biên giới của nó và cái vượt khỏi. Nó cũng là một tiếp cận đến phương cách của sự đột biến.

Trong những đối thoại này đã có một thâm nhập thăm thăm cùng nhau của nhiều cái trí lệ quy định và hoàn toàn khác biệt. Đã có một thách thức thăm thăm của cái trí của Krishnamurti, một chất vấn nghiêm khắc không ngừng nghỉ mà đã mở toang những chiều sâu của tinh thần con người. Người ta là một bằng chứng không những cho sự đang lan rộng và đang khoét sâu của ‘cái vô giới hạn’ nhưng còn cả sự

tác động của nó vào cái trí bị giới hạn. Chính sự thâm nhập này khiến cho cái trí linh động, đang làm tự do nó ngay tức khắc khỏi quá khứ và khỏi những khe rãnh của bị quy định hàng thế kỷ.

Trong những đối thoại này, Krishnamurti bắt đầu thâm nhập từ một vị trí hoàn toàn ngập ngừng, từ một trạng thái của ‘không-biết’, và vậy là trong một ý nghĩa, anh bắt đầu tại cùng mức độ như những người tham gia. Suốt bàn luận, những thâm nhập thuộc phân tích khác nhau được thực hiện; do dự và dò dẫm. Có một nghi vấn mà không-tìm kiếm đáp án tức khắc: một theo dõi từng bước một về những qui trình của sự suy nghĩ và sự cởi bỏ của nó – một chuyển động của xuyên thủng và thẩm thấu, mọi chuyển động đang xô đẩy sự chú ý mỗi lúc một thăm thẳm hơn đến tận cùng những ngõ ngách của cái trí. Một chuyển tải tinh tế không-từ ngữ xảy ra; một bộc lộ của chuyển động tiêu cực khi nó gỡ gỡ chuyển động tích cực của suy nghĩ. Có ‘đang thấy’ của sự kiện, ‘cái gì là’, và sự đột biến của ‘cái gì là’. Lại nữa điều này được nhận biết từ những phương hướng khác nhau để kiểm tra giá trị của nó.

Bản chất của sự phân hai và sự không-phân hai được phơi bày trong ngôn ngữ đơn giản. Trong trạng thái của chất vấn đó, một trạng thái khi người chất vấn, người trải nghiệm tan biến, trong một ánh chớp, ‘sự thật’ được phơi bày. Nó là một trạng thái của không-suy nghĩ tuyệt đối.

‘Cái trí là thùng chứa của chuyển động, khi chuyển động đó không hình dạng, không “cái tôi”, không tầm nhìn, không hình ảnh, nó yên lặng tuyệt đối – trong nó không có ký ức. Vậy là, những tế bào não trải qua một thay đổi – Những tế bào não quen thuộc sự chuyển động trong thời gian. Chúng là cặn bã của thời gian và thời gian là chuyển động; một chuyển động bên trong không gian mà nó ra khi nó

chuyển động – Khi không có chuyển động, có sự tập trung vô hạn của năng lượng – Vì vậy sự đột biến là sự hiểu rõ về chuyển động, và sự kết thúc chuyển động trong chính những tế bào não.’

Sự bộc lộ của tích tắc của đột biến, của ‘cái gì là’, sáng tạo một kích thích hoàn toàn mới mẽ cho toàn lãnh vực của sự thâm nhập thuộc tôn giáo và thuộc trí năng.

Có lẽ có những lặp lại trong những đối thoại nhưng chúng không bị loại bỏ, bởi vì nếu làm như thế sẽ kiềm chế sự hiểu rõ về bản chất của ý thức và phương pháp của thâm nhập.

Chúng tôi cảm thấy rằng những bàn luận này sẽ có ý nghĩa cơ bản và trợ giúp cho những người đang tìm kiếm một manh mối cho sự hiểu rõ của cái tôi và của sự sống.

Đối thoại 1

NGỌN LỬA CỦA ĐAU KHỔ

New Delhi, ngày 12 tháng 12 năm 1970

Chúng ta đang đi bộ trong một ngôi vườn thoáng đãng gần một khách sạn to lớn. Có một dải xanh sẫm vàng trong bầu trời phía tây và tiếng ồn của những chiếc xe buýt, xe cộ đang chạy qua. Có những cây non tươi tốt đầy hứa hẹn, được tưới nước hàng ngày. Chúng vẫn còn đang tăng trưởng, đang sáng tạo những ngôi vườn và một con chim đang vỗ cánh trong bầu trời, bay lượn vùn vụt vòng vòng trước khi bỏ nhà xuống quả đất; và ở phía đông, mặt trăng đang từ từ tròn trịa. Điều gì đẹp đẽ không là những sự việc này nhưng, sự trống không vô hạn dường như ôm trọn quả đất. Điều gì đẹp đẽ là người đàn ông nghèo khổ gặm đầu xuống đất, đang mang một chai dầu hôi nhỏ.

Krishnamurti: Đau khổ có nghĩa gì trong quốc gia này? Những con người trong quốc gia này gặp gỡ đau khổ như thế nào? Họ chạy trốn đau khổ qua sự giải thích về nghiệp lực? Cái trí ở Ấn độ vận hành như thế nào khi nó gặp gỡ đau khổ? Người Phật giáo gặp gỡ nó trong một cách, người Thiên chúa giáo trong một cách khác. Cái trí Ấn giáo gặp gỡ nó như thế nào? Nó kháng cự đau khổ, hay tẩu thoát đau khổ? Hay cái trí Ấn giáo lý luận nó?

Người hỏi P: Liệu thực sự có nhiều cách gặp gỡ đau khổ? Đau khổ là sự buồn bã – buồn bã vì ai đó chết, buồn bã vì chia ly. Liệu có thể gặp gỡ đau khổ này trong những phương cách khác nhau?

Krishnamurti: Có nhiều cách tẩu thoát nhưng chỉ có một cách duy nhất để gặp gỡ đau khổ. Thật ra, những tẩu thoát mà chúng ta quen thuộc là những phương cách để lẩn trốn sự kinh hoàng của đau khổ. Bạn thấy, chúng ta sử dụng những giải thích để gặp gỡ đau khổ nhưng những giải thích này không giải đáp được nghi vấn. Cách duy nhất để gặp gỡ đau khổ là hiện diện mà không có bất kỳ kháng cự, hiện diện mà không có bất kỳ chuyển động thoát khỏi đau khổ, cả bên ngoài lẫn bên trong, vẫn còn trọn vẹn cùng đau khổ, mà không muốn thoát khỏi nó.

P: Bản chất của đau khổ là gì?

Krishnamurti: Có đau khổ cá nhân, đau khổ hiện diện khi có sự mất mát một ai đó mà bạn thương yêu, sự cô độc, sự chia ly, sự lo âu cho người khác. Cùng cái chết, cũng có cảm giác rằng người khác đã không còn hiện diện, và có quá nhiều điều mà anh ấy đã mong muốn thực hiện. Tất cả điều này là đau khổ cá nhân. Rồi thì có người đàn ông đó ăn mặc rách nát, bần thủ, đầu cúi gằm; ông ấy dốt nát, ông ấy không chỉ dốt nát về hiểu biết sách vở, nhưng sâu thẳm, thực sự dốt nát. Cảm giác mà người ta có cho người đàn ông đó không phải là tự-thương xót, cũng không phải có một đồng hóa cùng người đàn ông đó; không phải rằng bạn được đặt vào một vị trí tốt đẹp hơn ông ấy và vì vậy bạn cảm thấy thương hại ông ấy, nhưng bên trong người ta có một ý thức của trọng

lượng không-thời gian của đau khổ trong con người. Đau khổ này không có một chút cá nhân nào về nó. Nó hiện diện.

*P: Tại sao anh đang nói, chuyển động của đau khổ đã và đang vận hành bên trong tôi. Không có nguyên nhân ^{ít} c
khắc cho đau khổ này nhưng dường như nó giống như cái
bóng, luôn luôn theo cùng con người. Anh ấy sống, anh ấy
thương yêu, anh ấy hình thành những quyển luyến và mọi thứ
kết thúc. Dù điều gì anh nói có thực sự đến chừng nào, trong
việc này có một vô hạn của đau khổ. Làm thế nào nó sẽ kết
thúc? Dường như không có đáp án. Ngày hôm trước anh đã
nói trong đau khổ là toàn chuyển động của đam mê. Nó có
nghĩa gì?*

Krishnamurti: Liệu có một liên quan giữa đau khổ và đam mê? Tôi không hiểu đau khổ là gì. Liệu có một việc như đau khổ mà không có nguyên nhân. Chúng ta bắt đau khổ mà là nguyên nhân và hậu quả. Người con trai của tôi chết; trong đó được bao hàm sự đồng hóa cùng người con trai của tôi, tôi muốn cậu ấy là cái gì đó mà tôi không là, tôi tìm kiếm sự tiếp tục qua cậu ấy; và khi cậu ấy chết, tất cả điều đó bị khước từ và tôi phát giác mình không còn mọi hy vọng nào. Trong đó có tự-thương xót, sợ hãi; trong đó có buồn bã mà là nguyên nhân của đau khổ. Đây là số mạng của mọi người. Đây là điều gì chúng ta có ý qua từ ngữ đau khổ.

Cũng có đau khổ của thời gian, đau khổ của dốt nát, không phải sự dốt nát của hiểu biết nhưng sự dốt nát của tình trạng bị quy định hủy hoại riêng của người ta. Đau khổ vì không hiểu rõ về chính người ta; đau khổ vì không hiểu rõ về vẻ đẹp tại chiều sâu của sự hiện diện của người ta và vượt khỏi nó. Liệu chúng ta có thấy rằng khi chúng ta lần trốn đau

khô qua những hình thức giải thích khác nhau, thực sự chúng ta đang phung phí một việc lạ thường đang xảy ra?

P: Vậy thì người ta làm gì?

Krishnamurti: Bạn đã không trả lời câu hỏi của tôi, ‘Liệu có, một đau khổ mà không có nguyên nhân và hậu quả?’ Chúng ta biết đau khổ và chuyển động rời khỏi đau khổ.

P: Anh đã nói về đau khổ không-dính dáng nguyên nhân và hậu quả. Liệu có một trạng thái như thế?

Krishnamurti: Con người đã sống cùng đau khổ từ thời gian không thể nhớ được. Anh ấy chưa bao giờ biết làm thế nào để giải quyết được nó. Thế là anh ấy hoặc tôn sùng nó hoặc lẫn trốn nó. Cả hai đều là cùng chuyển động. Cái trí của tôi không thực hiện hai việc này, nó cũng không sử dụng đau khổ như một phương tiện của thức dậy. Vậy thì điều gì xảy ra?

P: Tất cả những sự việc khác là những sản phẩm thuộc những giác quan của chúng tôi. Đau khổ còn nhiều hơn thế. Nó là một chuyển động của quả tim.

Krishnamurti: Tôi đang hỏi bạn sự liên quan giữa đau khổ và tình yêu là gì.

P: Cả hai đều là những chuyển động của quả tim.

Krishnamurti: Tình yêu là gì và đau khổ là gì?

P: Cả hai đều là những chuyển động của quả tim, một cái được nhận dạng như hân hoan và cái còn lại như đau khổ.

Krishnamurti: Tình yêu là vui thú? Bạn sẽ nói tình yêu và vui thú là gồng nhau? Nếu không hiểu rõ bản chất của vui thú, không có chiều sâu để hân hoan. Bạn không thể mời mọc hân hoan. Hân hoan xảy ra. Đang xảy ra có thể bị biến thành vui thú. Khi vui thú đó bị khước từ, có bắt đầu của đau khổ.

P: Tại một mức độ nó là như thế, nhưng nó không là như thế tại một mức độ khác.

Krishnamurti: Như chúng ta đã nói, hân hoan không là sự việc để được mời mọc. Nó xảy ra. Vui thú tôi có thể mời mọc, vui thú tôi có thể theo đuổi. Nếu vui thú là tình yêu, vậy thì tình yêu có thể được vun quén.

P: Chúng ta biết vui thú không là tình yêu. Vui thú có thể là một thể hiện của tình yêu nhưng nó không là tình yêu. Cả vui thú lẫn tình yêu đều nảy sinh từ cùng cái nguồn.

Krishnamurti: Tôi đã hỏi sự liên quan giữa đau khổ và tình yêu là gì? Liệu có thể có tình yêu nếu có đau khổ – đau khổ là tất cả những sự việc mà chúng ta đã nói?

P: Tôi sẽ nói 'có'.

Krishnamurti: Trong đau khổ, có một nhân tố của tách rời, của phân chia. Liệu không có quá nhiều tự-thương xót trong đau khổ, hay sao? Sự liên quan của tất cả điều này với tình yêu là gì? Tình yêu có sự lệ thuộc? Tình yêu có chất lượng của 'tôi' và 'bạn'?

P: Nhưng anh đã nói về đam mê...

Krishnamurti: Khi không có chuyển động của tàu thoát khỏi đau khổ vậy thì tình yêu hiện diện. Đam mê là ngọn lửa của đau khổ và ngọn lửa đó chỉ có thể được thức dậy khi không có tàu thoát, không có kháng cự. Mà có nghĩa gì? – Mà có nghĩa, đau khổ không có trong nó chất lượng của phân chia.

P: Trong ý nghĩa đó, liệu trạng thái đó của đau khổ có bất kỳ khác biệt nào với trạng thái của tình yêu? Đau khổ là buồn bã. Anh nói khi trong buồn bã đó không có kháng cự, không có chuyển động thoát khỏi buồn bã, ngọn lửa của đam mê trở dậy. Là lòng thay trong những kinh điển cổ xưa, kama (tình yêu), agni (lửa), và yama (chết) được giải thích là giống hệt nhau; chúng được đặt trên cùng mức độ; tất cả chúng đều giống hệt; chúng sáng tạo, rửa sạch và hủy diệt để sáng tạo lại. Phải có một kết thúc.

Krishnamurti: Bạn thấy, chính xác đó là nó. Sự liên hệ của một cái trí mà đã hiểu rõ đau khổ và vì vậy sự kết thúc của đau khổ là gì? Chất lượng của cái trí mà không còn sợ hãi sự kết thúc, mà là chết, là gì?

Khi năng lượng không bị hao tán qua sự tẩu thoát, vậy thì năng lượng đó trở thành ngọn lửa của đam mê. Từ bi có nghĩa đam mê cho tất cả. Từ bi là đam mê cho tất cả.

Đối thoại 2

THUẬT GIẢ KIM VÀ SỰ ĐỘT BIẾN

New Delhi, ngày 14 tháng 12 năm 1970

Người hỏi P: Tôi đang suy nghĩ liệu có quan trọng để bàn luận về thái độ của người Ấn độ cổ xưa đối với thuật giả kim và sự đột biến, và thấy liệu những khám phá của thuật giả kim có bất kỳ liên quan nào đến điều gì anh đang nói. Nó có nghĩa rằng Nagarjuna, một trong những người khai triển vĩ đại của tư tưởng Phật giáo, chính ông ấy là một Bậc thầy của thuật giả kim. Sự tìm kiếm của những người thuật giả kim ở Ấn độ không được hướng quá nhiều đến công việc biến những kim loại căn bản thành vàng, nhưng được hướng nhiều đến một thâm nhập vào những qui trình hóa học và tâm lý nào đó mà trong nó, thân thể và cái trí có thể được giải phóng khỏi những tàn phá của thời gian và những qui trình của sự thoái hóa nhờ vào sự đột biến. Lĩnh vực của sự thâm nhập gồm có: làm chủ được hơi thở, uống một loại thuốc trường sinh được bào chế trong lò luyện đơn của phòng thí nghiệm, một chất thuốc mà trong nó thủy ngân có một vai trò quan trọng, và một châm ngòi của một vụ nổ trong ý thức. Hành động của ba việc này dẫn đến một đột biến của thân thể và cái trí. Biểu tượng được dùng bởi người thuật giả kim là tình dục; thủy ngân là hạt giống đực của

thần Shiva, chất mica là hạt giống cái của nữ thần; sự hợp nhất của hai giống, không chỉ thuộc vật chất và trong những lò luyện đơn của phòng thí nghiệm nhưng còn trong chính ý thức, gây ra một đột biến; một tình trạng được tự do khỏi thời gian và những qui trình của tuổi tác, một tình trạng không liên quan đến hai yếu tố hợp thành đực và cái mà trong sự hợp nhất trọn vẹn của chúng đã chiêm ngòi cho sự đột biến. Việc này có liên quan đến bất kỳ điều gì anh đang nói?

Krishnamurti: Bạn đang hỏi về trạng thái của ý thức mà vượt khỏi thời gian.

P: Trong mọi cá thể người ta có thể thấy yếu tố đực và cái đang vận hành.

Người thuật giả kim đã thấy được sự cần thiết của hợp nhất, của cân bằng. Liệu có bất kỳ giá trị nào trong điều này?

Krishnamurti: Tôi nghĩ người ta có thể quan sát điều này trong chính người ta. Tôi đã quan sát rằng trong mỗi người chúng ta đều có những nguyên tố đực và những nguyên tố cái. Hoặc chúng ở trong một trạng thái cân bằng hoàn hảo hoặc trong một trạng thái mất cân bằng. Khi có sự cân bằng hoàn hảo này giữa những nguyên tố đực và những nguyên tố cái, vậy thì các cơ quan thân thể thực sự không bao giờ bị bệnh tật; có thể có những bệnh tật hời hợt nhưng sâu thẳm phía bên trong không có bệnh tật mà phá hoại các cơ quan thân thể. Có lẽ đây chắc là điều gì những người cổ xưa đã tìm kiếm – nhận dạng nó bằng chất thủy ngân và chất mica, nguyên tố đực và nguyên tố cái và qua thiền định, học hành, và có lẽ qua một dạng thuốc men nào đó đã cố gắng tạo ra sự

hòa hợp hoàn hảo này. Trong chính người ta, người ta có thể thấy rất rõ ràng sự vận hành của những nguyên tố đực và những nguyên tố cái đang diễn ra. Khi một cái này hay cái kia quá nổi trội, sự mất cân bằng tạo ra bệnh tật; không chỉ những bệnh tật hời hợt nhưng còn cả những bệnh tật tại những chiều sâu. Tôi đã nhận thấy, theo cá nhân bên trong chính bản thân tôi, dưới những tình huống và khí hậu khác biệt, với những con người khác nhau mà hung hăng, bạo lực, những nguyên tố cái đậm đưng và nổi trội nhiều hơn. Sự nổi trội này người khác sử dụng để khẳng định chính anh ấy. Nhưng khi có quá nhiều nguyên tố cái quanh người ta, những nguyên tố đực không trở nên hung hăng nhưng rút lui mà không có bất kỳ kháng cự nào.

S: Những nguyên tố đực và những nguyên tố cái là gì?

Krishnamurti: Thông thường nguyên tố đực là hung hăng, bạo lực, thống trị và nguyên tố cái là yên lặng, mà dẫn đến sự phục tùng và sau đó bị trục lợi bởi con người. Nhưng sự phục tùng mà được coi là chất lượng của nguyên tố cái, thực sự là sự mềm mỏng mà dần dần chinh phục nguyên tố đực.

Khi những nguyên tố cái và những nguyên tố đực hòa hợp hoàn hảo, chất lượng của cả hai nguyên tố đều thay đổi. Nó không còn là đực hay cái nữa. Nó là cái gì đó hoàn toàn khác hẳn, liên quan đến điều gì được nghĩ như đực và cái. Những nguyên tố đực và những nguyên tố cái như những tích cực và những tiêu cực bởi vì chính bản chất của chúng là phân hai, ngược lại sự cân bằng hoàn hảo, một hòa hợp của hai nguyên tố có một chất lượng khác hẳn. Tôi được phép nói điều gì chứ? Nó giống như chất lượng của quả đất mà mọi thứ đều sống trong nó nhưng không thuộc về nó. Tôi đã nhận thấy điều này vận hành rất thường xuyên. Khi toàn cái trí rút

lui khỏi thân thể và môi trường, nó giống như thể nó ở rất xa; xa không phải trong không gian và thời gian, nhưng một trạng thái mà không gì có thể tiếp xúc được. Trạng thái này không phải một trừu tượng và cũng không phải một rút lui nhưng một không-hiện diện tuyệt đối, phía bên trong. Khi sự hòa hợp hoàn hảo này xảy ra, bởi vì không có xung đột, nó có sức sống riêng của nó. Nó không hủy diệt cái còn lại. Vì vậy, xung đột không chỉ ở phía bên ngoài nhưng còn cả phía bên trong và khi xung đột này hoàn toàn kết thúc, có một đột biến mà không bị tiếp xúc bởi thời gian.

P: Người thuật giả kim đã gọi điều này là sự sinh ra của Kumara, của đứa trẻ kỳ diệu – cậu ấy mà không bao giờ già nua, cậu ấy mà hoàn toàn hồn nhiên.

Krishnamurti: Nó ắt thú vị – nhưng thuật giả kim đã trở thành tương đồng quá nhiều với những ma thuật giả tạo.

P: Nhưng những người thuật giả kim, những vị thầy mà được biết đến như là rasa siddha – những người hiệp thông cùng bản thể – đã khẳng định rằng điều gì họ đã diễn tả, họ thấy bằng hai mắt riêng của họ, rằng điều gì họ ghi lại không phải từ nghe nói lại hay từ sự diễn giải của vị thầy. Có một yếu tố lý thú khác. Trong thuật giả kim cái dụng cụ, cái thùng chứa được chú ý nhiều. Khoa học luyện kim đã phát triển từ điều này – một trong những thùng chứa hay yantras được biết đến như là garbha yantra, cái thùng chứa tử cung. Nó là một từ ngữ chính trong thuật giả kim.

Krishnamurti: Liệu có một sự việc như chuẩn bị cái tử cung của cái trí, mà trong đó thời gian được bao hàm?

P: Những người thuật giả kim cũng hiểu rõ rằng tại điểm chuẩn của sự đột biến, của sự cố định của thủy ngân, của sự sinh ra của cái không-thời gian, thời gian không đáng.

Krishnamurti: Đừng sử dụng từ ngữ chuẩn bị. Chúng ta hãy trình bày nó theo cách này. Liệu có một trạng thái cần thiết, một nền tảng cần thiết, một thùng chứa cần thiết mà có thể chứa đựng cái này? Tôi muốn nói rằng không, bởi vì khi họ tìm được cậu bé Krishnamurti, những người mà được nghĩ là tiên tri trong thời gian đó, đã thấy rằng cậu ta không có chất lượng của ích kỷ và vì vậy cậu ta xứng đáng là cái thùng chứa, và tôi nghĩ rằng điều đó đã vẫn y nguyên như vậy từ lúc đó đến lúc này.

S: Đó có lẽ là như thế, nhưng còn những người bình thường giống như chúng tôi thì sao? Liệu đây là một đặc ân chỉ được trao tặng cho rất rất ít người, một người trong một ngàn năm hay nhiều hơn, hay liệu điều này xảy ra cho những người mà quan tâm đến tất cả điều này, mà cam kết đến tất cả điều này, mà thực sự nghiêm túc trong sự thâm nhập này?

Krishnamurti: Để trả lời câu hỏi này, những yếu tố thân thể và những trạng thái tâm lý nào đó là cần thiết. Thuộc thân thể phải có sự nhạy cảm. Sự nhạy cảm thuộc thân thể không thể xảy ra khi sử dụng thuốc men, rượu, ăn thịt. Sự nhạy cảm của thân thể phải được duy trì. Đó là điều cốt lõi. Thuộc truyền thống, thông thường một thân thể như thế vẫn còn phải ở trong một nơi được hỗ trợ bởi những người học trò, bởi gia đình. Thân thể không bị choáng váng hay bị phơi bày.

Liệu một người rất nghiêm túc trong tất cả điều này, liệu anh ấy với một thân thể mà đã trải qua những ảnh hưởng khắc nghiệt thông thường, liệu anh ấy có thể làm cho thân thể

đó nhạy cảm cao độ? Và cũng vậy cái tinh thần mà đã bị tổn thương qua sự trải nghiệm, liệu nó có thể xóa sạch tất cả những tổn thương và bầm dập và tự làm mới mẻ lại chính nó để cho có một trạng thái không-tổn thương? Đây là hai điều cốt lõi – nhạy cảm và cái tinh thần không-dấu vết. Tôi nghĩ điều này có thể được thành tựu bởi bất kỳ người nào thực sự nghiêm túc. Bạn thấy cái tử cung luôn luôn sẵn sàng để thụ thai. Nó tự làm mới mẻ lại chính nó.

P: Giống như quả đất, tử cung có chất lượng cố hữu của tự làm mới mẻ lại này.

Krishnamurti: Tôi nghĩ, chắc chắn cái trí cũng có cùng chất lượng.

P: Quả đất im lìm, tử cung yên lặng và trong cả hai đều có khả năng cố hữu để làm mới mẻ.

Krishnamurti: Quả đất, tử cung, cái trí đều có cùng chất lượng. Khi quả đất không bị canh tác và tử cung trống không và cái trí không có bất kỳ chuyển động nào, vậy thì mới mẻ lại xảy ra. Khi cái trí hoàn toàn trống không, nó giống như tử cung; nó là tinh khiết để mới mẻ lại, thân nhận.

P: Vậy thì đây là cái thùng chứa, nơi chứa đựng.

Krishnamurti: Vâng, đây là thùng chứa, nhưng khi bạn sử dụng từ ngữ thùng chứa và nơi chứa đựng bạn phải cực kỳ cẩn thận.

Chất lượng cố hữu của cái trí để tự làm mới mẻ lại chính nó này có thể được gọi là sức trẻ trung vĩnh cửu.

P: Nó được biết đến như là Kumara Vidya.

Krishnamurti: Vậy thì điều gì khiến cho cái trí già nua? Chắc chắn chuyển động của cái tôi khiến cho cái trí già nua.

P: Cái tôi làm cạn kiệt những tế bào?

Krishnamurti: Từ cung luôn luôn sẵn sàng thu nhận. Nó luôn có một chất lượng của luôn luôn tự-làm tinh khiết chính nó, nhưng cái trí mà bị chất nặng bởi cái tôi – xung đột là cái tôi – không có không gian để tự làm mới mẻ lại. Khi cái tôi bị bận tâm với chính nó và những hoạt động của nó, cái trí không có không gian để tự làm mới mẻ lại. Vì vậy không gian là cần thiết, cả vật chất lẫn tinh thần. Làm thế nào điều này phù hợp với thuật giả kim?

P: Ngôn ngữ họ sử dụng là khác hẳn. Họ nói về sự đột biến qua hợp nhất.

Krishnamurti: Tất cả điều đó hàm ý nỗ lực, xung đột.

P: Làm thế nào người ta biết được?

Krishnamurti: Nếu nó hàm ý bất kỳ hình thức nào của qui trình, bất kỳ hình thức nào của thành tựu, nó hàm ý nỗ lực.

Đối thoại 3

NGĂN CHẶN SỰ XẤU XA

New Delhi, ngày 15 tháng 12 năm 1970

Người hỏi P: *Một trong những vấn đề trọng yếu nhất liên quan đến con người là sự cần thiết phải ngăn chặn sự xấu xa. Có vẻ như thế tại những thời điểm nào đó trong lịch sử, bởi vì những hoàn cảnh khác nhau, sự xấu xa đã có một phạm vi rộng lớn hơn mà nó vận hành trong đó. Những thể hiện của xấu xa rất nghiêm trọng, những vấn đề của xấu xa rất phức tạp đến độ cá thể không biết làm thế nào giải quyết được chúng.*

Anh sẽ nói gì về cách giải quyết được xấu xa? Liệu có một sự việc như xấu xa tách khỏi tốt lành?

Krishnamurti: *Tôi không hiểu bạn có ý gì? Một bụi cây có nhiều gai – bạn gọi nó là xấu xa? Bạn gọi một con rắn có nọc độc là xấu xa? Không con thú dữ tợn nào là xấu xa – kể cả con cá mập lẫn con cọp.*

Vì vậy, bạn có ý gì qua từ ngữ xấu xa? Cái gì đó gây nguy hiểm? Cái gì đó có thể mang lại tai họa khủng khiếp, cái gì đó có thể gây ra đau đớn vô cùng, cái gì đó có thể hủy diệt hay ngăn cản ánh sáng của hiểu rõ? Bạn sẽ gọi chiến tranh là xấu xa? Bạn sẽ gọi những vị tướng, những người cai

trị, những người chỉ huy là xấu xa bởi bị họ giúp đỡ tạo ra chiến tranh, sự hủy diệt?

P: Những gì ngăn cản sự tự nhiên của những sự vật có thể được gọi là xấu xa.

Krishnamurti: Con người rất hung tợn, anh ấy là xấu xa?

P: Nếu anh ấy đang ngăn cản, nếu qua những ý định hiểm độc anh ấy đang khiến cho những sự vật đi chệch hướng...

Krishnamurti: Tôi chỉ đang thắc mắc từ ngữ xấu xa đó có ý nghĩa gì? Xấu xa có ý nghĩa gì đối với một cái trí thông minh; một cái trí mà nhận biết được tất cả những kinh hoàng trong thế giới?

P: Xấu xa là những sự việc làm chật hẹp ý thức, những sự việc tạo ra sự tối tăm.

Krishnamurti: Sợ hãi, phiền muộn, đau khổ tạo ra việc đó. Bạn sẽ nói rằng xấu xa là sự khuyến khích của sợ hãi? Liệu xấu xa là một phương tiện gia tăng sự đau khổ? Liệu xấu xa là tình trạng bị quy định của môi trường và xã hội mà liên tục gây ra chiến tranh? Tất cả những sự việc này giới hạn ý thức và tạo ra tối tăm và đau khổ. Xấu xa, tùy theo ý tưởng Thiên chúa giáo, là ma quỷ. Liệu người Ấn giáo có bất kỳ ý tưởng nào về xấu xa? Nếu anh ấy có một ý tưởng xấu xa, nó sẽ là gì? Thuộc cá nhân, tôi không bao giờ nghĩ về xấu xa.

Bạn sẽ nói rằng trong sự nở hoa của tốt lành, không có xấu xa gì cả chứ? Rằng trạng thái này không biết đến xấu xa? Hay xấu xa là một sáng chế của cái trí mà nuôi dưỡng sợ hãi và tạo ra tốt lành?

P: Tôi xin được phép nói điều gì đó chứ? Nếu anh thâm nhập sâu thẳm vào những ngõ ngách của cái trí con người, vào lịch sử của nhân loại, luôn luôn có người thầy, mục phù thủy mà phá hoại luật lệ của thiên nhiên, mà tạo ra sợ hãi và tội tã. Nó là một trong những yếu tố lạ lùng nhất trong cái trí con người. Do bởi sự sợ hãi khủng khiếp này về cái không biết được, sự tội tã đó mà không có giới hạn, không có kết thúc, mà lan tràn qua lịch sử của con người, nên con người mới van xin được bảo vệ; một kêu gào mà vang vọng khắp ý thức của con người. Chính việc này là một hỗn mang không danh tánh, không biết được của sợ hãi. Gợi ý rằng nó là sợ hãi cũng không đầy đủ. Nó là tất cả điều đó và còn nhiều hơn nữa.

Krishnamurti: Bạn đang nói rằng sâu thẳm trong con người, trong những ngõ ngách của cái trí, có sợ hãi về cái không biết được, về cái gì đó mà con người không thể tiếp xúc hay tưởng tượng? Bởi vì bị sợ hãi thật sâu thẳm, anh ấy cần đến sự bảo vệ của những thần thánh và, bất kỳ việc gì mà tạo ra một thức dậy của sự nguy hiểm đó, bất kỳ hàm ý nào gợi lên cái sự việc giấu giếm đó, anh ấy gọi là xấu xa?

P: Sự tội tã này luôn luôn tồn tại sâu thẳm trong ý thức con người.

Krishnamurti: Xấu xa là đối nghịch của tốt lành hay nó hoàn toàn lệ thuộc vào tốt lành?

P: Nó độc lập khỏi tốt lành.

Krishnamurti: Bạn đang nói nó độc lập. Vậy thì, liệu xấu xa là cái gì đó mà trong chính nó không liên quan gì đến vẻ đẹp,

đến tình yêu? Chống lại xấu xa, con người đã luôn luôn tìm kiếm sự bảo vệ, như anh ấy thường làm chống lại một con thú. Có sự nguy hiểm rình rập lên lút này. Con người nhận biết được nó, anh ấy sợ hãi và tìm kiếm qua những bùa chú, qua những lễ nghi và vân vân để xua đuổi nó đi và được bảo vệ. Bụi cây mà có đầy gai độc tự bảo vệ nó chống lại thú vật và thú vật sẽ gọi đó là xấu xa bởi vì nó không thể ăn được những chiếc lá. Liệu có một lực lượng, một thể hiện của xấu xa hoàn toàn tách khỏi tốt lành, vẻ đẹp? Có toàn ý tưởng rằng xấu xa đang đấu tranh với tốt lành. Xấu xa này được biết đến khi thể hiện trong con người, và luôn luôn xấu xa đang đấu tranh với tốt lành và sự hòa nhã. Tôi đang hỏi liệu xấu xa hoàn toàn độc lập khỏi tốt lành? Bạn phải rất cẩn thận để không trở nên mê tín.

P: ‘Sợ hãi’ về cái gì đó đối nghịch với tốt lành. Nhưng những sợ hãi giấu giếm nhất lại không phải ‘về bất kỳ cái gì’.

S: Nó không những là sự bảo vệ và sự sợ hãi và sự sợ hãi đó được bao hàm trong xấu xa, nhưng còn cả sự bảo vệ với mục đích để tiến về phía trước.

P: Nhu cầu cho sự bảo vệ, những câu thần chú như những bùa mê, những vòng tròn như những biểu đồ ma thuật và những cử động ngón tay như những cử chỉ ma thuật được dự tính để cung cấp sự bảo vệ chống lại xấu xa.

Krishnamurti: Bạn thấy, khi bạn thâm nhập sâu thẳm vào ý thức, bạn đến được một vị trí nơi cái không biết được xuất hiện như sự tối tăm, và ở đó bạn ngừng lại, bởi vì bạn sợ hãi. Cái trí xuyên thấu sâu thẳm đến một vị trí, và đằng sau vị trí đó có cảm giác của sự trống không tối tăm này. Bởi vì gặp gỡ

sự tối tăm, bạn có những cầu nguyện, những bùa chú, và bởi vì sợ hãi sự tối tăm, bạn van xin được bảo vệ. Liệu cái trí có thể xuyên thủng sự tối tăm, mà có nghĩa liệu cái trí có thể không còn sợ hãi? Liệu nó có thể vận hành để cho sự tối tăm trở thành ánh sáng? Liệu bạn có thể xuyên thủng sự tối tăm của cái mà bạn sợ hãi, mà bạn đã đặt tên là ‘xấu xa’? Liệu bạn có thể hoàn toàn xuyên thủng cái đó trọn vẹn đến độ sự tối tăm không còn tồn tại? Lúc đó, xấu xa là gì?

P: Khi cái vòng tròn nghi thức mandala được vẽ ra, lối vào cái vòng tròn là qua bùa chú và ma thuật. Trong lối vào sự tối tăm này, bùa chú mà sẽ mở toang những cánh cổng là gì?

Krishnamurti: Ý thức như sự suy nghĩ, tự thâm nhập vào chính nó – chiều sâu của nó. Khi nó thâm nhập, nó bắt gặp sự tối tăm này. Sự thâm nhập này không là một qui trình của thời gian. Và bạn đang hỏi ma thuật hay năng lượng mà sẽ xuyên thủng tận đáy của sự tối tăm là gì, năng lượng đó là gì và làm thế nào nó hiện diện được?

Chính năng lượng mà bắt đầu thâm nhập vẫn còn ở đó, mãnh liệt thêm, sinh động thêm khi nó thâm nhập, xuyên thủng. Tại sao bạn hỏi liệu có nhu cầu của năng lượng to tát hơn?

P: Bởi vì năng lượng bị cạn kiệt. Chúng ta xuyên thủng đến một vị trí và không sâu thêm nữa.

Krishnamurti: Bởi vì sợ hãi, bởi vì kinh hoàng cái gì đó mà chúng ta không biết, chúng ta làm hao tán năng lượng thay vì tập trung nó lại. Tôi muốn xuyên thủng vào chính tôi. Tôi thấy đang thâm nhập vào chính tôi là cùng chuyển động như bên ngoài. Nó đang thâm nhập vào không gian. Trong thâm

nhập vào không gian, có một nhu cầu nào đó, một năng lượng nào đó. Năng lượng đó phải không có bất kỳ sự nỗ lực, không có bất kỳ sự biến dạng. Khi nó thâm nhập, nó thu gom động lượng. Nếu nó không có con đường mà qua đó nó có thể tẩu thoát, nó không bị biến dạng. Nó trở nên thâm thẳm hơn, rộng rãi hơn, mãnh liệt hơn. Sau đó, bạn đến một vị trí nơi có sự tối tăm. Và làm thế nào người ta thâm nhập sự tối tăm đó bằng năng lượng vô cùng này? (Ngũng).

P: Nghi vấn đầu tiên mà chúng ta bắt đầu là làm thế nào xấu xa này sẽ được ngăn chặn? Anh đã nói khi ngườ i ta xuyên thủng vào đại dương của sự tối tăm, tối tăm không hiện diện; ánh sáng hện diệ n. Nhưng khi có ấu xa trong những con người, trong những hoàn cảnh nào đó, trong những xảy ra nào đó, liệu có bất kỳ hành động nào mà có thể ngăn chặn được xấu xa này?

Krishnamurti: Tôi sẽ không trình bày nó theo cách đó. Kháng cự lại xấu xa cũng cố thêm xấu xa. Vì vậy nếu cái trí đang sống trong tốt lành, vậy thì không có kháng cự và xấu xa không thể tiếp xúc nó. Vì vậy không có ngăn chặn sự xấu xa.

P: Lúc đó chỉ có tốt lành?

Krishnamurti: Chúng ta phải quay trở lại điều gì khác – cái trí đã thâm nhập vào sự tối tăm và nó kết thúc sự tối tăm. Nhưng liệu có xấu xa mà tách khỏi tất cả điều đó? Hay xấu xa là bộ phận của tốt lành?

Bạn thấy trong thiên nhiên có những con vật lớn đang sống dựa vào những con vật nhỏ, những con vật lớn hơn dựa vào những con vật lớn. Tôi sẽ không gọi điều đó là xấu xa.

Sự ham muốn cố ý để gây tổn thương một người khác; đó là bộ phận của xấu xa? Tôi muốn gây tổn thương một người khác, đó là bộ phận của xấu xa? Tôi muốn gây tổn thương bạn bởi vì bạn đã làm điều gì đó đối với tôi; đó là xấu xa?

P: Đó là bộ phận của xấu xa.

Krishnamurti: Vậy thì, điều đó hàm ý ý muốn. Bạn gây tổn thương tôi, và, bởi vì tôi kiêu ngạo, tôi muốn trả thù. Mong muốn trả thù là một hành động của ý muốn. Dù nó là ý muốn để phản ứng hay để làm tốt lành, cả hai đều là xấu xa.

P: Quay lại vòng tròn nghi thức mandala; xấu xa có thể len lỏi vào khi những cái cổng không được bảo vệ. Ở đây, hai mắt và hai tai của anh là những cái cổng.

Krishnamurti: Vậy là bạn đang nói khi hai mắt thấy mình bạch, hai tai nghe rõ ràng, lúc đó xấu xa không thể len lỏi vào.

Để quay lại, ý định cố ý, sự tập hợp của những ý định, suy nghĩ nó lặp đi và lặp lại, mà tất cả đều là ý định sâu thẳm để gây tổn thương, là bộ phận của ý muốn. Tôi nghĩ đó là nơi xấu xa hiện diện – hành động cố ý để gây tổn thương. Bạn gây tổn thương tôi, tôi gây tổn thương bạn; tôi xin lỗi và nó kết thúc. Nhưng nếu tôi giữ lại, nhớ lại, cũng cố một cách cố ý, tuân theo một kế hoạch để gây tổn thương bạn, mà là bộ phận của ý muốn trong con người để làm tổn thương hay không làm tổn thương, vậy thì có xấu xa.

Vì vậy, liệu có một cách sống mà không có ý muốn? Khoảnh khắc tôi kháng cự, xấu xa phải ở một bên, và tốt lành ở phía bên kia và có sự liên quan giữa hai. Khi không có kháng cự, không có sự liên quan giữa hai. Và lúc đó tình yêu

là một không gian khoáng đạt, không có bất kỳ từ ngữ nào, không có bất kỳ kháng cự nào. Tình yêu là hành động từ trống không. Như ngày hôm qua chúng ta đã bàn luận, khi một cách cố ý những nguyên tố đực khẳng định, đòi hỏi, sở hữu, thống trị, con người mời mọc xấu xa. Và những nguyên tố cái, nhượng bộ, nhượng bộ, nhượng bộ và cố ý nhượng bộ với mục đích để thống trị, cũng mời mọc xấu xa.

Vậy là, nơi nào có sự theo đuổi ma mãnh của sự thống trị, mà là sự vận hành của ý muốn, có sự khởi đầu của xấu xa.

Bạn thấy, chúng ta cố gắng bảo vệ chính chúng ta chống lại sự xấu xa đó. Chúng ta đang tự tạo ra xấu xa cho chính chúng ta và tuy nhiên chúng ta lại vẽ một vòng tròn, một lược đồ quanh bậc thềm cửa của ngôi nhà để tìm kiếm sự bảo vệ chống lại sự xấu xa, và phía bên trong con rắn của xấu xa đang vận hành.

Hãy giữ sạch sẽ ngôi nhà của bạn. Hãy quên đi tất cả những bùa chú; không gì có thể chạm đến bạn.

Chúng ta xin ỏ sự bảo vệ của những thần thánh, những người mà chúng ta đã sáng chế. Thật là quái đản.

Tất cả những chiến tranh này, tất cả những hận thù chủng tộc này, tất cả những hận thù chồng chất mà con người đã và đang lưu trữ, việc đó phải có một hận thù tập hợp, một xấu xa tập trung. Những người Hitler, những người Mussolini, những người Stalin, những trại tập trung, những người Atilla; tất cả việc đó phải được lưu trữ, phải có một bộ phận nơi nào đó.

Cũng thế, cảm thấy của ‘đùng giết chóc, hãy tử tế, hãy hòa nhã, hãy từ bi’ – cảm thấy đó cũng phải được lưu trữ nơi nào đó.

Khi người ta cố gắng tự bảo vệ mình chống lại một điều, xấu xa, người ta cũng đang tự bảo vệ mình chống lại tốt lành, bởi vì con người đã tạo ra hai điều này. Vì vậy, liệu cái

trí có thể thâm nhập vào sự tối tăm và chính thâm nhập vào nó, là xua tan sự tối tăm?

Đối thoại 4

SỰ THỨC DẬY CỦA NĂNG LƯỢNG

New Delhi, ngày 16 tháng 12 năm 1970

Người hỏi P: Khi chúng ta bàn luận về Tantra, anh đã nói rằng có một cách làm thức dậy năng lượng. Những người Tantra tập trung vào những trung tâm tinh thần nào đó, và vì vậy giải thoát năng lượng ngủ yên trong những trung tâm đó. Anh sẽ nói liệu có bất kỳ giá trị nào trong việc này? Cách để làm thức dậy năng lượng là gì?

Krishnamurti: Điều gì bạn vừa nói lúc này, tập trung vào những trung tâm thân thể-tinh thần, hàm ý, một qui trình của thời gian, đúng chứ? Vì vậy tôi muốn hỏi, liệu năng lượng đó có thể được thức dậy mà không có một qui trình của thời gian?

P: Trong toàn qui trình này, phương pháp truyền thống bắt buộc tư thế đúng đắn và một cân bằng của hơi thở. Nếu thân thể không biết làm thế nào để ngồi ngay thẳng, và làm thế nào để hít thở một cách đúng đắn, không thể có sự kết thúc của suy nghĩ. Muốn mang thân thể và hơi thở đến một cân bằng, chắc chắn cần đến một qui trình của thời gian.

Krishnamurti: Có lẽ có một loại tiếp cận hoàn toàn khác hẳn với vấn đề này. Truyền thống bắt đầu từ hệ thần kinh cơ thể,

tư thế ngồi, kiểm soát hơi thở và từ từ qua những hình thức khác nhau của tập trung dẫn đến sự thức dậy trọn vẹn của năng lượng. Đó là cách đã được chấp nhận. Liệu có một thức dậy của năng lượng này mà không trải qua tất cả những luyện tập này.

P: Nó giống như những Bậc Thầy về Zen mà nói rằng người thầy thực sự là người buông bỏ mọi nỗ lực, và tuy nhiên trong Zen muốn thấu triệt thuật bản cung phải cần đến một tinh thông hoàn hảo của phương pháp kỹ thuật. Chỉ khi nào có sự tinh thông hoàn hảo thì nỗ lực mới không cần đến.

Krishnamurti: Bạn đang bắt đầu tại đâu này hơn là tại đâu kia – đâu này là thời gian, kiểm soát, năng lượng, hoàn hảo, sự cân bằng hoàn hảo.

Đối với tôi có vẻ tất cả việc này giống như đang tiếp xúc với một xó xỉnh của một cánh đồng bao la. Truyền thống trao sự quan trọng lạ lùng cho quá khứ, cho hít thở, cho tư thế đúng đắn. Tất cả việc này bị giới hạn trong một xó xỉnh của cánh đồng, và qua xó xỉnh đó bạn mong chờ kiếm được sự khai sáng. Vậy thì xó xỉnh đó trở thành một lừa bịp. Qua loại uốn éo thuộc hệ thần kinh cơ thể như thế nào đó, hy vọng rằng bạn sẽ nắm bắt được ánh sáng, nguyên vũ trụ. Tôi nghĩ sự khai sáng không hiện diện ở đó – không qua một xó xỉnh. Nó giống như nhìn thấy bầu trời qua một khung cửa sổ nhỏ và không bao giờ ra ngoài để nhìn ngắm bầu trời. Tôi cảm thấy rằng cách đó là một cách vô lý để tiếp cận cái gì đó vô cùng mênh mang, không thời gian.

P: Thậm chí như vậy, anh sẽ thừa nhận rằng tư thế đúng đắn và hít thở đúng đắn cũng có cấu trúc của cái trí.

Krishnamurti: Tôi muốn tiếp cận tất cả điều này hoàn toàn khác hẳn. Trong tiếp cận nó hoàn toàn khác hẳn, rất cần thiết phải quảng đi tất cả điều gì đã được nói. Tôi thấy cái xó xỉnh giống như một cây đèn cây trong ánh sáng mặt trời. Cây đèn cây đang được thắp sáng rất cẩn thận trong ánh sáng mặt trời rực rỡ. Bạn không quan tâm đến ánh sáng mặt trời nhưng lại tiếp tục thắp sáng cây đèn cây.

Có những sự việc khác được bao hàm; có sự thức dậy của năng lượng đã bị hao tán từ trước đến nay.

Muốn tập trung năng lượng, muốn thu gom toàn bộ nó, sự chú ý được cần đến, và sự loại bỏ hoàn toàn của thời gian.

Tôi nghĩ, có những vấn đề cơ bản này – thời gian, chú ý không-ép buộc, không-tập trung, không-vây quanh một mảnh, và sự tập hợp năng lượng. Tôi nghĩ, đây là những vấn đề cơ bản mà người ta phải thông suốt bởi vì sự khai sáng phải hiện diện và là thấu triệt lẫn hiểu rõ về sự sống bao la này – sự sống là đang sống, đang chết, đang thương yêu; toàn bộ khó nhọc và vượt khỏi nó.

Những Bậc Thầy truyền thống cũng sẽ đồng ý rằng bạn phải có sự chú ý để vượt khỏi thời gian. Nhưng họ là những người tôn sùng cái xó xỉnh. Họ sử dụng thời gian để vượt khỏi thời gian.

P: Làm thế nào, thưa anh? Tôi giữ một tư thế ngồi và hướng dẫn sự chú ý của tôi. Thời gian được bao hàm trong việc này là gì?

Krishnamurti: Liệu sự chú ý là kết quả của thời gian?

P: Không. Anh đưa ra một câu hỏi và có sự chú ý tức khắc. Liệu sự chú ý này là sản phẩm của thời gian?

Krishnamurti: Không, chắc chắn không.

P: Câu hỏi của anh và sự chú ý của tôi đồng-hiện diện ở đó, liệu có thời gian bị dính dáng? Nếu anh muốn coi điều này là như thế, tiến hành hiểu rõ về chính mình mà luôn luôn đang xảy ra cũng bao hàm thời gian. Cách đây hai mươi năm cái trí của tôi không bao giờ biết chất lượng hiện nay. Trạng thái này đã không hiện diện lúc đó.

Krishnamurti: Chúng ta hãy theo chậm chậm. Chúng ta đang cố gắng hiểu rõ cái gì đó vượt khỏi thời gian.

P: Truyền thống nói hãy chuẩn bị thân thể và cái trí.

Krishnamurti: Qua thời gian bạn chuẩn bị thân thể và cái trí để thấu nhận, để hiểu rõ, để được tự do khỏi thời gian. Qua thời gian, liệu bạn có thể thực hiện được điều này?

P: Truyền thống cũng gợi ý rằng, qua thời gian anh không thể vượt khỏi thời gian?

Krishnamurti: Tôi đang lờ, khi bạn nói qua thời gian bạn hoàn thiện cái dụng cụ, nó như thế à? Tôi nghi ngờ điều đó. Qua thời gian liệu bạn có thể hoàn thiện cái dụng cụ? Lúc này, đầu tiên ai là người đang hoàn thiện cái dụng cụ? Liệu nó là sự suy nghĩ?

P: Sẽ không có giá trị gì cả khi nói chỉ có sự suy nghĩ. Có nhiều nhân tố khác bị dính dáng.

Krishnamurti: Sự suy nghĩ, biết của sự suy nghĩ, thông minh, tất cả đều được duy trì bởi sự suy nghĩ. Lại nữa, khi

nói rằng sự suy nghĩ phải kết thúc và thông minh phải hiện diện là một hành động của sự suy nghĩ. Lại nữa câu phát biểu, người suy nghĩ và suy nghĩ là một, là một hành động của sự suy nghĩ. Bạn đang nói, hoàn thiện cái dụng cụ qua sự suy nghĩ. Đối với tôi sự tiếp cận thuộc truyền thống để hoàn thiện cái dụng cụ qua sự suy nghĩ và vì thế vượt khỏi nó, và hành động của vun đắp thông minh và vượt khỏi thời gian – tất cả việc này vẫn còn trong lãnh vực của sự suy nghĩ. Đó là như thế. Vì vậy, trong chính suy nghĩ đó có người suy nghĩ. Người suy nghĩ đó nói điều này phải xảy ra, điều này không được xảy ra. Người suy nghĩ đó đã trở thành ý muốn của sự thành tựu. Ý muốn để hoàn thiện cái dụng cụ là bộ phận của sự suy nghĩ.

P: Trong vòng tròn này mà anh đang nói; trong điều mà vừa lúc này anh diễn tả, cũng được hàm ý nghi vấn của chính dụng cụ mà là sự suy nghĩ.

Krishnamurti: Nhưng người nghi vấn là bộ phận của sự suy nghĩ; toàn cấu trúc là bộ phận của sự suy nghĩ. Bạn có thể phân chia, phân chia nữa thêm, thay đổi, nhưng tất cả vẫn còn trong lãnh vực của sự suy nghĩ, và đó là thời gian. Sự suy nghĩ là ký ức, sự suy nghĩ là vật chất; vật chất là ký ức. Chúng ta vẫn còn đang vận hành trong lãnh vực của cái đã được biết, và cái người đang vun quén sự suy nghĩ nói rằng anh ấy sẽ tiếp cận cái không biết được qua cái đã được biết, hoàn thiện cái đã được biết và đạt được sự khai sáng. Lại nữa tất cả việc này là sự suy nghĩ.

P: Nếu mọi thứ là sự suy nghĩ, vậy thì phải cần thiết để sinh ra một dụng cụ mới mẻ.

Krishnamurti: Khi sự suy nghĩ nói nó phải yên lặng, và được yên lặng, nó vẫn còn là sự suy nghĩ. Điều gì những người truyền thống làm là, làm việc trong lãnh vực của sự suy nghĩ mà là xó xỉnh của cánh đồng. Nhưng nó vẫn còn là kết quả của sự suy nghĩ. Đại Ngã là kết quả của sự suy nghĩ. Cái tinh thần vũ trụ mà con người hướng đến, là kết quả của sự suy nghĩ. *Người đã trải nghiệm nó không liên quan gì đến sự suy nghĩ.* Nó chỉ xảy ra, trái lại người học trò của anh ấy xuất hiện và nói hãy làm điều này, hãy làm điều kia. Tất cả đều ở trong lãnh vực của sự suy nghĩ.

P: Vậy là không có thâm nhập sâu thêm.

Krishnamurti: Hãy thấy làm thế nào sự suy nghĩ đang đùa giỡn với chính nó – tôi phải có cân bằng, tôi phải có tư thế đúng đắn với mục đích để năng lượng sự sống trôi chảy qua. Đúng chứ? Tôi nói, sự suy nghĩ thuộc về quá khứ. Sự suy nghĩ có thể tạo ra cái dụng cụ tuyệt vời nhất – nó có thể đi đến mặt trăng, đến sao Kim; nhưng sự suy nghĩ không bao giờ có thể chạm được ‘cái khác lạ’ bởi vì sự suy nghĩ không bao giờ được tự do, sự suy nghĩ luôn luôn cũ kỹ, sự suy nghĩ bị quy định. Sự suy nghĩ là toàn cấu trúc của cái đã được biết.

P: Anh có ý gì qua từ ngữ ‘cái khác lạ’.

Krishnamurti: Cái đó không là nó.

P: Cái đó không là cái gì?

Krishnamurti: Cái này ở bên trong lãnh vực của thời gian; sự suy nghĩ mà là thời gian. Cái đó ở bên trong lãnh vực của yên lặng. Vì vậy hãy tìm ra liệu đau khổ có thể kết thúc? Hãy ra

khỏi cái xó xỉnh. Hãy tìm ra sống là gì, chết là gì, nó có nghĩa gì khi kết thúc đau khổ. Nếu bạn không bắt gặp cái này, đang đùa giỡn cùng sự suy nghĩ không có ý nghĩa gì cả. Bạn có thể đánh thức tất cả những huyết đạo *kudalini*, nhưng với mục đích gì?

Vì vậy một người đang chỉ dạy phương pháp đánh thức những huyết đạo hay đang khiến cho một con người tài giỏi môn bản cung trong phương pháp của Zen hay trong luyện tập vô số hình thức khác nhau của Tantra, tất cả vẫn còn trong ngục tù của thời gian, mà là sự suy nghĩ. Tôi thấy điều đó, và tôi thấy rằng nó vẫn còn luẩn quẩn trong những vòng tròn. Vòng tròn có đường kính to lớn hơn nhưng nó vẫn là một vòng tròn, một ngục tù, mà là thời gian.

Thế là, tôi sẽ không sử dụng nó. Tôi sẽ không sử dụng nó bởi vì tôi thấy bản chất, cấu trúc và trật tự của xó xỉnh này. Xó xỉnh này không có ý nghĩa gì đối với tôi. Khi có mặt trời kỳ diệu, tất cả những mức độ khai sáng *siddhi* và những quyền năng đều giống như những cây đèn cây.

Liệu cái trí, đang lắng nghe tất cả điều này, có thể xóa sạch nó? Chính đang lắng nghe là đang xóa sạch. Vậy là bạn có nó. Vậy là có chú ý, tình yêu; mọi thứ hiện diện ở đó. Bạn thấy, một cách chính đáng, cái này giam cầm ngược lại cái khác lạ không giam cầm. Sự vận dụng của bộ não là tìm ra sự thật và sự giả dối; thấy sự giả dối như sự giả dối. Bạn thấy, khi cậu bé Krishnamurti thấy sự thật, nó kết thúc. Cậu ta từ bỏ tất cả những tổ chức, vân vân. Cậu ta không có luyện tập 'để thấy'.

P: Nhưng anh đã có luyện tập. Anh đã trải qua một luyện tập khắc nghiệt của thân thể.

Krishnamurti: Họ bảo cho chúng tôi như thế. Bởi vì thân thể đã bị lơ là. Và vì vậy họ đã nói nếu cậu ta không được chăm sóc cậu ta sẽ bị bệnh tật.

P: Nhưng thưa anh, ngoại trừ sự kỷ luật thân thể, có những hướng dẫn của làm thế nào để nuôi nấng cậu trai đó.

Krishnamurti: Nó giống như chải tóc, thực hiện những bài tập yoga, hít thở; tất cả đều ở cùng mức độ.

B: Nó rất tinh tế. Tôi không đang nói rằng việc gì đã xảy ra có bất kỳ liên quan nào đến sự khai sáng, nhưng chăm sóc thân thể là việc rất cần thiết.

Krishnamurti: Vâng, giữ gìn thân thể khỏe mạnh là việc rất cần thiết.

P: Nếu tôi được phép nói như thế này, anh có dáng dấp của yogi, anh giống như một yogi, thân thể của anh có tư thế của một yogi. Anh đã luyện tập những tư thế, hít thở, mỗi ngày trong quá nhiều năm. Tại sao?

Krishnamurti: Việc đó không quan trọng. Nó giống như giữ gìn những móng tay của tôi được sạch sẽ. Tôi đang nói điều còn lại rất ngây thơ; trải qua nhiều năm trong việc hoàn thiện cái dụng cụ. Tất cả mọi việc mà bạn phải làm là ‘thấy’.

P: Nhưng nếu người ta sinh ra bị mù lòa, chỉ khi nào một người giống như anh đến và nói, hãy thấy, điều gì đó xảy ra. Hầu hết mọi người sẽ không hiểu rõ điều gì anh đang nói.

Krishnamurti: Hầu hết mọi người sẽ không lắng nghe tất cả điều này. Họ sẽ gạt nó đi.

P: Điều còn lại dễ dàng hơn. Nó trao tặng cái gì đó, ngược lại cái này không cho gì cả.

Krishnamurti: Cái này trao tặng mọi thứ nếu bạn hiệp thông cùng nó.

B: Nhưng điều còn lại dễ dàng hơn.

Krishnamurti: Bạn thấy tôi quan tâm vô cùng đến cái này. Làm thế nào cái trí của Krishnamurti đã duy trì được trạng thái vô nhiễm này?

P: Điều gì anh nói không có liên quan. Anh có lẽ là một ngoại lệ. Làm thế nào cậu bé Krishnamurti đã đến được nó? Cậu ta đã có tiền bạc, tổ chức, mọi thứ, và tuy nhiên cậu ta đã từ bỏ mọi thứ. Nếu tôi dắt người cháu gái của tôi lại và giao cho anh và cháu không có sự bầu bạn nào khác ngoại trừ anh, thậm chí như thế cháu cũng không có nó.

Krishnamurti: Không, cháu sẽ không có nó. (Ngừng) Xóa sạch tất cả điều này.

P: Khi anh nói điều đó, nó giống như câu châm ngôn của Zen; con ngỗng đang ló ra khỏi vỏ chai. Liệu anh đã có một trung tâm để xóa sạch?

Krishnamurti: Không.

P: Vậy là, anh không có trung tâm phải xóa sạch? Anh là độc nhất và vì vậy anh là một hiện tượng, và vì vậy anh không thể bảo cho chúng tôi anh đã làm việc này và vì vậy nó đã xảy ra. Anh chỉ có thể bảo chúng tôi 'Đây không phải là nó' và dù chúng tôi có chết đuối hay không, không ai có thể bảo cho chúng tôi. Chúng tôi thấy điều này. Chúng tôi có lẽ không được khai sáng, nhưng chúng tôi không phải là không-được khai sáng.

Krishnamurti: Tôi nghĩ điều này lý thú vô cùng – khi thấy rằng bất kỳ điều gì sự suy nghĩ tiếp xúc đều không là sự thật. Sự suy nghĩ là thời gian. Sự suy nghĩ là ký ức. Suy nghĩ không thể chạm vào sự thật.

Đối thoại 5

BƯỚC ĐẦU TIÊN LÀ BƯỚC CUỐI CÙNG

New Delhi, ngày 19 tháng 12 năm 1970

Người hỏi P: Ngày hôm qua, khi chúng ta đang dạo bộ, Nanh đã nói bước đầu tiên là bước cuối cùng. Muốn hiểu rõ câu nói đó, tôi nghĩ chúng ta nên thâm nhập vấn đề của thời gian và liệu có một sự việc như là trạng thái cuối cùng của sự khai sáng. Sự hoang mang nảy sinh bởi vì những cái trí của chúng ta bị quy định để suy nghĩ về sự khai sáng như một trạng thái cuối cùng. Liệu hiểu rõ hay khai sáng là một trạng thái cuối cùng?

Krishnamurti: Bạn biết, khi chúng ta đã nói bước đầu tiên là bước cuối cùng; liệu chúng ta không đang nghĩ về thời gian như một chuyển động ngang hay một chuyển động dọc? Liệu chúng ta không đang suy nghĩ về chuyển động trên một mặt phẳng? Ngày hôm qua chúng ta đang nói, khi chúng ta đang dạo bộ, liệu chúng ta có thể xóa sạch hoàn toàn chiều cao, chuyển động ngang và chuyển động dọc, và quan sát sự kiện này, rằng dù chúng ta ở bất kỳ nơi đâu, tại bất kỳ mức độ nào của tình trạng bị quy định, của hiện diện, sự nhận biết của sự thật, của sự kiện, tại ngay khoảnh khắc đó là bước cuối cùng.

Tôi là một người thư ký trong một văn phòng nhỏ, cùng những đau khổ dính dáng trong nó; người thư ký lắng nghe và nhận biết. Người đó lắng nghe và tại khoảnh khắc đó thực sự ‘thấy’. Thấy đó và nhận biết đó là bước đầu tiên và bước cuối cùng. Bởi vì, tại khoảnh khắc đó anh ấy đã hiệp thông cùng sự thật và anh ấy thấy cái gì đó rất rõ ràng.

Nhưng điều gì xảy ra sau đó là, anh ấy muốn nuôi dưỡng trạng thái đó. Sự nhận biết, sự giải thoát và chính sự nhận biết sáng tạo sự giải thoát; anh ấy muốn tiếp tục, biến nó thành một qui trình. Và thế là anh ấy bị trói buộc và mất đi toàn bộ chất lượng của sự nhận biết.

Vì vậy điều gì chúng ta đang nói là, bất kỳ qui trình nào đều hàm ý sự kết thúc. Nó là một chuyển động từ chuyển động ngang đến chuyển động dọc; chuyển động dọc dẫn đến một kết thúc. Và thế là, chúng ta nghĩ rằng sự nhận biết, sự giải thoát là một kết thúc; một vị trí mà không có chuyển động. Rốt cuộc, những phương pháp, những luyện tập, những hệ thống hàm ý một qui trình hướng về một kết thúc.

Nếu không có ý tưởng thuộc khái niệm của sự kết thúc, sẽ không có qui trình.

P: Toàn cấu trúc của suy nghĩ được thiết lập trên một chuyển động ngang và vì vậy bất kỳ nguyên lý nào của vĩnh cửu đều phải ở trên mặt phẳng ngang.

Krishnamurti: Chúng ta quen thuộc với việc đọc một quyển sách theo hàng ngang. Mọi thứ đều hàng ngang – tất cả những quyển sách của chúng ta.

P: Mọi thứ đều có một khởi đầu và một kết thúc.

Krishnamurti: Và chúng ta nghĩ chương sách đầu tiên chắc chắn phải dẫn đến chương sách cuối cùng. Chúng ta cảm thấy tất cả những luyện tập đều dẫn đến một kết thúc; đến một giải thoát. Tất cả nó đều là đọc hàng ngang. Những cái trí, những hai mắt và những thái độ của chúng ta đều bị quy định để vận hành trên mặt phẳng ngang và tại khúc cuối, có một kết thúc. Quyển sách đọc xong. Bạn hỏi liệu sự thật hay sự khai sáng là một thành tựu cuối cùng; một điểm kết thúc vượt khỏi mà không có gì cả?

P: Từ đó không thể có rơi lại. Có lẽ vì một nhận biết tích tắc, và chất lượng của cái đó, tôi hiểu rõ. Một chốc lát sau, suy nghĩ nảy ra lại. Tôi tự nhủ với mình ‘Tôi quay lại trạng thái cũ’. Tôi nghi ngờ liệu ‘tiếp xúc’ đó có bất kỳ giá trị nào không. Tôi đặt ra một khoảng cách, một ngăn cản giữa tôi và trạng thái đó – tôi nói, nếu cái đó là đúng thực, suy nghĩ sẽ không nảy ra.

Krishnamurti: Tôi thấy; tôi nhận biết cái gì đó lạ thường; cái gì đó đúng thực. Tôi muốn tiếp tục sự nhận biết đó; cho nó một tiếp tục để cho sự nhận biết – hành động tiếp tục qua sống hàng ngày của tôi. Tôi nghĩ đó là nơi sự sai lầm bắt đầu. Cái trí đã thấy cái gì đó đúng thực. Từng đó đủ rồi. Cái trí đó là một cái trí hồn nhiên, rõ ràng, không bị tổn thương. Cái trí đó muốn tiếp tục nhận biết đó qua những hoạt động hàng ngày. Cái trí đã thấy cái gì đó rất rõ ràng. Hãy thả nó ở lại đó. Bước kế tiếp là bước kết thúc. Thả nó ở lại đó là bước kết thúc kế tiếp. Bởi vì cái trí của tôi sẵn sàng trong sáng rồi để thấu nhận bước kết thúc kế tiếp. Trong chuyện động hàng ngày của sự sống, nó không mang qua. Sự nhận biết đã không trở thành hiểu biết.

P: Cái tôi như người làm liên quan đến suy nghĩ hay thấy phải kết thúc.

Krishnamurti: Chết đi cái sự việc mà là đúng thực. Ngược lại, nó trở thành ký ức, mà tiếp theo trở thành suy nghĩ, và suy nghĩ nói làm thế nào tôi sẽ tiếp tục trạng thái đó. Nếu cái trí thấy rõ ràng, và nó chỉ có thể thấy rõ ràng khi thấy là kết thúc của nó, vậy thì cái trí có thể bắt đầu một chuyên động nơi bước đầu tiên là bước cuối cùng. Trong việc này không có dính dáng qui trình nào cả. Không có yếu tố của thời gian. Thời gian len lỏi vào khi, bởi vì đã thấy nó rõ ràng, đã nhận biết được nó, có một mang qua và vận dụng nó cho bền cố kế tiếp.

P: Mang qua đó là không thấy hay không nhận biết.

Krishnamurti: Vì vậy, tất cả những tiếp cận thuộc truyền thống mà đưa ra một qui trình phải có một vị trí, một kết luận, một kết thúc và bất kỳ cái gì mà có một kết thúc, một vị trí cố định, không là sự việc đang sống gì cả.

Giống như nói rằng có nhiều con đường dẫn đến nhà ga. Nhà ga bị cố định.

Liệu sự thật là một kết thúc mà một lần bạn đã đạt được nó, mọi thứ đều chấm dứt – những lo âu của bạn, những sợ hãi của bạn và vân vân? Hay liệu nó làm việc một cách hoàn toàn khác hẳn? Liệu nó có nghĩa rằng ngay khi tôi ở trên xe lửa, không gì có thể xảy đến cho tôi? Liệu nó có nghĩa rằng tôi chờ đợi chiếc xe lửa sẽ mang tôi đến điểm đến của tôi? Tất cả những việc này là những chuyên động ngang.

Vì vậy một qui trình hàm ý một điểm cố định. Những hệ thống, những phương pháp, những luyện tập, tất cả đều công hiến một vị trí cố định và hứa hẹn với con người rằng

khi anh ấy thành tựu nó, tất cả những phiền muộn đều chấm dứt. Liệu có cái gì đó mà thực sự không thời gian? Một vị trí cố định là trong thời gian. Nó ở trong thời gian bởi vì bạn đã công nhận nó. Bởi vì đã có suy nghĩ liên tục về vị trí kết thúc, và suy nghĩ về nó là thời gian. Liệu người ta có thể bắt gặp cái này mà phải không-thời gian, không-qui trình, không-hệ thống, không-phương pháp, không-phương cách?

Liệu cái trí này mà quá bị quy định theo chiều ngang có thể, liệu cái trí này, khi biết rằng nó sống theo chiều ngang, có thể nhận biết ‘cái đó’ mà cũng không thuộc chiều ngang lẫn không thuộc chiều dọc? Liệu nó có thể nhận biết trong một tích tắc? Liệu nó có thể nhận biết rằng ‘thấy’ đã xóa sạch và kết thúc nó? Trong việc này là bước đầu tiên và bước cuối cùng bởi vì nó đã thấy mới mẻ lại.

Câu hỏi của bạn là, liệu một cái trí như thế có khi nào được tự do khỏi phiền muộn? Tôi nghĩ đó là một câu hỏi sai lầm. Bạn vẫn còn đang suy nghĩ dựa vào sự kết thúc, khi bạn đặt ra câu hỏi đó. Bạn đã đi đến một kết luận rồi, và thế là quay lại vào qui trình ngang.

P: Sự tinh tế của nó là rằng cái trí phải đặt ra những nghi vấn cơ bản nhưng không bao giờ ‘làm thế nào’.

Krishnamurti: Tuyệt đối. Tôi thấy rất rõ ràng; tôi nhận biết. Sự nhận biết là ánh sáng. Tôi muốn mang nó qua như ký ức, như suy nghĩ, và áp dụng nó vào sống hàng ngày và thế là tôi giới thiệu sự phân hai, xung đột, mâu thuẫn.

Vì vậy tôi nói làm thế nào tôi sẽ vượt khỏi nó? Tất cả những hệ thống đều công hiến một qui trình, một vị trí cố định và sự kết thúc tất cả phiền muộn.

Nhận biết là ánh sáng cho cái trí này. Nó không còn quan tâm đến sự nhận biết nữa bởi vì nếu nó quan tâm, nó trở

thành ký ức. Liệu cái trí, khi thấy cái gì đó rất rõ ràng, có thể kết thúc sự nhận biết đó? Vậy là, ở đây chính bước đầu tiên là bước cuối cùng. Cái trí trong sáng để nhìn ngắm. Đối với một cái trí như thế, liệu có thể có kết thúc cho tất cả những phiền muộn? Nó không đặt ra một câu hỏi như thế. Khi nó xảy ra, nó sẽ thấy. Thấy điều gì xảy ra. Khi tôi đặt ra câu hỏi ‘Liệu cái này sẽ kết thúc tất cả phiền muộn?’ Tôi đang suy nghĩ về tương lai rồi và thế là tôi bị trói buộc trong thời gian.

Nhưng tôi không quan tâm. Tôi nhận biết. Nó chấm dứt. Tôi thấy cái gì đó rất rõ ràng – sự rõ ràng của nhận biết. Sự nhận biết là ánh sáng. Nó chấm dứt. Thế là cái trí không bao giờ bị trói buộc trong thời gian. Bởi vì, mỗi lần tôi đã sử dụng bước đầu tiên, tôi cũng đã sử dụng bước cuối cùng.

Vì vậy chúng ta thấy rằng tất cả những qui trình, tất cả những hệ thống, phải hoàn toàn bị khước từ bởi vì chúng làm tiếp tục thời gian. Qua thời gian bạn hy vọng đến được cái không-thời gian.

P: Tôi thấy rằng những dụng cụ được sử dụng trong điều gì anh đang nói là sự kiện của thấy và lắng nghe. Đây là những chuyển động thuộc giác quan. Do bởi qua những chuyển động thuộc giác quan mà tình trạng bị quy định cũng hiện diện. Cái gì mà khiến cho một chuyển động làm tan biến hoàn toàn tình trạng bị quy định và một chuyển động khác lại củng cố nó?

Krishnamurti: Tôi lắng nghe câu hỏi đó như thế nào. Trước hết, tôi không biết. Tôi sắp sửa học hành. Nếu tôi học hành với mục đích thâm lường hiểu biết, mà từ đó tôi sẽ hành động, hành động đó trở thành máy móc. Nhưng khi tôi học hành mà không tích lũy – mà có nghĩa nhận biết, nghe, mà không thâm lường – cái trí luôn luôn trống không. Vậy thì câu hỏi là gì?

Liệu cái trí trống không có khi nào bị quy định và tại sao nó phải bị quy định. Một cái trí thực sự đang lắng nghe, liệu nó có thể bị quy định? Nó luôn luôn đang học hành, nó luôn luôn trong chuyển động. Nó không là một chuyển động từ cái gì đó hướng về cái gì đó. Một chuyển động không thể có một khởi đầu và một kết thúc. Nó là cái gì đó sinh động, không bao giờ bị quy định. Một cái trí mà thấu lượm hiểu biết để vận hành bị quy định bởi hiểu biết riêng của nó.

P: Liệu nó là cùng một dụng cụ đang vận hành trong cả hai?

Krishnamurti: Tôi không biết. Tôi thực sự không biết. Cái trí chất đầy hiểu biết thấy tùy theo hiểu biết đó, tùy theo tình trạng bị quy định đó.

P: Thưa anh, thấy giống như bật đèn. Nó không có quy định trong chính nó.

Krishnamurti: Cái trí chất đầy những hình ảnh, những từ ngữ, những biểu tượng. Qua đó, nó suy nghĩ, nó thấy.

P: Nó thấy à?

Krishnamurti: Không. Tôi có một hình ảnh về bạn và tôi thấy qua hình ảnh đó. Đó là sự biến dạng. Hình ảnh là tình trạng bị quy định của tôi. Nó vẫn còn ở trong cùng thùng chứa với tất cả những vật trong nó, và nó là cùng thùng chứa mà không có vật gì trong nó.

Những vật của thùng chứa là thùng chứa. Khi không có những vật, thùng chứa không còn hình thể.

P: Vì vậy nó có thể thấu nhận 'cái gì là'.

Krishnamurti: Sự nhận biết chỉ có thể xảy ra được khi không có hình ảnh. Điều đó rất đơn giản. Để giải thích lại, bạn thấy, sự nhận biết chỉ có thể xảy ra được khi không có hình ảnh – không-biểu tượng, không-ý tưởng, không-từ ngữ, không-hình thức, mà tất cả đều là hình ảnh. Vậy thì, sự nhận biết là ánh sáng. Không phải rằng tôi thấy ánh sáng. Có ánh sáng. Sự nhận biết là ánh sáng. Vì vậy, sự nhận biết là hành động. Và một cái trí chất đầy những hình ảnh không thể nhận biết. Nó thấy qua hình ảnh và thế là bị biến dạng.

Điều gì chúng ta đã nói là đúng thực. Nó rất chính đáng. Tôi đã lắng nghe điều này. Trong nhân ố của lắng nghe không có ‘cái tôi’. Trong nhân ố của mang nó qua có ‘cái tôi’. ‘Cái tôi’ là thời gian.

Đối thoại 6

NĂNG LƯỢNG VÀ ĐỘT BIẾN

New Delhi, ngày 21 tháng 12 năm 1970

Người hỏi P: *Cả khoa học và yoga đều khẳng định rằng khi một sinh vật đang sống được phơi bày đến năng lượng mãnh liệt có một đột biến. Điều này xảy ra khi có sự phơi bày quá mức đối với sự bức xạ – nó có lẽ dẫn đến một đột biến trong những gene. Theo yoga nó cũng xảy ra, khi suy nghĩ được đặt trong ý thức trước ngọn lửa của năng lượng. Anh nghĩ điều này có ý nghĩa dựa vào điều gì anh đang giảng thuyết?*

B: *Sự bức xạ mang lại sự biến dạng. Có thể có sự đột biến hủy diệt. Tia laser xuyên thủng sắt thép và da thịt. Nó có khả năng hủy diệt cũng như chữa trị.*

Krishnamurti: *Liệu điều gì bạn muốn nói đến là năng lượng con người? Năng lượng trong những con người là gì? Chúng ta hãy trình bày nó rất đơn giản.*

P: *Năng lượng là cái gì đó mà làm cho sự chuyển động có thể xảy ra được.*

B: Năng lượng hiện diện tại những mức độ khác nhau. Có năng lượng tại mức độ vật lý. Tiếp theo chính bộ não là một nguồn của năng lượng; nó tạo ra những xung điện.

Krishnamurti: Tất cả chuyển động, sự bức xạ, bất kỳ chuyển động nào của suy nghĩ, bất kỳ hành động nào đều là năng lượng. Khi nào nó trở thành mãnh liệt? Khi nào nó có thể làm những việc phi thường nhất? Khi nào nó có thể được hướng dẫn để thực hiện những việc không thể tưởng tượng được?

P: Khi nó không bị hao tán. Khi nó được tập trung.

Krishnamurti: Khi nào điều đó xảy ra? Nó xảy ra trong tức giận, hận thù, bạo lực? Nó xảy ra khi có tham vọng, khi có ham muốn cực kỳ? Hay nó xảy ra khi một thi sĩ có sự thôi thúc, sinh lực, năng lượng để sáng tác?

P: Năng lượng như thế kết tinh và trở thành cố định?

Krishnamurti: Chúng ta bắt dạng năng lượng này. Nhưng năng lượng chúng ta biết không tạo được một đột biến trong cái trí con người. Tại sao? Năng lượng này trở thành mãnh liệt khi có sự thành tựu trong hành động. Khi nào nó chuyển động đến một kích thích khác hẳn? Một họa sĩ hay một người khoa học, sử dụng tài năng của anh ấy, tăng cường năng lượng và cho sự diễn tả đến nó. Nhưng chất lượng của cái trí anh ấy, của thân tâm anh ấy, không được thay đổi bởi năng lượng này.

Pupul Jayakar: Chúng ta đang bỏ sót cái gì đó trong tất cả điều này.

Krishnamurti: Bạn đang hỏi liệu có một chất lượng của năng lượng mà thay đổi cái trí con người? Đó là câu hỏi của bạn. Lúc này, tại sao nó không xảy ra trong người họa sĩ, trong người nhạc sĩ, trong người viết văn?

P: Tôi nghĩ do bởi năng lượng của họ là thuộc một kích thước.

Krishnamurti: Người họa sĩ vẫn còn tham vọng, tham lam, một người trưởng giả.

S: Tại sao anh nói rằng sự tham lam sẽ hiện diện trong cách của năng lượng đang vận hành? Con người có lẽ có tham vọng nhưng anh ấy cũng tốt lành. Đây là những yếu tố tạo thành cái ngã của anh ấy.

Krishnamurti: Chúng ta đang hỏi tại sao, khi con người có năng lượng đó, năng lượng đó không tạo ra một thay đổi cơ bản?

P: Con người có năng lượng để vận hành trong môi trường sống của anh ấy. Nhưng có một lãnh vực rộng lớn của tâm anh ấy nơi không có chuyển động của năng lượng.

Krishnamurti: Con người sử dụng năng lượng, vận hành trọn vẹn trong một phương hướng, và trong những phương hướng còn lại anh ấy im lìm. Năng lượng im lìm trong một phần thuộc sự tồn tại của anh ấy, và trong phần khác nó lại năng động.

P: Thậm chí những dụng cụ giác quan của con người cũng được sử dụng từng phần.

Krishnamurti: Anh ấy là một con người phân chia. Tại sao sự phân chia này xảy ra? Một mảnh đang năng động cực kỳ, mảnh kia không vận hành gì cả. Một mảnh thì tầm thường, trưởng giả, nhỏ nhen. Khi nào hai mảnh này kết hợp để trở thành năng lượng hòa hợp? Một năng lượng không-phân chia? Một năng lượng không vận hành trọn vẹn tại một mức độ trong khi tại mức độ khác điện áp lại yếu?

P: Khi những dụng cụ giác quan vận hành trọn vẹn.

Krishnamurti: Khi nào điều này xảy ra? Chúng vận hành trọn vẹn khi có một khủng hoảng nghiêm trọng?

P: Không luôn luôn, thưa anh. Hành động của khủng hoảng cũng có thể là từng phần; anh có thể tránh khi thấy một con rắn nhưng anh có thể nhảy vào một bụi gai.

Krishnamurti: Khi nào mảnh không còn là **ột** mà nh. Chúng ta không đang suy nghĩ dựa vào chuyển động, dựa vào hành động, dựa vào thay đổi, hay sao? Chúng ta **ai** chấp nhận chuyển động để tồn tại, chuyển động của trở thành. Chúng ta đã chấp nhận sự phân chia. Chuyển động của trở thành luôn luôn là một chuyển động trong những mảnh. Liệu có một chuyển động mà không phụ thuộc vào những bảng phân loại này? Hãy thấy điều gì xảy ra nếu không có chuyển động gì cả.

P: Tôi đã luôn luôn thấy rằng hiểu rõ những câu hỏi này của anh là điều rất khó khăn. Bản chất của chính câu hỏi gợi ý một điều khác, điều đối nghịch.

S: Người ta thực sự không biết chuyển động im lìm.

Krishnamurti: Thoạt đầu chúng ta đã nói có sự phân chia. Một mảnh rất sinh động và mảnh còn lại không sinh động.

B: Năng lượng của người họa sĩ, toàn thân tâm của anh ấy, vận hành theo một kích thước. Không có sự nhận biết.

Krishnamurti: Tôi không chắc lắm. Một mảnh là sinh động. Bạn đang nói mảnh còn lại không nhận biết được chính nó.

P: Người họa sĩ vẽ, anh ấy cũng có một tình yêu với một người phụ nữ. Anh ấy không thấy những hành động này như những mảnh.

Krishnamurti: Chúng ta đã vượt quá điều đó. Chúng ta thấy anh ấy bị phân chia. Anh ấy vận hành trong những mảnh – một mảnh thì sinh động và mảnh kia lại im lìm. Trong sự im lìm đó có hành động đang x ảy ra. Một mảnh thì rất năng động và mảnh kia trong một âm điệu thấp. Chúng ta thấy điều này. Lúc này câu hỏi là, liệu năng lượng này có thể tăng thêm để tạo ra một thay đổi trong những tế bào não?

P: Liệu nó có thể đem theo cái mảnh lơ lờ và thay đổi chính cấu trúc của nó để cho có một thay đổi trong cả hai.

Krishnamurti: Tôi có lẽ là một người điêu khắc vĩ đại. Một mảnh của tôi lại im lìm. Bạn hỏi, liệu có thể có một thay đổi không những trong cái mảnh im lìm nhưng còn cả trong năng lượng đó mà đi vào sự sáng tác của người điêu khắc.

Câu hỏi là, liệu tôi có sẵn lòng chấp nhận rằng tôi có lẽ không còn là một người điêu khắc? Bởi vì điều đó có lẽ xảy ra. Khi tôi thâm nhập vấn đề của một thay đổi này trong chính những tế bào não, nó có thể xảy ra rằng tôi có lẽ không

bao giờ là một người điêu khắc. Nhưng là một người điêu khắc lại rất quan trọng đối với tôi. Tôi không muốn buông bỏ việc nó.

P: Chúng ta hãy bỏ qua người điêu khắc. Ở đây chúng tôi đang ở trước mặt anh và anh nói, hãy nhìn, thay đổi này trong cấu trúc của những tế bào não có lẽ là sự kết thúc của tất cả tài năng, của tất cả hành động quan trọng. Chúng tôi chấp nhận điều gì anh nói.

Krishnamurti: Điều đó đúng. Nếu bạn sẵn sàng buông bỏ, vậy thì điều gì xảy ra? Mà có nghĩa mất đi khả năng, sự thành tựu, sự tiếp tục của ‘cái tôi’. Lúc này, khi nào qua năng lượng sự đột biến này trong những tế bào não xảy ra?

Bạn thấy nơi nào năng lượng đang bị hao tán qua tài năng và qua những khe rãnh, năng lượng không được tập hợp hoàn toàn. Khi năng lượng này không chuyển động gì cả, vậy thì tôi nghĩ cái gì đó xảy ra, vậy thì nó phải nổ tung.

Tôi nghĩ, lúc đó chất lượng của chính tế bào não thay đổi. Đó là lý do tại sao tôi đã hỏi, tại sao chúng ta luôn luôn đang suy nghĩ dựa vào sự chuyển động?

Khi không có chuyển động phía bên trong hay phía bên ngoài, khi không có nhu cầu trải nghiệm, không thức dậy, không tìm kiếm, không chuyển động thuộc bất kỳ loại nào, lúc đó năng lượng ở tại mức độ tột đỉnh của nó. Mà có nghĩa, người ta phải phủ nhận tất cả chuyển động. Khi điều đó xảy ra, năng lượng hoàn toàn bất động, mà là yên lặng.

Như chúng ta đã nói ngày hôm trước, khi có yên lặng, vậy là cái trí đang tự thay đổi chính nó. Vậy là nó hoàn toàn im lìm, khi không ai đang canh tác nó, vậy thì nó yên lặng giống như cái tử cung.

Cái trí mà là thùng chứa của chuyển động, khi chuyển động đó không có hình dáng, không ‘cái tôi’, không tầm nhìn, không hình ảnh, nó hoàn toàn yên lặng.

Trong nó không có ký ức. Vậy thì những tế bào não trải qua một thay đổi.

Những tế bào não quen thuộc với chuyển động trong thời gian. Chúng là căn bản của thời gian và thời gian là chuyển động; một chuyển động bên trong không gian mà nó tạo ra khi nó chuyển động. Khi cái trí thấy được điều này, khi nó thấy sự vô lý của tất cả chuyển động trong ý nghĩa của thời gian, vậy thì tất cả chuyển động đều kết thúc.

Vì vậy, khi cái trí phải nhận hoàn toàn tất cả chuyển động, thế là tất cả thời gian, tất cả suy nghĩ, tất cả ký ức, có sự yên lặng tuyệt đối, không phải sự yên lặng tương đối.

Vì vậy, vấn đề là không phải làm thế nào tạo ra sự thay đổi, nhưng thâm nhập vào cấu trúc của những tế bào não. Sự nhận ra rằng bất kỳ chuyển động nào từ những tế bào não đều cho sự tiếp tục đến chính thời gian, kết thúc tất cả những chuyển động. Chuyển động luôn luôn ở trong quá khứ hay trong tương lai – chuyển động từ quá khứ sang hiện tại đến tương lai. Đó là tất cả mà chúng ta biết và chúng ta muốn sự thay đổi trong chuyển động này. Chúng ta muốn chuyển động, và tuy nhiên chúng ta muốn sự thay đổi trong chuyển động này, và thế là những tế bào não tiếp tục. (Ngừng)

Đơn giản lạ thường. Tôi không biết liệu bạn thấy điều này. Tất cả chúng ta đều muốn làm phức tạp nó. Bất kỳ nỗ lực nào để chặn đứng sự chuyển động đều là sự mâu thuẫn và vì vậy, thời gian, và thế là không thay đổi gì cả. Tất cả những người tìm kiếm đều đã nói về một chuyển động cao hơn, chuyển động thuộc thứ bậc. Câu hỏi là, liệu chính cái trí có thể tự-phủ nhận tất cả chuyển động?

Bạn thấy, khi bạn nhìn ngắm bộ não của bạn, có trung tâm hoàn toàn yên lặng và tuy nhiên đang lắng nghe mọi thứ đang xảy ra – chiếc xe buýt, những con chim. Chúng ta muốn chặn đứng sự ồn ào phía bên ngoài nhưng lại muốn tiếp tục sự huyền diệu phía bên trong. Chúng ta muốn chặn đứng chuyển động phía bên ngoài nhưng tiếp tục với chuyển động phía bên trong.

Khi không có chuyển động, có sự tập trung lạ thường của năng lượng.

Vì vậy, đột biến là sự hiểu rõ về chuyển động và kết thúc chuyển động trong chính những tế bào não.

Đối thoại 7

NGƯỜI QUAN SÁT VÀ CÁI GÌ LÀ

New Delhi, ngày 25 tháng 12 năm 1970

Người hỏi P: *Vấn đề của sự phân hai và sự kết thúc của nó không thể được hiểu rõ nếu chúng ta không thâm nhập bản chất của người suy nghĩ và suy nghĩ. Liệu chúng ta có thể bàn luận điều này?*

Krishnamurti: *Làm thế nào những người suy nghĩ của Ấn giáo, những triết gia thuộc trường phái Advaita giải quyết vấn đề này?*

P: *Trường phái Yoga -sutras của Patanjali công nhận một trạng thái giải thoát có những chỗ dựa, và một trạng thái của giải thoát không có những chỗ dựa. Trong một trạng thái, người suy nghĩ là chỗ dựa; nó là một trạng thái nơi người suy nghĩ đã không kết thúc. Trong trạng thái kia, có một trạng thái nơi mọi thứ gồm cả người suy nghĩ đã kết thúc.*

Những người Phật giáo nói về kshana vada, thời gian như tích tắc, tổng thể và trọn vẹn trong chính nó nơi người suy nghĩ không có sự tiếp tục. Những triết gia Advaita nói về sự kết thúc của phân hai và sự đạt được không-phân hai. Họ trải qua một qui trình phân hai để đạt được trạng thái không-

phân hai này. Sankara ép cận trạng thái không-phân hai này qua sự phủ nhận (neti, neti). Nagarjuna, sự phủ nhận của người triết lý Phật giáo là tuyệt đối; nếu bạn nói có Thượng đế, ông ta phủ nhận nó; nếu bạn nói không có Thượng đế, ông ta phủ nhận nó. Mọi phát biểu đều bị phủ nhận.

B: Buddha nói cái gì tồn tại là 'Sự cô đơn của Sự thật'. Bạn là kết quả của những suy nghĩ của bạn.

P: Tất cả họ đều nói về không-phân hai – Buddha, Sankara, Nagarjuna. Nhưng không-phân hai đã trở thành một ý tưởng. Nó đã không tác động vào ngay cấu trúc của bộ não. Ở Ấn độ qua hàng thế kỷ sự tiếp cận phủ nhận đã được bàn luận, nhưng nó đã không ảnh hưởng cái trí của con người. Những tế bào não vẫn duy trì sự phân hai; chúng vận hành trong thời gian và bị trói buộc trong thời gian. Mặc dù sự phủ nhận và sự không-phân hai đã được thừa nhận nhưng không có manh mối để hiểu rõ những trạng thái này. Tại sao không-phân hai đã không gây ảnh hưởng cái trí của con người? Chúng ta có thể thâm nhập vào nó để thấy liệu chúng ta có thể khám phá cái đó mà sẽ nảy mầm trạng thái không-phân hai?

B: Tất cả những khai triển khác – thuộc khoa học, công nghệ – đã gây ảnh hưởng những cái trí của con người. Con người đã khám phá trạng thái không-phân hai nhưng nó đã không gây ảnh hưởng cái trí của anh ấy cũng như sống của anh ấy.

S: Nếu mỗi trải nghiệm lưu lại một dấu vết trên những tế bào não, ảnh hưởng của trạng thái không-phân hai, của trạng

thái một là gì? Tại sao một thay đổi không đang xảy ra trong liên hệ giữa người suy nghĩ và suy nghĩ?

P: Liệu hệ thống máy móc mà ghi lại những hiểu biết thuộc công nghệ, là cùng hệ thống máy móc mà ‘thấy, nhận biết’?

Krishnamurti: Tê bào công nghệ, tê bào ghi lại và tê bào nhận biết –

P: Và dường như chúng hình thành ‘cái tôi’.

Krishnamurti: Mảnh công nghệ và mảnh ghi lại – hai mảnh này tạo thành cái tôi. Không phải mảnh nhận biết.

P: Tôi cũng đang bao gồm ‘nhận biết’. Mảnh ghi lại liên quan cả hai – mảnh công nghệ và sự nhận biết.

Krishnamurti: Nó có lẽ là một giải thích bằng từ ngữ.

P: Dường như tâm điểm của con người không bao giờ bị ảnh hưởng. Sự phân hai cốt lõi cơ bản giữa người suy nghĩ và suy nghĩ cứ tiếp tục.

Krishnamurti: Bạn nghĩ tại cơ bản có sự phân hai hay chỉ có ‘cái gì là’, sự kiện?

P: Thưa anh, khi anh đưa ra một câu hỏi như thế, cái trí bất động và người ta nói ‘vâng, nó là như thế’. Sau đó sự nghi ngờ bắt đầu – liệu tôi không tách khỏi S, khỏi B? Mặc dù cái trí nói ‘vâng’, nó cũng thắc mắc một tích tắc sau đó. Khoảng khắc anh đặt ra câu hỏi, cái trí của tôi trở nên bất tâm.

Krishnamurti: Tại sao không ở đó?

P: Sự nghi ngờ nảy sinh.

Krishnamurti: Tại sao? Liệu nó là thói quen, truyền thống, chính bản chất của sự vận hành của cái tôi, tình trạng bị quy định? Tất cả điều đó có lẽ do bởi sự áp đặt của văn hóa đề sinh tồn, để vận hành và vân vân. Tại sao mang nó vào khi chúng ta đang nhìn sự kiện – liệu có sự phân hai cơ bản?

P: Anh nói, nó có lẽ là một hành động phản xạ của những tế bào não?

Krishnamurti: Chúng ta là kết quả của môi trường sống của chúng ta, của xã hội của chúng ta. Chúng ta là kết quả của tất cả những phản ứng hỗ trợ của chúng ta. Đó cũng là một sự kiện. Tôi đang tự hỏi liệu có một sự phân hai cơ bản tại tâm điểm, hay sự phân hai nảy sinh khi tôi chuyển động khỏi ‘cái gì là’? Khi tôi không chuyển động khỏi chất lượng không-phân hai cơ bản của cái trí, người suy nghĩ hiện diện ở đó, liệu anh ấy có một phân hai? Anh ấy suy nghĩ. Liệu người suy nghĩ tạo tác một phân hai khi anh ấy trọn vẹn ở cùng ‘cái gì là’?

Tôi không bao giờ suy nghĩ khi tôi nhìn một cái cây. Khi tôi nhìn bạn, không có sự phân chia như ‘tôi’ và ‘bạn’. Những từ ngữ được sử dụng chỉ vì những mục đích hiệp thông và ngôn ngữ. Trong chừng mực nào đó ‘cái tôi’ và ‘cái bạn’ không bị bám rễ trong tôi. Vì vậy, người suy nghĩ nảy sinh sự tách khỏi suy nghĩ ở đâu? Cái trí vẫn còn trong ‘cái gì là’. Nó ở lại cùng đau khổ. Không có suy nghĩ của không-đau khổ. Không có ý thức của đau khổ. Đó là ‘cái gì là’. Không có cảm giác của mong muốn thoát khỏi nó. Sự phân hai nảy

sinh ở đâu? Sự phân hai nảy sinh khi cái trí nói, ‘Tôi phải loại bỏ sự đau khổ. Tôi đã biết những trạng thái không-đau khổ và tôi muốn trong một trạng thái không-đau khổ’. (Ngừng). Bạn là một người đàn ông và tôi là một người đàn bà. Đó là một sự kiện sinh học. Nhưng liệu có một phân hai thuộc tâm lý? Liệu có một trạng thái phân hai tại cơ bản hay chỉ khi nào cái trí chuyển động khỏi ‘cái gì là’?

Có đau khổ. Người con trai của tôi chết. Tôi không chuyển động thoát khỏi. Sự phân hai ở đâu? Chỉ khi nào tôi nói tôi đã mất người bầu bạn của tôi, người con trai của tôi, sự phân hai đó hiện diện. Tôi không hiểu liệu điều này là đúng? Tôi trải qua đau khổ – sự đau khổ thuộc thân thể hay tâm lý. Tất cả chúng đều được bao gồm trong đau khổ. Một chuyển động thoát khỏi nó là sự phân hai. Người suy nghĩ là sự chuyển động thoát khỏi đó. Tiếp theo, người suy nghĩ nói điều này không nên tồn tại; anh ấy cũng nói không nên có sự phân hai.

Trước hết, hãy thấy sự kiện rằng chuyển động thoát khỏi ‘cái gì là’, là chuyển động của người suy nghĩ mà tạo ra sự phân hai. Trong quan sát sự kiện của đau khổ, tại sao phải có một người quan sát trong sự quan sát đó? Người quan sát nảy ra khi có một chuyển động, hoặc lùi về sau hoặc tiến tới trước. Suy nghĩ rằng ngày hôm qua tôi không có đau khổ – trong suy nghĩ đó sự phân hai nảy sinh. Liệu cái trí có thể vẫn ở cùng đau khổ, không có bất kỳ chuyển động thoát khỏi nó, mà tạo tác người suy nghĩ?

Cái trí đang tự hỏi, làm thế nào thái độ phân hai này hướng về sự sống lại nảy sinh? Nó không đang nài nỉ một giải thích của làm thế nào thoát khỏi nó. Tôi đã có vui thú ngày hôm qua. Nó ~~đã~~ ^{đã} dứt. (Ngừng g) Nó không đơn giản như thế, hay sao?

P: Thật ra không dễ dàng đâu.

Krishnamurti: Tôi nghĩ dễ dàng lắm. Bạn thấy đó, điều này hàm ý sự quan sát không-so sánh. Sự so sánh là phân hai. Sự đo lường là phân hai. Có đau khổ ngày hôm nay, có sự so sánh với không-đau khổ của ngày mai. Nhưng chỉ có một sự kiện duy nhất: đau khổ mà cái trí đang trải nghiệm ngay lúc này. Không còn điều gì nữa hiện diện. Tại sao chúng ta đã làm phức tạp nó? Tại sao chúng ta đã dựng lên những triết lý kỳ cục quanh tất cả việc này? Liệu chúng ta đang bỏ lỡ cái gì đó? Có phải rằng cái trí không biết làm gì, và vì vậy chuyển động khỏi sự kiện và khiến cho sự phân hai hiện diện? Nếu nó biết, liệu nó tạo ra sự phân hai? Liệu chính ‘làm gì’ là một qui trình phân hai? Bạn hiểu chứ? Chúng ta hãy quan sát nó một lần nữa. Có đau khổ – thuộc thân thể hay thuộc tâm lý. Khi cái trí không biết ‘làm gì’ trong ý nghĩa không-phân hai, nó tẩu thoát. Liệu cái trí bị trói buộc trong cái bẫy, chuyển động tiến tới hay chuyển động lùi lại có thể, liệu nó có thể giải quyết ‘cái gì là’ trong một cách không-phân hai? Bạn hiểu chứ? Vì vậy chúng ta đang hỏi, liệu đau khổ, ‘cái gì là’, có thể được thay đổi mà không có hoạt động phân hai? Liệu có thể có một trạng thái không-suy nghĩ, trong đó người suy nghĩ không-hiện diện gì cả; người suy nghĩ mà nói ‘Tôi đã không có đau khổ ngày hôm qua và tôi sẽ không có nó ngày mai’?

P: Hãy thấy điều gì xảy ra cho chúng tôi. Điều gì anh giải thích là đúng. Nhưng có một khiếm khuyết của cái gì đó bên trong chúng tôi; nó có lẽ là sức mạnh, năng lượng. Khi có một khủng hoảng, trọng lượng của khủng hoảng đó đủ mãnh liệt để cuốn hút chúng tôi vào một trạng thái nơi không có

chuyển động thoát khỏi sự khủng hoảng; nhưng trong sống hàng ngày, chúng tôi có những thách thức ‘nhỏ nhoi’.

Krishnamurti: Nếu bạn thực sự hiểu rõ điều này, bạn sẽ gặp gỡ những thách thức nhỏ nhoi này.

P: Trong sống hàng ngày, chúng ta có những chuyển động huyền thuyên, thất thường của người suy nghĩ đang vận hành theo những đòi hỏi của nó. Người ta phải làm gì với điều đó.

Krishnamurti: Tôi không nghĩ bạn có thể làm bất kỳ việc gì với nó. Đó là sự phủ nhận. Nó không liên quan.

P: Nhưng điều đó rất, rất quan trọng. Đó là những cái trí của chúng ta là gì – mảnh thất thường. Người ta không có khả năng để phủ nhận điều đó.

Krishnamurti: Hãy lắng nghe, có sự ồn ào bên ngoài. Tôi không thể làm bất kỳ điều gì về nó.

P: Khi có một khủng hoảng, có hiệp thông. Trong đang sống bình thường không có hiệp thông. Tôi đi ra ngoài. Tôi có thể nhìn ngắm một cái cây và không có phân hai. Tôi có thể thấy màu sắc mà không có phân hai. Nhưng có ảnh còn lại, mảnh không-ý thức thất thường không ngừng nghỉ mà đang huyền thuyên liên tục. Người suy nghĩ bắt đầu làm việc với nó khi người suy nghĩ thấy nó đang vận hành. Sự phủ nhận tuyệt đối là thả cho nó một mình.

Krishnamurti: Ngừng lại tại yếu tố cơ bản – quan sát đau khổ mà không chuyển động thoát khỏi nó – đó là trạng thái không-phân hai duy nhất.

P: Chúng ta hãy nói về cái trí huyền thuyên thay vì về đau khổ, bởi vì đó là sự kiện tại khoảnh khắc này. Sự ồn ào của cái còi đó, cái trí huyền thuyên, đó là ‘cái gì là’.

Krishnamurti: Bạn thích điều này và không thích điều kia và thế là bắt đầu nguyên cái vòng tròn.

P: Mấu chốt chủ yếu là sự quan sát ‘cái gì là’ mà không chuyển động thoát khỏi. Chuyển động thoát khỏi tạo ra người suy nghĩ.

Krishnamurti: Bởi vì sự ồn ào, sự huyền thuyên mà là ‘cái gì là’, đã không còn, đã phai lạt đi nhưng đau khổ vẫn còn. Đau khổ không biến mất. Vượt khỏi đau khổ một cách không-phân hai; đó là nghi vấn. Làm thế nào nó sẽ được thực hiện? Bất kỳ chuyển động nào thoát khỏi cái gì là, đều là sự phân hai bởi vì trong đó có người suy nghĩ đang vận hà nh vào ‘cái gì là’, mà là cái phân hai.

Lúc này liệu có thể quan sát ‘cái gì là’, mà là cái phân hai? Quan sát ‘cái gì là’, mà không có chuyển động phân hai đang xảy ra, liệu quan sát đó sẽ thay đổi ‘cái gì là’? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi?

P: Nó không thực sự là một tan biến của ‘cái gì là’, hay sao? Cái mà đã được tạo ra?

Krishnamurti: Tôi chỉ biết ‘cái gì là’. Không còn gì thêm nữa. Không-nguyên nhân.

P: Đó là như thế. Người ta có thể thấy rằng khi không có chuyển động thoát khỏi đau khổ, có một tan biến của đau khổ.

Krishnamurti: Làm thế nào điều này xảy ra được? Tại sao con người đã không đến được điều này? Tại sao anh ấy đã đấu tranh với đau khổ bằng một chuyển động phân hai? Tại sao anh ấy đã không bao giờ hiểu rõ hay đã khoét sâu vào đau khổ mà không có chuyển động phân hai? Điều gì xảy ra khi không có chuyển động thoát khỏi đau khổ? Không phải điều gì xảy ra đối với sự tan biến của đau khổ, nhưng điều gì xảy ra đối với hệ thống máy móc mà vận hành? Nó rất đơn giản. Đau khổ là sự chuyển động thoát khỏi. Không có đau khổ khi chỉ có đang lắng nghe. Có đau khổ chỉ khi nào tôi chuyển động khỏi sự kiện và nói rằng đây là vui thú, đây không là vui thú. Người con trai của tôi đã chết. Đó là một sự kiện tuyệt đối, không thể chối cãi được. Tại sao có đau khổ?

P: Bởi vì tôi đã thương yêu cậu ấy.

Krishnamurti: Hãy quan sát điều gì đã xảy ra một cách không-ý thức. Tôi đã thương yêu cậu ấy. Cậu ấy đã đi rồi. Đau khổ là sự hồi tưởng về tình yêu của tôi đối với cậu ấy. Cậu ấy không còn nữa. Nhưng sự kiện tuyệt đối rằng cậu ấy đã đi rồi. Hãy ở lại cùng sự kiện đó. Có đau khổ chỉ khi nào tôi nói rằng cậu ấy không còn nữa, mà là khi người suy nghĩ hiện diện và nói, ‘con trai của tôi không còn ở đó nữa, cậu ấy là bầu bạn của tôi’, và mọi chuyện của nó.

S: Không chỉ là ký ức về người con trai đã chết rồi của tôi mới là đau khổ. Lúc này có sự cô độc.

Krishnamurti: Người con trai của tôi chết rồi. Đó là một sự kiện. Sau đó có suy nghĩ về sự cô độc. Sau đó có sự đồng hóa của tôi cùng cậu ấy. Tất cả điều đó là một qui trình của sự suy nghĩ và người suy nghĩ. Nhưng tôi chỉ có một sự kiện.

Con trai của tôi chết rồi, tình trạng cô độc, không bầu bạn, tuyệt vọng, tất cả đều là kết quả của sự suy nghĩ, mà tạo ra sự phân hai; một chuyển động thoát khỏi ‘cái gì là’. Nó không cần sức mạnh hay sự khẳng định để không chuyển động. Sự khẳng định là phân hai.

Chỉ có một việc duy nhất, mà là sự kiện và chuyển động thoát khỏi sự kiện của sự kiện, khỏi ‘cái gì là’. Chính chuyển động này nuôi dưỡng sự cay đắng, lãnh đạm, không-thương yêu, dửng dưng, mà tất cả đều là sản phẩm của sự suy nghĩ. Sự kiện là con trai của tôi đã chết rồi.

Không-nhận biết trọn vẹn về ‘cái gì là’ nuôi dưỡng người suy nghĩ, mà là hành động phân hai; và khi cái trí rơi lại vào cái bẫy của hành động phân hai, đó là ‘cái gì là’; hãy ở lại cùng nó – bởi vì bất kỳ chuyển động nào thoát khỏi nó là một hành động phân hai khác. Cái trí luôn luôn giải quyết ‘cái gì là’ như nhiễu loạn, không-nhiễu loạn. Và ‘cái gì là’, cái sự kiện, không cần thay đổi bởi vì nó là ‘cái vượt khỏi’ rồi. Tức giận là ‘cái gì là’. Chuyển động phân hai của không-tức giận là rời khỏi ‘cái gì là’. Không-chuyển động khỏi ‘cái gì là’, là không còn tức giận nữa. Thế là, cái trí – một lần nó đã nhận biết, một lần nó đã có sự nhận biết không-phân hai – khi tức giận nảy sinh lại, không hành động từ ký ức. Lần tới sự tức giận nảy sinh, đó là ‘cái gì là’. Cái trí luôn luôn đang giải quyết ‘cái gì là’. Vì vậy, ý tưởng phân hai là hoàn toàn sai lầm, ảo tưởng.

P: Đây là hành động lạ thường. Hành động phân hai là không-hành động.

Krishnamurti: Bạn phải đơn giản. Chính là cái trí mà không-lanh bị, mà không-ranh mãnh, mà không-đang cố gắng tìm những thay thế cho hành động phân hai, mới có thể

hiểu rõ. Những cái trí của chúng ta không đơn giản như thế. Mặc dầu hầu hết chúng ta đều nói về đơn giản, đơn giản đó thuộc về một miếng vải che thân.

Thật ra không-phân hai có nghĩa nghệ thuật của lắng nghe. Bạn nghe con chó đang sủa đó – lắng nghe nó, không có một chuyển động thoát khỏi nó. Hãy ở lại cùng ‘cái gì là’. (Ngừng) Con người ở lại cùng ‘cái gì là’ và không bao giờ chuyển động khỏi nó, không có những dấu vết.

P: Và khi những dấu vết xảy ra, thấy rằng chúng xảy ra. Một động thái của sự nhận biết xóa sạch dấu vết.

Krishnamuti: Hoàn toàn đúng. Đó là phương cách sống.

Đối thoại 8

CHUYỂN ĐỘNG RÚT VÀO

New Delhi, ngày 26 tháng 12 năm 1970

Người hỏi P: Tôi muốn hỏi anh về chuyển động chảy vào, một trạng thái trong đó có một rút vào của thấy, nghe và những năng lượng của dục vọng. Trong Yoga-sutra, có một từ ngữ 'parivritti', mà định nghĩa trạng thái khi suy nghĩ quay trở lại vào chính nó. Liệu có một trạng thái như sự rút vào của những giác quan đang trôi chảy phía bên ngoài và của suy nghĩ đang quay lại vào chính nó.

Krishnamurti: Giống như một chiếc găng tay được lật mặt trong ra ngoài? Bạn đang nói rằng suy nghĩ đang tự nhìn vào chính nó, hay đang tự nuốt chửng chính nó, là chuyển động chảy vào?

P: Điều gì được định nghĩa bởi từ ngữ, nội dung của từ ngữ, là một vấn đề của sự trải nghiệm.

Krishnamurti: Bạn đang hỏi, liệu có một trạng thái mà trong đó nghe, thấy và những năng lượng thuộc giác quan tự rút vào một và có một chuyển động lùi vào? Bạn có ý gì qua từ ngữ lùi vào?

Liệu bạn đang nói rằng nghe, thấy và những năng lượng thuộc giác quan đang rút vào mà không có đang thúc đẩy phía bên ngoài?

P: Chuyển động thông thường của hai mắt, hai tai và những năng lượng thuộc giác quan là một chuyển động phía bên ngoài, được kết nối đến mục tiêu. Liệu có thể có một giải thoát của những giác quan khỏi mục tiêu và một rút vào của những giác quan?

Krishnamurti: Tôi không hiểu liệu trong đang rút vào, không đang nghe, không đang thấy và năng lượng thuộc giác quan không đang lan rộng, không có một trạng thái nơi có đang nghe âm thanh, đang thấy mọi thứ; và vẫn vậy một trạng thái hoàn toàn yên lặng, một trạng thái của được rút vào, một trạng thái nơi không có ham muốn.

P: Nó không là sự kiềm chế ham muốn.

Krishnamurti: Liệu có một trạng thái nơi có đang nghe âm thanh, hai mắt đang thấy, những mục tiêu đang tồn tại, và tuy nhiên lại không có sự ham muốn thuộc giác quan? Tôi nghĩ có một trạng thái như thế. Một trạng thái nơi có cảm xúc, tuy nhiên lại không có sự ham muốn. Không phải rằng người ta đã bị già nua, mất đi sinh lực, nhưng không có sự ham muốn – ham muốn là thấy, sờ chạm, cảm giác và từ cảm giác đó, mong muốn sở hữu.

P: Điều gì xảy ra cho tiến hành của nghe khi không có đặt tên?

Krishnamurti: Bạn nghe tiếng còi đó? Có sự rung động của âm thanh và sự diễn giải xảy ra khi bạn nghe tiếng còi. Lúc này liệu bạn có thể lắng nghe nó mà không có bất kỳ chuyển động của ký ức như suy nghĩ? Liệu bạn có thể chỉ nghe âm thanh? Liệu có thể không-hình ảnh, không-đặt tên, không-diễn giải? Liệu có thể chỉ có âm thanh? Đó là tất cả. Và âm thanh từ yên lặng. Bởi vì hoạt động của sự suy nghĩ đã kết thúc, có một nghe âm thanh từ trống không. Và trong cùng cách, liệu có thể có một đang thấy từ trống không? Tôi thấy bạn, tôi thấy cái chai đó; không có hình ảnh, không có sự liên tưởng hay sự chuyển động của suy nghĩ, bởi vì không có sự hình thành hình ảnh. Vậy là từ trống không thực sự, yên lặng thực sự, có một đang thấy. Đó là điều gì bạn có ý khi nói rút vào của những giác quan?

P: Tôi đang tự vấn từ những ngữ cảnh. Ở Trung hoa và Ấn độ, sự rút vào được coi là quan trọng.

Krishnamurti: Điều đó đơn giản. Bạn đang hỏi, liệu bạn nhìn vào một người phụ nữ hay một người đàn ông hay một vật đẹp đẽ mà không có ham muốn, kiếm được hay phản ứng? Điều đó dễ dàng.

P: Nó dễ dàng đối với anh. Hãy thấy sự khó khăn của chúng tôi.

Krishnamurti: Tôi thấy một người đàn bà, một chiếc xe hơi, một đứa trẻ, một vật đẹp và vân vân. Liệu nó có thể được quan sát mà không có bất kỳ chuyển động của kiếm được hay loại bỏ? Nó rất đơn giản. Cũng giống như vậy cho thấy và lắng nghe.

Tôi nghĩ chúng là một chuyển động, không phải những chuyển động tách rời. Mặc dù những dụng cụ của nhận biết và nghe là tách rời, tất cả chúng đều là một chuyển động.

P: Ham muốn đã hiện diện trước Thượng đế; thậm chí trước khi con người hiện diện. Sự thúc đẩy thuộc sinh học, sự thôi thúc được đặt nền tảng trên ham muốn. Làm thế nào anh tiếp nhận ham muốn mà có lực thúc đẩy riêng của nó và nói nó không hiện diện?

Krishnamurti: Chúng ta hãy rõ ràng. Tôi thấy một chiếc xe hơi đẹp, một chiếc xe đẹp thực sự –

P: Chúng ta hãy nói tôi đang thương yêu say đắm. Tôi bị vật vã, bị hành hạ bởi sự ham muốn đó. Liệu tôi có thể thấy con người đó mà không có sự ham muốn đang vận hành.

Krishnamurti: Bạn đang cố gắng hỏi điều gì vậy?

P: Liệu có một rút vào thực sự của sự nhận biết thuộc giác quan?

Krishnamurti: Tôi không biết liệu chúng ta có ý cùng sự việc?

P: Chiếc xe hơi và có lẽ thậm chí cả người phụ nữ không thể được nhìn thấy mà không đặt tên. Nhưng chúng tôi bị chất đầy những câu hỏi, chất đầy những vấn đề của đặt tên. Nó không đơn giản.

Krishnamurti: Tôi tự hỏi liệu vấn đề của đặt tên không liên quan đến hiểu biết.

P: Thưa anh, một đứa trẻ không có hiểu biết và tuy nhiên việc đặt tên là một phản ứng tự nhiên. Tôi đang thâm nhập bản chất của chuyển động bên trong này.

Krishnamurti: Tôi không chắc rằng tôi hiểu rõ điều gì bạn đang cố gắng nói. Có rút vào của những ham muốn thuộc giác quan và sự thành tựu. Tại sao bạn sử dụng từ ngữ ‘phía bên trong’?

P: Có những luyện tập để khoét sâu vào bên trong. Bằng hai mắt và hai tai khép lại, anh có thể khoét sâu vào bên trong? Liệu có bất kỳ giá trị nào cho việc khoét sâu?

Krishnamurti: Vâng, dứt khoát.

Điều gì bạn gọi khoét sâu vào bên trong là nhắm hai mắt của bạn lại, bịt hai tai của bạn lại; trong trạng thái đó có một khoét sâu hay liệu có một kết thúc của mọi chuyển động, mà xảy ra như thể bạn đang khoét sâu vào? Khi bạn thực sự bịt kín hai mắt và hai tai của bạn, không có chuyển động bên trong hay bên ngoài, như sự ham muốn đang đòi hỏi đạt được cùng tất cả những thất vọng của nó; khi điều đó xảy ra, có sự yên lặng hoàn toàn. Khoảnh khắc bạn sử dụng từ ngữ ‘khoét sâu vào bên trong’, điều đó hàm ý sự phân hai.

P: Anh nghe tiếng còi đó. Đối với anh không có âm thanh gì cả trong nó?

Krishnamurti: Không.

P: Quả là lạ lùng. Đối với anh không có âm thanh. Khi anh bịt kín hai tai của anh, liệu không có âm thanh phía bên trong, tách khỏi anh? Chúng tôi nghe một âm thanh phía bên trong, một âm lượng của nó mà ở bên trong chúng tôi. Anh không nghe nó sao? (Krishnamurti bịt hai mắt và hai tai của anh.)

Krishnamurti: Không. Nhưng người ta phải rõ ràng. Khi hai mắt được nhắm lại, người ta thường thấy những cái đốm. Nếu người ta quan sát những cái đốm đó, chúng biến mất.

P: Liệu không có một dẫn nở, một co rút?

Krishnamurti: Không có gì cả. Khi tôi nhắm hai mắt của tôi lại, tuyệt đối không có chuyển động thuộc bất kỳ loại nào.

P: Điều đó có nghĩa toàn ý thức của anh là khác hẳn. Khi tôi nhắm hai mắt của tôi lại, có quá nhiều khuôn mẫu ở đó. Đối với anh, không có chuyển động của âm thanh hay khuôn mẫu.

Krishnamurti: Đó là lý do tại sao tôi muốn thâm nhập câu hỏi về hiểu biết này. Con người này đã không đọc Yoga-sutras và những quyển sách tôn giáo, và đối với anh ta chỉ có một trống không hoàn toàn.

P: Đó không phải bởi vì anh ta đã không đọc bất kỳ quyển sách tôn giáo nào.

Krishnamurti: Không có sự can thiệp của hiểu biết.

P: Cùng hiện tượng như thế sẽ không xảy ra cho bất kỳ người nào mà dốt nát về văn chương tôn giáo. Nó không thể xảy ra cho một người cộng sản.

Krishnamurti: Chính là sự hiểu biết như khuôn mẫu mà can thiệp. Khuôn mẫu được tạo ra bởi sự suy nghĩ, sự trải nghiệm. Khi không có sự can thiệp của hiểu biết, vậy thì cái gì ở đó? Có sự yên lặng tuyệt đối – hai mắt, hai tai và ham muốn – không có chuyển động. Tại sao bạn dựng lên điều này như cái gì đó đặc biệt? Con người bị trói buộc trong liên tưởng, ý tưởng, những suy nghĩ, trong những khuôn mẫu, một con người như thế không có một cái trí trống không.

P: Điều gì anh nói có giá trị. Có nhiều lần khi điều gì anh nói có giá trị trong tôi.

Krishnamurti: Quan điểm của tôi là, những người mà nói về chuyển động phía bên trong, liệu họ nhận biết được bản chất phân hai của nó?

P: Họ chắc đã nhận biết được. Yoga-sutras nói rằng người thấy không là gì cả ngoại trừ là dụng cụ của thấy. Họ đưa ra một khẳng định tuyệt đối giống như thế.

Krishnamurti: Có thể cái người mà đã thấy, mà đã nhận biết sự thật, đã nói rằng người thấy và thấy là một. Sau đó những người theo sau tận dụng và tạo ra những lý thuyết mà không trải nghiệm trạng thái.

Tôi không thể tách rời người quan sát khỏi vật được quan sát. Khi tôi nắm mắt lại, không có người quan sát gì cả. Vì vậy, không có chuyển động phía bên trong như đối nghịch với chuyển động phía bên ngoài.

P: Anh thấy chính anh như một con người?

Krishnamurti: Nếu bạn có ý rằng thân thể – vâng. Như một cái tôi, như một người đang nói trên cái bục, đang đi bộ, đang leo lên ngọn đồi – không.

P: Ý thức của tồn tại, ý thức của ‘tôi hiện diện’; liệu nó không vận hành trong anh?

Krishnamurti: Một trong những sự việc mà tôi không bao giờ có là ý thức của ‘cái tôi’. Không bao giờ.

P: ‘Tôi hiện diện’ là hạt nhân trong tất cả chúng tôi. Nó là chính kết cấu của sự tồn tại của chúng tôi.

Krishnamurti: Những diễn tả bên ngoài của Krishnamurti có vẻ là một con người.

Nhưng tại cốt lõi không có con người. Tôi thực sự không biết nó có nghĩa gì? Bạn đang hỏi, trong anh liệu có một trung tâm, ‘tôi hiện diện’, ý thức của ‘tôi hiện diện’? Không. Cảm thấy của ‘tôi hiện diện’ là không đúng thực.

P: Nó không rõ ràng như thế đâu. Nhưng ý thức của sự tồn tại, hạt nhân của cái tôi bên trong chúng tôi, không thâm nhập được. Có cái gì đó mà kết hợp nó lại cùng nhau và chứng nào nó còn tồn tại, điều gì anh đang nói – không có trung tâm – không có giá trị cho chúng tôi.

Krishnamurti: Không có chuyển động của quá khứ như ‘cái tôi’ trong trung tâm, trong con người. Người ta phải thâm nhập vào điều này rất cẩn thận. Như ngày hôm trước chúng ta đã nói, bước đầu tiên là bước cuối cùng. Sự nhận biết đầu

tiên là sự nhận biết cuối cùng và kết thúc của sự nhận biết đầu tiên là sự nhận biết mới mẻ. Vì vậy, có một khoảng ngừng hoàn toàn giữa sự nhận biết đầu tiên và sự nhận biết thứ hai. Trong khoảng ngừng đó, không có sự chuyển động của suy nghĩ. Sẽ có sự chuyển động của suy nghĩ khi ký ức của sự nhận biết đầu tiên vẫn còn lưu lại, không phải khi nó chấm dứt. Liệu cái trí không thể tự làm trống không nó khỏi mọi nhận biết? Liệu nó không thể chết đi mọi diễn tả, và khi nó có thể, gốc rễ của ‘tôi hiện diện’ ở đâu? Khi cái trí là cái đó, liệu có bất kỳ chuyển động nào của khuôn mẫu đang xảy ra? Khi hai mắt, hai tai và ham muốn không-hiện diện như chuyển động hướng về hay rời khỏi cái gì đó, vậy thì tại sao cái trí phải có bất kỳ khuôn mẫu nào? Đang thấy là người thấy, trong đó không có sự phân hai, nhưng những người mà thực hiện câu phát biểu đó về một chân lý không trải nghiệm nó, và vì vậy nó vẫn còn là một lý thuyết.

P: Sutras giải thích có nhiều loại giải thoát. Sự giải thoát bằng sinh sản. Vài người được sinh ra theo cách đó. Đó là dạng cao nhất của giải thoát. Tiếp theo có sự giải thoát bằng thuốc men mà là một phần của ma thuật; tiếp theo sự giải thoát qua những tư thế yoga, tiếp theo sự giải thoát qua kiểm soát hơi thở, tiếp theo sự giải thoát bằng cách hiểu rõ.

Tôi đã luôn luôn cảm thấy rằng anh đã không bao giờ có thể giải thích cho chúng tôi làm thế nào sự giải thoát đã xảy ra cho anh.

Liệu cái trí của anh đã giống như những cái trí của chúng tôi và nó đã trải qua sự thay đổi? Nếu như thế, vậy thì có một khả năng của thấy cho chính mình và thay đổi cái tôi. Nhưng thậm chí điều đó không liên quan. Tôi hiểu rằng thấy của một người khác không thể giúp đỡ tôi thấy. Điều gì tôi

thấy là của riêng tôi. Người ta phải bỏ nó lại ở đó. Người ta không thể dò dẫm thêm nữa.

Krishnamurti: Như bạn đã nói, sự giải thoát được phân chia thành những người được sinh ra đã giải thoát và những người được giải thoát qua thuốc men, qua yoga, qua kiểm soát hơi thở và hiểu rõ. Đây chỉ là những giải thích về một sự kiện rất đơn giản.

P: Cái trí của anh không giống những cái trí của chúng tôi, đó là một sự kiện đơn giản.

Krishnamurti: Có tất cả những phân loại này – thuốc men, hít thở và nỗ lực vô cùng được bao hàm trong hiểu rõ – nhưng tôi không nghĩ nó làm việc theo cách đó.

P: Tôi không quan tâm điều gì những quyển sách giải thích. Tôi rất quan tâm khi cái trí của tôi huyền thuyên. Trong khoảnh khắc của nhận biết, tôi thấy rằng một tan biến nào đó đã xảy ra trong tôi. Nhưng tôi không được tự do khỏi ham muốn của kết thúc sự huyền thuyên này.

Krishnamurti: Bạn thực sự muốn kết thúc nó?

P: Vâng.

Krishnamurti: Tại sao nó không kết thúc. Bạn thấy đó, rất lý thú. Không có kết thúc đối với sự huyền thuyên.

P: Đó là điều gì cái trí của tôi khước từ để thấy; rằng không có hành động để kết thúc nó.

Krishnamurti: Tại sao? Bạn muốn thâm nhập nó?

P: Vâng.

Krishnamurti: Trước hết, tại sao bạn phản kháng nếu cái trí của bạn huyền thuyên? Nếu bạn muốn kết thúc sự huyền thuyên, vậy là vấn đề bắt đầu. Sự phân hai là sự ham muốn phải kết thúc ‘cái gì là’. Tại sao bạn phản kháng nó? Những tiếng ồn đang xảy ra, những chiếc xe buýt đang chạy qua, con quạ đang kêu. Hãy thả cho những huyền thuyên tiếp tục. Tôi sẽ không phản kháng nó. Tôi sẽ không hứng thú nó. Nó hiện diện ở đó. Nó không có nghĩa gì cả.

P: Đây là mấu chốt của anh. Nếu anh hỏi tôi, điều gì là mấu chốt vĩ đại nhất trong lời giảng của anh, đó là điều này. Nói với chính mình, nói với cái trí huyền thuyên, hãy thả nó ở đó. Không người thầy nào đã nói điều này trước kia.

Krishnamurti: Mà có nghĩa rằng ảnh hưởng thuộc ngoại vi không có ý nghĩa gì tại trung tâm.

P: Tất cả những người thầy đã nói về kết thúc sự huyền thuyên, kết thúc ảnh hưởng thuộc ngoại vi.

Krishnamurti: Liệu bạn không thấy khi huyền thuyên không đặt thành vấn đề, nó chấm dứt, hay sao? Thật lạ lùng làm sao khi nó vận hành. Tôi nghĩ đây là mấu chốt trọng điểm mà những người chuyên nghiệp đã bỏ lỡ. Từ quan điểm của vị đạo sư, liệu bạn sẽ nói rằng anh ấy chỉ quan tâm đến sự thay đổi ở ngoại vi?

P: Không. Anh ấy quan tâm đến sự thay đổi trung tâm. Với anh không có sự khác biệt giữa trung tâm và ngoại vi. Bên trong cái tạm gọi là trung tâm có bước đầu tiên và bước cuối cùng. Những đạo sư sẽ nói, hãy loại bỏ sự huyền thuyên ở ngoại vi.

Krishnamurti: Khi mặt trời đang chiếu sáng, bạn không thể làm bất kỳ điều gì về nó. Khi nó không hiện diện ở đó, chúng ta sẽ làm gì? (Ngừng) Chúng ta không thấy. (Ngừng) Con người sẽ nghĩ gì về câu phát biểu ‘hãy để cho nó huyền thuyên’? Sự kiện hiện diện ở đó là không-phân hai, và luôn luôn người quan sát là vật được quan sát. Sự ồn ào của ngoại vi là sự ồn ào của người quan sát. Khi người quan sát không hiện diện, sự ồn ào không còn. Khi có sự kháng cự, người quan sát hiện diện. Liệu người ta có thể thực sự thấy rằng, người thấy là đang thấy và không chấp nhận câu phát biểu đó như một chân lý, như một diễn giải? Nhưng chúng ta thấy rằng những người chuyên nghiệp đã biến nó thành một khẩu hiệu.

Liệu có sự giải thoát cho con người mà sử dụng thuốc men, và luyện tập hít thở, trong nhiều năm? Nó có lẽ dẫn đến một cái trí biến dạng. Và cái người phân tích và muốn hiểu rõ, bạn nghĩ anh ấy sẽ tìm ra sự giải thoát? Thế là, nếu bạn phủ nhận tất cả việc đó, nó hiện diện ở đó trên một cái đĩa bạc. Nó được trao tặng. Không bao giờ lặp lại bất kỳ điều gì. Không bao giờ nói bất kỳ điều gì mà bạn không biết, mà bạn đã không sống. Việc đó mang lại một cô đơn lạ thường mà là tinh khiết, rõ ràng, trong suốt như pha lê.

Đối thoại 9

THỜI GIAN VÀ SỰ THOÁI HOÁ

New Delhi, ngày 27 tháng 12 năm 1970

Người hỏi P: *Cốt lõi trong những lời giảng của anh có vẻ trong sự hiểu rõ về thời gian. Cái trí con người, cấu trúc của những tế bào não đã đến trạng thái hiện nay của chúng bằng một ý thức cố hữu của thời gian – như ngày hôm qua, hôm nay và ngày mai. Chính là dọc theo cái trục này mà cái trí tự duy trì chính nó. Anh có vẻ nổ tung qui trình này, phá vỡ và thế là cho cái trí một trạng thái mới mẻ của thời gian. Làm thế nào cái chu kỳ thời gian này sẽ kết thúc? (Ngừng)*

Khái niệm của anh về thời gian là gì? Phật nói nhiều về chu kỳ vô tận của sanh và tử, mà là hôm qua, hôm nay và ngày mai, và sự giải thoát khỏi chu kỳ này.

Krishnamurti: Thời gian là gì đối với bạn? Liệu nó là chuyển động của quá khứ sang hiện tại đến tương lai; không chỉ trong không gian và thời gian, nhưng cũng còn phía bên trong từ ngày hôm qua, sang hôm nay và ngày mai? Hay thời gian là cái có dính dáng trong việc bao phủ khoảng cách tâm lý hay vật chất; thời gian để thành tựu, để đạt được, để đến? Hay thời gian là một kết thúc như chết? Hay thời gian là ký ức của một việc xảy ra khó chịu hay dễ chịu; thời gian để học

hỏi một kỹ thuật hay thời gian để quên lãng? Tất cả điều này bao hàm thời gian. Thời gian không là một khái niệm.

P: Chúng tôi biết thời gian như một ý nghĩa của kéo dài, như thời gian của đồng hồ.

Krishnamurti: Thời gian như sự kéo dài, một qui trình, một tiếp tục và một kết thúc. Không chỉ có thời gian thuộc vật chất bởi đồng hồ mà con cả thời gian bên trong thuộc tâm lý. Thời gian bởi đồng hồ rất rõ ràng – đi đến mặt trăng cần đến thời gian bởi đồng hồ. Liệu có bất kỳ thời gian nào khác nữa không?

P: Chúng ta thấy thời gian bởi đồng hồ, mặt trời lặn và mọc. Thời gian tâm lý không khác biệt với thời gian đó. Nếu thời gian vật chất có giá trị, câu nói của tôi rằng tôi sẽ tồn tại ngày mai cũng có giá trị, không chỉ thuộc vật chất nhưng còn cả thuộc tâm lý. Tất cả trở thành đều liên quan đến ngày mai.

Krishnamurti: Tất cả trở thành không chỉ là thời gian đồng hồ nhưng còn cả sự ham muốn của trở thành.

P: Sự ham muốn của trở thành chỉ có thể xảy ra bởi vì có ngày mai.

Krishnamurti: Điều đó có nghĩa, bạn nghĩ rằng nếu không có thời gian vật chất, sẽ không có thời gian tâm lý.

P: Tôi nghi ngờ sự phân biệt anh rút ra giữa hai thời gian này – thời gian vật chất và thời gian tâm lý.

Krishnamurti: Tôi đi đến Madras; việc đó cần thời gian như ngày hôm nay và ngày mai. Chúng ta cũng có thể thấy rằng bởi vì có thời gian – như ngày hôm qua, hôm nay và ngày mai – người ta sẽ khác hẳn, người ta sẽ thay đổi nhân cách của người ta, người ta sẽ trở thành tạm gọi là hoàn hảo.

P: Rất dễ dàng khi thấy rằng thời gian không mang lại sự hoàn hảo. Nhưng bản chất của chuyển động của sự suy nghĩ, sự nảy mầm, là một chiều rọi trong thời gian. Tôi nghi ngờ sự phân biệt mà anh thực hiện.

Krishnamurti: Tôi biết rằng thời gian vật chất tồn tại. Thậm chí nếu tôi không suy nghĩ về ngày mai, sẽ có ngày mai. Tại sao tôi chắc chắn rằng sẽ có một ngày mai tách khỏi thời gian tuần tự?

Điều đó khá rõ ràng. Chiều nay tôi sẽ dạo bộ và giữa lúc này và chuyển dạo bộ có một khoảng trống của mười tiếng đồng hồ. Cũng cùng cách, tôi là cái gì đó và tôi muốn là cái gì khác. Trong đó cũng có thời gian được bao hàm. Tôi đang tự hỏi mình liệu có thời gian như thế. Nếu tôi không nghĩ về chuyển dạo bộ, hay về trở thành cái gì đó của tôi, liệu có thời gian?

P: Những đo lường nào đó phải được thực hiện.

Krishnamurti: Tôi chỉ cần sự đo lường thuộc vật chất, không cần sự đo lường thuộc tâm lý. Tôi không phải nói rằng tôi sẽ trở thành cái gì đó; tôi sẽ thành tựu; tôi sẽ đạt được lý tưởng của tôi. Tất cả điều đó bao hàm thời gian. Nếu nó không đi vào ý thức của tôi, thời gian ở đâu? Chỉ khi nào tôi muốn thay đổi cái này thành cái kia, có thời gian. Tôi không có ham muốn như thế.

P: Chẳng nào còn có sự ham muốn cho hoàn thiện, một thay đổi cho tốt lành hơn, mà đối với tôi là một sự kiện, còn có giá trị đối với ý nghĩa của thời gian.

Krishnamurti: Đó là, cách đây hai năm, tôi đã không tập thể dục đúng cách. Trong hai năm, tôi đã học hỏi, đã hoàn thiện. Tôi ứng dụng cùng loại luận cứ như vậy vào một qui trình bên trong, mà là, tôi nói, tôi là cái này, và tôi hoàn thiện trong thời gian hai năm.

Tôi chỉ biết thời gian vật chất và tôi không biết bất kỳ thời gian nào khác. Và ại sao bạn có bất kỳ thời gian nào khác ngoại trừ thời gian vật chất; bất kỳ thời gian nào khác ngoại trừ thời gian tuần tự? Tại sao?

Bạn thấy, điều gì thực sự được bao hàm là sự chuyển động – chuyển động của hoàn thiện; sự sắp xếp vào chung bao hàm thời gian, cả thời gian vật chất lẫn thời gian tâm lý.

Liệu có bất kỳ chuyển động nào ngoại trừ chuyển động của sự suy nghĩ?

Và sự suy nghĩ là thời gian – sự suy nghĩ mà nói tôi đã là và tôi sẽ trở thành. Nếu sự suy nghĩ vận hành chỉ trong sự chuyển động của vật chất, liệu có bất kỳ thời gian nào khác? Nếu không có sự tồn tại thuộc tâm lý, sự kết thúc thuộc tâm lý, liệu có thời gian? Chúng ta luôn luôn kết hợp thời gian vật chất với thời gian tâm lý, và vì vậy nói rằng: ‘Tôi sẽ là’. Động từ ‘là’ là thời gian.

Lúc này điều gì xảy ra khi bạn không muốn làm bất kỳ việc gì cả, một cách này hay cách khác?

P: Điều gì sẽ xảy ra nếu con người không có chuyển động của trở thành này như thời gian?

Krishnamurti: Anh ấy sẽ bị hủy diệt . Vì vậy chuyển động của trở thành là một chuyển động của bảo vệ.

P: Vậy thì chuyển động của bảo vệ như thời gian là cần thiết.

Krishnamurti: Đồng ý, sự bảo vệ chống lại lửa. Nhưng liệu có bất kỳ hình thức nào khác của sự bảo vệ?

P: Ngay khi anh chấp nhận sự bảo vệ chống lại lửa, sự bảo vệ khác cũng cùng bản chất.

Krishnamurti: Nếu thời gian tâm lý không-tồn tại, liệu có cần thiết cho sự bảo vệ?

P: Điều gì anh nói là đúng thực. Nếu thời gian tâm lý không-tồn tại không có gì để bảo vệ. Nhưng chúng ta thấy rằng có thời gian tâm lý.

Krishnamurti: Bạn chấp nhận rằng có thời gian tâm lý. Bạn quen thuộc rằng có thời gian tâm lý. Nhưng liệu có nó? Tôi chỉ cần sự bảo vệ thuộc vật chất – lương thực, quần áo và chỗ ở. Sự bảo vệ vật chất là tuyệt đối cần thiết. Và không còn gì nữa. Sự bảo vệ vật chất bao hàm thời gian. Nhưng tại sao phải có sự bảo vệ về cái gì đó mà có lẽ không-tồn tại gì cả? Làm thế nào bạn có thể bảo vệ tôi một cách tâm lý? Và đó là điều gì chúng ta đang làm. Chúng ta đang làm cái gì đó để bảo vệ cái mà không-tồn tại và thế là chúng ta sáng chế thời gian.

Vì vậy, thuộc tâm lý không có ngày mai nhưng có ngày mai bởi vì tôi cần lương thực.

P: Nếu người ta thấy điều đó, trong thấy điều đó liệu có sự kết thúc của thời gian?

Krishnamurti: Đây là nó. (Ngừng) Chúng ta sẽ thâm nhập thêm nữa?

Ý thức được tạo thành bởi nội dung. Nội dung tạo thành ý thức. Chúng không tách rời. Nội dung được tạo thành bởi thời gian. Ý thức là thời gian và chúng ta đang cố gắng bảo vệ thời gian đó.

Và chúng ta đang sử dụng thời gian để bảo vệ thời gian như một tình trạng bị quy định. Chúng ta đang bảo vệ cái mà không-tồn tại.

Nếu chúng ta quan sát nội dung của ý thức, chúng ta thấy những kỷ niệm, những sợ hãi, những lo âu, những ‘tôi tin tưởng’, những ‘tôi không tin tưởng’, mà tất cả đều là sản phẩm của thời gian. Và sự suy nghĩ nói đây là cái duy nhất mà tôi có, tôi phải bảo vệ nó, che chở nó chống lại mọi hiểm nguy có thể xảy ra. Sự suy nghĩ đang cố gắng bảo vệ cái gì? Liệu nó là những từ ngữ? Những kỷ niệm chết rồi? Liệu nó là một công thức hay một chuyển động; công thức mà khuyến khích chuyển động; mà làm cho nó chuyển động từ đây đến đó? Liệu có một chuyển động như thế ngoại trừ như một sáng chế của suy nghĩ?

Chuyển động của sự suy nghĩ mà được sinh ra từ ký ức, mặc dù nó suy nghĩ về sự tự do nhưng nó vẫn còn thuộc quá khứ. Vì vậy, nó không thể tạo ra sự thay đổi cơ bản. Thế là, nó luôn luôn đang tự lừa dối chính nó. Khi bạn thấy điều đó, liệu có thời gian mà cần tự-bảo vệ không?

Nếu người ta thực sự hiểu rõ điều này, vậy thì toàn hoạt động của người ta sẽ hoàn toàn khác hẳn. Vậy thì, tôi sẽ chỉ bảo vệ phần thân thể và không phải phần tâm lý.

P: Điều đó sẽ không có nghĩa một trạng thái của trống không bên trong; một trống không vô nghĩa phía bên trong, hay sao?

Krishnamurti: Nếu tôi chỉ bảo vệ phần thân thể và không còn gì nữa, chắc chắn nó giống một cái ly mà đang được bảo vệ. Vì vậy, người ta sợ hãi bị trống không, sợ hãi sự trống không vô nghĩa. Nhưng nếu người ta thấy tổng thể sự việc, có một trống không mà quan trọng cực kỳ.

S: Liệu thời gian có một vị trí, mà có một ảnh hưởng? Làm thế nào người ta biết được kết cấu của thời gian?

Krishnamurti: Chúng ta sống giữa hồi tiếc và hy vọng. Nếu không có chuyển động, chuyển động lùi lại hay tiến tới thuộc tâm lý, lúc đó thời gian là gì?

Liệu nó là chiều cao, mà lại nữa có nghĩa sự đo lường? Nếu không có đo lường, không chuyển động, không chuyển động lùi lại hay tiến tới, không chiều cao và chiều sâu, thực sự không chuyển động gì cả, liệu có thời gian? Và cũng vậy, tại sao chúng ta trao sự quan trọng lạ thường như thế cho thời gian?

P: Bởi vì thời gian là tuổi tác, suy sụp, thoái hoá.

Krishnamurti: Hãy theo nó tận vẹn. Thời gian là suy sụp. Tôi thấy thân thể này, trẻ trung và mạnh khỏe, trở nên già nua, chết, toàn bộ hệ thống máy móc đang phân rã. Đó là tất cả mà tôi biết. Không còn gì khác nữa.

P: Cái trí cũng thoái hoá.

Krishnamurti: Tại sao không? Nó cũng là bộ phận của qui trình thoái hóa. Tôi hành hạ cái trí của tôi để đạt được, để thành công, mà tất cả là những nhân tố của sự thoái hóa không tự nhiên. Sau đó, tôi còn lại cái gì? Thân thể trở nên già nua. Tôi có những hối tiếc – tôi không thể đi thẳng lên ngọn đồi được nữa. Toàn đấu tranh thuộc tâm lý kết thúc và tôi bị sợ hãi. Thế là tôi nói ‘Tôi phải có một cuộc đời kế tiếp.’

P: Liệu tuổi tác không làm hao mòn khả năng để thấy, để nhận biết?

Krishnamurti: Không, nếu bạn đã không làm hư hỏng nó bởi những tổn thương, những kỷ niệm, những cãi cọ.

P: Nếu ngược lại?

Krishnamurti: Vậy thì bạn sẽ trả lại nó.

P: Vậy thì không có sự cứu rỗi.

Krishnamurti: Tại bất kỳ vị trí nào bước đầu tiên là bước cuối cùng.

P: Vậy thì thời gian có thể được xóa sạch tại bất kỳ vị trí nào.

Krishnamurti: Bất kỳ người nào mà nói hãy để cho tôi nhận biết được nguyên chuyển động này và nhận biết một cách tổng thể trong một giây, cái trí trở nên trẻ trung lại trong giây đó. Sau đó cái trí chuyển điều đó tiếp tục và lại thoái hóa.

P: Chuyển tiếp tục là nghiệp lực, nghiệp lực cũng là thời gian.

Krishnamurti: Có hành động quá khứ, hành động hiện tại và hành động tương lai. Nguyên nhân không bao giờ là một việc đứng yên. Có quá nhiều việc đang xảy ra. Hậu quả trở thành nguyên nhân. Vì vậy, có một chuyển động liên tục luôn luôn đang trải qua sự thay đổi.

P: Nghiệp lực có giá trị trong chính nó.

Krishnamurti: Tôi gieo hạt giống, nó sẽ tăng trưởng. Tôi gieo giống trong người phụ nữ và đứa trẻ lớn lên.

P: Thế là thời gian tâm lý đã tồn tại như nghiệp lực. Nó có sự thật.

Krishnamurti: Không. Liệu nó là sự thật? Khi bạn nhìn, nó kết thúc. Chúng ta hãy theo dõi vấn đề của nguyên nhân và hậu quả này. Tôi trồng một hạt giống trong đất và nó tăng trưởng. Nếu tôi trồng một hạt sỏi, nó không thể tăng trưởng để là bất kỳ thứ gì ngoại trừ cây sỏi.

P: Tôi làm một hành động nào đó. Hạt giống đã được trồng rồi. Việc đó sẽ có hậu quả của nó.

Krishnamurti: Ở đó tôi có thể thay đổi hậu quả. Tôi trồng hạt giống. Hạt giống là gì, bụi cây sẽ là như vậy, hay cái cây sẽ là như vậy. Tôi không thể thay đổi điều đó.

S: Liệu hậu quả có thể được thay đổi trong hành động thuộc tâm lý?

Krishnamurti: Được, dĩ nhiên. Bạn đã đánh tôi vì bất kỳ lý do gì – hoặc đánh đập thân thể hay đã sử dụng những từ ngữ. Lúc này, phản ứng từ tôi là gì? Nếu tôi đánh lại bạn, chuyển động tiếp tục. Nhưng nếu tôi không phản ứng khi bạn đánh tôi, vậy thì điều gì xảy ra? Bởi vì có đang quan sát, đang nhìn ngắm, tôi vượt khỏi nó.

P: Tôi hiểu rõ tại mức độ đó. Tôi thiết lập một chuyển động đang di chuyển. Tôi quan sát. Qui trình đã kết thúc. Hà nh động đó gây ảnh hưởng một hành động khác. Nó sẽ gây ảnh hưởng những hành động khác.

Krishnamurti: Nó sẽ gây ảnh hưởng gia đình bạn, thế giới quanh bạn, và những người khác.

P: Trong một ý nghĩa nhân duyên, hành động và phản ứng nảy sinh từ hành động đó độc lập khỏi hành động của tôi.

Krishnamurti: Con sống tiếp tục.

P: Nếu đó là như thế, đó là nghiệp lực. Một năng lượng nào đó đã được giải phóng. Nó sẽ tự tiến hành nếu nó không gặp gỡ những cái trí khác mà kiềm chế nó.

Krishnamurti: Con sống chỉ có thể kết thúc khi cả hai chúng ta thấy nó tại cùng mức độ tại cùng thời điểm, bằng cùng sự mãnh liệt. Điều này có nghĩa tình yêu. Ngược lại, bạn không thể kết thúc nó.

Đối thoại 10

CHẾT VÀ SỐNG

New Delhi, ngày 28 tháng 12 năm 1970

Người hỏi P: *Phải có một cách học hành về chết như thế nào. Biết chết như thế nào có sự quan trọng lạ thường đối với chúng tôi.*

Krishnamurti: Những người truyền thống và những người chuyên nghiệp – và qua từ ngữ những người chuyên nghiệp tôi có ý nghĩ về đạo sư, những Sankaracharya, những Adi Sankaracharya, những yogi – họ trả lời nghi vấn này như thế nào?

P: *Truyền thống phân chia sống thành những chặng đường khác nhau. Có Brahmacharya, ~~phi~~ chặng đường của a độc thân, khi như một học sinh, cậu bé học hành từ một đạo sư. Chặng đường thứ hai là chặng đường của Grihastha, nơi người đàn ông lập gia đình, có con cái, tìm kiếm sự tích lũy của cải và vân vân. Anh ấy cũng giúp đỡ những người khát sĩ và trẻ em và vì vậy giúp đỡ xã hội. Chặng đường thứ ba, Vanaprastha, con người ra khỏi sự theo đuổi những việc thế gian và đối diện chặng đường của sự chuẩn bị cho chặng*

đường cuối cùng mà là Sannyasa, mà trong đó có một từ bỏ sự nhận dạng của tên tuổi gia đình – khoác vào chiếc áo cà sa tượng trưng.

Cũng có một niềm tin rằng tại khoảnh khắc của chết, quá khứ của tất cả con người đều gom tụ lại. Nếu nghiệp lực của anh ấy như những hành động trong sống này đã là tốt lành, vậy thì cái mà là sự suy nghĩ cuối cùng vẫn ở lại cùng anh ấy vào thời gian của chết, tiếp tục. Cái đó được chuyển sang sống kế tiếp. Họ cũng nói về sự cần thiết cốt lõi phải giữ cho cái trí được yên lặng tại thời điểm chết, cho sự kết thúc của nghiệp lực, cho cái trí hoàn toàn nhào ngay tại khoảnh khắc của chết.

Krishnamurti: Liệu một con người truyền thống trải qua tất cả điều này hay nó chỉ là những từ ngữ?

P: Thông thường, thưa anh, những người Ấn giáo truyền thống có kinh Gita được đọc tại thời điểm chết để cho cái trí của anh ấy ngay tức khắc tự cắt đứt tất cả sự thân mật gia đình, sợ hãi, của cải, vân vân. Điều này không trả lời được câu hỏi của tôi. Bằng cách nào cá thể học hành về chết như thế nào?

Krishnamurti: Hãy nhìn một chiếc lá mùa xuân – nó tinh tế như thế nào và tuy nhiên nó có sức mạnh lạ thường để chịu đựng được cơn gió; vào mùa hè nó lớn lên và vào mùa đông nó chuyển thành màu vàng và ôi nó chết. Đó là một trong những việc đẹp đẽ nhất khi nhìn thấy. Toàn sự việc là chuyển động của vẻ đẹp, của sự mỏng manh. Chiếc lá mà rất rất mỏng manh, trở nên dày dặn, có hình thể, gập gờm mùa hè và sau đó khi mùa đông đến nó chuyển thành màu vàng. Không bao giờ có bất kỳ ý thức nào của xấu xí, không bao giờ có

một tàn tạ giữa mùa hè. Nó là một chuyển động liên tục từ vẻ đẹp sang vẻ đẹp. Có sự trọn vẹn trong chiếc lá mùa xuân cũng như trong chiếc lá đang chết. Tôi không biết liệu bạn thấy điều đó?

Tại sao con người không thể sống và chết trong cách đó? Cái sự việc đang hủy hoại anh ấy từ lúc khởi đầu cho đến khi kết thúc là gì? Hãy nhìn một cậu trai mười tuổi hay mười hai hay mười ba tuổi – nụ cười của cậu ấy trọn vẹn làm sao. Đến tuổi bốn mươi cậu ấy trở nên khó khăn và cứng ngắt, toàn dáng điệu và khuôn mặt thay đổi. Cậu ấy bị trói buộc trong một khuôn mẫu.

Làm thế nào người ta học hành về sống và chết, không phải chỉ học hành về chết. Làm thế nào người ta học hành để sống một sống mà trong đó chết là một bộ phận; mà trong đó sự kết thúc, chết, là một phần bản sinh của sống?

P:: Làm thế nào chết là một phần bản sinh của sống? Chết là cái gì đó trong tương lai, trong thời gian.

Krishnamurti: Chính xác đó là nó. Chúng ta đã đưa chết ra khỏi những bức tường, ra khỏi chuyển động của sống. Nó là cái gì đó phải lẩn tránh, phải tẩu thoát, không suy nghĩ về nó.

Nghi vấn là sống là gì và chết là gì. Hai cái này phải hội tụ cùng nhau, không tách rời. Tại sao chúng ta đã tách rời hai cái này?

P: Bởi vì chết là một trải nghiệm hoàn toàn khác hẳn sống. Người ta không biết chết.

Krishnamurti: Thế sao? Câu hỏi của tôi là tại sao chúng ta đã tách rời hai cái này; tại sao có một khoảng cách rộng lớn

này giữa hai cái? Lý do tại sao những con người phân chia hai cái này là gì?

P: Bởi vì trong chết, cái thể hiện trở thành không-thể hiện. Bởi vì cả trong sinh ra lẫn trong chết đi có một bí mật cốt lõi; một xuất hiện và một biến mất.

Krishnamurti: Đó là lý do tại sao chúng ta tách rời hai cái – sự xuất hiện của một em bé và sự biến mất của một ông già? Đó có phải là lý do tại sao con người đã tách rời sống khỏi chết? Các cơ quan thuộc sinh học kết thúc – sanh ra, trưởng thành và chết – người trẻ xuất hiện và người già biến mất. Đó là lý do? Bạn đang nói lý do cho sự phân chia là bởi vì có một khởi đầu và một kết thúc; có sanh ra, niên thiếu, trưởng thành và chết đi. Đó là lý do cho sự sợ hãi về chết. Chắc chắn có một khởi đầu và một kết thúc. Tôi được sinh ra, tôi sẽ chết đi vào ngày mai – có một khởi đầu và một kết thúc. Tại sao tôi không chấp nhận việc đó?

P: Trong chết được bao hàm sự kết thúc của ‘cái tôi’ – của tất cả mọi điều tôi đã trải nghiệm. Sự kết thúc cuối cùng của ‘cái tôi’ xảy ra.

Krishnamurti: Đó là lý do cho sự phân chia bên trong? Đường như đó không là lý do rõ ràng tại sao con người đã phân chia sống khỏi chết.

P: Có phải bởi vì sợ hãi?

Krishnamurti: Liệu do bởi sợ hãi mà khiến tôi phân chia sống và chết? Liệu tôi biết sống là gì và chết là gì?

P: Vâng.

Krishnamurti: Liệu tôi biết hân hoan, vui thú, đó là sống và tôi suy nghĩ chết như sự kết thúc của điều đó? Liệu đó là lý do tại sao chúng ta phân chia một chuyển động được gọi là sống và một chuyển động được gọi là chết? Chuyển động chúng ta gọi là sống, liệu nó là sống? Hay nó chỉ là một chuỗi của những đau khổ, những vui thú, những thất vọng? Đó là điều gì chúng ta gọi là sống?

P: Tại sao anh trao cho nó một ý nghĩa đặc biệt như thế?

Krishnamurti: Liệu có bất kỳ hình thức nào khác của sống? Đây là số mạng của mỗi con người. Con người sợ hãi rằng cái mà anh ấy đã đồng hóa sẽ kết thúc. Vì vậy anh ấy muốn một tiếp tục của cái được gọi là sống này, không bao giờ kết thúc. Anh ấy muốn một tiếp tục của những phiền muộn của anh ấy, của những vui thú, những đau khổ, những hoang mang, những xung đột của anh ấy. Anh ấy muốn cùng sự việc như thế phải tiếp tục, không bao giờ có một kết thúc. Và sự kết thúc của tất cả điều đó, anh ấy gọi là chết. Vì vậy, lúc này cái trí đang làm gì trong điều này? Cái trí bị rối loạn; nó trong xung đột, trong thất vọng. Nó bị trói buộc trong vui thú, trong đau khổ. Cái trí gọi điều đó là sống và cái trí không muốn kết thúc bởi vì nó không biết việc gì xảy ra nếu nó kết thúc. Vì vậy nó sợ hãi chết.

Tôi đang tự hỏi mình, đây là sống hay sao? Sống phải có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn hơn điều này.

P: Tại sao? Tại sao nó phải có một ý nghĩa khác hẳn?

Krishnamurti: Sống là thành tựu, thất vọng, và tất cả điều đó đang xảy ra. Cái trí của tôi đã quen thuộc điều đó và không bao giờ thâm nhập liệu đó là sống? Cái trí của tôi đã không bao giờ tự hỏi nó tại sao tôi gọi cái này là sống? Nó là một thói quen?

P: Tôi thực sự không hiểu rõ câu hỏi của anh.

Krishnamurti: Rốt cuộc tôi phải đặt ra nghi vấn.

P: Tại sao tôi phải đặt ra?

Krishnamurti: Sống của tôi, từ lúc tôi được sinh ra cho đến khi tôi chết đi là một đấu tranh không ngừng nghỉ.

P: Sống là hành động, thấy, hiện diện: tổng thể của điều đó hiện diện ở đó.

Krishnamurti: Tôi thấy vẻ đẹp, bầu trời, một em bé dễ thương. Tôi cũng thấy sự xung đột với người con của tôi, với những người hàng xóm của tôi; sống là một chuyển động trong xung đột và vui thú.

P: Tại sao tôi phải thắc mắc điều đó? Cái trí thắc mắc chỉ khi nào có phiền muộn, khi có nhiều đau khổ.

Krishnamurti: Tại sao không thắc mắc khi bạn có vui thú? Khi không có vui thú có đau khổ.

P: Thưa anh, sống không là một chuỗi của những khủng hoảng. Những khủng hoảng của đau khổ có ít lắm. Chúng là những dịp hiếm hoi.

Krishnamurti: Nhưng tôi thấy việc này đang xảy ra trong sống. Tôi thấy nó đang xảy ra và thế là thắc mắc về sự phân chia này của sống và chết.

P: Anh thắc mắc nhưng những người khác lại không. Chúng tôi thấy có một phân chia; nó là một sự kiện đối với chúng tôi.

Krishnamurti: Tại mức độ nào, tại chiều sâu nào, bằng sự quan trọng nào bạn đang thực hiện câu nói này? Dĩ nhiên, nó là một sự kiện. Tôi được sinh ra và tôi sẽ chết đi. Vậy thì không có gì thêm nữa phải được nói.

P: Điều đó không đầy đủ. Chính sự kiện mà chúng tôi đã hỏi học hành về chết như thế nào...

Krishnamurti: Tôi nói, cũng học hành sống như thế nào.

P: Và tôi đã lắng nghe. Tôi đã không tự đặt ra nghi vấn đó cho chính tôi.

Krishnamurti: Hãy học hành sống như thế nào. Vậy thì điều gì xảy ra? Nếu tôi học hành sống như thế nào, tôi cũng học hành chết như thế nào. Tôi muốn học hành về phiền muộn, vui thú, đau khổ, vẻ đẹp. Tôi học hành. Bởi vì tôi đang học hành về sống, tôi đang học hành về chết. Học hành là một hành động của tinh lọc, không phải sự thâm lường hiểu biết. Học hành là tẩy sạch. Tôi không thể học hành nếu cái trí của tôi đầy nghẹt. Cái trí phải tự tẩy sạch chính nó để học hành. Vì vậy khi cái trí muốn học hành, nó phải tự-làm trống không chính nó khỏi mọi thứ mà nó đã biết, lúc đó nó có thể học hành.

Vì vậy có sống mà tất cả chúng ta đều biết. Đầu tiên, phải có một học hành về sống hàng ngày này. Lúc này liệu cái trí có thể học hành, không tích lũy? Nếu không hiểu rõ điều gì được hàm ý trong hành động đầu tiên của học hành, liệu nó có thể học hành? Điều gì được hàm ý? Khi tôi không biết, vậy là cái trí của tôi, không-biết, có thể học hành. Liệu cái trí có thể ‘không biết’ để cho nó có thể học hành về sống – sống mà trong đó có đau khổ, phiền muộn, hoang mang, tranh đấu? Liệu nó có thể tiếp cận sống trong một trạng thái của không-biết và thế là học hành? Một cái trí như thế có thể học hành về sống cũng có thể học hành về chết.

Điều gì quan trọng không phải học hành về cái gì đó, nhưng hành động của học hành. Cái trí chỉ có thể học hành khi nó không-biết. Chúng ta tiếp cận sống cùng hiểu biết về sống – cùng hiểu biết của nguyên nhân, hậu quả, nghiệp lực. Chúng ta tiếp cận sống cùng ý thức của ‘Tôi biết’, cùng những kết luận và những công thức và cùng những thứ mà chúng ta chắt chây cái trí. Nhưng tôi không biết về chết. Vì vậy tôi muốn học hành về chết. Nhưng tôi không thể học hành về chết. Chỉ khi nào tôi biết học hành thì tôi sẽ hiểu rõ về chết. Chết là làm trống không cái trí, khỏi hiểu biết mà tôi đã tích lũy.

P: Có thể có học hành về sống trong học hành về chết. Sâu thăm trong ý thức của con người có sự sợ hãi không tên này của không còn hiện diện.

Krishnamurti: Sự sợ hãi không tên của không-hiện diện. Hiện diện là biết rằng tôi là cái này, rằng tôi hạnh phúc, rằng tôi trải qua một thời gian tuyệt vời. Trong cùng cách như vậy tôi muốn biết về chết. Tôi không muốn học hành, tôi muốn biết. Tôi muốn biết chết có nghĩa gì.

P: Để cho tôi được tự do khỏi sợ hãi.

Krishnamurti: Nếu tôi không biết làm thế nào để lái một chiếc xe hơi, tôi bị sợ hãi. Khoảnh khắc tôi biết, nó chấm dứt. Thế là biết về chết của tôi phụ thuộc vào quá khứ. Hiểu biết là quá khứ, vì vậy tôi nói tôi phải biết chết có nghĩa gì để cho tôi có thể sống. Liệu bạn thấy trò chơi mà bạn đang đùa giỡn vào chính bạn, trò chơi mà cái trí đang đùa giỡn vào chính nó?

Hành động của học hành là cái gì đó hoàn toàn khác hẳn hành động của biết. Bạn thấy, biết không bao giờ là hiện tại năng động. Học hành luôn luôn ở trong hiện tại năng động. Học hành về chết – tôi thực sự không biết nó có nghĩa gì. Không lý thuyết, không suy đoán nào sẽ thỏa mãn tôi. Tôi sẽ tìm ra, tôi sẽ học hành mà trong đó không-ly thuyết, không-kết luận, không-hy vọng, không-suy đoán, nhưng chỉ có động thái của học hành; thế là không có sợ hãi về chết.

Muốn tìm ra chết có nghĩa gì, hãy học hành.

Trong cùng cách, tôi thực sự muốn biết sống là gì. Vì vậy tôi phải tiếp cận sống bằng một cái trí trong sáng, không có gánh nặng của hiểu biết. Khoảnh khắc cái trí thú nhận nó tuyệt đối không biết gì cả, nó được tự do để học hành. Nhưng không có gì phải học hành. Tuyệt đối không có gì phải học hành, ngoại trừ sự học hành thuộc công nghệ của làm thế nào đi đến mặt trăng. Sự tự do của học hành về cái gì – sự việc mà tôi đã gọi là sống, sự việc mà tôi đã gọi là chết. Tôi không biết nó có nghĩa gì. Vì vậy luôn luôn có đang sống cùng đang chết. Không có chết khi cái trí hoàn toàn được tự do khỏi cái đã được biết – cái đã được biết là những niềm tin, những trải nghiệm, những kết luận, sự hiểu biết, đang nói tôi đã chịu đựng đau khổ và vân vân.

Thuộc trí năng, chúng ta đã chạm khắc một cách đẹp đẽ sống tùy theo tình trạng bị quy định của chúng ta. Muốn đến được Thượng đế ‘Tôi phải sống độc thân’, ‘Tôi phải giúp đỡ người nghèo khó,’ ‘Tôi phải giữ lời thề sống cơ cực.’

Chết nói bạn không thể chạm khắc được tôi. Nhưng tôi muốn tiếp xúc chết; tôi muốn định hình nó vào khuôn mẫu của tôi.

Chết nói bạn không thể chạm khắc được tôi, bạn không thể đùa giỡn với tôi. Cái trí quen sự đùa giỡn – chạm khắc cái gì đó từ sự trải nghiệm.

Chết nói bạn không thể trải nghiệm tôi.

Chết là một trải nghiệm căn nguyên trong ý nghĩa rằng nó là một trạng thái tôi thực sự không-biết. Tôi có thể sáng chế những công thức về chết – sự suy nghĩ cuối cùng là cái mà tự-thể hiện chính nó – nhưng chúng là những suy nghĩ của những người khác. Tôi thực sự không biết. Thế là tôi kinh hãi quá chừng. Vì vậy, liệu tôi có thể học hành về sống và vì vậy về chết?

Vậy là, phủ nhận ‘biết’ – thấy điều gì xảy ra. Trong đó có vẻ đẹp thực sự, tình yêu thực sự, sự việc thực sự xảy ra.

Đối thoại 11

VẼ ĐẸP VÀ SỰ NHẬN BIẾT

New Delhi, ngày 29 tháng 12 năm 1970

Người hỏi P: *Đâu là nơi nghỉ ngơi của vẻ đẹp. Nó trú ngụ ở đâu? Dĩ nhiên, những thể hiện phía bên ngoài của vẻ đẹp có thể quan sát được; sự tương quan đúng đắn giữa không gian, hình dạng và màu sắc và giữa những con người. Nhưng bản thể của vẻ đẹp là gì? Trong những quyển sách Sanscrit ba nhân ố được cân bằng – Sự thật, Tốt lành, Vẻ đẹp – Satyam, Sivam, Sundaram.*

Krishnamurti: *Bạn đang cố gắng tìm được cái gì? Bạn muốn tìm được bản chất của vẻ đẹp? Những người chuyên nghiệp nói gì?*

P: *Những người truyền thống thường nói – Satyam, Sivam, Sundaram. Những nghệ sĩ ngày nay sẽ không phân biệt giữa điều gì có vẻ xấu xí và điều gì có vẻ đẹp đẽ, nhưng sẽ coi hành động sáng tạo như sự diễn tả của một khoảnh khắc, của một nhận biết được thay đổi phía bên trong cá thể và tìm được sự diễn tả trong hành động của người nghệ sĩ.*

Krishnamurti: Bạn đang hỏi về đẹp là gì, sự diễn tả của vẻ đẹp là gì, và làm thế nào một cá thể tự thành tựu chính anh ấy qua vẻ đẹp. Vẻ đẹp là gì? Nếu bạn bắt đầu như thế bạn không biết gì về nó, phản ứng của bạn sẽ là gì? Đây là một vấn đề chung đối với những người Hy Lạp, những người La Mã và những người hiện đại. Vì vậy, vẻ đẹp là gì? Nó ở trong cảnh mặt trời lặn, trong một buổi sáng dễ thương, trong sự liên hệ của con người, trong người mẹ và người con, người chồng và người vợ, người đàn ông và người phụ nữ? Nó ở trong vẻ đẹp của một chuyển động tinh tế lạ thường của sự suy nghĩ và vẻ đẹp của sự nhận biết rõ ràng? Đó là điều gì bạn gọi là vẻ đẹp?

P: Liệu có thể có vẻ đẹp trong những khủng khiếp, những xấu xa?

Krishnamurti: Trong sát nhân, trong **ết** chóc , trong ném bom, trong bạo lực, trong tàn sát, tra tấn, tức giận, trong sự theo đuổi hung hăng, bạo lực, tàn nhẫn của một ý tưởng, trong muốn quan trọng hơn người nào đó – có vẻ đẹp trong đó?

P: Trong tất cả những hành động này không có vẻ đẹp.

Krishnamurti: Vẻ đẹp là gì nếu một người đánh một người khác?

P: Trong hành động sáng tạo của nghệ sĩ mà diễn tả những điều khủng khiếp, giống như bức tranh Guernica của Picasso, có vẻ đẹp?

Krishnamurti: Vì vậy chúng ta phải hỏi sự diễn tả là gì, sự sáng tạo là gì? Bạn đang hỏi về đẹp là gì? Nó nằm trong cảnh

hoàng hôn, trong ánh sáng rõ ràng của buổi sáng, buổi chiều, ánh sáng trên mặt nước, sự liên hệ và vân vân. Và liệu vẽ đẹp nằm trong bất kỳ hình thức nào của bạo lực; gồm cả những thành tựu ganh đua? Liệu có vẽ đẹp thuộc bản chất trong chính nó: và không phải trong cách người nghệ sĩ tự diễn tả về chính anh ấy? Một đứa trẻ bị hành hạ có thể được diễn tả bởi người nghệ sĩ, nhưng liệu nó là vẽ đẹp?

P: Vẽ đẹp là một điều tương đối.

Krishnamurti: ‘Cái tôi’ mà thấy là tương đối, bị quy định và đang đòi hỏi tự-thành tựu.

Trước hết, vẽ đẹp là gì? Nó là sự thưởng thức giỏi? Hay vẽ đẹp không liên quan gì đến tất cả điều này? Vẽ đẹp nằm trong sự diễn tả và thế là sự thành tựu. Vì vậy người nghệ sĩ nói tôi phải tự thành tựu qua sự diễn tả. Người nghệ sĩ sẽ bị mất hút nếu không có sự diễn tả mà là bộ phận của vẽ đẹp và tự-thành tựu.

Vì vậy trước khi chúng ta thâm nhập tất cả điều đó, trạng thái phía bên trong, sự cảm thấy, sự tinh tế của từ ngữ ‘vẽ đẹp’ là gì, để cho vẽ đẹp là sự thật và sự thật là vẽ đẹp?

Trong chừng mực nào đó, qua sự diễn tả chúng ta cố gắng tìm ra vẽ đẹp trong kiến trúc, trong một cây cầu tuyệt vời – cầu San Francisco Golden Bridge hay cầu trên con sông Seine – trong những cao ốc hiện đại bằng kính và thép và vẽ thanh thanh của một vòi nước. Chúng ta tìm kiếm vẽ đẹp trong những viện bảo tàng, trong một bản nhạc giao hưởng. Chúng ta luôn luôn đang tìm kiếm vẽ đẹp trong sự diễn tả của những người khác. Điều gì sai lầm trong một con người đang tìm kiếm vẽ đẹp?

P: Những diễn tả của những người khác là những cái nguồn duy nhất của vẻ đẹp mà sẵn có cho chúng ta.

Krishnamurti: Mà có nghĩa gì?

P: Trong thấy cây cầu, một chất lượng nào đó nảy sinh trong tôi mà chúng ta gọi là vẻ đẹp. Chỉ trong sự nhận biết đã vượt cái gì đó đẹp để mà chất lượng của vẻ đẹp mới nảy sinh trong nhiều cá thể.

Krishnamurti: Tôi hiểu điều đó. Tôi đang hỏi, liệu vẻ đẹp ở trong tự-diễn tả?

P: Người ta phải bắt đầu từ cái gì tồn tại.

Krishnamurti: Mà là sự diễn tả của những người khác. Bởi vì không có mắt nhận biết, cảm giác lạ thường phía bên trong của vẻ đẹp, tôi nói bức tranh đó, bài thơ đó, bản nhạc giao hưởng đó tuyệt vời làm sao. Gạt đi tất cả điều đó, cá thể không biết được vẻ đẹp. Vì vậy sự thương thức vẻ đẹp của anh ấy phải phụ thuộc sự diễn tả về sự vật, về một cây cầu hay một chiếc ghế đẹp.

Liệu vẻ đẹp cần sự diễn tả, đặc biệt sự tự-diễn tả?

P: Liệu nó hiện diện độc lập khỏi sự diễn tả?

Krishnamurti: Nhận biết được vẻ đẹp là sự diễn tả của nó; hai cái này không tách rời. Nhận biết, đang thấy, đang hành động – đang nhận biết là đang diễn tả, Trong đó không có khoảng ngừng gì cả. Đang thấy là đang làm, đang hành động. Không có khoảng trống giữa đang thấy và đang làm.

Tôi muốn hiểu rõ cái trí mà ~~thấy~~, nơi đang thấy là đang hành động; tôi muốn quan sát bản chất của cái trí mà có chất lượng của đang thấy và đang hành động này. Cái trí này là gì?

Tại cốt lõi, nó không quan tâm đến sự diễn tả. Sự diễn tả có lẽ xuất hiện nhưng nó không quan tâm. Bởi vì sự diễn tả cần đến thời gian – xây một cây cầu, viết một bài thơ – nhưng cái trí mà ~~thấy~~, cái trí mà đang nhận biết là đang hành động, đối với một cái trí như thế không có thời gian, và một cái trí như thế là một cái trí nhạy cảm.

Một cái trí như thế là cái trí thông minh nhất. Và nếu không có thông minh đó, liệu có vẻ đẹp?

P: Vị trí của quả tim trong cái trí này là gì?

Krishnamurti: Bạn có ý, sự cảm thấy của tình yêu?

P: Từ ngữ ‘tình yêu’ là một từ ngữ bị định hướng. Nếu anh yên lặng, có một cảm giác lạ thường; một chuyển động xảy ra từ khu vực của quả tim này. Đây là gì? Đây là cần thiết hay nó là một cản trở?

Krishnamurti: Đây là phần cốt lõi nhất của nó. Không có sự nhận biết nếu không có điều đó. Sự nhận biết thuần túy thuộc trí năng không là sự nhận biết. Hành động của sự nhận biết thuần túy thuộc trí năng là phân chia, trái lại thông minh hàm ý tình yêu, quả tim. Ngược lại bạn không nhạy cảm. Bạn không thể nhận biết. Nhận biết là hành động.

Nhận biết, hành động mà không có thời gian là vẻ đẹp.

P: Hai mắt, quả tim, liệu chúng vận hành tại cùng thời điểm trong hành động của sự nhận biết?

Krishnamurti: Sự nhận biết hàm ý chú ý trọn vẹn – những dây thần kinh, hai tai, bộ não, quả tim, mọi thứ, tất cả chất lượng tốt đỉnh. Ngược lại, không có sự nhận biết.

P: Chất lượng, bản chất phân chia của hành động thuộc giác quan là rằng, toàn cơ quan thân thể không vận hành tại cùng thời điểm.

Krishnamurti: Toàn cơ quan – bộ não, quả tim, những dây thần kinh, hai mắt, hai tai, không bao giờ trọn vẹn trong chú ý. Nếu chúng không trọn vẹn, bạn không thể nhận biết.

Vì vậy vẻ đẹp là gì? Nó nằm trong sự diễn tả, trong hành động phân chia? Tôi có lẽ là một nghệ sĩ, một kỹ sư, một thi sĩ. Người thi sĩ, người kỹ sư, người nghệ sĩ, người khoa học, là những con người phân chia. Một mảnh trở nên nhận biết, nhạy cảm lạ thường và hành động của nó có lẽ diễn tả cái gì đó tuyệt vời, nhưng nó vẫn còn là một hành động phân chia.

P: Khi các cơ quan nhận biết bạo lực, kinh hãi hay xấu xa, trạng thái đó là gì?

Krishnamurti: Chúng ta hãy sử dụng từ ngữ bạo lực trong vô số hình thức khác nhau của nó, nhưng tại sao bạn đang đặt ra câu hỏi đó?

P: Nó cần thiết để thâm nhập điều này.

Krishnamurti: Liệu bạo lực là bộ phận của vẻ đẹp, đó là điều gì bạn đang hỏi?

P: Tôi sẽ không trình bày theo cách đó.

Krishnamurti: Bạn thấy bạo lực. Sự phản ứng của một cái trí nhận biết trong ý nghĩa mà chúng ta đang sử dụng từ ngữ ‘nhận biết’ đối với mọi hình thức của hủy diệt, mà là bộ phận của bạo lực, là gì? (Ngừng).

Tôi đã nắm được nó. Liệu bạo lực là một hành động mà nhận biết trọn vẹn, hay nó là một hành động phân chia?

P: Nó không rõ ràng. Nó không là điều đó.

Krishnamurti: Bạn giới thiệu bạo lực. Tôi muốn thâm nhập bạo lực. Liệu bạo lực là một hành động của một nhận biết hòa hợp trọn vẹn?

P: Không.

Krishnamurti: Vậy là bạn đang nói nó là một hành động phân chia và, hành động phân chia phải phủ nhận vẻ đẹp.

P: Anh đã đảo ngược tình huống.

Krishnamurti: Sự phản ứng của cái trí nhận biết là gì khi nó thấy bạo lực? Nó nhìn ngắm bạo lực, thâm nhập nó và thấy nó như một hành động phân chia, và vì vậy nó không là một hành động của vẻ đẹp. Điều gì xảy ra cho một cái trí nhận biết khi nó thấy một hành động bạo lực? Nó thấy ‘cái gì là’.

P: Được hiểu theo nghĩa thông thường, đối với anh bản chất của cái trí không thay đổi?

Krishnamurti: Tại sao nó phải thay đổi? Nó thấy ‘cái gì là’. Thâm nhập một bước sâu thăm thêm.

P: Đang thấy ‘cái gì là’, liệu nó thay đổi bản chất của ‘cái gì là’? Có đang nhận biết. Có bạo lực mà là phân chia. Nhận biết điều đó, liệu nó thay đổi bản chất của bạo lực?

Krishnamurti: Chờ một chút. Bạn đang hỏi, ảnh hưởng của cái trí nhận biết khi nó quan sát bạo lực là gì?

P: Anh đã nói nó thấy ‘cái gì là’. Liệu nó thay đổi ‘cái gì là’? Cái trí nhận biết, đang quan sát bạo lực và đang thấy ‘cái gì là’, chính hành động của đang thấy, liệu nó hành động vào bạo lực, thay đổi bản chất của bạo lực?

Krishnamurti: Có phải bạn đang hỏi, liệu cái trí nhận biết đang thấy hành động của bạo lực, của ‘cái gì là’ hỏi, tôi sẽ làm gì? Liệu đó là câu hỏi?

P: Một cái trí như thế không làm, nhưng phải có hành động từ cái trí nhận biết đang thay đổi bản chất hành động của bạo lực.

Krishnamurti: Cái trí nhận biết thấy một hành động bạo lực. Một hành động như thế là phân chia. Bằng cái trí nhận biết, hành động gì có thể có?

P: Cái trí nhận biết thấy bạo lực về phần của X. Đang thấy là đang hành động.

Krishnamurti: Nhưng nó có thể làm gì?

P: Tôi muốn nói nếu cái trí nhận biết hành động, nó phải thay đổi bạo lực trong X.

Krishnamurti: Chúng ta hãy rõ ràng điều này. Cái trí nhận biết thấy một người khác đang hành động một cách bạo lực. Đối với cái trí nhận biết, chính đang thấy là đang làm. Đó là một sự kiện. Nhận biết là đang làm. Cái trí nhận biết này thấy X trong bạo lực. Hành động được bao hàm trong thấy đó là gì – kết thúc bạo lực?

P: Tất cả những việc đó là những hành động thuộc ngoại vi. Tôi đang nói rằng khi một cái trí nhận biết đối diện với một hành động của bạo lực, chính hành động của nhận biết sẽ thay đổi hành động của bạo lực.

Krishnamurti: Có nhiều sự việc được bao hàm. Cái trí nhận biết khi nó đang dao động, thấy một hành động của bạo lực. Người đang hành động một cách bạo lực có lẽ phản ứng một cách không-bạo lực, bởi vì cái trí nhận biết ở gần anh ấy, sát cạnh anh ấy, và bỗng nhiên việc này xảy ra.

P: Người ta đến với anh bằng một vấn đề – ghen tuông. Điều gì xảy ra với anh trong một phỏng vấn khi một người đến với anh mà bị hoang mang?

Trong chính hành động của nhận biết, sự hoang mang không còn.

Krishnamurti: Chắc chắn nó xảy ra bởi vì sự hiệp thông. Bạn đã cố gắng bàn luận về bạo lực và việc gì đó xảy ra bởi vì đang cùng nhau chia sẻ trực tiếp về vấn đề. Có sự chuyển tải, chia sẻ. Điều đó đơn giản. Bạn thấy một con người ở đằng xa đang hành động một cách bạo lực. Hành động của cái trí nhận biết ở đó là gì?

P: Phải có năng lượng lạ thường từ một cái trí nhận biết. Phải có hành động nào đó.

Krishnamurti: Nó có hành động. Bạn không thể chắc chắn về điều đó bởi vì bạn có thể là trạng thái gần gũi. Người còn lại có lẽ thức giấc vào nửa đêm, anh ấy có lẽ nhận biết được cái phản ứng lạ lùng đến sau đó, phụ thuộc vào sự nhạy cảm của anh ấy. Có lẽ do bởi cái trí nhận biết và ảnh hưởng của nó, ngược lại sự chuyển tải gần gũi này là khác hẳn. Nó có thay đổi.

Chúng ta hãy quay lại. Bạn đang hỏi về đẹp là gì. Tôi nghĩ chúng ta có thể nói, cái trí mà không phân chia trong chính nó, mà không bị vỡ vụn, có vẻ đẹp này.

P: Liệu nó có bất kỳ liên quan nào đối với sự nhận biết thuộc giác quan nếu anh bịt hai mắt của anh, hai tai của anh...

Krishnamurti: Nó độc lập khỏi việc đó. Khi bạn bịt hai mắt của bạn, hai tai của bạn, không có sự phân chia và vì vậy nó có chất lượng này của vẻ đẹp, của nhạy cảm. Nó không phụ thuộc vào vẻ đẹp bên ngoài. Đặt dụng cụ của một cái trí như thế ngay giữa thành phố ồn ào nhất. Điều gì xảy ra? Thuộc thân thể nó bị ảnh hưởng nhưng không phải chất lượng của cái trí, mà không-phân chia. Nó độc lập khỏi môi trường sống, vì vậy nó không bận tâm đến sự diễn tả.

P: Đó là sự cô đơn của nó.

Krishnamurti: Vì vậy vẻ đẹp là cô đơn. Tại sao lại có sự khao khát tự-diễn tả này? Liệu sự khao khát đó là bộ phận của vẻ đẹp, liệu nó là sự khao khát của một người phụ nữ muốn có một em bé, một người chồng cho hoạt động tình dục

trong khoảnh khắc của trạng thái âu yếm đó, hay người nghệ sĩ đang khao khát cho sự diễn tả?

Liệu cái trí nhận biết đòi hỏi bất kỳ hình thức nào của sự diễn tả? Nó không cần, bởi vì đang nhận biết là đang diễn tả, đang hành động. Người nghệ sĩ, người họa sĩ, người xây dựng tìm kiếm sự tự-diễn tả. Nó là phân chia và vì vậy sự diễn tả của nó không là vẻ đẹp.

Một cái trí bị quy định, mà phân chia, diễn tả cảm thấy của vẻ đẹp đó, nhưng nó bị quy định. Đó là vẻ đẹp? Vì vậy, cái tôi mà là cái trí bị quy định, không bao giờ có thể thấy vẻ đẹp, và bất kỳ thứ gì nó diễn tả phải thuộc chất lượng của nó.

P: Anh vẫn chưa trả lời một khía cạnh của câu hỏi. Có một sự việc như là tài năng sáng tạo; khả năng sắp xếp những sự việc vào cùng nhau trong một cách mang lại hân hoan.

Krishnamurti: Người nội trợ làm bánh mì, nhưng ‘không vì mục đích’. Khoảnh khắc bạn làm vì mục đích, bạn đã bị xa rời.

P: Sáng chế hân hoan.

Krishnamurti: Không phải bởi vì cái gì khác. Người nói không ngồi trên bục gỗ và nói chuyện bởi vì ông ta được hân hoan.

Cái nguồn của nước không bao giờ cạn. Nó luôn luôn bập bênh, dù có sự ô nhiễm hay sự tôn trọng nước; nó đang bập bênh, nó hiện diện ở đó.

Hầu hết những người quan tâm đến tự-diễn tả đều có tánh tư lợi. Chính là cái tôi mới tạo ra sự phân chia. Không có cái tôi, có sự nhận biết. Sự nhận biết là đang làm và đó là vẻ đẹp.

Tôi chắc chắn người điêu khắc mà chạm khắc Mahesha Murti tại Elephanta đã sáng tạo nó từ thiền định của anh ấy. Trước khi bạn chạm bàn tay của bạn vào một hòn đá hay viết một bài thơ, trạng thái phải trong thiền định. Sự ngẫu hứng phải không hiện diện từ cái tôi.

P: Truyền thống của điêu khắc Ấn độ là điều đó.

Krishnamurti: Và người họa sĩ vĩ đại, người họa sĩ xoàng xĩnh, người họa sĩ tầm thường đều của loại đó – của tự-diễn tả.

Vẻ đẹp là tự-từ bỏ tổng thể và cùng sự vắng mặt hoàn toàn của cái tôi, có ‘cái đó’. Chúng ta đang ó gắng bắt gặp ‘cái đó’ mà không muốn buông bỏ cái tôi, và thế là sáng tạo trở thành một công việc phô trương.

Đối thoại 12

MADRAS, 1971

NGHỊCH LÝ CỦA NHÂN DUYÊN

Madras, ngày 3 tháng 1 năm 1971

Người hỏi S: Trong vật lý chúng ta có những vấn đề nào đó không thể giải quyết được. Nếu thế giới hoàn toàn là nhân duyên, vậy thì anh không thể thay đổi được bất kỳ thứ gì. Nếu thế giới hoàn toàn không là nhân duyên, anh không thể tìm ra bất kỳ những qui luật nào cho một thế giới như thế. Hoặc thế giới là nhân duyên hoặc không là nhân duyên. Dĩ nhiên, nếu anh nghĩ về nguyên nhân và hậu quả như một thực thể duy nhất, nếu tất cả thế giới là một và không có sự phân chia thành những mảnh, vậy thì dĩ nhiên không có nguyên nhân và hậu quả.

Nếu toàn vũ trụ là vật chất và bị ảnh hưởng bởi những qui luật vật chất, vậy thì anh không có sự chọn lựa. Trong một vật thuần túy vật chất, không có sự chọn lựa. Thậm chí nếu linh hồn hay bất kỳ cái gì, có khác biệt với loại sự việc chúng ta đang trình bày, nó vẫn không có ý nghĩa đặc biệt nào nếu nó lệ thuộc những qui luật vật chất. Anh không thể

nói rằng không có sự liên hệ nguyên nhân-hậu quả bởi vì nó không tự nhiên. Anh cũng không thể chấp nhận nguyên nhân và hậu quả bởi vì không có sự kiểm soát nó và vì vậy khi nói điều đó có ích lợi gì? Đây là sự nghịch lý. Phương cách vượt khỏi sự nghịch lý này là gì?

Krishnamurti: Bạn đang nói về nghiệp lực?

S: Không. Vũ trụ vật chất là khép kín. Ở đây không có chuyển động gì cả.

Krishnamurti: Tất cả điều này hàm ý thời gian, đúng chứ? Đó là, bất kỳ thứ gì được sắp xếp vào cùng nhau, ngang hay dọc, đều là thời gian. Nguyên nhân và hậu quả đều trong thời gian. Nguyên nhân đang trở thành hậu quả và hậu quả đó đang là nguyên nhân, tất cả đều ở trong lãnh vực của thời gian. Dù tôi đưa bàn tay lên theo hướng này hay hướng kia, dù chuyển động theo chiều dài hay chiều đứng – tất cả đều ở trong lãnh vực của thời gian. Thưa bạn, bạn đang hỏi liệu chúng ta có thể chuyển động khỏi thời gian?

S: Không. Trải nghiệm của một qui luật vật chất ở trong thời gian. Người ta không đặt ra những câu hỏi trong qui luật đó, và liệu người ta có sự chọn lựa gì hay không?

Krishnamurti: Không. Bên trong ngục tù bạn có thể vận hành, nhưng nó luôn luôn trong lãnh vực của thời gian, nguyên nhân-hậu quả và hậu quả-nguyên nhân đều ở trong lãnh vực của thời gian. Ký ức, trải nghiệm, hiểu biết đều ở trong thời gian và sự suy nghĩ là sự phản hồi của tất cả điều đó. Nếu tôi không có ký ức, tôi không thể suy nghĩ; tôi sẽ ở trong một trạng thái quên lãng. Và sự suy nghĩ là sự phản hồi

của ký ức. Sự suy nghĩ ở trong lãnh vực của thời gian bởi vì nó được sắp xếp vào chung qua trải nghiệm, hiểu biết, ký ức và ký ức là bộ phận của những tế bào não.

Vì vậy sự suy nghĩ không bao giờ có thể chuyển động khỏi lãnh vực của thời gian, bởi vì sự suy nghĩ không bao giờ được tự do. Sự suy nghĩ luôn luôn cũ kỹ. Giữa những khoảng ngừng của hai suy nghĩ, người ta có thể bắt gặp cái gì đó mới mẻ và diễn giải nó dựa vào thời gian. Có một khoảng trống giữa hai suy nghĩ. Trong khoảng trống đó có lẽ có một nhận biết khác hẳn và sự diễn giải của nhận biết đó là thời gian, nhưng chính nhận biết đó không thuộc thời gian.

S: Tôi có nhiều câu hỏi muốn đặt ra tại đây.

Krishnamurti: Hãy chậm chậm. Ngược lại, đang sống trong thời gian không có gì là mới mẻ. Đang sống trong thời gian, sự suy nghĩ mà được sắp xếp vào chung, khi sự suy nghĩ cố gắng thâm nhập cái gì đó vượt khỏi thời gian, nó vẫn còn là suy nghĩ. Vì vậy, chừng nào sự suy nghĩ và thời gian còn ở trong cánh đồng, nó là một ngục tù. Tôi có thể nghĩ nó là tự do nhưng nó chỉ là một khái niệm, một công thức. Nó giống như một người bạo lực và giả vờ rằng anh ấy không-bạo lực, và trong quốc gia này toàn khái niệm thuộc học thuyết của không-bạo lực và bạo lực tại cùng thời điểm là một giả tạo.

Vì vậy, nếu sự suy nghĩ còn vận hành, nó phải vận hành trong lãnh vực của thời gian. Không có vượt khỏi nó gì cả. Tôi có thể giả vờ tôi đang suy nghĩ bên ngoài thời gian, nhưng nó vẫn còn trong thời gian. Sự suy nghĩ là cũ kỹ, dù nó là linh hồn, siêu ngã, tất cả đều là bộ phận của sự suy nghĩ.

S: Phương cách vượt khỏi sự nghịch lý ở đâu?

Krishnamurti: Mảnh trí năng, sự suy nghĩ vận hành ở đó. Và ở đây, chúng ta đang cố gắng tìm một đáp án như một người vật lý, một người sinh học, một người toán học, như một người trưởng giả hay như một người khất sĩ.

S: Nhưng có những qui luật trong vật chất.

Krishnamurti: Dĩ nhiên là có. Dẫu vậy, đây là một ngôi nhà điên khùng và chúng ta đang cố gắng tìm đáp án trong ngôi nhà này. Đây là một sự kiện. Tôi phải chấp nhận nó như nó là. Vậy thì câu hỏi của tôi là, liệu có một hành động không thuộc về nơi này? Ở đây tất cả hành động là phân chia. Bạn là một người tôn giáo, tôi là một người khoa học. Trong nơi này, mọi thứ đều trong một trạng thái phân chia.

S: Sự phân chia mang lại những qui luật.

Krishnamurti: Dĩ nhiên, nhưng những qui luật này đã không giải đáp được những vấn đề của con người. Ngoại trừ phần vật chất, bạn còn là một con người. Hãy nhìn vấn đề như nó là, rằng những con người sống trong những mảnh, rằng xã hội bị vỡ vụn. Có sự phân chia. Và sự suy nghĩ phải chịu trách nhiệm cho việc này.

S: Sự suy nghĩ cũng chịu trách nhiệm cho tất cả những sự việc khác.

Krishnamurti: Chắc chắn. Những giáo sĩ, những sáng chế, những khám phá, những Thượng đế, những yogi, mọi thứ. Vì vậy đó là cái gì thực sự là. Vấn đề là làm thế nào chúng ta sống ở đây và tìm được cái gì đó khác hẳn. Bạn không thể. Nghi vấn không phải là làm thế nào hòa hợp những mảnh

khác nhau, nhưng làm thế nào có thể sống mà không có sự phân chia?

S: Đến mức độ có thể xảy ra được, anh không đặt ra những nghi vấn. Tại mâu chốt đó nó không còn là vật lý. Tại mức độ đó tôi không còn là một người vật lý.

Krishnamurti: Dĩ nhiên. Đầu tiên bạn là một con người, một con người không-phân chia. Vậy thì hành động của bạn có thể là một hành động không-phân chia.

S: Đối với con người không bị phân chia, vật lý không hiện diện.

Krishnamurti: Sự quan trọng của một nghệ sĩ là gì?

S: Anh ấy chuyển con người vào những trạng thái mà chính họ không thể đạt đến được. Vẫn còn phân chia, nhưng khác biệt.

Krishnamurti: Bởi vì phân chia, anh ấy cần tự-diễn tả và cái tôi là bộ phận của sự phân chia. Thế là, liệu bạn phủ nhận người nghệ sĩ, chức năng của anh ấy? Lúc này người vật lý là quan trọng. Nhưng anh ấy không hiện diện trước vũ trụ, quả tim con người, cái trí con người. Anh ấy cũng quan trọng hay không quan trọng bằng người nghệ sĩ.

S: Có một khác biệt trong chất lượng. Người nghệ sĩ thường thường không-rõ ràng.

Krishnamurti: Người nghệ sĩ có rõ ràng trong cảm giác của anh ấy, nhưng sự diễn tả lại sai lầm bởi vì anh ấy bị quy định

theo chủ nghĩa khách quan, không-khách quan và tất cả điều đó. Vì vậy liệu tôi có thể sống trong thế giới này một cách không-phân chia; không như một người Ấn giáo, người Phật giáo, người Thiên chúa giáo, người cộng sản, nhưng như một con người.

S: Tại sao không chỉ sống; tại sao từ ngữ ‘con người’?

Krishnamurti: Cách chúng ta sống không là con người gì cả. Nó là một trận chiến – quốc gia, người vợ, con cái, anh chủ – chúng ta sống theo cách đó. Chúng ta đấu tranh với nhau. Nếu bạn gọi đó là sống, tôi nói đó không là nó. Sự đấu tranh liên tục này không là sống.

S: Sống không luôn luôn là một đấu tranh liên tục.

Krishnamurti: Nhưng hầu hết mọi thời gian nó là như thế. Cửa sổ bị đóng lại.

S: Nhưng tại sao từ ngữ ‘con người’?

Krishnamurti: Thưa bạn, tôi đã không sử dụng từ ngữ ‘cá thể’. Bạn biết ý nghĩa của từ ngữ cá thể – một người mà không thể phân chia. Con người không như thế. Vì vậy người ta nhận ra được sự kiện của phân chia này, thời gian và sự đấu tranh liên tục cho vị trí và quyền hành, thanh danh, thành công, thống trị và sự nỗ lực để tẩu thoát khỏi tất cả điều này để đạt được sự khai sáng qua bùa chú mantra, qua tập luyện yoga. Làm thế nào sự huyền thuyên vô tận này, mà luôn luôn đang xảy ra, sẽ kết thúc? Liệu nó có thể không bị phân chia? Làm thế nào chính những tế bào não có thể yên lặng, bởi vì đó là hệ thống máy móc của thời gian, bởi vì chúng đang

được sắp xếp vào chung một cách chậm chậm qua nhiều năm tháng. Đó là điều gì chúng ta gọi là sự tiến hóa. Đó là nghi vấn cơ bản.

S: Và điều đó cũng đúng. Anh mang vấn đề trở lại vật lý học, bởi vì vật lý học nói về vũ trụ bên ngoài nhưng nó không nói về những tế bào não. Nếu anh chỉ có một mảnh của sự thật, vậy thì anh không chấp nhận nó như kiên định. Nếu nó kiên định, vậy thì nó là ảo tưởng. Liệu mảnh có thể tự-kiên định?

Krishnamurti: Tôi sẽ trình bày nó theo cách này. Tôi sẽ gợi ý, liệu một con người có thể là một người vật lý và tự-kiên định mà không tự-phân chia chính anh ấy?

Tôi thấy thời gian là yếu tố trung tâm. Sự suy nghĩ là sự phản hồi của ký ức, sự suy nghĩ là thời gian.

S: Đối với người trải nghiệm...

Krishnamurti: Người trải nghiệm là vật được trải nghiệm, người quan sát là vật được quan sát. Người quan sát ở đằng đó và quan sát nó. Có không gian và thời gian. Người quan sát tự-tách rời chính anh ấy qua những kết luận, những hình ảnh, những công thức, vân vân, và vì vậy tạo ra không gian và thời gian, và đây là một trong những phân chia cơ bản.

Liệu người quan sát có thể quan sát mà không có người quan sát mà là người tạo tác của thời gian, không gian, khoảng cách? Rốt cuộc, thưa bạn, làm thế nào bạn khám phá được bất kỳ điều gì, ví dụ, như một người vật lý?

S: Tôi là người đặc biệt, tôi sáng chế ra chúng.

Krishnamurti: Phải có một thời điểm trong đó người sáng chế yên lặng.

S: Vâng.

Krishnamurti: Nếu anh ấy liên tục đang chuyển động, có sự tiếp tục. Phải có một khoảng ngừng. Trong đó anh ấy thấy cái gì đó mới mẻ.

Người quan sát thấy qua hình ảnh và nó được tiếp tục trong thời gian. Và thế là anh ấy không thể thấy bất kỳ thứ gì mới mẻ. Nếu tôi nhìn ngắm người vợ của tôi bằng những hình ảnh của những năm tháng, và tôi gọi đó là sự liên hệ, trong đó không có gì mới mẻ.

Vì vậy liệu có thể thấy cái gì đó mới mẻ mà không có người quan sát? Người quan sát là thời gian. Liệu tôi có thể nhìn ngắm ‘cái gì là’, mảnh bị phân chia, mà không có người quan sát mà là thời gian? Liệu có thể có một nhận biết mà không có người nhận biết?

S: Không có sự nhận biết mà không có người nhận biết, nhưng trong chừng mực nào đó vật được nhận biết đang chờ đợi để được nhận biết.

Krishnamurti: Cái cây luôn luôn hiện diện ở đó mà không có người nhận biết, và người nhận biết đang nhìn ngắm nó qua sự phân chia, qua sự kiểm duyệt. Liệu người kiểm duyệt có thể không còn nữa và tuy nhiên quan sát được?

S: Chắc chắn không. Sự nhận biết là một động thái duy nhất. Không thể phá vỡ nó.

Krishnamurti: Ai là người kiểm duyệt? Ai là người nhận biết? Ai đang sử dụng động từ ‘nhận biết’?

S: Khi anh đang nhận biết, anh không nói về người nhận biết.

Krishnamurti: Tôi nhìn cái cây cùng hiểu biết. Liệu người quan sát có thể quan sát mà không có quá khứ? Ai là người suy nghĩ, người nhận xét?

S: Khi anh nhận biết, anh không cần tất cả điều này.

Krishnamurti: Cái cây đó kìa. Liệu tôi có thể nhìn ngắm nó mà không có người quan sát?

S: Vâng.

Krishnamurti: Chỉ có điều đó. Lúc đó người nhận biết đang vận hành. Vì vậy người tạo tác-hình ảnh có thể nhìn mà không có hình ảnh. Ngược lại, bạn không thể sáng tạo.

S: Chúng ta đang nói về hi ệp thông. Nếu chính thời gian là sản phẩm của sự suy nghĩ, vậy thì làm thế nào sự suy nghĩ có thể bị giam cầm trong thời gian? Vậy thì điều gì làm cho thời gian trở thành chung chung cho tất cả mọi người?

M: Những con người khác nhau có cùng nhận thức về thời gian.

Krishnamurti: Tôi nghi ngờ liệu họ như thế.

M: Liệu nó có thể được trả lời?

Krishnamurti: *Tại sao bạn muốn một ý tưởng của thời gian? Bạn nhìn cái đồng hồ, bạn không có ý tưởng về nó.*

S: *Ý tưởng của thời gian như chuyển động được kết hợp với cái đồng hồ.*

Krishnamurti: Trong khoảng mặt trời mọc và lặn, có nhiều thời gian, nhưng liệu có bất kỳ thời gian tâm lý, phía bên trong nào khác?

S: *Có một thời gian khác khi anh suy nghĩ về hành động trong tương lai.*

Krishnamurti: Vì vậy thời gian là chuyển động của quá khứ sang hiện tại đến tương lai. Đó là thời gian.

S: *Thời gian là bộ phận của sự suy nghĩ.*

Krishnamurti: Thời gian là sự suy nghĩ. Thời gian là đau khổ.

S: *Làm thế nào sự suy nghĩ có thể tự-hoàn thiện chính nó? Ý nghĩa khi nói rằng sự suy nghĩ không thể tự-hoàn thiện chính nó là gì?*

Krishnamurti: Nhưng nó luôn luôn đang cố gắng thực hiện điều đó. Cho phép tôi trình bày theo cách này. Giá trị của thời gian là gì? Tôi phải đi từ đây đến đó, từ ngôi nhà này đến ngôi nhà kia, từ một châu lục đến một châu lục khác; tôi sẽ là giám đốc của nhà máy này – tất cả việc đó bao hàm thời gian, mà đang được sắp xếp vào chung, trong xâu chuỗi hay không trong xâu chuỗi kế tiếp.

S: Có một giới hạn to tát đối với điều này. Thời gian là duy nhất nhưng những trải nghiệm không là duy nhất. Thời gian là một kích thước: một sợi dây với những hạt được tập hợp trên nó. Sự trải nghiệm được kết hợp cùng nhau cho anh một cảm giác của thời gian, nhưng chính thời gian lại là một kích thước, một sợi dây duy nhất. Anh có thể suy nghĩ về những bộ phận khác biệt và những kích cỡ của thời gian. Chúng là một sợi dây của thời gian. Sự liên kết của những sự việc có thể rất phức tạp. Chúng ta không trải nghiệm vô số liên kết của nó. Dĩ nhiên, chúng ta có thể, trải nghiệm vô số sự việc cùng nhau, ví dụ, tôi đang lắng nghe anh, một phần cái trí của tôi có lẽ đang suy nghĩ về cái gì khác, tôi có lẽ đang cựa quậy ngón chân của tôi; bởi vì hiểu rõ của tôi đang vận hành, tôi nhìn ngắm tất cả điều đó. Tôi thấy một chuỗi những hình ảnh nhưng tôi không sống với bất kỳ cái gì.

Krishnamurti: Điều đó có nghĩa cái tôi vắng mặt.

S: Không có cái tôi riêng rẽ.

Krishnamurti: Đó là, không có trung tâm.

S: Không có trung tâm mà có thời gian trong nó.

Krishnamurti: Điều đó có nghĩa trong chính người ta không có phân chia gì cả. Tại ngay tâm điểm của thân tâm người ta, không có sự phân chia.

S: Giải thích theo cách đó, người ta thấy có một trạng thái mà trong nó không có sự phân chia.

Krishnamurti: Liệu người ta có thể tìm được một chất lượng mà trong nó không có sự phân chia, mà có nghĩa sự kết thúc của sự suy nghĩ; sự suy nghĩ nuôi dưỡng sự phân chia, mà là thời gian?

Hãy quan sát, thưa bạn, khi bạn quan sát thế giới này có những hành động tách rời – thuộc xã hội, chính trị, cộng đồng, hành động hippy – tất cả đều bị phân chia. Liệu có một hành động mà không bị phân chia nhưng bao phủ tất cả việc đó?

S: Khi anh sử dụng từ ngữ 'hành động', hành động được kết hợp với thời gian.

Krishnamurti: Tôi có ý hiện tại năng động.

S: Vâng, nó là như thế.

Krishnamurti: Nó có nghĩa có một chất lượng của cái trí mà trong đó không có sự phân chia gì cả. Luôn luôn nó là hiện tại năng động.

Tất cả điều đó có liên quan gì với tình yêu? Sự liên hệ giữa tôi, bạn và người họa sĩ là gì? Tôi nghĩ đó là hạt nhân của sự liên hệ. Tình yêu đã bị thấu hẹp thành tình dục và tất cả những luân lý vây quanh nó. Nếu tình yêu không hiện diện ở đó, sự phân chia sẽ tiếp tục. Bạn sẽ là một người vật lý, tôi sẽ là cái gì đó và chúng ta sẽ nói chuyện, bàn luận, nhưng chúng chỉ thuần túy là những từ ngữ.

S: Làm thế nào anh hiệp thông? Đã có sự hiệp thông nào đó sau khi anh nói chuyện. Làm thế nào tôi hiểu rõ được nó?

Krishnamurti: Từ ngữ ‘hiệp thông’ có nghĩa gì? Bạn và tôi có cái gì đó chung. Chung hàm ý đang chia sẻ.

S: Làm thế nào có thể chia sẻ được?

Krishnamurti: Hãy chờ đó, chúng ta đang sử dụng thời gian để hiệp thông. ‘Chung’ hàm ý rằng cả hai chúng ta cùng nhau muốn hiểu rõ, thâm nhập, chia sẻ một chủ đề. Tôi không đang trình bày, bạn không đang thu nhận. Chúng ta đang chia sẻ. Thế là, một liên hệ của đang chia sẻ được thiết lập. Bạn không đang ngồi trên bục giảng và tôi không đang ngồi dưới đất. Điều gì thực sự xảy ra khi bạn chia sẻ một vấn đề giống như đau khổ trong những con người? Nó lạ thường lắm.

S: Tại thời điểm anh đang chia sẻ đau khổ, sau một lúc anh không thấy người đó. Tôi có thể hiểu rõ điều đó bằng những cảm xúc cá nhân sâu thẳm, nhưng bằng một ý tưởng nó không thể xảy ra được.

Krishnamurti: Mấu chốt của đang chia sẻ những ý tưởng là gì?

S: Chúng ta chia sẻ những thấu triệt.

Krishnamurti: Mà là hiểu rõ. Nhưng những ý tưởng không là hiểu rõ. Ngược lại, những công thức của hiểu rõ ngăn cản hiểu rõ. Thưa bạn, khi các bạn cùng nhau chia sẻ, điều gì xảy ra? Cả hai chúng ta có cùng mãnh liệt, tại cùng thời điểm, tại cùng mức độ. Đó là tình yêu. Ngược lại không có chia sẻ. Rốt cuộc, thưa bạn, muốn cùng nhau hiểu rõ cái gì đó, tôi

phải quên đi những trải nghiệm, những thành kiến của tôi, và bạn cũng phải như thế. Ngược lại chúng ta không thể chia sẻ.

Bạn có khi nào bàn luận với một người Cộng sản, một người Thiên chúa giáo?

S: Tôi cố gắng hiểu rõ anh ấy.

Krishnamurti: Nhưng anh ấy sẽ không hiểu rõ bạn. Điều đó đơn giản. Ví dụ như người giáo sĩ và người triết lý có tên là Chardin. Anh ấy có lẽ đã đi khắp thế giới, giảng thuyết rất nhiều, nhưng anh ấy bị cố định như một người Thiên chúa giáo. Bạn không thể chia sẻ với một người mà bị cố định. Chia sẻ hàm ý tình yêu. Liệu một con người mà bị cố định trong một thái độ nào đó, anh ấy có thể thương yêu?

S: Anh ấy có thể có những trải nghiệm huyền bí.

Krishnamurti: Bởi vì anh ấy bị quy định. Anh ấy thấy Krishna, Christ. Anh ấy thấy điều gì anh ấy khao khát. Câu hỏi là liệu cái trí có thể tự-cởi bỏ chính nó? Không phải qua thời gian, bởi vì khi cái trí sử dụng thời gian để cởi bỏ thời gian, nó vẫn còn trong thời gian.

Sự hiểu rõ thực sự vượt khỏi thời gian.

Chẳng có bao nhiêu tình yêu, chẳng có bao nhiêu chia sẻ, nhưng cái còn lại thì dư thừa. (Ngừng).

Thưa bạn, ở đây chúng ta đặt ra nghi vấn thiên định là gì? Liệu cái trí có thể được tự do khỏi tất cả nội dung của nó bởi vì ý thức được tạo thành từ nội dung?

M: Thường xuyên khi anh nói về sự hiểu rõ anh nghĩ về một cá thể. Muốn có sự hiệp thông anh phải có hai cái trí. Và cũng có vài suy nghĩ nào đó đã xảy đến cho tôi. Sau đó tôi có

lẽ phát giác ra nó cũng đã xảy đến cho những người khác, nhưng liệu có những suy nghĩ mà nảy sinh chỉ khi hai con người cùng nhau?

S: M nói rằng có những tình huống khi hai con người cùng nhau có những ý tưởng mà cả người này lẫn người kia đã không thể có được một cách độc lập.

Krishnamurti: Khi hai con người đến cùng nhau, điều gì xảy ra? Bạn diễn tả cái gì đó bằng từ ngữ. Tôi nghe nó, diễn giải nó và trả lời nó; đó là sự hiệp thông bằng từ ngữ. Và trong qui trình đó những nhân tố nào đó chen vào. Bạn hoàn toàn không biết bạn đang nói gì. Tôi nghe nó, hầu rõ một phần và trả lời một phần. Vì vậy sự hiệp thông vẫn còn vỡ vụn. Nếu bạn nói điều gì đó rất rõ ràng và tôi nghe bạn mà không có bất kỳ phản ứng, có sự hiệp thông ngay tức khắc.

Liệu tôi có thể trình bày nó theo cách này? Bởi vì tôi không biết tình yêu là gì, tôi mong muốn bạn thương yêu tôi. Tôi biết tình yêu là gì và, thế là, tôi có thể hiệp th ông cùng bạn. Tôi không mong muốn bất kỳ điều gì.

Nhưng bạn đang đặt ra một nghi vấn sâu thẳm hơn và đó là, liệu có một cần thiết cho sự hiệp thông; cần thiết trong ý nghĩa rằng qua sự hiệp thông tôi phát giác cái gì đó sâu thẳm hơn, tôi phát giác cái gì đó mới mẻ. Giống như một người chơi đàn vĩ cầm, sử dụng dụng cụ vì chính anh ấy hay sử dụng dụng cụ và không còn gì ngoài nó.

S: Hoặ c cũng không vì tốt lành hoặ c cũng không vì xấu xa.

Krishnamurti: Vâng, giống như một bông hoa – hái nó hay không hái nó, bởi vì qua sự hiệp thông chúng ta cùng nhau khám phá cái gì đó. Và nếu không có sự hiệp thông liệu tôi

có thể khám phá cái gì đó mà không bằng từ ngữ? Khi bạn và tôi có một quan tâm chung, và mãnh liệt tại cùng mức độ, tại cùng thời điểm, vậy thì sự hiệp thông có thể xảy ra không-bằng từ ngữ. Tôi không phải nói cho bạn ‘Tôi thương yêu bạn’.

Tôi nghĩ rằng chúng ta bị trói buộc quá nhiều trong những từ ngữ, trong những thâm nhập về nghĩa lý, ngôn ngữ. Từ ngữ không là sự việc. Sự diễn tả không là vật được diễn tả.

S: Và bởi vì mức độ tốt đỉnh của hiệp thông này không là một kỹ thuật, hay một kỹ năng, câu hỏi nảy sinh, làm thế nào người ta học hành bất kỳ thứ gì? Một đứa trẻ có thể học hành.

Krishnamurti: Liệu học hành là một qui trình của tích lũy? Đó là điều gì chúng ta làm. Tôi học tiếng Ý, lưu trữ những từ ngữ, sau đó tôi nói. Đây là điều gì chúng ta gọi là học hành. Liệu có học hành mà không-tích lũy. Hai học hành này là những hành động hoàn toàn khác hẳn.

S: Tôi xin phép hỏi điều gì đó? Có thể hoàn toàn không liên quan, nhưng anh sẽ hiểu. Liệu có ‘cái khác lạ’? Liệu có ‘những người khác lạ’?

Krishnamurti: Tất cả phụ thuộc điều gì bạn có ý qua từ ngữ ‘cái khác lạ’, ‘những người khác lạ’.

S: Hầu hết mọi thời gian đều có vô số người – nhưng cũng có trạng thái một mình.

Krishnamurti: Chắc chắn.

S: Bởi vì trạng thái một mình là... thực sự.

Krishnamurti: Tại sao bạn gọi trạng thái một mình là thực sự và điều còn lại là không thực sự? Chúng ta bắt cô độc, kháng cự, chuyển động phân hai của hành động, hành động phòng vệ hay hung hăng, bị trói buộc trong sự suy nghĩ, và điều đó mang lại sự cô lập nghiêm trọng hơn – chúng tôi và chúng nó, đảng phái của tôi và đảng phái của bạn. Lúc này, liệu cái trí có thể vượt khỏi sự cô lập, vượt khỏi sự kháng cự mà có nghĩa rằng liệu nó có thể hoàn toàn một mình? Không phải trong ý nghĩa của cô lập. Chỉ như vậy tôi mới khám phá được cái gì đó mới mẻ, cái đó mà là thực sự.

S: Tôi có trải nghiệm về trạng thái đó, nhưng anh cột chặt tôi tại mấu chốt đó khi anh đã hỏi tôi, ‘tại sao bạn phân chia’. Có hai tình huống. Có những trạng thái khi tôi không thấy vô số và có những trạng thái mà trong đó tôi thấy vô số. Tôi có một cảm giác rằng những trạng thái mà trong đó tôi thấy vô số đang rơi rụng.

Krishnamurti: Hãy cẩn thận, thưa bạn. Bạn bị trói buộc. Đang rơi rụng – bạn có ý gì, đó là thời gian. Bất kỳ điều gì mà bạn có thể loại bỏ từ từ là thời gian, ngược lại ‘cái khác lạ’ không liên quan đến thời gian. Vì vậy đừng bị trói buộc, thưa bạn. (Ngừng).

Vì vậy liệu có một nhận biết và hành động không-thời gian? Tôi thấy sự nguy hiểm, thuộc thân thể, và có hành động tức khắc. Tôi không nói tôi sẽ dần dần rút lui khỏi sự nguy hiểm. Vì vậy liệu có một nhận biết được ý thức của cô độc, kháng cự này? Liệu có một nhận biết, một hoàn toàn thấy được sự nguy hiểm của nó ?

S: Nếu anh hoàn toàn thấy sự việc tổng thể, không có đang rơi rụng. Nó không hiện diện ở đó.

M: Đó là, không có đang chuẩn bị cho nó.

S: Câu nói này khác biệt với trải nghiệm của tôi. Tôi đã trải nghiệm những khoảnh khắc không-thời gian. Tôi đã yêu thích nó. Tôi có một ký ức của nó.

Krishnamurti: Hãy thả nó một mình, thưa bạn.

S: Khi tôi bám chặt nó, vậy thì nó là vui thú.

Krishnamurti: Đó là nó là gì. Vui thú là nguyên tắc thống trị cơ bản duy nhất.

Đối thoại 13

TRUYỀN THỐNG VÀ HIỂU BIẾT

Madras, ngày 4 tháng 1 năm 1971

Người hỏi A: Tôi ở trong nhóm tự - chuẩn bị của Theosophical Society vào năm 1923-24. Trong nhóm đó, có một chuẩn bị cho sự hiểu rõ – viveka, vairagya và tình yêu. Nó là một tiếp cận thuộc truyền thống. Một thay đổi xảy ra khi anh đã nói chúng ta hãy phá vỡ những tổ chức, tất cả những kỷ luật. Trong quyển sách *Tại Chân Thầy*, shama được diễn giải như sự kiểm soát cái trí và dama như sự kiểm soát thân thể. Trong sự tiếp cận truyền thống, shama dường như đã bị bỏ qua. Dường như chẳng bao nhiêu sự chú ý đã được trao cho ý nghĩa và hàm ý của shama và nhiều chú ý hơn lại được đặt vào dama. Shanti đã trở thành một từ ngữ biểu tượng của an bình bên trong và nó là phân từ thụ động - quá khứ của động từ shama. Vì vậy nếu shama không được hiểu rõ, shanti cũng không được hiểu rõ.

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ ‘sadhana’?

J: *Sadhana* có nghĩa học hành; thấu lượm.

A: Anh bỏ qua shana, qui trình qua đó sự trở dậy của những thúc đẩy và sự lắng xuống của chúng xảy ra.

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ ‘qui trình’ – từ đây đến đó, tiến tới, một chuyển động từ đây đến đó. Một chuyển động từ đây đến đó cần đến ‘sadhana’. Qui trình hàm ý thời gian.

A: Qui trình quan sát những phương cách của cái trí này bao hàm thời gian.

Krishnamurti: Thời gian được bao hàm trong qui trình, trong kỷ luật, với mục đích đến được. Tất cả điều này hàm ý thời gian, thời gian mà bao hàm không gian – từ đây đến đó – và không gian đó có thể được bao phủ qua thời gian.

J: Ramana nói nó là không-con đường, được tự do khỏi qui trình, được tự do khỏi thời gian.

A: Thậm chí khi chúng ta nhận ra rằng chẳng tốt lành gì cả khi đè nén sự trở dậy và sự kết thúc của ham muốn, sự nhận ra đó vẫn còn là một qui trình, và vẫn ở trong thời gian.

Krishnamurti: Khi chúng ta nói chúng **tống** trong thời gian, chúng ta có ý gì qua điều đó? Sống trong thời gian có nghĩa gì?

A: Cái trí được hướng dẫn đến hôm qua, hôm nay và ngày mai.

Krishnamurti: Không chỉ cái trí, nhưng còn cả thời gian bằng con số – tôi đến đây vào một thời gian như thế và như thế. Đang sống ở trong thời gian bằng con số, thời gian tuần tự này. Đó là tất cả sống của tôi? Liệu có bất kỳ thời gian nào khác?

A: Có thời gian tâm lý được tạo ra bởi cái trí.

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua thời gian như được tạo ra bởi cái trí?

A: Cái trí có một cách để kéo dài vui thú. Chuyển động của tôi trong thời gian tuân tự bị ảnh hưởng bởi cái trí của tôi.

Krishnamurti: Cái trí này là gì?

A: Ký ức.

Krishnamurti: Ký ức là gì? Bạn đã ở Bangalore và hôm nay bạn ở Madras. Bạn nhớ lại Bangalore. Hồi tưởng của một trải nghiệm hay việc xảy ra của quá khứ là ký ức. Điều đó lưu lại một dấu vết. Chất mà trên nó dấu vết đó được lưu lại là gì? Có một trải nghiệm ngày hôm qua. Nó đã lưu lại một dấu vết, đau khổ hay vui thú, điều đó không quan trọng lắm. Nó đã lưu lại một dấu vết. Nó đã lưu lại một dấu vết trên cái gì? Tại sao nó đã lưu lại một dấu vết? Từ ngữ trải nghiệm có nghĩa gì?

Trải nghiệm có nghĩa đi qua, đẩy tới, quẳng đi. Khi trải nghiệm đó hoàn toàn không được xóa sạch, nó lưu lại một dấu vết. Nó lưu lại dấu vết đó trên cái gì? Có một chất trên đó dấu vết phải lưu lại. Chất đó là gì?

A: Chất kiểm duyệt.

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ chất kiểm duyệt? Tôi thấy trải nghiệm ngày hôm qua đã lưu lại một dấu vết. Nó đã lưu lại một dấu vết trên cái gì?

J: Trên cái trí mà là ý thức.

Krishnamurti: Ý thức nào? Nội dung của ý thức là ý thức. Nếu không có nội dung, không có ý thức. Nội dung là ý thức. Hai cái không tách rời. Hãy tìm ra ký ức lưu lại một dấu vết trên cái gì.

A: Bộ phận đó của cái trí, bộ não mà mang cặn bã.

Krishnamurti: Cặn bã là trải nghiệm. Những dấu vết được lưu lại trên chính những tế bào não. Thấy điều gì nó đã làm; trải nghiệm không-trộn vụn, lưu lại một dấu vết trên những tế bào não mà chứa đựng ký ức. Ký ức là vật chất. Ngược lại nó không thể giữ chặt và lưu lại một dấu vết trên những tế bào não mà cũng là vật chất.

Thấy điều gì xảy ra, thưa bạn. Mọi trải nghiệm không-trộn vụn, lưu lại một dấu vết mà trở thành hiểu biết. Trọng lượng đó làm cho cái trí đờ đẫn. Bộ não như hiểu biết được tích lũy đã thu nhận thông tin, mà là hiểu biết.

A: Làm thế nào người ta giải quyết một thách thức?

Krishnamurti: Cái gì đang giải quyết một thách thức? Nếu bạn phản ứng tùy theo thông tin quá khứ, bạn không biết làm thế nào để giải quyết vấn đề mới.

Vì vậy, trải nghiệm lưu lại một cặn bã như ký ức trên những tế bào não, mà trở thành kho lưu trữ của hiểu biết. Hiểu biết luôn luôn là quá khứ. Thế là, những tế bào não hành động, phản ứng, vận hành tùy theo thông tin, hiểu biết, cặn bã của quá khứ. Bộ não đang được sắp xếp vào chung qua thời gian mà là quá khứ. Và vì vậy, một cái trí chất đầy hiểu biết không là một cái trí tự do.

J: Bởi vì những phản ứng của nó đang nảy sinh từ cái đã được biết.

A: Tại một mức độ nào đó, nó cần thiết.

Krishnamurti: Dĩ nhiên nửa cuộc đời của chúng ta là việc đó.

Chúng ta thấy rằng bộ não này, mà được sắp xếp vào chung qua hàng thiên niên kỷ, sống cùng trải nghiệm của hiện tại và quá khứ, quá khứ thuộc chủng tộc, quá khứ thuộc gia đình, quá khứ thuộc cá nhân, và tất cả chúng đều bị trĩu nặng ở đó. Chúng ta gọi việc này là sự tiến bộ. Chúng ta biết tiến bộ thuộc công nghệ, từ chiếc xe bò đến phản lực cơ. Và bộ não nói rằng đó là cách duy nhất nó có thể vận hành cùng những ký ức của nó; và sự suy nghĩ nói nó muốn thoát khỏi ngục tù; thế là sự suy nghĩ chuyển động đến tương lai – mà là sự khai sáng, mà lại nữa là một chuyển động của sự suy nghĩ. Hãy thấy điều gì chúng ta đang làm.

A: Chúng ta áp dụng cùng nguyên tắc của chiếc xe bò và phản lực cơ – rằng cái trí qua hiểu biết được thu lượm, qua kỷ luật, qua kiểm soát tất cả những ham muốn, có thể chuyển động đến tự do.

Krishnamurti: Tôi nghĩ chúng ta vẫn chưa rõ ràng. Chúng ta tích lũy hiểu biết, mà là trải nghiệm, ký ức, và qua hiểu biết chúng ta cố gắng tìm ra một phương cách vượt khỏi.

A: Vâng.

Krishnamurti: Sự tiếp cận thuộc truyền thống là qua hiểu biết. Và liệu hiểu biết có thể mang lại tự do? Nếu nó có thể,

vậy thì kỷ luật, kiểm soát, thăng hoa, kiềm chế tất cả đều cần thiết, bởi vì đó là tất cả mà chúng ta biết. Đó là truyền thống; truyền thống có nghĩa chuyên qua.

A: Tôi thấy rõ ràng rằng điều đó không thể được. Vậy thì tại sao nó không ngừng lại?

Krishnamurti: Tôi thấy rõ ràng rằng đây là một sự kiện. Nó không là một giả thuyết, một lý thuyết. Tôi thấy hiểu biết, mà là sự tích lũy của hàng thế kỷ, là một ngục tù và tuy nhiên cái trí không thể buông bỏ nó.

A: Hiểu biết này thuộc từ ngữ. Hiểu biết của tôi được đặt nền tảng trên những từ ngữ.

Krishnamurti: Nó thuộc từ ngữ hay sao? Tôi đánh bạn. Bạn đánh tôi. Sự đau đớn hiện diện ở đó. Ký ức của đau đớn hiện diện ở đó.

Bạn đánh tôi; tôi có đau đớn thuộc thân thể. Sự ghi nhớ về đau đớn đó là từ ngữ nhưng đau đớn đó không là từ ngữ. Tại sao cái trí đã diễn giải đau đớn thành những từ ngữ? Hãy quan sát nó, thưa bạn.

A: Sự truyền đạt thông tin.

Krishnamurti: Hãy quan sát nó. Bạn đánh tôi. Tôi bị đau đớn. Đó là một sự kiện thuộc thân thể. Sau đó tôi ghi nhớ nó. Sự ghi nhớ là từ ngữ. Tại sao sự kiện đó đã trở thành một từ ngữ?

J: Với mục đích cho sự tiếp tục.

Krishnamurti: Liệu nó cho sự tiếp tục đến đau đớn? Hay sự tiếp tục đến con người mà đã gây ra sự đau đớn?

A: Anh ấy phải gạt những hậu quả.

J: Nó cho sự tiếp tục đến con người mà thấu nhận sự đau đớn.

Krishnamurti: Nhìn kìa. Bạn đánh tôi. Có đau đớn thuộc thân thể. Đó là tất cả. Tại sao tôi không kết thúc nó? Tại sao bộ não lại nói ‘A đã đánh tôi’? Nó đã diễn giải đau đớn đó thành những từ ngữ rồi. Tại sao? Bởi vì nó muốn đánh lại. Nếu nó không làm điều đó, nó có thể nói, ‘Vâng, A đã đánh tôi’ – chấm hết. Nhưng bộ não ghi nhớ không chỉ đau đớn mà trở thành dấu vết thuộc tâm lý nhưng còn cả con người mà gây ra đau đớn.

R: Ai ghi nhớ?

Krishnamurti: Tế bào.

A: Qui trình ‘cái tôi’.

J: Điều gì đang được ghi lại trong tế bào là hình ảnh của con người mà đánh.

Krishnamurti: Tại sao tôi phải ghi nhớ người đó?

J: Thậm chí nếu tôi tha thứ cho anh ấy, nó cũng giống hệt.

Krishnamurti: Điều gì xảy ra là: tôi diễn giải sự kiện thành những từ ngữ, ‘Bạn đánh tôi’. Khoảnh khắc bạn đánh, có đau

đớn và ‘cái tôi’ mà nói rằng, ‘A đã đánh tôi, làm thế nào anh ấy có thể, tôi đã làm gì.’ Tất cả điều này là những con sóng của từ ngữ.

Vì vậy sự tiếp cận thuộc truyền thống của bạn đến vấn đề này là qua hiểu biết; rằng bạn phải có hiểu biết để đến được, để đạt được tự do. Và hiểu biết của bạn thuộc từ ngữ. Và tôi nói, đó là như thế sao? Trải nghiệm của bị đánh là hiểu biết.

Lúc này, cách tiếp cận thuộc truyền thống đến toàn vấn đề này của đau đớn, đau khổ, của tổn thương là gì? Phản ứng thuộc truyền thống là gì? Tại sao truyền thống đã khẳng định rằng hiểu biết là cần thiết như một phương tiện dẫn đến sự khai sáng?

A: Điều này quá đơn giản hóa. Diễn đạt bằng từ ngữ của đau đớn là một phần, nhưng toàn lãnh vực của hiểu biết là thuộc chủng tộc. Từ ngữ là bản thể của hiểu biết.

Krishnamurti: Nó như thế sao?

J: Nó không như thế.

Krishnamurti: Vì vậy chúng ta phải thấy hiểu biết là gì (mà có từ từ ngữ ‘biết’). Liệu nó là đang biết, hiện tại năng động, hay đã biết? Hiện tại năng động của từ ngữ ‘biết’ là đang biết, không phải đã biết.

A: Khi chúng ta nói về hiểu biết, nó hàm ý rằng đã biết.

Krishnamurti: Truyền thống nói, có hiểu biết là cốt lõi để dẫn đến sự tự do, sự khai sáng. Tại sao điều này đã được khẳng định? Chắc chắn phải có những người đã nghi ngờ về

hiểu biết. Tại sao kinh Gita, những đạo sư đã không nghi ngờ? Tại sao họ không thấy rằng hiểu biết có nghĩa quá khứ, rằng quá khứ không thể mang lại sự khai sáng? Tại sao những người truyền thống không thấy rằng kỷ luật, phương tiện, tất cả đều bắt nguồn từ hiểu biết?

J: Liệu có phải bởi vì con người đã cảm thấy rằng kỷ ức phải được duy trì?

Krishnamurti: Tại sao những người chuyên nghiệp đã không thấy rằng hiểu biết là cái tôi? Họ đã huyền thuyên vô tận về xóa sạch cái tôi.

A: Chẳng nào sự hiệp thông còn bằng từ ngữ, anh không thể xóa sạch cái tôi.

Krishnamurti: Bạn có ý rằng những người chuyên nghiệp không bao giờ có thể quan sát bất kỳ thứ gì mà không có từ ngữ?

A: Từ ngữ là ép buộc, không-tự nguyện.

Krishnamurti: Bạn đánh tôi. Có đau đớn. Tôi thấy điều đó. Tại sao điều đó phải được dựng lên như ký ức? Bạn không đang trả lời câu hỏi của tôi. Tại sao những người chuyên nghiệp không thấy sự kiện đơn giản rằng hiểu biết được tích lũy không bao giờ có thể dẫn đến tự do?

A: Một số người trong họ đã thấy.

Krishnamurti: Tại sao họ đã không hành động? Những người chuyên nghiệp là bạn, những người chuyên nghiệp mà

bạn đã đọc; vì vậy tại sao bạn không thể buông bỏ nó? Mà có nghĩa bạn đã không buông bỏ truyền thống. Theo cá nhân, tôi thấy một sự kiện rất đơn giản. Bạn đánh tôi. Có đau đớn. Đó là tất cả.

A: Còn vui thú thì sao?

Krishnamurti: Cùng sự việc.

A: Nó bao hàm một nỗ lực để buông bỏ.

Krishnamurti: Vậy là bạn tham gia vào cùng gánh xiếc – đặt tên, từ ngữ, mà có nghĩa cũng cố hiểu biết rằng bạn đánh tôi. Tôi không ngừng ở đó. Bạn đánh tôi, đó là một sự kiện. Con trai tôi chết. Đó là một sự kiện. Bị bi quan, cay đắng, nói ‘Tôi thương yêu nó và nó đã không còn nữa’ – tất cả điều đó là qui trình diễn đạt bằng từ ngữ.

A: Chừng nào sự huyền thuyên của cái trí còn tiếp tục –

Krishnamurti: Hãy thả cho nó huyền thuyên. Hãy nhìn ngắm. Sự kiện là một việc và sự diễn tả là một việc khác. Chúng ta bị trói buộc trong sự diễn tả, trong sự giải thích nhưng không ở cùng sự kiện. Tại sao điều đó xảy ra trước tiên? Khi ngôi nhà cháy, tôi hành động và tôi phải hành động. Hành động ở đây là gì? Bạn đã đánh tôi. Ở đây chỉ có không-hành động tuyệt đối, mà có nghĩa không qui trình diễn đạt bằng từ ngữ.

A: Điều này đã xảy ra cho tôi khi người em của tôi chết.

Krishnamurti: Vậy thì điều gì xảy ra? Tại sao chúng ta bị trói buộc trong hiểu biết và khiến cho nó trở thành quan trọng như thế? Khả năng đề lý luận, tranh cãi; tại sao nó đã trở thành quan trọng như thế? Những máy tính đang đảm trách chức năng đó. Tại sao những người chuyên nghiệp đã bị trói buộc trong cái bẫy này?

Vì vậy, liệu những tế bào não, được sắp xếp vào chung qua thời gian như hiểu biết, có thể vận hành trong hiểu biết khi cần thiết, và tuy nhiên lại có thể hoàn toàn được tự do khỏi hiểu biết?

A: Tôi có vui thú. Tôi nói ‘Tuyệt làm sao, quý hóa làm sao!’; tôi không buông bỏ vui thú.

Krishnamurti: Tôi đã có một cuộc tình. Vui thú được bao hàm trong nó. Sau đó sự suy nghĩ xuất hiện và nói tôi muốn lặp lại nó. Mà là cái gì? Cuộc tình, ký ức, sự phản hồi của ký ức như sự suy nghĩ, sự suy nghĩ đang xây dựng những hình ảnh, đang đòi hỏi những hình ảnh mà là bộ phận của truyền thống, đang chuyển sang. Tôi đã có một trải nghiệm vui thú ngày hôm qua. Chuyển sang ngày mai là truyền thống.

A: Cũng là hân hoan.

Krishnamurti: Khoảnh khắc bạn thấu hân hoan thành vui thú, nó đã mất rồi.

A: Liệu chỉ có vui thú và đau khổ hay có nhiều hơn nữa trong hiểu biết?

Krishnamurti: Chúng ta không thể trả lời điều đó nếu chúng ta không hiểu rõ đau khổ, vui thú và hiểu biết. Những người

chuyên nghiệp đã bị mù lòa và họ đã khiến cho hàng triệu người mù lòa. Sự kỳ quái của nó! Toàn quốc gia này, thế giới Thiên chúa giáo, khắp mọi nơi, nó đều là cùng sự việc.

Câu hỏi kế tiếp nảy sinh, liệu những tế bào não có thể vận hành tại một mức độ bằng sự khách quan hoàn toàn, bằng sự hiểu biết thông minh, mà không đưa vào nó nguyên tắc vui thú, vui thú qua thanh danh, địa vị và tất cả điều đó? Và liệu những tế bào não cũng có thể nhận ra rằng tự do không ở trong hiểu biết. Sự nhận ra đó là tự do. Làm thế nào điều này xảy ra?

J: Một máu chót ở đây – khi sự suy nghĩ khao khát chết, nó tiếp tục.

Krishnamurti: Đáp án của những người chuyên nghiệp sẽ là gì đối với nghi vấn này? Tại sao sự suy nghĩ lại bám vào?

J: Samadhi định. Tôi ở trong định và quay lại.

Krishnamurti: Không có ý nghĩa gì trong việc đó. Liệu những tế bào não thấy chính chúng như một kho lưu trữ hiểu biết? Liệu tế bào não nhận ra điều đó cho chính nó? Không phải như một nhận ra thêm vào cho khuôn mẫu nào đó, nhưng nhận ra rằng khi nguyên tắc của vui thú hành động, vậy thì những nhiễu loạn bắt đầu. Vậy thì có sợ hãi, bạo lực, hung hăng, mọi thứ theo sau.

A: Khi lãnh vực của hiểu biết bị biến dạng bởi đau khổ và vui thú, vậy thì toàn nhiễu loạn bắt đầu.

Krishnamurti: Tại sao những người truyền thống, những người chuyên nghiệp, những quyền sách tôn giáo, những

người lãnh đạo tinh thần đã không thấy điều này? Liệu có phải bởi vì uy quyền là quan trọng cực kỳ – uy quyền của kinh Gita, trải nghiệm, những quyền kinh thánh. Tại sao? Tại sao họ đã không thấy điều này? Bởi vì, con người là kết quả của tất cả điều này. Và thế là bạn có con người mà nói tôi đã đọc kinh Gita, tôi là uy quyền. Uy quyền của cái gì? Của những từ ngữ, của hiểu biết của người nào đó?

A: Chúng ta có thể biết những hệ thống khác nhau mà không bao hàm trong chúng. Truyền thống có mang lại cho anh một rõ ràng nào đó. Chúng ta biết những người chuyên nghiệp đã làm việc như thế nào và anh làm việc như thế nào? Anh nói hiểu biết hoàn toàn thuộc quá khứ.

Krishnamurti: Tất nhiên. Nếu tôi bị buộc vào một cái cọc, tôi không thể di chuyển.

A: Vậy thì tại sao những người chuyên nghiệp không thấy được nó?

Krishnamurti: Họ theo đuổi uy quyền.

A: Anh không hiểu rõ. Khi anh nói họ đã muốn uy quyền, đó không là như thế.

Krishnamurti: Hãy quan sát. Điều gì đang xảy ra trong mỗi con người? Chúng ta thấy cái gì đó rất rõ ràng trong một khoảnh khắc. Sự nhận biết được diễn giải thành trải nghiệm như hiểu biết. Nó đó kia. Tôi đã thấy nó. Nó chấm dứt, tôi không phải mang nó theo cùng tôi. Giây phút kế tiếp tôi đang nhìn ngắm.

J: Tại sao có một người nhìn ngắm?

Krishnamurti: Hãy quan sát, tại sao bộ não quả quyết và o một tiếp tục trong hiểu biết? Tại sao bộ não tiếp tục trong vô số hiểu biết? Tại sao nó tiếp tục đang thêm vào, đang gia tăng, ‘Tôi đã làm điều này ngày hôm qua, cô ấy quá tử tế’; tại sao điều này đang xảy ra và đang xảy ra?

Hãy quan sát thưa bạn, bộ não không thể vận hành một cách lành mạnh, thông minh, nếu nó không hoàn toàn được an toàn. An toàn có nghĩa trật tự. Nếu không có trật tự bộ não không thể vận hành, nó bị loạn thần kinh. Giống như một em bé, nó cần sự an toàn tuyệt đối. Khi đứa trẻ được an toàn, cảm thấy như ở nhà, nó không còn sợ hãi, vậy thì nó lớn lên như một con người tuyệt vời. Vì vậy bộ não cần an toàn và nó tìm được an toàn trong hiểu biết. Đó là việc duy nhất mà trong đó nó có thể được an toàn – trải nghiệm như hiểu biết mà hành động như sự hướng dẫn tương lai. Vì vậy nó cần an toàn và nó tìm được điều đó trong hiểu biết, trong niềm tin, trong gia đình.

A: Những người truyền thống cung cấp sự an toàn đó qua hiểu biết.

Krishnamurti: Cái trí muốn sự an toàn. Nếu người chuyên nghiệp đã nói tôi thực sự không biết, anh ấy sẽ không là một người chuyên nghiệp.

A: Tuy nhiên sự an toàn tại một mức độ nào đó là cần thiết.

Krishnamurti: Người ta phải phủ nhận kinh Gita, kinh Bible, đạo sư, toàn sự việc.

Người ta phải phủ nhận toàn bộ tất cả những cấu trúc mà suy nghĩ đã sắp xếp vào chung, xóa sạch nó và nói ‘Tôi không-biết, tôi không biết một sự việc nào cả.’ Người ta phải nói ‘Tôi sẽ không nói một điều gì cả, tôi không-biết. Tôi sẽ không lặp lại một điều gì mà người nào đó đã nói.’ Vậy là bạn bắt đầu.

Đối thoại 14

XUNG ĐỘT VÀ Ý THỨC

Madras, ngày 5 tháng 1 năm 1971

Người hỏi A: *Khi anh nói rằng ký ức là chức năng của những tế bào não, liệu những tế bào não như một nguồn của trí năng có bất kỳ vai trò giá trị nào để góp phần trong sự yên lặng riêng của nó?*

Krishnamurti: Ngày hôm qua chúng ta đã nói về lý do tại sao hiểu biết đã được biến thành quan trọng như một phương cách của sự khai sáng. Rõ ràng, mỗi vị thầy tôn giáo đã khẳng định vào hiểu biết, không chỉ ở phương Đông nhưng còn cả ở phương Tây. Và bởi vì truyền thống quá cắm rễ trong quốc gia này, tìm ra toàn sự suy nghĩ có hệ thống này đảm đương vị trí gì trong việc đạt được sự khai sáng là điều thực sự cần thiết? Tình trạng bị quy định thuộc môi trường sống này có vai trò nào trong sự khai sáng? Làm thế nào văn hóa, tình trạng bị quy định bởi văn hóa hiện diện? Bạn phải thâm nhập toàn lãnh vực? Ví dụ như một tầm nhìn thuộc truyền thống giống như tầm nhìn của Nagajuna hay Sankara. Hãy tiếp cận nó từ đó.

A: Những người truyền thống nói, tất cả hành động, hoạt động, phát sinh từ những nguyên nhân, và những nguyên nhân này là cái đã được biết.

Krishnamurti: Bạn đang đưa ra một câu nói không chính xác. Bạn đang nói rằng từ nguyên nhân đến hậu quả. Không có sự việc như thế.

A: Nó bắt đầu bằng câu sutra này: 'Tất cả những thể hiện này của hành vi, chính Phật đã giải thích cho bạn cái nguồn của tất cả những thể hiện này. Nếu bạn biết nguyên nhân, bạn có thể loại bỏ nguyên nhân.' Đây là khẳng định của Phật. Bằng cách hiểu rõ nguyên nhân bạn loại bỏ được nó, và ngài đã chỉ cho bạn nguyên nhân. Tất cả suy nghĩ, hành vi được thể hiện, đều trong lãnh vực của nguyên nhân-hậu quả.

Krishnamurti: Tôi nghi ngờ điều này. Tất cả chúng ta cũng thấy rằng cái gì đã là nguyên nhân đều trở thành hậu quả và hậu quả trở thành nguyên nhân. Không có nguyên nhân cố định, không có hậu quả cố định. Nếu có một nguyên nhân cố định, mọi thứ đều bị cố định. Vậy thì, không có giải thích, thâm nhập, chuyển động nào có thể xảy ra được. Hạt sỏi sẽ sinh ra một cây sỏi. Trên nguyên tắc này chúng ta nghĩ nghiệp lực vận hành. Lúc này, liệu có một điểm cố định hay liệu có một chuyển động liên tục mà cái trí và bộ não không thể đang theo sau, đang sống? Và vì vậy cái trí nói có nguyên nhân và hậu quả và nó bị trói buộc trong khuôn mẫu đó.

A: Liệu có một sự việc như là nguyên nhân và hậu quả? Nếu có một chuỗi của nguyên nhân-hậu quả, anh có thể giữ nó tại bất kỳ điểm nào. Tại điểm nguyên nhân nơi hậu quả trở thành nguyên nhân, đó là chìa khoá cho điều này.

Krishnamurti: Ai sẽ giữ nó?

A: Nơi nào hậu quả trở thành nguyên nhân, đó là mấu chốt.

Krishnamurti: Bạn si nhục tôi ngày hôm qua, đó là nguyên nhân. Si nhục có lẽ đã là hậu quả của si nhục trước của tôi đối với bạn, và trong phản ứng lại có một chuỗi của những hành động, những bổ sung đang liên tục xảy ra?

Bạn si nhục tôi; tại khoảnh khắc đó, nếu tôi nhận biết trọn vẹn, nếu cái trí nhận biết trọn vẹn, không có nguyên nhân-hậu quả gì cả. Bạn si nhục tôi. Phản ứng đến si nhục đó là từ bộ não cũ kỹ mà đã tự-phân chia chính nó, phản ứng đó đang vận hành trong một khuôn mẫu. Tại khoảnh khắc của si nhục, bộ não cũ kỹ không phản ứng chỉ có thể xảy ra khi có sự chú ý trọn vẹn. Trong khoảnh khắc của sự chú ý đó không có nguyên nhân-hậu quả.

A: Nếu không có sự chú ý, nó trở thành nguyên nhân của một chuỗi khác. Vậy là, nơi nào một hậu quả tự nảy mầm thành một nguyên nhân mới, chính nơi đó hành động xảy ra mà gây khác biệt.

Krishnamurti: Tôi không nghĩ như thế. Tôi si nhục bạn. Điều đó có lẽ là kết quả của sự vô tình của tôi đối với bạn. Nó đã gây tổn thương bạn và bạn muốn gây tổn thương tôi. Nguyên nhân là việc không đón chào bạn của tôi, và nguyên nhân là tôi quan tâm đến chim chóc, đến chuyển động đôi cánh của chúng. Tôi là một nghệ sĩ. Tôi muốn nhìn ngắm một con chim trong tất cả những chuyển động của nó. Nguyên nhân ở đâu và hậu quả ở đâu? Tôi thấy một chuyển động của những chiếc lá trong cơn gió nhẹ, và tôi không chào hỏi bạn. Bạn là một người bạn thân và bạn bị si nhục.

J: Nguyên nhân ở trong chính người ta.

Krishnamurti: Sự quan sát của chuyển động không ở trong chính người ta.

J: Sự sỉ nhục nảy ra trong tôi không phải trong anh.

Krishnamurti: Không cố ý, tôi đã tạo ra một nguyên nhân để gây sỉ nhục bạn.

J: Điều gì khiến tôi cảm thấy bị sỉ nhục là ở bên trong tôi. Nguyên nhân và hậu quả ở bên trong tôi.

Krishnamurti: Bạn đang nói, mặc dù tôi không chào hỏi bạn, chính sự kiện của sỉ nhục đó được sinh ra trong bạn, không phải được trao đến bạn. Tôi hoàn toàn không chắc lắm.

A: Tôi có tình cảm với anh và tôi thấy anh đang nhìn ngắm con chim, tôi ẽ hiểu rõ, nhưng nếu tôi không có tình cảm, vậy thì tôi sẽ chê trách anh. Vì vậy, nhân duyên luôn luôn ở bên trong.

Krishnamurti: Tôi hiểu rất rõ ràng điều gì bạn nói.

A: Nó không luôn luôn là một người nào đó đối với một liên hệ. Thay vì nói nguyên nhân này nảy sinh cùng người này, theo qui luật thông thường là như thế này: “Vẫn vậy toàn sự việc nảy sinh bằng một hỗn mang của không-biết – avidya. Anh đến trạng thái tập trung của ‘cái tôi’. Trong avidya là samskara, tất cả mọi dấu vết được lưu lại mà con người đã

làm. Từ đó là ý thức, từ ý thức dẫn đến đặt tên. Những việc này dẫn đến thân thể và sáu giác quan: sau đó anh thấy.”

Nguyên nhân được sử dụng trong một ý thức vũ trụ rộng lớn. Nhưng anh bắt đầu từ vị trí của ‘Tôi thấy’ và chỉ bắt đầu từ đó.

J: *Sankara nói anh không thể giải thích làm thế nào sự đốt nát bắt đầu và ngài phủ nhận nhân duyên. Nguyên nhân-hậu quả có thể được kết thúc. Trước khi anh thâm nhập sâu thêm nữa anh phải làm trống không mảnh trí năng.*

Krishnamurti: Đây là một phần của Zen?

A: *Không, thưa anh, không phải. Sự thức dậy của thông minh không là chất lượng riêng.*

J: *Anh không thể tránh né mảnh trí năng. Chúng ta không biết làm thế nào qui trình này bắt đầu, nhưng chúng ta có thể kết thúc nó.*

Krishnamurti: Từ hạt giống, vô số tế bào, cho đến khi con người đã xuất hiện. Từ tế bào đơn nhất nó chuyển động tiếp tục.

A: *Người sinh học không rời khỏi sự thể hiện. Để giả thiết nó là một sự việc sai lầm.*

Krishnamurti: Có sự đốt nát và luôn luôn có sự nhận biết, sự cảm xúc.

A: *Samskara là tất cả những dấu vết được lưu lại mà được sắp xếp vào chung.*

Krishnamurti: Sắp xếp vào chung trong thời gian mà có nghĩa sự tiến hóa.

A: Sau đó anh đến mấu chốt kế tiếp, vijnana, mà là ý thức.

Krishnamurti: Liệu ý thức có khác biệt samskara? Cái mà đã được sắp xếp vào chung là ý thức.

A: Không, thưa anh, nó là cái hỗn mang. Bên trong đó hệ diện ý thức của anh, ý thức của tôi.

Krishnamurti: Chúng ta hãy tìm ra.

A: Cái hỗn mang là chung cho tất cả chúng ta.

Krishnamurti: Bạn nói, samskara có nghĩa sắp xếp vào chung.

A: Một cách chính xác nó có nghĩa là những khuynh hướng.

Krishnamurti: Tôi đang hỏi ý thức là gì? Ý thức được tạo thành từ nội dung. Nếu không có nội dung, liệu có ý thức hay không? Nội dung của ý thức là ý thức. Nội dung đã và đang trải qua hàng thế kỷ.

A: Liệu nội dung là tất cả hay nó là một mảnh?

Krishnamurti: Tôi thấy tất cả tình trạng bị quy định của tôi tạo ra ý thức.

A: Con người đã tồn tại được nhiều, nhiều năm. Trước khi ý thức của anh ấy hiện diện, cái nền hỗn mang đã ở đó rồi.

Krishnamurti: Sự suy nghĩ bắt đầu bằng tế bào đơn nhất. Con người đã sống được hơn ba mươi lăm ngàn năm; trong thời gian đó anh ấy đã thu lượm tất cả mọi loại trải nghiệm. Tất cả điều đó là ý thức.

A: Từ điều này đã hiện diện ý thức.

Krishnamurti: Tôi không tách rời hai cái. Không có sự tách rời của hai cái. Nếu không có nội dung, không có ý thức. Trong ý thức có nhiều mảnh, và nó không là nội dung cố định. Có những mức độ, những hoạt động, những thái độ, những đặc điểm khác nhau; tất cả điều đó là toàn ý thức. Một phần của toàn ý thức đó, một mảnh của toàn ý thức đó đảm trách sự quan trọng. Sau đó nó nói ‘Tôi là ý thức’ hay ‘Tôi không là ý thức’, ‘Tôi là điều này’, ‘Tôi không là điều này’.

A: Anh đã thực hiện một phân biệt rõ ràng giữa ý thức mà có những mức độ khác nhau và tại mấu chốt đó mà nó nói ‘Tôi khác biệt’. Tại mấu chốt đó nó trở thành khác biệt.

R: ‘Cái tôi’ và ‘cái không tôi’, sự phân chia hiện diện ở đó.

A: Vậy thì có một khác biệt giữa cái hỗn mang và cái tôi.

Krishnamurti: Hãy quan sát, nội dung của ý thức là ý thức. Nếu không có nội dung không có ý thức. Nội dung được tạo thành từ những phân chia khác nhau – gia đình tôi, gia đình bạn, tất cả điều đó; nó được tạo thành từ sự phân chia. Một trong những mảnh đảm trách sự quan trọng đối với tất cả những mảnh còn lại.

R: Cách cổ điển khi nói điều này là, sự phản ánh tương tượng nó là vật nguyên thể đầu tiên.

A: Khoảnh khắc có sự tập trung, sự hình thành cá thể bắt đầu.

Krishnamurti: Hãy cẩn thận. Điều này rất quan trọng. Khi bạn sử dụng từ ngữ ‘cá thể’ nó có nghĩa không thể phân chia, trong chính anh ấy, không mảnh vỡ. Vì vậy một mảnh đảm trách uy quyền, quyền hành để chỉ trích, mảnh kiểm duyệt – tất cả đều ở trong khu vực mà chúng ta gọi là ý thức.

A: Trong trường hợp của ý thức như không-đồng hóa, điều gì xảy ra?

Krishnamurti: Tôi không biết một việc nào về sự đồng hóa.

A: Khoảnh khắc sự đồng hóa bắt đầu, sự quan trọng là rằng tôi đồng hóa chính tôi cùng một mảnh. Đó là mấu chốt của sự tách rời.

Krishnamurti: Đừng khẳng định bất kỳ điều gì. Nội dung của ý thức là ý thức. Khi không có nội dung, không có ý thức. Trong nội dung đó là những nhân tố phá hoại của xung đột, của phân chia. Một mảnh đảm trách uy quyền, một mảnh không đồng hóa cùng những mảnh còn lại. Nó cảm thấy không an toàn – có những xung đột to tát như thế ở đó. Nó không đồng hóa cùng bất kỳ mảnh nào, nó thực hiện việc đó chỉ khi nào nó nói ‘Tôi thích điều này, tôi không thích điều này’.

R: ‘Cái tôi’ đó là gì?

A: Nó là quá khứ riêng của tôi.

J: ‘Cái tôi’ là mảnh.

*A: Phật đã nói nó là **đồng thể** của tất cả những **án tượng**, sự phức tạp của những **án tượng**, mà đã tạo tác một **nhận dạng** cho chính nó nhưng không có sự **nhận dạng** trung thực.*

*R: Có ý thức và nó có **tánh đa dạng** vô hạn.*

Krishnamurti: Có nhiều mảnh. Làm thế nào một mảnh trở thành quan trọng, và sau đó sự quan trọng cứ tiếp tục? (Ngừng)

Tôi thấy cái gì đó. Có toàn cánh đồng của sự phân chia mà là ý thức. ‘Cái tôi’ hiện diện khi nào?

*A: Liệu nó không được hàm ý trong **cánh đồng** của chính ý thức hay sao? ‘Cái tôi’ mà **xất phát** từ nó **tiềm tàng** trong nó.*

Krishnamurti: Có tất cả những mảnh này. Tại sao cái trí không thả nó lại một mình? Tôi thấy ý thức của tôi được tạo thành từ những mảnh khác nhau. Tại sao không thả nó lại một mình? Điều gì xảy ra?

*A: Sự **đồng hoá**.*

Krishnamurti: Có phân chia, mâu thuẫn, có xung đột. Đó là tất cả mọi việc xảy ra. Xung đột xảy ra. Bên trong xung đột đó có sự ham muốn để kết thúc xung đột.

A: Nơi nào có xung đột, nếu tôi không bị đồng hóa, nó không ảnh hưởng đến tôi. Tại mấu chốt đó nó không trở thành xung đột.

Krishnamurti: Chỉ có xung đột, đối kháng, mâu thuẫn trong ý thức. Có cánh đồng của ý thức này mà chúng ta đã diễn tả. Nơi nào có đối kháng, mâu thuẫn, đó là khu vực của xung đột. Có lẽ có những mảnh. Mỗi mảnh đang tách rời sẽ sản sinh xung đột, đau khổ, vui thú, phiền muộn, buồn bã, thất vọng.

Đó là cánh đồng. Sau đó điều gì xảy ra?

A: Tôi muốn kết thúc nó.

Krishnamurti: Ở đây, toàn cấu trúc của ý thức này là một trận chiến.

A: Tại sao anh nói như thế? Ý thức ngập tràn những yếu tố không thể hòa hợp được. Khoảnh khắc tôi sử dụng từ ngữ 'xung đột' tôi đã tự đồng hóa.

Krishnamurti: Cánh đồng này của ý thức đang bị phân chia là cái nguồn của xung đột – Ấn độ và Pakistan. Tôi là một người Ấn giáo và bạn là một người Hồi giáo. Sự kiện là, chắc chắn sự phân chia tạo ra sự xung đột.

A: Đó là như thế, cho đến khi anh đến mấu chốt của việc đặt tên, đặt tên thay đổi chất lượng.

Krishnamurti: Hãy quan sát khu vực của xung đột. Có phân chia. Nơi nào có phân chia chắc chắn phải có xung đột – gia

đình của tôi, gia đình của bạn, Thượng đế của tôi, Thượng đế của bạn.

A: Liệu mỗi mảnh bị phân chia trở nên nhận biết được?

Krishnamurti: Tôi thấy sự kiện rằng nơi nào có phân chia, phải có xung đột. Trong ý thức này nơi nào có quá nhiều mảnh, phải có xung đột. Trong thế giới thuộc hiện tượng, anh ấy là một người Ấn giáo và tôi là một người Hồi giáo, và việc đó đang nuôi dưỡng chiến tranh và hận thù. Đây là một hiện tượng đơn giản và đúng thực. Tất cả chúng ta đều nói về sự hợp nhất và tiếp tục những phân chia của chúng ta.

Hãy thấy, thưa bạn, điều gì xảy ra? Trong cánh đồng này có xung đột, mâu thuẫn, phân chia, tách rời; khi xung đột trở nên kịch liệt, lúc đó ‘cái tôi’ và ‘cái khác’ hiện diện. Ngược lại, tôi thả nó lại một mình. Tôi bình tĩnh theo xung đột này, nhưng khoảnh khắc xung đột trở thành kịch liệt – có chiến tranh, chiến tranh Ấn giáo-Hồi giáo, lúc đó tôi là một người Ấn giáo và bạn là một người Hồi giáo; sự đồng hoá xảy ra cùng cái gì đó mà tôi nghĩ là vĩ đại hơn – cùng Thượng đế, quốc gia, ý tưởng.

Chùng nào xung đột còn nhẹ nhàng, tôi thả nó lại một mình. Mấu chốt của tôi là, chùng nào không còn xung đột, không có ‘cái tôi’.

Không có ‘cái tôi’ ầu không có xung đột. Vì vậy chúng ta đang nói xung đột là sự đo lường ‘cái tôi’. Không có xung đột ngày hôm qua, có xung đột ngày hôm nay, và tôi hy vọng sẽ không có xung đột vào ngày mai. Chuyển động này là ‘cái tôi’. Đây là bản thể của ‘cái tôi’.

A: Có nhiều khía cạnh khác.

Krishnamurti: Cái cây có khác biệt những cành cây? Nó có lẽ có một ngàn cành cây. Cấu trúc của ý thức được đặt nền tảng trên xung đột này. Chúng ta không đang bàn luận làm thế nào để kết thúc xung đột.

R: Quan điểm thuộc truyền thống là, sự phân chia là ‘cái tôi’ và sự tách khỏi xung đột cũng là ‘cái tôi’.

A: Nếu xung đột còn bị che giấu, không được quan sát, ‘cái tôi’ còn hiện diện.

R: Liệu tất cả điều này đều bắt đầu ở đây hay sự nảy sinh của ‘cái tôi’ còn sâu thẳm hơn?

Krishnamurti: Liệu có một cái ngã, ‘cái tôi’ mà phải được học hành, hay ‘cái tôi’ là một chuyển động?

A: Anh nói ‘cái tôi’ bắt đầu như một chuyển động trong ý thức.

Krishnamurti: Không. Có một giả thuyết rằng ‘cái tôi’ đứng yên. Nó là như thế hay sao? ‘Cái tôi’ là cái gì đó phải được học hành? Hay ‘cái tôi’ là một chuyển động? Tôi học hành về cái gì đó hay tôi học hành trong chuyển động? Cái trước là không-tồn tại. Nó là sai lầm, nó là một sáng chế.

Vì vậy sự kiện cơ bản là sự phân chia. Nó là cái nguồn của tất cả xung đột. Xung đột đó có lẽ mang những hình dạng, những mức độ khác nhau, nhưng nó đều giống hệt. Xung đột có lẽ là vui thú, tôi có lẽ thích được dọa nạt, hành hạ bởi người vợ của tôi, nhưng nó là một phần thuộc cấu trúc của xung đột.

R: Bản chất của ý thức là xung đột.

Krishnamurti: Xung đột không là bản chất của ý thức. Ý thức là xung đột. Nếu tôi không có xung đột, điều gì xảy ra cho tôi?

A: Anh nói không có ‘cái tôi’ nếu không có xung đột. Điều đó có nghĩa trạng thái của không-xung đột là không-ý thức?

R: Trạng thái của không-xung đột vượt khỏi xung đột. Kích thước mà trong đó chúng ta sống là xung đột.

A: Thưa anh, tôi đã nói sự cứng cố của xung đột bao gồm cả đặt tên.

Krishnamurti: Đặt tên, tất cả đều được bao hàm trong điều này. Con người bình thường bênh bồng cho đến khi xung đột trở nên kịch liệt.

A: Khi xung đột trở nên kịch liệt, lúc đó việc đặt tên bắt đầu.

Krishnamurti: Đặt tên là gì? Tại sao chúng ta cần đặt tên? Tại sao tôi nói ‘người vợ của tôi’, tại sao? Hãy thâm nhập nó.

A: Tại một mức độ nó dành cho sự giao tiếp, tại một mức độ khác nó rất tinh tế.

Krishnamurti: Tại sao tôi nói ‘cô ấy là người vợ của tôi?’

R: Chúng ta muốn kéo dài ‘cái là’.

A: Bởi vì tôi muốn một tiếp tục trong đó.

Krishnamurti: Thưa bạn, tôi nói ‘người vợ của tôi’; tại sao?

A: Sự an toàn, tôi muốn bám chặt cô ấy.

Krishnamurti: Hãy quan sát, tôi nói từ ngữ không là sự kiện. Nó không bao giờ ‘là’. Từ ngữ chỉ là một phương tiện của sự hiệp thông. Sự kiện không là từ ngữ. Sự kiện rằng cô ấy là ‘người vợ của tôi’ là đúng thực theo luật pháp, nhưng điều gì tôi đã làm khi tôi nói nó? Tại sao tôi đã đặt tên nó? Để cho sự tiếp tục, để củng cố cái hình ảnh tôi đã dựng lên? Tôi sở hữu cô ấy hay cô ấy sở hữu tôi, vì tình dục, vì thỏa mãn, và vân vân. Tất cả điều này củng cố hình ảnh về cô ấy. Cái hình ảnh hiện diện ở đó để thiết lập cô ấy như người của tôi. Trong khi đó, cô ấy đang thay đổi; đang nhìn ngắm một người đàn ông khác. Tôi không công nhận sự tự do của cô ấy, và tôi không công nhận sự tự do gì cả, cho chính tôi. Vì vậy tôi đã làm gì khi tôi nói cô ấy là người vợ của tôi?

A: Anh đang nói chúng tôi không thích sự chuyển động, chúng tôi thích mọi thứ cố định.

Krishnamurti: Tôi muốn sở hữu cô ấy, và đó là lý do tại sao tôi cần cô ấy. Những tế bào não thiết lập một khuôn mẫu của thói quen và từ chối buông bỏ thói quen.

A: Toàn ý thức là những từ ngữ, hiểu biết. Tôi muốn hiểu rõ điều này, điều gì anh đang nói.

Krishnamurti: Hiểu biết được sắp xếp vào chung. Hiểu biết được sắp xếp vào chung, ngang hay dọc. Hiểu biết là một qui trình. Qui trình hàm ý thời gian. Thời gian hàm ý sự suy nghĩ. Thế là qua sự suy nghĩ, qua hiểu biết, qua thời gian, bạn

đang cố gắng tìm ra cái gì đó mà vượt khỏi thời gian, mà không là hiểu biết, mà không là sự suy nghĩ. Bạn không thể.

A: Toàn qui trình mà chúng ta đã diễn tả cũng phải là không-từ ngữ.

Krishnamurti: Việc sử dụng những từ ngữ là để hiệp thông, cùng nhau chia sẻ cái gì đó chung giữa hai con người. Nhân tố chung giữa những con người là tuyệt vọng, phiền muộn, đau khổ. Liệu điều này có thể được xóa sạch qua thời gian hay liệu chúng có thể được xóa sạch ngay tức khắc? Qui trình này sẽ được kết thúc bằng những từ ngữ hay bằng không những từ ngữ? Từ ngữ không là sự việc. Bạn có lẽ diễn tả thức ăn ngon nhất, nhưng sự diễn tả không là thức ăn.

A: Sử dụng những từ ngữ cần đến một hiểu rõ hoàn toàn về lãnh vực của hiểu biết.

Krishnamurti: Những từ ngữ cần thiết để hiệp thông. Sự hiệp thông hàm ý cùng nhau chia sẻ những vấn đề chung.

Từ ngữ không là sự việc, nhưng chúng ta phải sử dụng từ ngữ để hiểu rõ sự việc.

Tại sao chúng ta khiến cho từ ngữ thành quan trọng như thế? Những từ ngữ được sử dụng để hiệp thông. Chúng ta phải rõ ràng.

A: Với mục đích để sự hiệp thông xảy ra phải có những từ ngữ.

Krishnamurti: Khi nào sự hiệp thông xảy ra – sự chia sẻ cùng nhau về một vấn đề chung?

A: Nó có thể xảy ra bằng không-từ ngữ.

Krishnamurti: Đối với tôi sự hiệp thông có nghĩa đang cùng nhau chia sẻ, đang cùng nhau suy nghĩ, đang cùng nhau sáng tạo, đang hiểu rõ. Khi nào chúng ta cùng nhau? Chắc chắn, không phải chỉ trên mức độ từ ngữ mà thôi. Chúng ta cùng nhau chia sẻ vấn đề, khi chúng ta sinh động, đam mê lạ thường, tại cùng mức độ bằng cùng mãnh liệt. Khi nào việc này xảy ra? Nó xảy ra khi bạn thương yêu cái gì đó. Khi bạn thương yêu, nó liền chấm dứt. Tôi hôn bạn, và tôi nắm tay bạn, nó chấm dứt. Khi chúng ta không có tình yêu đó, chúng ta luẩn quẩn cùng những từ ngữ. Tôi chắc chắn tất cả những người chuyên nghiệp bỏ lỡ mâu chốt đó.

Vì vậy vấn đề của chúng ta là làm thế nào gặp gỡ, đến cùng nhau tại cùng thời gian, tại cùng mức độ, bằng cùng mãnh liệt. Đó là nghi vấn thực sự. Chúng ta làm điều đó khi có tình dục mà chúng ta gọi là thương yêu. Ngược lại, bạn đấu tranh cho chính bạn và tôi đấu tranh cho chính tôi. Đây là vấn đề. Liệu tôi, người đang đau khổ, có thể nói, ‘Hãy để chúng tôi đến cùng nhau, hãy để chúng tôi cùng nhau nói chuyện về nó’, và không phải nói về điều gì Nagarjuna, Sankara và những người khác giải thích.

Đối thoại 15

BẢN CHẤT CỦA SỰ THÂM NHẬP

Madras, ngày 7 tháng 1 năm 1971

Người hỏi A: *Tất cả sống của chúng ta, chúng ta đi và đang suy nghĩ dựa vào nguyên nhân và vận hành vào nguyên nhân. Toàn bộ của chúng ta đang sống cùng nguyên nhân, đang tìm ra nguyên nhân và đang cố gắng kiểm soát nguyên nhân. Thậm chí khi chúng ta biết nguyên nhân, chúng ta không thể vận hành vào nó. Đây cũng là một bộ phận thuộc trải nghiệm của chúng ta. Phật đã khám phá nguyên nhân của đau khổ và đã được giải thoát khỏi đau khổ. Anh nói nguyên nhân là lậu quả và hậu quả là nguyên nhân, và cũng vậy anh vạch rõ rằng trong nguyên nhân và hậu quả này, thời gian là điều không thể tránh được. Thậm chí sau khi lắng nghe anh, ảnh hưởng của nguyên nhân và đang vận hành vào nguyên nhân đã trở thành một bộ phận tổng thể của suy nghĩ của người ta. Chúng ta có thể thâm nhập điều này?*

Krishnamurti: *Câu hỏi là gì?*

A: *Thâm nhập giá trị của chuỗi nguyên nhân-hậu quả trong khía cạnh của hiểu rõ.*

Krishanmurti: Nó có nghĩa gì – thâm nhập? Trạng thái của cái trí mà thâm nhập là gì thay vì sự kiện của thâm nhập là gì? Bạn nói tất cả hành động có một nguyên nhân, và nguyên nhân đó gây ảnh hưởng hành động và nếu không hiểu rõ nguyên nhân, dù làm điều gì bạn muốn cùng hành động, nó sẽ luôn luôn bị giới hạn. Vì vậy thâm nhập nguyên nhân, hiểu rõ nguyên nhân và thế là tạo ra một thay đổi trong hành động.

Tôi không biết nguyên nhân của hành động của tôi. Có lẽ có những nguyên nhân rõ ràng và những nguyên nhân khác mà không thể phát giác được bởi cái trí tầng ý thức bên ngoài. Tôi có thể thấy những nguyên nhân hời hợt cho hành động; nhưng những nguyên nhân hời hợt này có những gốc rễ rất sâu thẳm trong những ngõ ngách thuộc thân tâm riêng của người ta.

Lúc này, liệu cái trí tầng ý thức bên ngoài có thể không những thâm nhập những tầng hời hợt nhưng còn lật tung những tầng sâu thẳm hơn. Liệu cái trí tầng ý thức bên ngoài có thể thâm nhập những tầng sâu thẳm hơn? Và trạng thái của cái trí mà thâm nhập là gì? Ba nghi vấn này là quan trọng. Ngược lại, sự khám phá nguyên nhân không có ý nghĩa gì cả.

R: *Anh thâm nhập khi anh không biết.*

Krishnamurti: Trước tiên chúng ta đã hỏi chất lượng của cái trí mà đang thâm nhập là gì? Nó đang thâm nhập cái gì – những nguyên nhân hời hợt hay những nguyên nhân được giấu giếm thật sâu thẳm? Vì vậy trước khi tôi bắt đầu thâm nhập, tôi phải tìm ra trạng thái của cái trí mà thâm nhập. Lúc này, trạng thái của cái trí, chất lượng của cái trí mà có thể thâm nhập là gì? Bạn nói Phật đã nói điều này, người nào đó đã nói điều đó, và vân vân, nhưng chất lượng của cái trí mà

có khả năng, mà có thể thâm nhập là gì? ‘Cái tôi’ mà thâm nhập là gì – liệu nó quanh co, cận thị, viễn thị? Tôi phải tìm ra chất lượng của cái trí mà nhìn ngắm tằm trước khi tôi có thể thấy bất kỳ cái gì. Chắc chắn, nó phải là một cái trí tự do. Liệu bạn có một cái trí được tự do khỏi bất kỳ kết luận nào? Ngược lại bạn không thể thâm nhập.

A: Chúng ta đã không chấp nhận những quy định và chúng ta thấy và buông bỏ chúng.

Krishnamurti: Điều gì bạn đang thực hiện là sự phân tích. Bạn đang phân tích từng bước một. Khi bạn phân tích, điều gì xảy ra? Có người phân tích và vật được phân tích. Người phân tích phải có thị lực tinh tường để phân tích, và nếu trong bất kỳ cách nào sự phân tích này bị biến dạng, nó không có giá trị gì cả. Qui trình thuộc trí năng, thuộc phân tích hàm ý thời gian. Trước thời gian bạn tìm hiểu xong, qua sự phân tích, qua thời gian, những nhân tố khác len lỏi vào mà gây biến dạng nguyên nhân. Vì vậy, phương cách của sự phân tích hoàn toàn sai lầm. Vì vậy, phải có một buông bỏ của sự phân tích.

J: Tôi bị hoang mang.

Krishnamurti: Vâng, nó là một sự kiện mà khiến chúng ta bị hoang mang. Chúng ta không biết phải làm gì và chúng ta bắt đầu phân tích.

A: Đối với chúng tôi, qui trình của sự phân tích là cái gì đó cụ thể. Anh đã nói trong khi anh vận hành vào nguyên nhân, vài nhân tố khác nào đó len lỏi vào. Liệu nó có nghĩa sự phân tích của vấn đề trở thành không mạch lạc?

Krishnamurti: Tôi nghĩ toàn qui trình là sai lầm. Tôi quan tâm đến hành động mà được sắp xếp vào chung bởi một chuỗi của những tìm hiểu thuộc phân tích, những hàm ý thuộc phân tích mà trong nó thời gian được bao hàm. Trước thời điểm tôi tìm ra cái gì tôi đã tìm kiếm, tôi bị kiệt sức, chết rồi. Rất khó khăn cho cái trí tăng ý thức bên ngoài khi phân tích, khi tìm hiểu những tầng giấu giếm. Vì vậy, tôi cảm thấy toàn qui trình thuộc trí năng này là sai lầm. Tôi nói điều này mà không có bất kỳ thiếu tôn trọng nào.

A: Chúng tôi chỉ có dụng cụ đó – mảnh trí năng, như một phương tiện của thâm nhập. Ngoại trừ để thấu lượm, hỏi tương, phân tích, phỏng đoán, liệu mảnh trí năng có thể thâm nhập? Mảnh trí năng có khả năng đó. Nó chỉ là một mảnh. Vì vậy, sự thâm nhập bởi một mảnh chỉ có thể tạo ra một hiểu rõ phân chia. Chúng tôi phải làm gì đây?

R: Tôi không thể làm bất kỳ điều gì cả.

Krishnamurti: Bạn nói mảnh trí năng là dụng cụ duy nhất có khả năng thâm nhập mà người ta có. Nó có khả năng sao? Mảnh trí năng có khả năng thâm nhập hay nó thâm nhập chỉ từng phần? Tôi thấy sự thật của điều đó, không phải như một kết luận, không phải như một quan điểm, nhưng sự kiện rằng mảnh trí năng là một phần có thể thâm nhập chỉ từng phần và vì vậy tôi không còn dùng mảnh trí năng nữa.

A: Một cái trí như thế có thể rơi vào niềm tin. Anh đang nói cái trí ý thức được điều này.

Krishnamurti: Sử dụng thuốc men, toàn bộ việc đó, là bộ phận của cùng hiện tượng.

A: Khi cái trí, một cách thiên cận, từ bỏ sự phân tích, nó rơi vào những cái bẫy khác; vì vậy việc này phải được thực hiện một cách nghiêm ngặt cùng mảnh trí năng.

Krishnamurti: Sự phân tích không là phương cách.

A: Chúng tôi thâm nhập bằng dụng cụ gì? Lý lẽ của chúng tôi phải chứng thực điều gì anh nói.

J: Anh đến đó bằng con đường nào đó mà không thuộc phân tích. Chúng tôi thấy sự chính đáng của nó.

Krishnamurti: Tôi nói với bạn sự phân tích không là phương cách của hiểu rõ. Tôi trình bày cho bạn những chuỗi liên quan chính đáng khi đang sử dụng lý lẽ. Đó chỉ là một giải thích. Tại sao bạn không thấy sự kiện rằng sự phân tích không là phương cách?

A: Khi anh nói 'Tôi thâm nhập và đây là như thế', nó là lý luận thuần túy.

Krishnamurti: Điều gì bạn đã thực hiện là đạt đến một kết luận qua lý luận, nhưng chúng ta không đang nói về lý luận. Lý luận đã dẫn bạn đến sự phân tích. Người nào đó nói lý luận của bạn là sai lầm, bởi vì lý luận của bạn được đặt nền tảng trên sự kiện của trí năng, mà là từng phần; vì vậy thâm nhập từng phần không là thâm nhập gì cả.

A: Nó là sự phân tích thiên vị.

Krishnamurti: Giống như nói rằng tôi thương yêu người vợ của tôi một cách thiên vị.

A: Trong nỗ lực để hiểu rõ môi trường, thiên nhiên, hiện tượng bên ngoài, con người đã phát triển những dụng cụ nào đó và cũng vậy ở đây chúng ta sử dụng cùng những dụng cụ; nhưng chúng không thỏa đáng.

Krishnamurti: Chúng không là không-thỏa đáng. Chúng không trọn vẹn. Sự phân tích, qui trình, bao hàm thời gian. Bởi vì nó ở trong thời gian, nó phải thiên vị. Sự thiên vị bị tạo ra bởi mảnh trí năng, bởi vì mảnh trí năng là bộ phận của toàn cấu trúc.

A: Dụng cụ mà thâm nhập khi anh đặt ra câu hỏi là gì? Khi chúng tôi đặt ra câu hỏi chúng tôi quay trở lại mảnh trí năng.

Krishnamurti: Bạn bắt đầu bằng cách nói rằng mảnh trí năng là dụng cụ duy nhất của thâm nhập. Tôi nói mảnh trí năng là một bộ phận, và, vì vậy, sự thâm nhập của bạn sẽ thiên vị. Vì vậy, sự thâm nhập của bạn không có giá trị.

A: Rất rõ ràng rằng mảnh trí năng là một bộ phận và không thể thấy, nhưng nó bắt đầu làm việc qua thói quen.

Krishnamurti: ‘A’ đã bắt đầu bằng cách nói về nguyên nhân-hậu quả, hậu quả-nguyên nhân – đó là những qui trình của sự phân tích. Sự phân tích hàm ý thời gian và trong phân tích như thế có người phân tích và vật được phân tích. Người phân tích phải được tự do khỏi những chướng chướng của quá khứ, ngược lại anh ấy không thể phân tích. Bởi vì anh ấy

không được tự do khỏi quá khứ, sự phân tích không có giá trị. Vì thấy điều đó, tôi nói nó chấm dứt. Vì vậy, tôi đang tìm kiếm một phương cách khác.

A: Đây là cách tóm tắt ngắn nhất – bằng lý luận, sự lý luận bị xóa sạch.

Krishnamurti: Tôi thấy sự phân tích không là phương cách. Thấy đó hoàn toàn làm tự do cái trí khỏi một qui trình giả dối. Thế là, cái trí sinh động nhiều hơn. Nó giống như một người đi bộ vác theo một gánh nặng và gánh nặng đó được quăng đi.

A: Nhưng với chúng tôi gánh nặng đó quay lại.

Krishnamurti: Khoảnh khắc bạn nhận biết cái gì đó là đúng thực, làm thế nào nó có thể quay lại? Khoảnh khắc bạn thấy rằng con rắn độc là nguy hiểm, bạn không quay lại con rắn độc.

A: Nagarjuna nói ‘nếu bạn thấy điều gì tôi đang nói như một ý tưởng, bạn chấm dứt.’

J: Liệu có cách nào khác?

A: Anh nói điều gì đó. Khoảnh khắc anh nói điều gì đó, dụng cụ ngừng vận hành, bởi vì dụng cụ đó sẽ không nói bất kỳ điều gì nữa.

Krishnamurti: Nhưng dụng cụ đó rất nhạy bén, rất minh bạch; nó tránh khỏi bất kỳ hành động từng phần nào đang xảy ra.

A: Nó liên tục đang nhìn ngắm, nó có thể vận hành.

Krishnamurti: Không, thưa bạn, toàn qui trình phân tích chấm dứt.

A: Khi chúng ta đã trải qua... này.

Krishnamurti: Không, chúng ta không đang thâm nhập. Tôi đang chỉ cho bạn làm thế nào để thâm nhập. Điều gì bạn đã làm là bạn đã sử dụng ng mảnh trí năng, dụng cụ thiên vị và nghĩ rằng đó là đáp án trọn vẹn. Hãy thấy làm thế nào cái trí đã lừa gạt chính nó, làm thế nào nó nói ‘Tôi đã phân tích tất cả điều này’, nhưng nó không thấy nó thiên vị như thế nào, và vì vậy nó không có giá trị. Là một dụng cụ tách khỏi những nhân tố khác, chính mảnh trí năng đã trở thành không giá trị. Tôi đang thắc mắc nếu mảnh trí năng không là dụng cụ của sự thâm nhập, vậy thì điều gì xảy ra?

A: Khi người ta đến máu chốt này, người ta bắt đầu tin tưởng vào sự cần thiết phải được ủng hộ hay được giúp đỡ của chỗ dựa nào đó.

Krishnamurti: Sự kiện là, mảnh trí năng là một dụng cụ không trọn vẹn và không thể hiểu rõ một nhân tố tổng thể, một chuyển động tổng thể. Vậy thì sự thâm nhập là gì? Nếu mảnh trí năng không thể thâm nhập, dụng cụ có thể thâm nhập là gì? Sankara, Nagarjuna, Phật nói gì về điều này? Hãy tìm ra. Liệu có bất kỳ người nào trong số họ phủ nhận mảnh trí năng?

A: Họ nói, thâm nhập cùng sự trợ giúp của cái nền tảng.

Krishnamurti: Đó là cùng sinh lực từng phần, năng lượng từng phần, thâm nhập năng lượng tổng thể. Làm thế nào điều đó có thể được? Tại sao họ đã nói điều này?

R: Ý tưởng của kinh Veda là ăng vớ i mãnh trí năng ợn không thể thấy, nhưng với cái tôi hay cái linh hồn , mà thuộc chính bản chất của sự nhận biết, bạn có thể thấy.

A: Bởi vì những cái trí của chúng tôi đã bị quy định quá nặng nề, khi chúng tôi có chỗ dựa, chúng tôi bám chặt.

Krishnamurti: Điều gì chúng ta muốn tìm ra là, sự phân tích và phương cách của trí năng không là sự thâm nhập gì cả. Nó giống như nói ‘Tôi đi một phần nào đó vào đường hầm.’ Chất lượng của cái trí là gì nếu mãnh trí năng không là dụng cụ?

A: Khi mãnh trí năng hoàn toàn bị gạt đi, lúc đó trong cái trí không có gì thuộc về quá khứ.

Krishnamurti: Nó là gì mà phải gạt đi? Vậy thì bạn quay trở lại nguyên tắc phân hai.

A: Chúng tôi thấy mãnh trí năng là từng phần.

Krishnamurti: Vì vậy, chúng ta đang hỏi: Chất lượng của cái trí mà có thể thâm nhập – cái trí không chỉ là mãnh trí năng nhưng còn là những tế bào não, những sinh học, những vật chất, những hệ thần kinh, toàn sự việc, cái tổng thể, cái trọn vẹn – mà có thể thâm nhập là gì? Chất lượng của cái trí mà có thể thâm nhập là gì? Tôi thấy rằng bất kỳ chuyển động từng phần nào là không trọn vẹn và, không dẫn đến bất kỳ nơi nào. Tôi thấy rằng thấy từng phần là không thấy gì cả, và

vì vậy tôi chấm dứt nó. Nó hoàn toàn qua rồi. Tiếp theo cái trí hỏi, bản chất của cái trí là gì mà là tổng thể? Và chỉ có một nhận biết tổng thể như thế mới có thể thâm nhập. Và nó có lẽ không cần thâm nhập gì cả, bởi vì cái mà phải được thâm nhập cũng thuộc một mảnh của cánh đồng – sự phân chia, sự phân tích, sự thâm nhập.

Tôi đang hỏi sự nhận biết tổng thể là gì, chất lượng của sự nhận biết tổng thể là gì?

A: Chuyển động của bất kỳ loại nào không thể là sự nhận biết tổng thể.

Krishnamurti: Sự nhận biết tổng thể là gì?

R: Có vẻ như thể không có dụng cụ bởi vì dụng cụ phụ thuộc vào cái gì đó.

Krishnamurti: Sự khó khăn là gì? Khi bạn nhìn ra ngoài cửa sổ và thấy những bụi cây này, bạn nhìn chúng như thế nào? Bạn thường đang suy nghĩ về cái gì đó và tại cùng thời gian đó bạn đang nhìn. Tôi nói bạn phải nhìn, đó là tất cả. Sự khó khăn là gì? Chúng ta không bao giờ nhìn. Nếu tôi nhìn một bức tranh, tôi nhìn. Tôi không nói họa sĩ này là thế này và thế này, họa sĩ này giỏi hơn họa sĩ khác. Tôi không có đo lường. Tôi không diễn đạt bằng từ ngữ. Vừa lúc này chúng ta đã nói nhìn từng phần không là nhìn gì cả, vì vậy, cái trí đã chấm dứt từng phần, vì vậy khi tôi nhìn, tôi nhìn.

R: Yếu tố của thói quen quá mãnh liệt.

Krishnamurti: Vậy là, cái trí mà bị trói buộc trong thói quen không thể thâm nhập. Vì vậy, chúng ta phải thâm nhập cái trí

mà bị trói buộc trong thói quen và không phải sự thâm nhập. Chúng ta phải hiểu rõ thói quen. Quên đi sự thâm nhập, nguyên nhân, phân tích. Quên đi tất cả điều đó. Liệu cái trí có thể hiểu rõ thói quen? Chúng ta hãy giải đáp nghi vấn đó.

A: Bất kỳ điều gì anh nói cùng mãnh trí năng là thiên vị.

Krishnamurti: Hãy thấy sự thật của nó, không phải lý luận về nó. Bạn có thể đưa vào lý luận sau đó. Điều gì bạn đã nghĩ đã là cái ửả không là cái ửả. Bạn sẽ không chuyển động hướng về điều đó ngay khi bạn thấy nó, nhưng bạn không thấy nó.

R: Sự khác nhau giữa nhận biết và công nhận là gì? Đối với chúng tôi sự nhận biết chỉ hiện diện ở đó trong hình thức của công nhận.

Krishnamurti: Bạn công nhận qua liên tưởng. Công nhận là bộ phận của thói quen liên tưởng. Vì vậy, tôi đang nói bạn không thể thâm nhập, khám phá bằng cái trí quen thuộc với thói quen. Vì vậy, hãy tìm ra hệ thống máy móc của thói quen. Không tìm ra làm thế nào để thâm nhập, nhưng hãy tìm ra thói quen là gì.

A: Những thói quen là những khe rãnh.

Krishnamurti: Làm thế nào những thói quen đã được hình thành? Đó là cái ửả. Tôi đang đi qua cái ửả đó, lúc này tại sao cái trí lại rơi vào thói quen? Thói quen là gì? Làm thế nào cái trí rơi vào thói quen? Tôi sẽ phân tích nó.

Chúng ta sử dụng sự phân tích mà là từng phần, mà không là hiểu rõ tổng thể. Biết rằng nó không có giá trị, chúng ta vẫn tiếp tục – tại sao cái trí rơi vào thói quen? Liệu

có phải bởi vì đó là phương cách dễ dàng nhất để vận hành? Thức dậy vào lúc sáu giờ, đi ngủ vào lúc bảy giờ. Không có xung đột. Tôi không phải suy nghĩ về nó.

A: Tôi nhìn ngắm một cái cây. Tôi không phải suy nghĩ về nó. Và tuy nhiên cái trí nói nó là một cái cây.

Krishnamurti: Nó là một thói quen. Tại sao cái trí rơi vào thói quen? Nó là cách dễ dàng nhất để sống; dễ dàng khi sống một cách máy móc. Tình dục và trong mọi phương cách khác, dễ dàng khi sống theo cách đó. Tôi có thể sống một sống mà không có nỗ lực, không thay đổi, bởi vì trong đó tôi tìm thấy sự an toàn hoàn toàn. Trong thói quen không có sự thâm nhập, đang tìm kiếm, đang dò hỏi.

R: Tôi sống trong lãnh vực của thói quen.

Krishnamurti: Vì vậy thói quen chỉ có thể vận hành trong một lãnh vực rất nhỏ. Giống như một giáo sư rất giỏi nhưng vận hành trong một lãnh vực rất nhỏ; giống như một thầy tu vận hành trong một ngăn rất nhỏ. Cái trí muốn an toàn, bảo đảm, không thay đổi, sống trong những khuôn mẫu. Đó là một thâm nhập từng phần. Nhưng nó không làm tự do cái trí khỏi những khuôn mẫu. Vì vậy tôi sẽ làm gì?

A: Vì đã thấy điều này, vì biết rằng hiểu rõ từng phần không là hiểu rõ gì cả, làm thế nào cái trí hoàn toàn tự-giải thoát chính nó khỏi thói quen.

Krishnamurti: Tôi sẽ giải thích cho bạn.

A: Chúng tôi đã thâm nhập thói quen, nhưng cái trí không thoát khỏi nó.

Krishnamurti: Bạn sẽ không bao giờ quay lại sự phân tích của thói quen. Bạn sẽ không còn thâm nhập những nguyên nhân của thói quen. Thế là, cái trí được tự do khỏi gánh nặng của sự phân tích mà là bộ phận của thói quen. Vì vậy, bạn đã loại bỏ nó.

R: Vâng, vâng –

Krishnamurti: Không. Nó phải biến mất. Không phải chỉ bằng những từ ngữ. Thói quen không chỉ thuộc triệu chứng, nhưng nó còn thuộc hệ thần kinh thân thể. Khi chúng ta đã thâm nhập thói quen như chúng ta đã thực hiện, nó chấm dứt.

A: Chúng tôi không được tự do khỏi thói quen.

Krishnamurti: Bởi vì bạn vẫn còn đang quả quyết cái của hiện diện ở đó. Chúng ta đã khởi sự bằng cách nói ‘Tôi biết’. Có một ý thức nào đó của sự kiêu ngạo. Bạn không nói ‘Tôi muốn tìm ra.’

Vậy thì, sự nhận biết tổng thể là gì khi cái trí được tự do khỏi thói quen? Thói quen hàm ý những kết luận, những công thức, những ý tưởng, những nguyên tắc. Tất cả những điều này là những thói quen. Thói quen là bản thể của người quan sát.

R: Nó là tất cả mà chúng tôi biết về ‘cái tôi’.

Krishnamurti: Muốn tìm ra điều này, tôi dựa vào một quyển sách. Đó là nơi sự phá hoại được thực hiện, sự phá hoại mà

những người khác đã thiết lập, những Sankara, những Phật và tất cả những người khác. Tôi thích người này hơn, tôi thích người khác hơn, và vân vân. Tôi sẽ không từ bỏ bởi vì đó là sự kiêu ngạo của tôi. Tôi tranh cãi. Bạn biết tranh hoạt hình mà diễn tả ‘Đạo sư của tôi có nhiều khai sáng hơn đạo sư của bạn’. Đó là tất cả. Vì vậy, thưa bạn, khiêm tốn là cần thiết. Tuyệt đối tôi không-biết gì cả và tôi sẽ không lặp lại một từ ngữ nào mà chính tôi đã không tìm ra. Tôi thực sự không muốn biết. Tôi biết đây không là phương cách. Tôi không muốn biết bất kỳ điều gì thêm nữa. Đó là tất cả. Cái cửa mà tôi đã nghĩ đã là thực sự không là cái cửa. Điều gì xảy ra sau đó? Tôi không chuyển động trong phương hướng đó, tôi sẽ tìm ra.

Đối thoại 16

TRẬT TỰ VÀ HÌNH THÀNH Ý TƯỞNG

Madras, ngày 8 tháng 1 năm 1971

N*gười hỏi A:* *Cản trở lớn nhất đối với sự nhận biết là ý tưởng. Sự khác nhau giữa sự kiện và ý tưởng về một sự kiện là gì?*

Krishnamurti: *Những người chuyên môn hiểu sự nhận biết, thấy, sự kiện như thế nào?*

R: *Trong Vedanta, nó được nói rằng ý thức hành động qua những cơ quan thuộc giác quan. Nó thấy một vật. Ý thức thâm nhận hình dạng của vật đó. Nó giống như nước đang thâm nhận hình thể của con tàu. Đó là sự nhận biết.*

Krishnamurti: *Sự nhận biết, thấy, đối với bạn là gì? Bạn thấy cái tử, bạn có hình ảnh của cái tử, vì vậy, công nhận nó*

như cái tủ. Khi bạn thấy món đồ đặc đó, liệu bạn có hình ảnh trước hay bạn thấy trước, có hình ảnh rồi sau đó công nhận?

R: Ngay tức khắc hình ảnh nảy sinh, rồi sau đó chúng ta gọi nó là một cái tủ.

A: Có thấy và đặt tên ngay tức khắc.

Krishnamurti: Vì vậy tôi không có hình ảnh trước. Có thấy, liên tưởng, công nhận, đặt tên. Tôi không bắt đầu bằng đặt tên, hình ảnh. Điều đó khá dễ dàng. Tôi thấy bạn sáng nay, tôi đã thấy bạn ngày hôm qua và, thế là, có một hình ảnh của bạn. Vì vậy hình ảnh đó là bạn. Liệu có một khác biệt giữa sự vật thuộc vật chất của sự nhận biết và hình ảnh thuộc tinh thần của sự nhận biết?

A: Có một khác biệt giữa hai. Một cái thuần túy là một hình ảnh của một hình thể như trong trường hợp của một vật, cái còn lại là một hình ảnh được tạo tác bởi những phản ứng, mà không chỉ là hình dáng và hình thể.

Krishnamurti: Hãy đưa ra một ví dụ. Bạn thấy một con rắn. Những tế bào não bị quy định đến những con rắn; chúng biết rằng con rắn là nguy hiểm. Bộ não bị quy định từ thời niên thiếu đến sự nguy hiểm của một con rắn và thế là nó phản ứng. Đứa trẻ, vì không biết sự nguy hiểm, có lẽ không phản ứng, nhưng người mẹ hiện diện và chỉ rõ sự nguy hiểm của nó.

Cái tủ, bức tranh, sự đặt tên về nó, đã hình thành một bức tranh trong những tế bào não. Thế là, tôi nói nó là một cái tủ. Những tế bào não đã bị quy định bởi một môi trường sống đặc biệt để gọi nó là một cái tủ.

A: Vì vậy, vấn đề là, trước khi thấy sự kiện, ý tưởng về sự kiện nảy sinh mà có lẽ không nhất thiết là sự kiện.

Krishnamurti: Bạn đang nói rằng có bạo lực, người ta cảm thấy tức giận, sau đó đặt tên của cảm thấy và đặt tên là cũng cố quá khứ?

A: Tôi gặp người em của tôi. Em ấy đã cãi cọ với tôi và tôi cảnh giác khi tôi gặp lại em ấy lần sau. Vì vậy tôi không thể thấy em ấy ngay tức khắc. Tôi chỉ thấy ý tưởng.

R: Những tế bào não mang hình ảnh của sự tổn thương.

Krishnamurti: Có bạo lực, tức giận. Tại khoảnh khắc của tức giận, không có sự đặt tên. Một giây sau, tôi gọi nó là tức giận. Sự đặt tên của cảm thấy đó như tức giận là ghi lại sự kiện đó và củng cố quá khứ, ký ức, mà đã công nhận cảm thấy đó như tức giận.

R: Đây là cái gì đó mà khác biệt sự đặt tên.

Krishnamurti: Chúng ta đang ở đó. Có cái tủ, có con người, tiếp theo tất cả những phản ứng thuộc cảm xúc. Người ta tức giận, tại khoảnh khắc tức giận không có đặt tên, một giây sau có đặt tên.

Tại sao chúng ta đặt tên? Tại sao chúng ta nói ‘tôi tức giận’? Tại sao có nhu cầu để diễn tả nó thành những từ ngữ? Hay nó chỉ là thói quen; một phản ứng ngay tức khắc?

A: Một hệ thống phòng vệ bắt đầu. Chính sự công nhận đang tạo ra một tình huống mà nói ‘Tôi không muốn tham gia vào xung đột.’

Krishnamurti: Đó là một phần của nó – sự đặt tên như một qui trình của tự-phòng vệ. Tại sao người ta đặt tên một phần ứng đặc biệt?

R: Nếu không, người ta sẽ không cảm thấy rằng người ta đang tồn tại.

Krishnamurti: Tại sao chúng ta đặt tên nó, tại sao tôi đặt tên? Bạn đã gây tổn thương tôi và tôi đặt tên nó và hình thành một tự-phòng vệ nào đó.

A: Nếu tôi không đặt tên, sẽ không có sự tiếp tục.

Krishnamurti: Tại sao cái trí cho nó một tiếp tục?

R: Để cảm thấy rằng nó tồn tại.

Krishnamurti: Cái gì tồn tại – cảm thấy, tức giận?

Tại sao sự đặt tên trở thành quan trọng như vậy? Tôi đặt tên ngôi nhà của tôi, người vợ của tôi, người con của tôi. Sự đặt tên củng cố cái tôi. Nếu tôi không đặt tên, điều gì sẽ xảy ra? Sự tức giận sẽ chấm dứt.

Tại sao phải có sự tiếp tục? Tại sao bộ não, cái trí, vận hành trong tiếp tục? Tại sao luôn luôn có sự diễn đạt bằng từ ngữ này?

A: Sự diễn đạt bằng từ ngữ xác định rằng có căn bã nào đó.

Krishnamurti: Tại sao chúng ta làm việc này? Nó có lẽ là một thói quen, một hình thức của trao sự tiếp tục cho một ý thức của tức giận và không-kết thúc về nó. Tất cả điều này

chỉ rõ rằng cái trí cần đến sự bận tâm. Lúc này, tại sao cái trí đòi hỏi được bận tâm với tình dục, với Thượng đế, với tiền bạc? Tại sao?

A: Cái trí luôn luôn muốn được phấn khích. Nếu không có phấn khích cái trí sẽ chờ đợi.

Krishnamurti: Như thế à ? Chính sự bận tâm này không đang khiến cho cái trí chờ đợi hay sao?

A: Tại sao cái trí chờ đợi khi nó không bị bận tâm?

Krishnamurti: Ngược lại, khoảnh khắc chúng ta bắt đầu thắc mắc tại sao có sự cần thiết này cho bất kỳ loại bận tâm nào, cái trí đã sinh động rồi.

A: Chỉ không còn bận tâm vẫn chưa đủ.

Krishnamurti: Dĩ nhiên, có nhiều người mỗi lúc một chờ đợi và chờ đợi hơn mỗi ngày mà không có bất kỳ bận tâm nào. Nhưng câu hỏi là tại sao cái trí của bạn lại muốn bị bận tâm? Liệu nó sẽ ngủ mê nếu nó không được bận tâm? Hay do bởi sự sợ hãi trống không mới khiến cho cái trí muốn được bận tâm?

Tôi đang thâm nhập. Trong thâm nhập cái trí sẽ không ngủ mê. Chỉ cái trí không-bận tâm mới có thể thâm nhập.

Vì vậy hầu hết chúng ta đều rơi vào những thói quen mà ngăn cản đang nhìn.

Tôi là một người Ấn giáo và trong suốt phần còn lại thuộc sống của tôi, tôi là một người Ấn giáo. Bạn là một người Hồi giáo và trong suốt phần còn lại thuộc sống của bạn, bạn là một người Hồi giáo. Nhưng nếu tôi tự-chất vấn

mình tại sao tôi là một người Hồi giáo, tôi mở cửa cho sự thâm nhập.

Vì vậy sự đặt tên có lẽ là bộ phận của sợ hãi không biết phải làm gì này.

A: Sợ hãi phải rời xa cái bờ của cái đã được biết.

Krishnamurti: Đó là tất cả. Vì vậy, liệu cái trí, những tế bào não, liệu chúng có thể quan sát phản ứng được gọi là tức giận, không đặt tên nó và thế là chấm dứt nó? Nếu nó thực hiện điều đó, không có chuyển qua. Khi lần tới phản ứng này sinh, mà tôi đã đặt tên như sợ hãi, nó có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn, một chất lượng khác hẳn.

A: Sự khó khăn của chúng tôi là chúng tôi gặp gỡ sự tức giận bằng ý tưởng.

Krishnamurti: Tại sao chúng ta có những ý tưởng, những công thức? Chúng ta hãy bắt đầu lại – chúng ta bắt sự tức giận, đặt tên, phản ứng bị quy định. Lúc này, chúng ta thấy đặt tên là một nhân tố trao sự tiếp tục cho tức giận. Tôi thấy sự thật rằng bằng cách đặt tên chúng ta cho sự tiếp tục. Vì vậy tôi không đặt tên. Khi tôi thấy sự nguy hiểm của con rắn và không chạm vào nó, tôi cũng không chạm điều này nữa. Tôi thấy rằng đặt tên về sự kiện trao sự tiếp tục cho cái gì đó mà tôi đã gọi là tức giận và thế là đặt tên tạo ra sự kéo dài. Vì vậy, sự đặt tên chấm dứt. Vì vậy, sự tức giận trải qua một thay đổi.

R: Có vẻ như thế rằng suốt khoảnh khắc khi chúng ta có thể quan sát sự tức giận, sự tức giận biến mất, và sự tức giận hiện diện trong khoảnh khắc khi chúng ta không thể quan sát.

Krishnamurti: Không. Bạn gọi tôi là một người ngu dốt. Tôi tức giận. Tôi không thích bạn gọi tôi là một người ngu dốt. Tôi thấy điều đó. Tôi thấy sự giả dối của đặt tên. Vì vậy phản ứng ở đâu? Điều này xảy ra ngay tức khắc. Thay vì đặt tên, điều này xảy ra và thế là, không có tổn thương gì cả. Câu hỏi của ‘A’ là tại sao chúng ta có những công thức? Chúng ta có những ý tưởng trước và sau đó sự nhận biết, hành động.

A: Thay vì một hành động của sự nhận biết, chúng ta lại có tình trạng bị quy định sâu thẳm của chúng ta. Cùng nhau tất cả những điều này, những văn hóa, những xã hội, những nhân loại học – là một cái khung sẵn sàng của sự tham khảo mà trao tặng cho chúng ta một ý thức an toàn.

Krishnamurti: Tại sao bạn làm điều này, thưa bạn?

R: Chúng tôi đã được nuôi dưỡng theo cách đó.

Krishnamurti: Điều đó không thỏa đáng. Bạn không biết tại sao chúng ta làm điều này? Thuộc kinh tế và xã hội chúng ta biết nó gây lợi lộc. Chủ nghĩa bộ lạc vẫn còn kiên cố. Nó quan trọng cực kỳ. Hãy vượt khỏi những công thức, những khuôn mẫu của Ấn giáo, Hồi giáo, vậy là bạn sẽ thấy điều gì xảy ra.

Thuộc cá nhân, tôi không có công thức. Tại sao bạn có nó? Hãy tìm ra.

Những công thức, mà là những khuôn mẫu, trao tặng bạn sự hướng dẫn an toàn trong hành động. Chúng ta đặt ra sự giới hạn mà phụ thuộc vào nó chúng ta hành động và trong đó có sự an toàn. Vì vậy, sự sợ hãi của không-an toàn đúng là một trong những lý do tại sao chúng ta có những công thức, những ý tưởng. Cái trí muốn được vĩnh cửu.

Những tế bào não vận hành hoàn hảo chỉ khi nào có sự an toàn hoàn toàn. Tôi không biết bạn có nhận thấy điều đó trong chính bạn? Những tế bào não chỉ vận hành khi có trật tự hoàn hảo. Và có trật tự hoàn hảo trong một công thức.

A: Anh có ý, thuộc tâm lý chúng tôi có một ham muốn cố hữu cho trật tự.

Krishnamurti: Thậm chí thuộc sinh học cơ thể, nếu tôi không có một loại trật tự nào đó, các cơ quan thân thể phản kháng. Trật tự là tuyệt đối cần thiết, cốt lõi. Những công thức là phương cách an toàn nhất để có trật tự.

Bạn có thấy rằng trước khi bạn đi ngủ, những tế bào não thiết lập trật tự? ‘Đáng ra tôi không nên làm điều này, đáng ra tôi không nên nói điều này.’ Và khi đi ngủ, nếu bạn không thiết lập trật tự, nó tự tạo ra trật tự riêng của nó. Đây là tất cả những sự kiện. Những tế bào não đòi hỏi trật tự mà là sự an toàn. Và những công thức là một trong những cách an toàn nhất để hướng dẫn sống của người ta mà không có vô trật tự. Theo sau một vị đạo sư có an toàn hơn. Những công thức là cần thiết cho một cái trí mà mong muốn có trật tự, mà hy vọng tìm ra trật tự. Điều gì xảy ra? Bởi vì nó hy vọng tìm ra trật tự trong chủ nghĩa bộ lạc – bộ lạc Brahmin, bộ lạc Ấn giáo, bộ lạc quốc gia – và nếu bạn thoát khỏi nó, có sự nguy hiểm. Thế là, gọi chính người ta là một người Ấn giáo là an toàn. Thuộc về đảng Jehovah, là được đối xử như một người của nhóm đó. Chừng nào tôi còn phụ thuộc vào một giáo phái nào đó, đạo sư nào đó, tôi còn được an toàn. Lúc này, điều gì xảy ra khi bạn có một công thức? Bạn có những công thức của bạn và tôi có những công thức của tôi.

Bạn có sự an toàn của bạn, và tôi người không có thời gian, chấp nhận nó. Điều gì xảy ra cho tôi khi tôi chấp nhận

công thức của bạn? Bạn không biết điều gì xảy ra khi tôi là một người Ấn giáo hay sao? Có sự phân chia, vì vậy không-an toàn. Những tế bào não đòi hỏi trật tự, bởi vì chúng muốn có sự hòa hợp. Chúng sử dụng những công thức như một phương tiện dẫn đến trật tự. Những tế bào não đòi hỏi trật tự, đòi hỏi an toàn, ngược lại chúng không thể vận hành đúng cách. Tìm kiếm trật tự qua công thức tạo ra sự phân chia, vô trật tự. Ngay khi tôi thấy sự nguy hiểm thực sự, tiếp theo điều gì xảy ra? Vậy thì tôi không tìm kiếm sự an toàn trong công thức, vậy thì tôi thâm nhập liệu có sự an toàn trong lát kỳ phương hướng nào khác, liệu có một việc như an toàn.

A: Nhưng bộ não cần được an toàn.

Krishnamurti: Bộ não phải có trật tự.

A: Trật tự không là an toàn.

Krishnamurti: Trật tự là an toàn, trật tự là hòa hợp, nhưng chính sự tìm kiếm trật tự lại kết thúc trong vô trật tự. Vì vậy, khi thấy điều này, tôi buông bỏ tất cả những công thức. Tôi không còn là một người Ấn giáo, một người Phật giáo, một người Hồi giáo nữa. Buông bỏ tất cả điều này. Buông bỏ là thông minh. Trong chính buông bỏ, cái trí ~~đ~~ trở nên rất thông minh. Thông minh là trật tự. Tôi không biết liệu bạn thấy điều này?

Trong sự khai sáng có trật tự. Thế là, bộ não có thể vận hành trong điều kiện hoàn hảo. Thế là, sự liên hệ có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn.

Những tế bào não đang tìm kiếm trật tự trong vô trật tự. Chúng không thấy bản chất của vô trật tự. Chúng không hiểu rõ vô trật tự là gì? Chỉ khi nào những tế bào não phủ

nhận chủ nghĩa bộ lạc, những công thức, trong chính sự phủ nhận đó là thông minh, mà là trật tự.

Đối thoại 17

SỰ VẬT, HIỂU BIẾT VÀ NHẬN BIẾT

Madras, ngày 11 tháng 1 năm 1971

Người hỏi A: *Tôi nghĩ chúng ta nên thâm nhập nghi vấn, sự nhận biết của vẻ đẹp. Ngày hôm trước anh đã nói rằng truyền thống đã bỏ quên lãnh vực của vẻ đẹp. Chúng ta cần thâm nhập điều này.*

Krishnamurti: *Vì vậy câu hỏi là gì? Vẻ đẹp là gì? Bạn có ý sự nhận biết và sau đó vẻ đẹp? Chắc chắn nó không là sự nhận biết và vẻ đẹp, nhưng sự nhận biết. Sự tiếp cận truyền thống đến điều này là gì?*

R: *Một nguồn của truyền thống khẳng định rằng vẻ đẹp là ý thức của hạnh phúc mà hiện diện khi có sự kết thúc của ham muốn hay khao khát trải nghiệm.*

Krishnamurti: *Đây là một lý thuyết hay một thực sự?*

R: *Tác giả đã diễn tả điều gì anh ấy đã cảm thấy; rốt cuộc, anh ấy đã viết cách đây lâu lắm rồi và chỉ những mảnh của những bản viết của anh ấy còn được giữ lại.*

A: Kalidasa nói rằng trải nghiệm của vẻ đẹp là mới mẻ từng khoảnh khắc.

R: Cả ở Ấn độ và Hy Lạp đều có cảm thấy này, rằng những nhận biết tối thượng là những nhận biết của vẻ đẹp, sự thật và tốt lành.

Krishnamurti: Chúng ta đang bàn ận về vẻ đẹp hay sự nhận biết? Chúng ta sẽ bàn luận về sự nhận biết. Sự tiếp cận truyền thống đến sự nhận biết là gì?

R: Họ nói về nó nhiều lắm và có nhiều quan điểm mâu thuẫn.

A: Sự nhận biết là 'Pratyaksham', sự nhận biết là thấy chính bản chất của những sự vật, chất lượng cốt lõi của những sự vật.

Krishnamurti: Thấy bản thể của cái gì đó là sự nhận biết, liệu đó là nó? Tôi đang nói không phải về cái gì mà thấy nhưng về hành động của thấy. Liệu họ nói về hành động của thấy và không phải cái gì được thấy?

R: Họ nói về điều gì là sự hiểu biết có giá trị và điều gì là sự hiểu biết không giá trị.

Krishnamurti: Thấy là một việc và thấy cái gì đó là một việc khác. Họ đang nói về điều gì? Thấy, chính nó hay thấy cái gì khác, nó là thấy nào?

A: Tôi nghĩ, thấy. Họ quan tâm đến sự nguy hiểm liên tục của thấy một cách sai lầm.

Krishnamurti: Không. Chúng ta không đang nói về thấy một cách đúng đắn hay sai lầm, nhưng sự nhận biết là gì; không phải cái gì bạn thấy – cái ghế, sợi dây, con rắn.

A: Có một khác biệt giữa thấy và biết?

Krishnamurti: Thấy, biết và thấy sự vật; thấy qua hiểu biết cái sự vật, cái hình ảnh, cái biểu tượng; và thấy – đây là sự khác biệt hoàn toàn. Họ nói về thấy như thế nào?

A: Họ không bàn luận nó theo cách này.

Krishnamurti: Giống như đói trong chính nó; nó không liên quan đến thức ăn. Bạn có thức ăn bởi vì bạn đói, nhưng bản chất của đói là đói. Đói với bạn, thấy, nhận biết là gì? Không phải thấy sự vật, nhưng chất lượng của cái trí mà nhận biết? Thấy sự vật bằng hai mắt là một việc, thấy bằng hiểu biết là một việc khác. Tôi đang nói về thấy trong chính nó. Liệu có một thấy mà không có hiểu biết, mà không có sự vật? Tôi thấy cái tủ đó. Thấy đó là bằng từ ngữ và hiểu biết, từ ngữ đang được liên kết đến cái tủ. Liệu có một thấy mà không có hình ảnh, mà không có sự vật? Thấy sự vật qua hiểu biết, qua hình ảnh, biểu tượng, từ ngữ, mảnh trí năng; và thấy mà không có hiểu biết và hình ảnh, một thấy mà không có sự vật.

A: Thấy mà không có sự vật là gì? Người ta có thể thấy mà không có hiểu biết. Như anh nói, có một cái tủ mà không có hình ảnh nhưng vẫn vậy chúng ta biết nó là một cái tủ, mà có nghĩa nó là một sự vật.

Krishnamurti: Có một bụi cây nhỏ, và liệu tôi thấy hay không thấy nó, nó sẽ lớn lên thành một cái cây. Nó độc lập

khỏi thấy của tôi. Tôi có thể gọi nó là cây xoài và, vì vậy, liên kết nó với chủng loại xoài, và cây xoài sẽ lớn lên thậm chí nếu tôi không thấy nó.

R: *Sự tồn tại của nó không liên quan gì đến thấy...*

A: *Sự vật tồn tại mà không có thấy của chúng ta, nhưng một nhận biết như thế có lẽ hiện diện mà không có sự vật.*

Krishnamurti: Cái cây đó tiếp tục tồn tại.

A: *Trong thiên định của Phật giáo, họ đã liên quan đến bầu trời khi họ nói về sự nhận biết mà không có sự vật. Bầu trời là một sự vật và tuy nhiên lại không là một sự vật.*

Krishnamurti: Ý nghĩa từ điển của từ ngữ ‘sự nhận biết’ là ý thức được, hiểu rõ. Đó là, bạn thấy cái tủ, bạn có một ý tưởng trước của nó; đó không là sự nhận biết. Liệu có thấy mà không có ý tưởng trước? Chỉ cái trí không có kết luận, một cái trí như thế có thể thấy. Cái trí khác không thể thấy. Nếu tôi có hiểu biết từ trước của cái tủ đó, cái trí đồng hóa nó như cái tủ. Nhìn cái tủ đó mà không có sự tích lũy từ trước của những thành kiến hay những tổn thương, là nhìn. Nếu tôi có những tổn thương, những kỷ niệm, đau khổ, vui thú, không-vui thú từ trước, tôi đã không nhìn.

Liệu có một nhìn mà không có sự vật, mà không có hiểu biết của sự vật? Dĩ nhiên, có. Liệu bạn có thể nhìn cái cây đó, mà không có hiểu biết của bụi cây, hình ảnh, biểu tượng, và mọi chuyện của nó? Chỉ nhìn.

Một người nào đó đã đến gặp tôi. Anh ấy là một đạo diễn phim ảnh. Anh ấy đã sử dụng LSD, và họ đã ghi băng lại nó. Anh ấy ngồi ngả người trên một chiếc ghế và chờ đợi

ảnh hưởng của thuốc. Không có gì xảy ra. Anh ấy chờ đợi và chuyển động vị trí ngồi của anh ấy một chút xíu. Ngay tức khắc khoảng không gian giữa anh ấy và sự vật biến mất. Trước kia người quan sát đã có không gian giữa anh ấy và sự vật anh ấy quan sát, mà tình cờ là một bông hoa. Khoảnh khắc không gian biến mất, nó không là bông hoa, nó là cái gì đó thật lạ thường. Đó là một ảnh hưởng của thuốc. Nhưng ở đây nó khác hẳn. Không gian giữa người quan sát và vật được quan sát không còn; người quan sát là người nắm giữ hiểu biết và chính là hiểu biết mà công nhận cái tử. Chính là người quan sát mà thấy cái tử.

Trước hết hãy thấy điều gì xảy ra. Người quan sát với hiểu biết của anh ấy công nhận cái tử. Công nhận hàm ý sự hiểu biết có trước. Vì vậy người quan sát là hiểu biết như quá khứ. Lúc này chúng ta đang hỏi, liệu có sự nhận biết mà không có người quan sát, đó là hiểu biết, mà là quá khứ? Sự nhận biết cho chính nó, không phải cho hay về cái gì khác.

***R:** Nếu sự hiểu biết không hiện diện ở đó, người quan sát không ở đó. Nếu người quan sát không ở đó, sự hiểu biết của quá khứ không hiện diện ở đó.*

Krishnamurti: Vì vậy, liệu có thể thấy mà không có người quan sát. Tôi đang nói: ‘có thể Có thể trở thành một lý thuyết, vì vậy chúng ta không nên sử dụng những lý thuyết nhưng thấy rằng người quan sát là căn bản của quá khứ. Vì vậy, người quan sát không thể thấy. Anh ấy chỉ có thể thấy qua bức màn của quá khứ. Vì vậy, thấy của anh ấy là thiên vị. Nếu muốn có sự nhận biết, người quan sát phải không được hiện diện ở đó. Liệu điều đó có thể được?’

R: Điều gì xảy ra cho một nghệ sĩ? Chắc chắn anh ấy nhận biết bằng một nhận biết mà không phải là nhận biết thông thường như chúng ta có.

Krishnamurti: Lúc này, hãy chờ một phút. Liệu sự nhận biết thuộc trí năng?

R: Không, mảnh trí năng là quá khứ.

Krishnamurti: Vì vậy, nó không là thấy của một nghệ sĩ hay không-nghệ sĩ, nhưng thấy mà không có quá khứ. Đó thực sự là nghi vấn. Người nghệ sĩ có lẽ thấy trong một khoảnh khắc mà không có quá khứ nhưng anh ấy diễn giải nó.

R: Nó là một nhận biết khoảnh khắc.

Krishnamurti: Liệu có một hành động của sự nhận biết mà không có người quan sát? Hành động hàm ý hành động tức khắc, không phải một hành động liên tục? Và chính từ ngữ, ‘hành động’, có nghĩa đang làm, không phải đã làm hay sẽ làm.

Vì vậy, sự nhận biết là một hành động, không phải dựa vào hiểu biết; không phải hành động của người diễn viên cùng hiểu biết của anh ấy. Vì vậy, những người chuyên nghiệp không quan tâm đến hành động, đúng chứ? Họ quan tâm đến hiểu biết và hành động. Điều đó đúng phải không?

R: Tôi không biết. Có vài trang sách nào đó mà trong nó họ đã nói rằng sự nhận biết của vẻ đẹp là khoảnh khắc đó khi thời gian, cái tên, hình dáng và không gian không hiện diện.

Krishnamurti: Chúng ta không đang nói về vẻ đẹp. Sự nhận biết hàm ý hành động. Tôi biết hành động là gì khi người quan sát hành động. Người quan sát, bởi vì đã học một ngôn ngữ hay công nghệ đặc biệt, bởi vì đã thâm lượm hiểu biết, hành động.

A: Liệu sự nhận biết có nghĩa là tiếp xúc trực tiếp giữa cơ quan và sự vật, giữa cơ quan-tri giác và sự vật?

R: Những người truyền thống nói về thiên định và sự nhận biết tức khắc. Sự nhận biết thiên định là qua dụng cụ, qua một trung gian, trái lại sự nhận biết tức khắc không cần đến cơ quan-tri giác theo cùng nó để thấy. Có lẽ sự nhận biết tức khắc gần gũi hơn điều gì anh đang nói.

Krishnamurti: Bạn thấy, sự nhận biết của hiểu biết và hành động, là hành động từ quá khứ. Đó là một việc. Sự nhận biết, hành động là một việc khác.

A: Chính sự nhận biết là hành động, vì vậy không có thời gian.

Krishnamurti: Khoảng ngừng thời gian kết thúc giữa hành động và hiểu biết, hiểu biết như người quan sát. Hiểu biết và hành động đó là đang trói buộc vào thời gian và cái còn lại thì không. Vì vậy điều này rõ ràng.

Vậy thì, vẻ đẹp liên quan đến sự nhận biết là gì?

R: Nó là sự kết thúc của ham muốn trải nghiệm. Đây là điều gì những người truyền thống nói.

Krishnamurti: Thấy của tốt lành, vẻ đẹp, tình yêu, sự thật, gạt bỏ đi tất cả điều đó.

Lúc này vẻ đẹp là gì? Điều gì là cần thiết cho đang nhận biết vẻ đẹp?

R: Nó không chỉ là sự nhận biết thuần túy, bởi vì sự nhận biết có thể thuộc mọi thứ, thậm chí thuộc điều mà không là đẹp đẽ.

Krishnamurti: Đừng mang vào điều xấu xí. Sự nhận biết là hành động, đang nhận biết là đang hành động – hãy bỏ điều đó đi. Chúng ta đang nói về vẻ đẹp. Bạn đã nói điều gì những người chuyên nghiệp đã nói. Lúc này, vẻ đẹp là gì? Chúng ta hãy quên đi điều gì những người khác đã nói. Tôi muốn tìm ra vẻ đẹp là gì. Chúng ta nói tòa nhà đó là đẹp đẽ, bài thơ đó là hay ho, người phụ nữ đó là xinh xắn, cảm thấy của một chất lượng nào đó là vẻ đẹp – sự diễn tả đang trở thành phương tiện của sự công nhận vẻ đẹp. Tôi thấy một tòa nhà, và nói nó đẹp làm sao. Vì vậy, qua sự vật chúng ta công nhận vẻ đẹp.

Có những những diễn tả khác nhau về vẻ đẹp. Qua sự vật chúng ta nói rằng đó là vẻ đẹp. Qua sự vật, chúng ta công nhận vẻ đẹp là gì. Lúc này, hãy gạt điều đó đi. Vẻ đẹp không là sự diễn tả. Vẻ đẹp không là sự vật. Vậy thì vẻ đẹp là gì? Nó ở trong người nhìn ngắm? Người nhìn ngắm là người quan sát. Người quan sát cùng sự hiểu biết quá khứ của anh ấy công nhận cái gì đó là đẹp đẽ, bởi vì văn hóa của anh ấy đã bảo cho anh ấy nó là đẹp đẽ, văn hóa của anh ấy đã quy định anh ấy.

A: Người phụ nữ mà công hiến sự vui thú là đẹp đẽ, và khi cô ấy không công hiến sự vui thú, cô ấy không còn đẹp đẽ nữa.

Krishnamurti: Tôi loại bỏ sự diễn tả, tôi loại bỏ sự vật được tạo ra và tôi loại bỏ người nhận biết đang thấy vẻ đẹp trong sự vật. Tôi loại bỏ tất cả điều này. Vậy thì, chất lượng của cái trí mà đã loại bỏ chúng là gì? Tôi đã loại bỏ mọi thứ mà con người đã giải thích về vẻ đẹp, bởi vì tôi thấy vẻ đẹp không ở trong bất kỳ điều gì đã được giải thích. Điều gì đã xảy ra cho cái trí mà đã loại bỏ suy nghĩ, suy nghĩ mà đã tạo ra sự vật? Chất lượng của cái trí mà đã loại bỏ tất cả những cấu trúc được sắp xếp vào chung bởi con người mà đã nói đây là đẹp đẽ và đây là không đẹp đẽ, là gì?

Chắc chắn cái trí rất nhạy cảm, bởi vì trước đây nó đã mang một gánh nặng và lúc này nó nhẹ nhàng hơn nhiều. Thế là, nó nhạy cảm, tinh táo, thức dậy.

R: Anh đã nói anh đã loại bỏ sự vật và sự suy nghĩ mà đã tạo ra sự vật.

A: Sự suy nghĩ là hiểu biết.

Krishnamurti: Sự suy nghĩ là hiểu biết, mà đã tích lũy qua hiểu biết, qua văn hóa mà nói vẻ đẹp là thế này. Suy nghĩ là sự phản hồi của ký ức mà đã tạo ra sự vật. Tôi đã loại bỏ tất cả điều đó, ý tưởng của vẻ đẹp như sự thật, tốt lành, tình yêu. Sự nhận biết của điều đó là hành động và hành động là đang-xóa sạch, không phải ‘tôi đang xóa sạch’, nhưng đang-xóa sạch. Thế là lúc này cái trí được tự do. Tự do hàm ý không phải tự do khỏi cái gì đó, nhưng tự do. Nó nhạy cảm cao độ. Tiếp theo, điều gì xảy ra? Cái trí được tự do, nhạy cảm cao độ, không còn bị chât nặng bởi quá khứ; mà có nghĩa trong cái trí đó không còn người quan sát nữa; mà có nghĩa không còn ‘cái tôi’ đang quan sát, bởi vì ‘cái tôi’ đang quan sát là

một việc rất, rất bị giới hạn. ‘Cái tôi’, quá khứ, là người quan sát, ‘cái tôi’ là quá khứ. Hãy thấy điều gì chúng ta đã làm. Có sự vật, hiểu biết và sự nhận biết; qua hiểu biết chúng ta công nhận sự vật; và chúng ta đang đặt ra câu hỏi, liệu có sự nhận biết mà không có hiểu biết, mà không có người quan sát? Vì vậy, chúng ta loại bỏ cả hai: sự vật và hiểu biết. Trong nhận biết có hành động của loại bỏ.

Lại nữa chúng ta hỏi về đẹp là gì? Thông thường về đẹp được liên kết đến sự vật; sự vật được tạo tác bởi suy nghĩ, cảm thấy, suy nghĩ. Và chúng ta loại bỏ điều đó.

Vậy thì tôi tự hỏi mình, chất lượng của cái trí mà đã loại bỏ là gì? Nó thực sự là tự do. Tự do hàm ý một cái trí nhạy cảm cao độ. Trong hành động của loại bỏ, nó đã tạo ra sự nhạy cảm riêng của nó, mà có nghĩa không có trung tâm trong hoạt động đó. Vì vậy, nó là một nhạy cảm không có thời gian, không có một trung tâm như người quan sát, mà có nghĩa một trạng thái của cái trí đam mê mãnh liệt.

R: Khi sự vật và sự hiểu biết về sự vật biến mất, không còn tập trung.

Krishnamurti: Đừng sử dụng từ ngữ tập trung. Cái trí loại bỏ cái gì ‘nó không là’, là tự do. Hành động của nhận biết cái gì ‘nó không là’ đã giải thoát cái trí và cái trí được tự do. Nó không là tự do khỏi nó, nó không là tự do khỏi sự vật, nhưng nó là tự do.

A: Hành động của nhận biết và loại bỏ hiểu biết đó là ngay tức khắc và đồng thời.

Krishnamurti: Đó là tự do. Hành động của nhận biết đã sáng tạo tự do, không phải từ cái gì đó. Khi cái trí nhạy cảm,

không có trung tâm, không có ‘tôi’ trong nó, có sự loại bỏ hoàn toàn của cái ngã như người quan sát. Vậy là, cái trí dư thừa năng lượng bởi vì nó không còn bị trói buộc trong sự phân chia của đau khổ, phiền muộn và vui thú. Nó đam mê mãnh liệt và chỉ một cái trí như thế mới thấy cái gì là vẻ đẹp.

Tôi thấy cái gì đó : đau khổ là một hoạt động theo mảnh của năng lượng. Nó là một năng lượng phân chia.

Năng lượng là vui thú, năng lượng là đau khổ; đi đến văn phòng, học hành là năng lượng. Những con người đã phân chia năng lượng này thành những mảnh. Mọi thứ là một phần, là một mảnh của những mảnh khác nhau của năng lượng. Khi không có hoạt động của mảnh, có đang tập hợp hoàn toàn của tất cả năng lượng.

Tôi ghét bỏ người nào đó và tôi thương yêu người nào đó. Cả hai đều là năng lượng – năng lượng phân chia đang hành động trong những phương hướng đối nghịch – mà nuôi dưỡng xung đột. Đau khổ là một dạng của năng lượng; một mảnh mà chúng ta gọi là đau khổ. Vì vậy, tất cả cách sống của chúng ta đều phân chia. Mỗi mảnh đang đấu tranh với mảnh khác. Nếu có một tổng thể hòa hợp, năng lượng đó là đam mê. Vậy là, năng lượng đó là cái này, là cái trí tự do, nhạy cảm, mà trong đó ‘cái tôi’ như quá khứ hoàn toàn bị tan biến và, vì vậy, một cái trí như thế tràn đầy năng lượng và đam mê, và vì vậy đó là vẻ đẹp.

Đối thoại 18

NĂNG LƯỢNG VÀ PHÂN CHIA

Madras, ngày 14 tháng 1 năm 1971

Người hỏi A: Sau khi lắng nghe nói chuyện của ngày hôm qua, tôi ~~tr~~ hỏi điều gì được hàm ý qua ~~tr~~ ngữ năng lượng? Chúng ta chỉ biết năng lượng phân chia.

Krishnamurti: Liệu bạn sẽ trình bày nó theo một cách khác? Liệu bạn sẽ nói rằng tất cả năng lượng đều bị phân chia?

A: Nếu tôi nghe nói chuyện của anh và tôi nhìn vào ~~át~~ cả những lãnh vực thuộc hoạt động của tôi, dường như tôi không biết gì ngoài trừ năng lượng phân chia.

Krishnamurti: Đó là năng lượng bị phân chia.

A: Trong quan sát tôi thấy rằng tôi chỉ biết năng lượng bị phân chia và tôi không biết điều gì anh đang nói.

Krishnamurti: Có năng lượng thuộc vật chất, năng lượng thuộc trí năng, năng lượng thuộc cảm xúc, có năng lượng của tức giận, của tham lam; chúng là tất cả những hình thức khác nhau của năng lượng, giống như năng lượng con người và

năng lượng vũ trụ. Tất cả chúng đều bị phân chia, nhưng chúng đều là năng lượng.

A: Tôi lắng nghe anh, nhưng dường như tôi không bao giờ bắt gặp điều gì anh nói.

Krishnamurti: Theo truyền thống, người ta đã nói năng lượng tình dục phải được kiểm soát.

A: Những người truyền thống khẳng định rằng nếu tất cả những hao tán của năng lượng không được chặn đứng, người ta sẽ không bao giờ biết được 'cái khác lạ'. Dường như nó không là cách đó. Giữa sự kiềm chế và sự phủ nhận mà anh nói, không có sự liên quan. Sự thật là tôi chỉ biết năng lượng bị phân chia.

Krishnamurti: Có lẽ do bởi sự tiếp cận thuộc truyền thống mới kiềm chế chúng ta vào một khuôn mẫu đặc biệt, vào năng lượng bị phân chia đó.

A: Có lẽ do bởi mỗi dạng năng lượng mà chúng ta bắt đầu hủy hoại. Năng lượng thuộc trí năng của chúng ta tạo ra những hệ thống và những khuôn mẫu; năng lượng thuộc cảm xúc của chúng ta là sự phản ứng chống lại những cá thể.

Krishnamurti: Ngày hôm qua liệu người nói đã không trình bày rằng tất cả năng lượng đều bắt đầu từ một nguồn của năng lượng?

A: Điều gì anh đang nói hiện diện từ một nguồn khác hẳn. Và anh nói rằng chức năng của mảnh trí năng là thấy rằng chính trí năng là phân chia và, vì vậy, nó không trọn vẹn.

Khi mảnh trí năng thấy không-trọn vẹn của nó, đó là sự thật tột đỉnh mà mảnh trí năng có thể nhận biết. Chỉ khi anh đến mấu chốt này thì mới có 'cái khác lạ'. Đường như tất cả mọi điều chúng tôi biết đều là những phân chia, và anh nói về điều gì khác hẳn.

Krishnamurti: Vậy thì bạn sẽ làm gì? Làm thế nào bạn kết thúc sự phân chia của năng lượng?

A: Tôi sẽ không nói làm thế nào, bởi vì chính hành động đó là một qui trình trở thành.

Krishnamurti: Vậy thì bạn sẽ làm gì? Làm thế nào những người chuyên nghiệp, những người truyền thống, tiếp cận vấn đề này – vấn đề của vô số dạng năng lượng đang mâu thuẫn lẫn nhau và một dạng năng lượng đang đảm đương sự độc tài đối với phần còn lại, đang cố gắng kiểm soát, kiểm chế? Liệu việc này xảy ra bằng cách giới thiệu 'cái tôi'?

A: Nó là shunyata, sự trống không. Vì đã loại bỏ, đây là một trống không. Trong trống không là mọi thứ. Anh đến cái này một cách tự nhiên?

Krishnamurti: Những người chuyên nghiệp nói gì?

A: Sankara nói: 'Thâu lượm học hành và thanh danh theo cùng nó, vậy thì cái gì? Thâu lượm của cải và quyền hành theo cùng nó, vậy thì cái gì? Viếng thăm nhiều quốc gia, nuôi ăn và khoản đãi những bạn bè của bạn, giúp đỡ những người nghèo khổ và người bệnh tật, tắm trong dòng sông Hằng, bố thí vô lượng, lập lại hàng triệu lần những câu kinh kệ và thần

chú, vân vân, vậy thì cái gì? Tất cả việc này không lợi ích gì cả nếu ‘cái tôi’ không được nhận ra.

Và Sankara kết luận bằng cách nói rằng, chỉ cái người mà khám phá được rằng tất cả những hình thức của hành động đem lại thanh danh này tức đoạt sự quan trọng của hiểu rõ về chính mình, chính cái người ấy có thể tự-nhận ra.

Krishnamurti: Tôi không thể tưởng tượng được rằng nghi vấn này đã không được giải đáp bởi những người chuyên môn.

A: Họ gọi nó là chitta và chaitanya. Tr ngữ chung của ‘gốc rễ’ là chit ‘mâm’.

N: ‘Chit’ mâm là ý thức.

A: Họ thâm nhập bản chất phân chia của cái trí hay họ nói rằng những hoạt động của cái trí là không thật?

Krishnamurti: Vì vậy, nghi vấn là gì, chúng ta đang cố gắng bàn luận, thâm nhập điều gì?

A: Chúng ta chỉ biết những diễn tả bị phân chia khác nhau của năng lượng. Liệu có thể thấy tổng thể cánh đồng? Hay nó là một nghi vấn sai lầm?

Krishnamurti: Nếu một mảnh hay nhiều mảnh tồn tại, ai là thực thể mà sẽ quan sát tổng thể của năng lượng? Những cái trí của chúng ta không bị quy định quá nặng nề đến độ chúng ta không thể tự phá vỡ chính chúng ta khỏi tình trạng bị quy định, hay sao?

A: Chúng ta quá bị quy định.

R: Ngày hôm trước tại bàn luận anh đã nói rằng một người nào đó đã sỉ nhục tôi. Tôi cảm thấy bị tổn thương, vân vân, nhưng nếu tại ngay khoảnh khắc đó sự chú ý hiện diện, vậy thì tôi không cảm thấy bị tổn thương. Không có sự ghi lại của nó. Nhưng sự kiện là, phản ứng là ngay tức khắc. Tôi phản ứng đến sự tổn thương đó ngay tức khắc. Làm thế nào sự chú ý có thể hiện diện tại ngay khoảnh khắc đó?

Krishnamurti: Vấn đề là gì? Tôi đã và đang chỉ thấy mảnh này (chỉ vào một phần của tấm thảm) và bạn nói mảnh này sẽ không tồn tại nếu không có toàn tấm thảm. Có một phần tí ti của tấm thảm này mà là bộ phận của toàn tấm thảm. Tôi đang nói trong mảnh này có nhiều mảnh khác. Toàn sống của tôi đã được dùng trong quan sát mảnh. Bạn đến và nói đây là bộ phận của tổng thể, cái này sẽ không tồn tại nếu cái còn lại không tồn tại. Nhưng tôi không thể nhấc hai mắt của tôi khỏi cái này. Tôi đồng ý rằng mảnh này chỉ có thể tồn tại bởi toàn tấm thảm nhưng tôi không bao giờ, không bao giờ nhìn ngắm toàn tấm thảm. Tôi không bao giờ chuyển động khỏi mảnh này. Mảnh này tồn tại do bởi toàn tấm thảm. Chú ý của tôi đã bị cố định vào cái mảnh tí ti của tấm thảm. Và tôi không biết làm thế nào để nhấc hai mắt của tôi lên và nhìn ngắm toàn tấm thảm. Nếu tôi có thể làm điều đó, không có mâu thuẫn. Nếu tôi có thể nhấc hai mắt của tôi lên và nhìn ngắm toàn tấm thảm, tôi thấy không có sự mâu thuẫn, không có sự phân hai. Nhưng nếu tôi nói tôi phải kiềm chế cái mảnh với mục đích để thấy tổng thể, có sự phân hai.

R: Thuộc trí năng điều đó rõ ràng.

Krishnamurti: Nó là một ví dụ rất tốt. Vậy thì bạn làm gì? Mảnh trí năng cũng là một bộ phận. Nó là một trong những mảnh bên trong tâm thức. Tôi vẫn còn không đang nhìn ngắm tâm thức. Nếu trí năng thấy, sự nhận biết lại quay trở về mảnh.

Trước hết, thuộc trí năng tôi phải hiểu rõ điều gì đang được nói. Đây là bộ phận của tổng thể. Và chừng nào sự nhận biết còn được tập trung vào mảnh, không có sự nhận biết của tổng thể tâm thức. Bạn nói tôi hiểu rõ điều này theo trí năng. Thế là, bạn đã chuyển động ra khỏi rồi. Bạn cũng thấy mảnh trí năng đó là một mảnh. Bạn đang nhìn ngắm tổng thể bằng những phần khác biệt.

R: *Cái gì đang nhìn cũng là một mảnh.*

Krishnamurti: Vì vậy, phủ nhận ‘mảnh’. (Ngừng)

Bạn thấy, chúng ta quen đọc trong những hàng thẳng. Vì vậy, chúng ta luôn luôn suy nghĩ trong những hàng thẳng. Nếu chúng ta quen đọc, giống như người Trung quốc, theo hàng dọc, vậy thì toàn suy nghĩ của chúng ta theo hàng dọc. Vì vậy, chính suy nghĩ là một suy nghĩ theo hàng thẳng. Tất cả điều đó là một hình thức của sự phân chia. Vậy thì, câu hỏi là gì? Hãy nghĩ ra câu hỏi của bạn. (Ngừng)

Liệu có một nhận biết không theo hàng thẳng cũng không theo hàng dọc, và, vì vậy, không-phân chia?

Làm thế nào bạn thấy cái gì đó một cách tổng thể? Khả năng của sự nhận biết mà thấy tổng thể toàn cấu trúc thuộc sống của con người, tổng thể cánh đồng, tại một thoáng nhìn là gì?

Tôi nghĩ tôi thấy cái gì đó.

Hãy quan sát, có toàn cánh đồng của sống, sự tồn tại vật chất, cảm xúc, trí năng, hệ thần kinh thân thể; và trong đó

có vô số những mâu thuẫn – những đau khổ, những lo âu, những tội lỗi, những tham vọng, khiếm tốn, kiêu ngạo, tình dục, không-tình dục, Thượng đế, không-Thượng đế, cộng sản – đây là toàn cánh đồng của sự tồn tại. Lúc này làm thế nào cái trí thấy tổng thể của cánh đồng này? Nếu nó không thấy tổng thể cánh đồng, nhưng chỉ giải quyết một xó xỉnh, nó sẽ tạo ra nhiều ma mãnh hơn.

A: Nó đến máu chót này, toàn tiến trình này, bảy mươi lăm ngàn năm của lịch sử loài người, toàn quá khứ sản sinh cái này và chết. Đây là 'cái gì là', không có việc quay trở lại. Nhưng thậm chí máu chót này phải đến được mà không có bất kỳ chuyển động nào.

Krishnamurti: Trước tiên hãy lắng nghe. Có toàn cánh đồng của sự tồn tại này, tất cả điều đó chúng ta đã diễn tả. Cũng có những nhân tố khác. Lúc này, làm thế nào tôi nhìn toàn cái bản đồ này cùng tất cả những cây cầu, những ngôi làng, những thị trấn nhỏ xíu, tất cả đó tại một thoáng nhìn? Tôi không thể bay lên trong một chiếc máy bay. Đại Ngã là chiếc máy bay được sáng chế bởi sự suy nghĩ.

Bạn đến và bảo tôi, nhìn kìa, nếu bạn cố gắng giải đáp tổng thể của sự tồn tại dựa vào một trong những mảnh, bạn sẽ chỉ tạo ra nhiều hỗn loạn thêm nữa. Vì vậy bạn nói, tổng thể của nó. Bạn nói điều đó và biến mất. Chính công việc của tôi là phải tìm ra. Làm thế nào tôi khởi sự nó? Tôi không biết sự nhận biết tổng thể này là gì. Tôi thấy vẻ đẹp, sự chính đáng, sự thông minh của nó. Tôi nói, làm thế nào tôi thâm nhập nó?

A: Có sự mãnh liệt, sự đam mê vô cùng trong máu chót này bởi vì tôi cũng cảm thấy máu chót này là bờ của một vực

thăm. Không còn trạng thái lơ đãng nào cả. Tất cả đều ở đó tại khoảnh khắc này.

Krishnamurti: Bạn có mấu chốt này, đứa bé này được bỏ lại đang ngồi trên đùi của bạn. Bạn sẽ làm gì đây? Bạn phải trả lời. Điều gì ngăn cản sự nhận biết tổng thể?

A: Theo trí năng tôi hiểu rằng tôi không thể thấy tổng thể của nó.

Krishnamurti: Hãy để nó lại ở đó. Điều gì ngăn cản sự nhận biết tổng thể của sự tồn tại phức tạp, rộng lớn này? Liệu bạn có một đáp án? Tôi đã nắm được nó. Hãy tìm ra. (Ngừng)

Khi tôi vào phòng, một vật cuốn hút hai mắt của tôi. Miếng khăn trải giường đẹp, và tình cờ tôi nhìn những vật khác. Tôi nói miếng khăn trải giường đẹp quá, màu sắc, trang trí, và nó cho tôi sự hài lòng vô cùng.

Vì vậy, điều gì đã xảy ra? Có toàn cảnh đồng của sự tồn tại. Hai mắt bị cuốn hút bởi duy nhất một vật. Điều gì ngăn cản thấy được những vật khác; điều gì khiến cho những vật khác lơ mờ, không rõ rệt? Chỉ lắng nghe.

R: Người quan sát.

Krishnamurti: Hãy theo ành chậm. Miếng khăn trải giường rất đẹp nhưng sự quan sát của tôi về những vật khác vẫn còn mờ mờ. Vật này rõ ràng. Nó nhìn ngắm vật này rất rõ ràng. Những vật khác không rõ ràng.

Lúc này, trong cảnh đồng rộng lớn của sự tồn tại, tôi bị cuốn hút bởi một phần và những phần còn lại trở nên rất mơ hồ. Tại sao một phần trở thành quan trọng? Hay tại sao

sự nhận biết đã tập trung vào phần đó? Tại sao hai mắt, tại sao sự nhận biết chỉ bị cuốn hút đến phần này?

R: Phần này gây hài lòng.

Krishnamurti: Mà có nghĩa gì? Yếu tố của vui thú. Có toàn cánh đồng này và chỉ một phân cuốn hút tôi. Vì vậy, điều gì xảy ra? Tôi diễn giải tổng thể cánh đồng của sự tồn tại thành vui thú. Tôi vào căn phòng này, tôi nhìn miếng khăn trải giường và tôi nói tôi thích nó và nó kia kia. Và có sự tồn tại bao la này và trong nó, một việc duy nhất mà cuốn hút tôi là sự duy trì vui thú bằng bất kỳ giá nào.

A: Đối với hầu hết mọi người sống là đau khổ.

Krishnamurti: Sống là đau khổ bởi vì chúng ta đang suy nghĩ dựa vào sự vui thú. Sự vui thú là nguyên tắc, là nhân tố đang ngăn cản tôi không thấy tổng thể.

A: Sáng nay tôi đã thâm nhập. Sankara nói sự hãi của đau khổ là cái gai trong bụi cây.

Krishnamurti: Tôi thấy tổng thể cánh đồng của sự sống này chỉ dựa vào sự theo đuổi vui thú. Tôi thấy tổng thể cánh đồng này, cùng tất cả những phức tạp, dựa vào vui thú hay mong muốn vui thú. Điều đó ngăn cản sự nhận biết tổng thể?

R: Nó rất phức tạp. Đây là mảnh mà là bộ phận của tổng thể. Sau đó sự chú ý của chúng ta hướng về mảnh này. Cái gì đang trao sự chú ý là một mảnh. Cái gì đang mong muốn vui thú từ sự chú ý này là một mảnh.

Krishnamurti: Chúng ta đã trình bày tất cả điều này.

R: *Vì vậy vui thú là một mảnh.*

Krishnamurti: Không, không.

Tôi muốn vui thú suốt cuộc đời. Không có cái gì khác mà tôi muốn. Tiền bạc, tình dục, vị trí, thanh danh, thong thả, đạo đức, những ý tưởng – điều này được hiểu rõ – vui thú qua mọi thứ.

Và tôi không thấy vui thú là cái gai. Tôi không thấy điều đó. Vì vậy, trong sự nhận biết có một nhân tố đang hướng dẫn, và nếu đó là một nhân tố đang hướng dẫn, làm thế nào tôi có thể thấy tổng thể cánh đồng mà vui thú đã tạo ra? Tôi muốn vui thú; vì vậy, tôi tạo ra một xã hội mà sẽ cho tôi vui thú. Động cơ của tôi là vui thú. Và xã hội đó có luân lý của nó, và luân lý đó luôn luôn được đặt nền tảng trên nguyên tắc của vui thú.

Làm thế nào cái trí có thể thấy tổng thể của cánh đồng khi chỉ có sự tìm kiếm cho vui thú? Nhân tố của vui thú là gì? Nó phải luôn luôn là riêng tư – nó phải là cái của tôi, không phải cái của bạn. Tôi sẽ hy sinh vui thú của tôi cho vui thú lớn lao hơn trong công việc tập thể, nhưng nó vẫn còn là vui thú. Vui thú luôn luôn là riêng tư.

Vì vậy, hãy quan sát điều gì tôi đã làm, nếu như thế sống trở thành một chuyển động của vui thú.

A: *Giá trị của mọi thứ là vui thú.*

Krishnamurti: Vì vậy, chừng nào cái trí còn theo đuổi vui thú như ‘cái tôi’, làm thế nào tôi có thể thấy tổng thể cánh đồng này? Tôi phải hiểu rõ vui thú, không kiếm chế nó, không phủ nhận nó.

Vì vậy, rất quan trọng phải thấy tổng thể, không phải cái riêng biệt và cái riêng biệt phải luôn luôn tồn tại khi có sự theo đuổi vui thú. Và phải có hiểu rõ vui thú, không phải cắt đứt nó bằng mảnh trí năng.

A: Nó không thể được cắt đứt.

Krishnamurti: Điều gì con người đã làm, điều gì những tôn giáo đã dạy bảo là cắt đứt bằng mảnh trí năng. Điều gì hành hạ những vị thánh phải trải qua, gây đau đớn, tra tấn thân thể và tinh thần. Đó là phương cách truyền thống.

Vì vậy, tôi thấy nhân tố trung tâm rằng khi một sự việc trở thành quan trọng nhất, lúc đó tôi không thấy tổng thể của sống. Tại sao có sự theo đuổi vui thú này?

A: Nguyên tắc vui thú quá mạnh mẽ.

Krishnamurti: Điều gì những người chuyên nghiệp nói về sự theo đuổi vui thú này?

A: Họ nói rằng mọi vui thú đều dẫn đến đau khổ; con người suy ngẫm về đau khổ nhưng suy ngẫm đó vẫn còn dẫn đến sự phân chia. Tập trung vào đau khổ thay vì vào vui thú là cùng sự việc.

Krishnamurti: Tại sao con người đã theo đuổi vui thú bằng bất kỳ giá nào?

A: Những nhu cầu thuộc sinh lý đã bám rễ quá sâu trong chúng ta.

Krishnamurti: Không có gì sai lầm trong đó – chúng ta cần thức ăn bổ dưỡng, sạch sẽ. Có gì sai lầm với điều đó? Một sàn nhà sạch để ngủ trên đó, có gì sai lầm? Nhưng hãy thấy việc gì xảy ra – tôi phải có nó ngày mai. Điều đó có nghĩa nhu cầu sinh lý của ngày hôm nay đã được biến thành sự vui thú của ngày mai; mà là, suy nghĩ đã đảm đương. Vì vậy suy nghĩ là nhân tố mà người ta phải hiểu rõ, không phải sự vui thú.

A: Chúng ta đi đến mấu chốt thấy rằng vui thú đó được chuyển động trong sự suy nghĩ.

Krishnamurti: Lúc này, bạn đã nắm được nó.

Vì vậy trước khi bạn làm bất kỳ việc gì với vui thú, hãy hiểu rõ sự suy nghĩ. Trước khi bạn củng cố vui thú, trước khi bạn bồi bổ nó, đầu tiên hãy tìm ra sự suy nghĩ là gì.

A: Chuyển động của sự suy nghĩ như vui thú phải được hiểu rõ.

Krishnamurti: Không. Chính sự suy nghĩ duy trì điều này. Tôi sẽ làm gì với sự suy nghĩ? Làm thế nào tôi chấm dứt được sự suy nghĩ về tình dục hay thức ăn, làm thế nào?

A: Chúng ta bắt đầu bằng năng lượng. Tại mấu chốt này nó trở thành bị phân chia.

Krishnamurti: Trong bản thể sự suy nghĩ là vật tạo tác của những mảnh. Truyền thống đã luôn luôn nói về sự kiềm chế suy nghĩ. Hãy hành động và quên nó hoàn toàn và đừng chuyên nó qua.

Đối thoại 19

TỰ DO VÀ CÁNH ĐỒNG

Madras, ngày 16 tháng 1 năm 1971

Người hỏi A: Anh đã nói chính những tế bào não bị quy định bởi quá khứ, quá khứ thuộc sinh học và lịch sử, và anh đã nói cấu trúc của những tế bào não có thể thay đổi. Liệu chúng ta có thể thâm nhập điều đó? Dường như những tế bào não có một hoạt động của riêng chúng?

Krishnamurti: Sáng nay tôi sẽ thâm nhập liệu có khi nào những người chuyên môn đã nói về những tế bào não.

R: Những triết gia Ấn độ không đề cập đến những tế bào não.

Krishnamurti: Tại sao? Có phải khi họ nói về cái trí, họ bao gồm cả những tế bào não?

A: Họ nói cái trí là vật chất. Họ không thâm nhập thêm nữa.

Krishnamurti: Mọi thứ được ghi lại trong những tế bào não. Mọi biến cố, mọi ấn tượng được khắc sâu trong bộ não;

người ta có thể quan sát vô số những ấn tượng trong chính người ta. Bạn đang hỏi làm thế nào vượt khỏi, khiến cho những tế bào não yên lặng?

A: Thông thường anh sẽ nghĩ rằng bộ não là một dụng cụ của mảnh trí năng.

Krishnamurti: Nhưng liệu mảnh trí năng không là dụng cụ của bộ não thay vì cách ngược lại?

A: Như thế à?

Krishnamurti: Chúng ta hãy thâm nhập nó. Khả năng đề lý luận, để so sánh, để cân nhắc, để nhận xét, để hiểu rõ, để giải thích, để hành động, tất cả đều là bộ phận của ký ức. Mảnh trí năng hình thành những ý tưởng và từ đó có hành động.

A: Quan điểm thuộc vật chất là rằng, sự suy nghĩ liên quan đến bộ não giống như mật liên quan đến gan như thế nào và rằng sự thể hiện thuộc hiện tượng là kết quả của chuyển động của cái không-hiện tượng. Điều gì những người truyền thống nói là, có sự kết thúc hoàn toàn của bộ não khi chết, nhưng sự kết thúc hoàn toàn ủa bộ não để lại, trong một cách tinh tế, một cận bã.

Krishnamurti: Một suy nghĩ?

A: Cận bã tồn tại một cách độc lập khỏi bộ não mà đã trở nên chết rồi. Vì vậy nó tạo ra một tập trung khác. Từ hoạt động của nó, cái gì mới mẻ nổi lên.

Krishnamurti: Những tế bào não là kho lưu trữ của ký ức. Phản ứng của ký ức là sự suy nghĩ. Sự suy nghĩ có thể độc lập khỏi ký ức. Giống như quăng một hòn đá mà độc lập khỏi bàn tay ném nó. Liệu sự suy nghĩ đó tạo hình hài khác là một vấn đề khác.

A: Tôi có một cái ca đầy nước; tôi đổ nước vào cái xô và sau đó tôi lấy nước ra lại. Nó khác biệt với nước tôi đã đổ vào, nó không giống như nước tôi đã đổ vào.

Krishnamurti: Điều này tương đối dễ dàng. Bạn đang cố gắng nói gì?

R: Những tế bào não và hoạt động của chúng không là cái nguồn cơ bản của tất cả chuyển động giả dối này.

A: Anh mang chúng tôi đến hành động. Lúc này, chúng tôi luôn luôn bị dính dáng trong hoạt động. Trong bàn luận cùng anh, chúng tôi thấy hoạt động dẫn đến sự ma mãnh. Thấy điều này là sự khởi đầu của hành động. Liệu chúng ta sẽ sử dụng nó tại mức độ của những tế bào não hay tại mức độ của căn bã; căn bã mà châm ngòi cho hoạt động của bộ não?

R: Sự diễn tả truyền thống là: tôi ăn bằng bàn tay của tôi. Có một mùi của thức ăn. Tôi rửa bàn tay của tôi, cái mùi vẫn còn đó. Vì vậy trải nghiệm trong suốt sống để lại một ấn tượng căn bã. Thân thể chết đi nhưng một loại mùi vị nào đó của trải nghiệm vẫn còn lại mà tìm kiếm nhiều trải nghiệm hơn.

A: Anh đang nói chính mảnh trí năng là kết quả của hoạt động của bộ não. Nhưng với mảnh trí năng tôi thấy những

tích lũy của quá khứ, như ký ức, đã lưu lại trên tôi sự ảnh hưởng gì. Thậm chí khi mảnh trí năng thấy điều này, hoạt động của những tế bào não đang chuyển động.

Krishnamurti: Liệu bạn đang cố gắng nói rằng những tế bào não luôn luôn đang thu nhận; chúng luôn luôn đang ghi lại, trong trạng thái ngủ cũng như trong trạng thái thức. Ghi lại đó là một chuyển động độc lập. Chuyển động độc lập đó tạo ra khả năng để suy nghĩ, để lý luận. Vì vậy, mảnh trí năng có thể quan sát sự vận hành của chuyển động thuộc sự suy nghĩ. Nó có thể quan sát làm thế nào sự suy nghĩ đã tự tạo ra chính nó. Và ại nữa đó là thành phần thuộc toàn cấu trúc của những tế bào não. Câu hỏi là gì?

A: Làm thế nào cấu trúc của những tế bào não sẽ thay đổi?

Krishnamurti: Đó là một vấn đề hoàn toàn khác hẳn. Những tế bào não luôn luôn đang ghi lại – nhận biết, thiết kế, màu sắc, mọi thứ đang được ghi lại. Một yếu tố đảm đương một quan trọng khác thường. Và những tế bào não này, luôn luôn đang thu nhận những ấn tượng, một cách có ý thức hay không ý thức, đang xây dựng khả năng để suy nghĩ, để lý luận. Dụng cụ của sự lý luận này là mảnh trí năng. Hai cái không tách rời.

A: Nếu không có mảnh trí năng, liệu sẽ có sự lý luận?

Krishnamurti: Liệu mảnh trí năng độc lập khỏi những tế bào não? Liệu khả năng để lý luận độc lập khỏi những tế bào não hay bởi vì là một bộ phận của chúng, liệu nó có khi nào được độc lập? Bạn không thể lý luận một cách độc lập, bởi vì những tế bào não và mảnh trí năng là bộ phận của nguyên

nhân-hậu quả. Và liệu mảnh trí năng có thể quan sát được nền tảng của ký ức, mà là bộ não?

Tôi tin rằng những người khoa học hiện đại đang cố gắng tách rời những tế bào khác nhau mà chứa đựng những kỷ niệm và thâm nhập những tế bào, nghiên cứu theo sinh học. Bạn có thể làm điều đó dưới kính hiển vi và nếu mảnh trí năng là sản phẩm của bộ não, mảnh trí năng phải luôn luôn bị quy định bởi ký ức, bởi hiểu biết. Nó có thể chiếu rọi rất xa nhưng nó vẫn còn bị trói buộc. Mảnh trí năng có thể tìm kiếm tự do, nhưng nó không bao giờ có thể tìm được tự do. Nó có thể được tự do chỉ trong bán kính của sự trói buộc riêng của nó; nó bị giới hạn trong chính nó. Và tự do phải vượt khỏi khả năng trí năng này, phải là cái gì đó bên ngoài cánh đồng.

Lúc này, cái gì nhận biết được toàn hiện tượng này, rằng mảnh trí năng không bao giờ có thể được tự do? Nó có thể nghĩ nó được tự do và nó có thể chiếu rọi một ý tưởng, nhưng nó không là tự do bởi vì nó là sản phẩm của những tế bào não mà là cận bã của ký ức.

Cái gì nhận biết rằng, mảnh trí năng không thể vượt khỏi phạm vi thuộc bán kính riêng của nó? Tôi không biết liệu bạn hiểu rõ câu hỏi?

A: Chính mảnh trí năng có thể nhận biết điều này.

Krishnamurti: Tôi không biết. Tôi đang hỏi.

R: Mảnh trí năng là một mảnh.

Krishnamurti: Không có tự do bên trong cánh đồng. Vì vậy mảnh trí năng nói, phải có tự do bên ngoài cánh đồng. Điều đó vẫn còn là qui trình lý luận, và thế là sự tìm kiếm phía bên

ngoài của nó vẫn còn ở bên trong cánh đồng. Vậy thì cái gì nhận biết được tổng thể cánh đồng? Liệu nó vẫn còn là qui trình lý luận.

A: Không.

Krishnamurti: Tại sao không? Nó không còn là qui trình lý luận, hay sao? Người ta nói rằng những tế bào não là cái máy ghi lại. Chúng đang ghi lại mọi thứ. Sự ghi lại đó đã tạo ra một dụng cụ mà là khả năng để thâm nhập, để theo dõi, để phê bình, mà bạn có thể gọi nó là mảnh trí não. Sau đó mảnh trí não tìm kiếm tự do phía bên ngoài chính nó. Nó thấy rằng không thể có tự do bên trong cánh đồng và tự do đó là ở phía bên ngoài. Vì vậy nó nghĩ nó chuyển động phía bên ngoài cánh đồng của chính nó. Sau khi đã nói như thế, điều gì xảy ra? Nó thấy rằng bất kỳ chuyển động nào nó thực hiện vẫn còn bên trong cánh đồng. Bất kỳ chuyển động nào bắt nguồn từ nó vẫn còn bên trong cánh đồng; mở rộng cánh đồng theo phương ngang hay phương dọc nhưng nó vẫn còn bên trong cánh đồng. Vì vậy nó luôn luôn ở trong một ngục tù.

Mảnh trí não thấy điều đó, quan sát điều đó, thâm nhập điều đó. Lúc này bạn đang hỏi làm thế nào những tế bào não sẽ thay đổi? Thâm nhập đi.

Đây là chuyển động mà con người đã bị trói buộc. Và bởi vì không biết làm thế nào để thoát khỏi nó, anh ấy đã sáng chế ra cái tinh thần vũ trụ.

A: Những người Phật giáo nói qui trình này mà đã hiện diện bởi một nguyên nhân, có một kết thúc và sự nhận biết của nó là một kết thúc-chết.

Phật giáo khẳng định rằng sự nhận biết của một kết thúc-chết (họ sử dụng từ ngữ pudgala) là thấy rằng, trong cái này không có sự vĩnh cửu, và rằng tái sinh là sự tái sinh của sự đốt nát của qui trình này. Vì vậy khi anh quan sát qui trình này như không-vĩnh cửu, lúc đó tuyệt đối nó phải tạo ra sự không quyến luyến đến qui trình này. Tất cả mọi điều được giải thích cho anh là thấy sự không-vĩnh cửu, và bởi vì thấy điều này, không còn sự quyến luyến đến điều này, và đây là kết thúc-chết. Hãy suy ngẫm điều này.

Phật đã thấy chỉ một lần – bệnh tật, tuổi già và chết. Khi thấy nó một lần, ngài không bao giờ quay lại. Cậu trai Krishnamurti cũng không bao giờ quay lại. Phật đã nói, thấy không-vĩnh cửu của nó, trong đó, không có nỗ lực gì cả. Krishnamurti chỉ nói ‘thấy’.

Krishnamurti: Vậy thì câu hỏi là gì? Làm thế nào những dụng cụ ghi lại này cùng khả năng riêng của chúng, những chuyển động riêng của chúng, làm thế nào chúng chết đi và thâm nhập vào một kích thước khác, thậm chí chỉ trong một thời gian ngắn ngủi? Bạn không thể nương dựa Upanishads. Trong đó là uy quyền.

A: *Chúng ta đến mấu chốt nơi mảnh trí năng nhận ra rằng bất kỳ điều gì nó làm vẫn còn trong cánh đồng và thế là, cái gì?*

Krishnamurti: Bạn thấy, con người kết thúc-chết đã nói điều đó và kết thúc ở đó. Nhưng một con người kết thúc-chết khác đã nói tôi phải có cái gì hơn nữa; và thế là cái tinh thần vũ trụ xuất hiện.

A: Những người Phật giáo đã nói không có linh hồn. Cái mà thói rữa sẽ kết thúc. Nó sẽ chấm dứt. Đừng quyến luyến. Đó là tất cả mà anh có thể làm. Nó dẫn đến trống không, hay shunyata.

R: Những người Vedantin cũng nói cùng sự việc.

A: Họ sáng chế maya. Nó hấp thụ toàn lý luận của họ.

Krishnamurti: Sự phân biệt giữa hai là không-tồn tại. Chính mảnh trí năng nói, chuyển động này ở bên trong cánh đồng này. Liệu có bất kỳ chuyển động nào khác? Nó không nói có hay không có. Nó không thể lý luận, bởi vì nếu nó nói có, nó quay lại trong cùng cánh đồng – tích cực hay tiêu cực.

Vậy thì câu hỏi là, liệu có một chuyển động khác hẳn chuyển động này? Ngược lại, không có tự do. Một vật mà vận hành từ một trung tâm bên trong bán kính riêng của nó, dù bao la đến chừng nào, không bao giờ được tự do. (Ngừng)

Tự do là gì?

A: Khi nó hỏi liệu có một chuyển động khác, tôi không thể biết.

Krishnamurti: Tôi biết đây là ngục tù. Tôi không biết tự do là gì.

A: Anh đã xóa sạch một hoang mang, rằng tất cả là ảo tưởng. Truyền thống đã biến điều đó thành một kết luận.

Krishnamurti: Nghi vấn của tôi là, liệu có tự do? Truyền thống sẽ nói có, có moksha. Tất cả đều thiếu chín chắn.

A: Bị đối diện với nghi vấn này, lúc này tôi tuyệt đối không có dụng cụ để giải đáp nó.

Krishnamurti: Không, bạn có dụng cụ của qui trình lý luận, mảnh trí năng. Liệu không có giá trị trong sự thâm nhập này hay sao? Tôi đang bị , nếu không có tự do bên trong cánh đồng này, vậy thì tự do là gì?

A: Mảnh trí năng không bao giờ có thể biết.

Krishnamurti: Đừng nói nó không thể biết. Mảnh trí năng chỉ có thể biết tự do bên trong cánh đồng, giống như một con người biết tự do bên trong một ngục tù. Vậy thì, nó hỏi tự do là gì? Nếu đây không là ‘nó’, vậy thì tự do là gì? Liệu có một sự việc như thế? Và nếu không có sự việc như thế, chúng ta hãy sáng chế những điều tốt đẹp nhất cho cái này – nhiều nhà vệ sinh hơn, nhiều móc treo quần áo hơn, nhiều phòng ốc hơn, tạo ra nội thất đó hoàn hảo. Thế là, con người không bao giờ được tự do.

Mảnh trí năng khước từ rằng có thể không có tự do, bởi vì nó không thể tưởng tượng rằng không có cách nào thoát khỏi ngục tù này. Những bộ não lạnh bị sáng chế maya, atman, brahman. Lúc này tôi đang tự hỏi mình, nếu không có tự do, liệu vĩnh viễn cái trí bị bắt buộc phải sống trong cánh đồng này? Sự ích lợi của tất cả nó là gì? Những người cộng sản, những người vật chất nói rằng bạn không thể thoát khỏi. (Ngừng)

Tôi đã nắm được nó: tôi không quan tâm liệu những tế bào não thay đổi hay không thay đổi. Tôi thấy rằng sự quan tâm về tự do này, tự do mà không là một công thức, mà không là một kết luận, không là tự do. Đúng chứ?

Sau đó cái trí nói nếu điều này không đúng, vậy thì tự do là gì?

Thế là, nó nói tôi không-biết.

Nó thấy rằng trong không-biết đó, có một đang chờ đợi để biết.

Khi tôi nói tôi không biết tự do là gì, có một đang chờ đợi và một đang mong muốn để tìm ra. Điều đó có nghĩa cái trí không nói nó không-biết, nhưng đang chờ đợi cái gì đó xảy ra.

Tôi thấy điều đó và tôi loại bỏ điều đó.

Thế là tôi thực sự không-biết.

Tôi không đang chờ đợi, không đang mong muốn. Tôi không đang hy vọng cái gì đó sẽ xảy ra, đáp án nào đó sẽ đến từ một tác nhân bên ngoài. Tôi không đang mong chờ một sự việc.

Nó kia kìa. Có manh mối.

Tôi biết đây không là 'nó'. Không có tự do ở đây. Có sự đổi mới, nhưng không có tự do. Sự đổi mới không bao giờ có thể mang lại tự do. Con người phản kháng chống lại toàn ý tưởng rằng anh ấy không bao giờ có thể được tự do, rằng anh ấy bị bắt buộc phải sống trong thế giới này. Không chỉ mạnh trí năng phản kháng, nhưng toàn cơ quan, toàn sự nhận biết. Đúng chứ? Thế là nó nói rằng bởi vì cái này không là 'nó', tôi không biết tự do là gì. Tôi không mong chờ một sự việc, tôi không hy vọng hay cố gắng tìm ra tự do là gì. Tôi thực sự không-biết.

Không-biết đó là tự do. Biết là ngục tù. Điều này tuyệt đối đúng đắn.

Tôi không biết việc gì sẽ xảy ra vào ngày mai. Thế là, tôi được tự do khỏi quá khứ, được tự do khỏi cánh đồng này.

Biết của cánh đồng là ngục tù, không-biết của cánh đồng cũng là ngục tù.

Thưa bạn, hãy quan sát, tôi biết ngày hôm qua. Tôi biết việc gì đã xảy ra ngày hôm qua. Biết của việc gì đã xảy ra ngày hôm qua là ngục tù.

Thế là, cái trí mà sống trong một trạng thái không-biết là một cái trí tự do. Đúng chứ?

Những người truyền thống đã sai lầm khi họ nói, đừng bị quyến luyến. Bạn thấy, họ đã phủ nhận tất cả những liên hệ. Họ không thể giải quyết được vấn đề của những liên hệ, nhưng họ đã nói đừng bị quyến luyến và thế là đã tách rời khỏi tất cả những liên hệ. Họ đã nói ‘hãy tách rời’, thế là họ rút lui vào sự cô lập.

Sống cùng sự hiểu biết của cánh đồng này là ngục tù. Và không biết ngục tù cũng không là tự do.

Và thế là một cái trí sống trong cái đã được biết, luôn luôn trong ngục tù. Đó là tất cả.

Liệu cái trí có thể nói tôi không-biết, mà có nghĩa ngày hôm qua đã kết thúc?

Chính sự hiểu biết của tiếp tục mới là ngục tù.

A: Theo đuổi điều này đòi hỏi sự tàn nhẫn.

Krishnamurti: Đừng sử dụng từ ngữ tàn nhẫn. Nó đòi hỏi sự tinh tế cực kỳ. Khi tôi đã nói tôi thực sự không biết, tôi thực sự không biết. Chấm hết. Hãy thấy điều gì nó tạo ra. Nó có nghĩa một khiếm tốn thực sự, một ý thức của một mặc. Vậy thì ngày hôm qua đã kết thúc. Thế là, người đã kết thúc ngày hôm qua thực sự đang bắt đầu mới mẻ lại. Vì vậy anh ấy phải mặc. Tôi thực sự không-biết; đó là một điều tuyệt vời làm sao. Tôi không biết liệu tôi có lẽ chết vào ngày mai. Vì vậy ‘không thể có bất kỳ kết luận nào tại bất kỳ thời điểm nào’, mà có nghĩa, không bao giờ có bất kỳ gánh nặng nào. Gánh nặng là biết.

A: Liệu người ta có thể đến được mấu chốt này và ở nguyên đó?

Krishnamurti: Bạn không phải ở nguyên đó.

A: Cái trí có một cách của chuyển hướng đột ngột. Những từ ngữ chỉ dẫn dắt anh đến một mấu chốt. Không có chỗ cho việc chuyển hướng đột ngột.

Krishnamurti: Hãy theo **đ**ăm **ch**ậm. Đừ ng trình bày nó theo cách đó. Chúng ta **th**ấy điều này. Chúng ta thấy người mà nói sự tách rời, chúng ta thấy người mà sáng chế đại ngã. Chúng ta đến và nói, hãy nhìn kia, cả hai đều sai lầm. Trong cánh đồng này không có tự do.

Sau đó chúng ta hỏi, liệu có tự do hay không? Tôi nói tôi thực sự không-biết. Nó không có nghĩa tôi đã quên quá khứ. Trong ‘tôi không-biết’ không có sự bao gồm của quá khứ, cũng không có một loại bỏ của quá khứ, cũng không có một vận dụng của quá khứ.

Tất cả mọi điều mà nó nói là, trong quá khứ không có tự do. Quá khứ là sự hiểu biết, quá khứ là sự tích lũy, quá khứ là mảnh trí năng. Trong đó không có tự do.

Trong khi hỏi liệu có tự do hay không, con người nói ‘tôi thực sự không-biết’. Anh ấy được tự do khỏi cái đã được biết.

R: Nhưng cấu trúc của những tế bào não vẫn còn nguyên.

Krishnamurti: Chúng **t**ở **n**ê n **l**inh **đ**ộng **l**ạ thường. Bởi vì linh động chúng có thể phủ nhận, chấp nhận; có sự chuyển động.

A: Chúng ta thấy cái gì đó như hành động. Từ trước đến nay chúng ta chỉ biết hoạt động. Không bao giờ chúng ta có thể phủ nhận hoạt động. Nó tiếp tục diễn ra. Trong sáng tạo hoạt động trống không, nó không còn là một cản trở cho hành động. Đang sống thông thường ngày sang ngày là một tiến hành đang diễn ra.

Krishnamurti: Bạn đang hỏi hành động là gì? Đối với một người không-biết, hành động là gì? Cái người mà biết đang hành động từ hiểu biết và hành động của anh ấy, hoạt động của anh ấy luôn luôn ở bên trong ngục tù, đang chầu rọi ngục tù đó vào tương lai. Nó luôn luôn ở trong cánh đồng của cái đã được biết.

Đối với con người mà nói tôi không-biết, hành động là gì? Thậm chí anh ấy không hỏi, bởi vì anh ấy đang hành động.

Bạn đang bỏ lỡ cái gì đó, mà là, không-biết liệu ngày mai có hiện diện ở đó. Liệu bạn có thể thâm nhập vào điều đó? Tôi sẽ có bữa cơm của tôi vào buổi chiều, tôi sẽ đi dạo bộ; ngoại trừ việc đó, đối với một người mà biết tất cả hành động đều là không-hành động tổng thể; hành động của anh ấy luôn luôn gây tổn hại. Người hành động luôn luôn bị cam kết, bị dính líu. Bạn thấy hành động là sự liên hệ trong cánh đồng của cái đã được biết. Nó ở đó trong tách rời, trong quyền luyến, trong thống trị, trong qui phục. Sống là liên hệ. Liệu những người chuyên nghiệp đã nói về sự liên hệ?

R: Không.

Krishnamurti: Đối với họ sự liên hệ có nghĩa quyền luyến và vì vậy họ nói về tách rời. Nhưng tôi phải sống trong thế giới này. Thậm chí trong dãy núi Himalayas, tôi cần lương

thực. Có sự liên hệ. Đó có lẽ là lý do tại sao toàn chuyển động Ấn độ về sự tách rời đã làm cho cái trí quá xuẩn ngốc, quá lặp lại.

A: Trong bài giảng đầu tiên của ngài, Phật đã nói rằng cả sự quyến luyến lẫn sự tách rời đều ô nhục. Cả hai điều đã đại diện cho ý tưởng của Ấn giáo về chạy trốn khỏi thế giới.

Krishnamurti: Tại sao họ đã không suy nghĩ về sự liên hệ? Khi người khất sĩ từ bỏ thế giới anh ấy không thể từ bỏ sự liên hệ. Anh ấy có lẽ không ngủ với một người đàn bà nhưng anh ấy không thể từ bỏ sự liên hệ. Tôi đang tự hỏi mình, nếu bạn từ bỏ sự liên hệ, hành động trở thành vô nghĩa. Hành động không có sự liên hệ là gì? Nó là đang làm cái gì đó một cách máy móc?

A: Hành động là sự liên hệ.

Krishnamurti: Sự liên hệ là điều cơ bản. Ngược lại, cái gì tồn tại? Nếu cha tôi không ngủ với mẹ tôi, tôi sẽ không hiện diện. Vì vậy sự liên hệ là chuyển động cơ bản của sự sống. Sự liên hệ bên trong lãnh vực của hiểu biết là chết rồi, hủy hoại, thoái hóa. Đó là thế giới trần tục.

Vì vậy, hành động là gì? Chúng ta đã tách rời hành động khỏi những liên hệ: như hành động xã hội, hành động chính trị, bạn theo kịp chứ? Chúng ta không giải quyết được vấn đề của sự liên hệ này. Chúng ta loại bỏ nó bởi vì nó quá bí đát khi bàn luận về sự liên hệ, bởi vì tôi biết tôi có một người vợ và điều gì đó có lẽ xảy ra. Vì vậy tôi không muốn bàn luận nó. Tất cả mọi điều mà tôi nói là, tôi phải tách rời. Nếu bạn chấp nhận tất cả đang sống là sự liên hệ, vậy thì hành động là gì? Có một loại hành động thuộc công nghệ,

hành động thuộc máy móc, nhưng mọi hành động khác đều là không-máy móc. Ngược lại, tôi thâm nhập sự liên hệ thành quay cái bánh xe. Đó là lý do tại sao chúng ta đã khước từ tình yêu.

A: Liệu chúng ta có thể thâm nhập sự liên hệ của chúng ta cùng thiên nhiên?

Krishnamurti: Sự liên hệ của tôi cùng thiên nhiên là gì – chim chóc, bầu trời, cây cối, những bông hoa, những dòng nước đang chuyển động? Đó là sống của tôi. Nó không chỉ là sự liên hệ giữa người đàn ông và người đàn bà, nhưng tất cả việc này là bộ phận thuộc sống của tôi. Tôi đang nói về sự liên hệ cùng mọi thứ. Làm thế nào tôi có thể quyến luyến với cánh rừng, với con sông? Tôi có thể quyến luyến với từ ngữ nhưng không với những dòng nước. Bạn thấy, chúng ta bỏ lỡ toàn sự việc bởi vì chúng ta lẫn lộn từ ngữ với sự việc.

A: Liệu nó là một vấn đề của thức dậy lại tánh nhạy cảm?

Krishnamurti: Không. Câu hỏi là sự liên hệ là gì? Là liên quan với mọi thứ. Liên hệ có nghĩa ân cần; ân cần có nghĩa chú ý; chú ý có nghĩa tình yêu. Đó là lý do tại sao sự liên hệ là nền tảng của mọi thứ. Nếu bạn bỏ lỡ điều đó, bạn bỏ lỡ toàn sự sống. Vâng, thưa bạn, đây là ngục tù. ‘Biết’ là ngục tù và ‘sống trong biết’ cũng là ngục tù.

RISHI VALLEY 1971

Đối thoại 20

SỰ HỖN MANG CỦA TRUYỀN THÔNG

Rishi Valley, ngày 21 tháng 1 năm 1971

Người hỏi B: Trong Phật giáo họ đề cập ba loại người trong thế giới: Người trần tục thông thường mà có những vui thú, đau khổ của anh ấy, vân vân; người tìm được con đường, người bắt đầu hiểu rõ phương hướng; và những người đạt đạo từng phần 'arhat'. Con người trần tục có lẽ thực hiện những nghi lễ nhưng anh ấy vẫn còn là con người trần tục cho đến khi anh ấy có một trải nghiệm, một hiểu rõ phương hướng. Người tìm được con đường lang thang đi khỏi nhưng luôn luôn quay lại, cho đến một thời điểm khi không còn quay lại chặng đường đầu tiên nữa.

Krishnamurti: Một người của thế giới bắt đầu hiểu rõ con đường – làm thế nào anh ấy có nó? Và khi anh ấy ở trên con đường anh ấy có lẽ lang thang tới lui, lang thang và quay lại con đường và cuối cùng ổn định và đến được trạng thái của là một arhat. Bạn đang hỏi làm thế nào con người trần tục sẽ bắt đầu hiểu rõ?

C: Sadhana là gì? Sadhana có nghĩa đạt được, chuẩn bị cái đó mà nhờ nó bạn đạt được siddhi. Siddhi có nghĩa mục đích.

Krishnamurti: Cái đó mà nhờ nó bạn đạt được một mục đích – một hệ thống, một phương pháp, một qui trình; mà có nghĩa thời gian.

C: Liệu nó hàm ý thời gian? Không nhất thiết nó hàm ý thời gian.

Krishnamurti: Nếu tôi phải đi qua cái cổng để đạt được, đi qua cái cổng để đạt được là thời gian.

Đó là một qui trình của thời gian. Sadhana hàm ý một qui trình của thời gian.

C: Truyền thống cũng nói sadhana là vô ích.

Krishnamurti: Hầu hết con người đều quả quyết vào sadhana, mặc dầu họ nói nó không cần thiết. Nó đã trở thành bộ phận của truyền thống.

B: Họ nói tốt hơn là trải qua sadhana, nhưng họ không bảo đảm rằng bạn sẽ đạt được qua sadhana.

Krishnamurti: Từ ngữ sadhana hàm ý một qui trình và qui trình có nghĩa sắp xếp những sự việc vào chung, và việc sắp xếp vào chung có nghĩa thời gian. Thậm chí những khái niệm thuộc khoa học nhất về thời gian là những sự việc được sắp xếp vào chung trong một vị trí ngang hay dọc. Vì vậy sadhana có nghĩa thời gian. Mặc dù bạn có lẽ nói nó không cần thiết, chính từ ngữ đó hàm ý thời gian. Vì vậy, câu hỏi là gì, thưa bạn; truyền thống nói gì?

B: Truyền thống Phật giáo nói rằng một người trong đau khổ bắt đầu hiểu rõ về cái này. Vì vậy, anh ấy là người tìm được con đường và sau đó anh ấy tiến hành sự cứu rỗi của anh ấy và trở thành một arhat. Loại vận hành hay chuyển động nào được bao hàm trong chặng đường thứ hai?

C: Họ nói rằng khi bạn vào được tình trạng không-phân hai, không có quay lại.

Krishnamurti: Làm thế nào bạn đến được nó?

C: Bởi vì nó không là một qui trình, họ không nói làm thế nào bạn đến được nó. Họ nói bạn không thể đến được nó bằng cách nghe người khác, bằng cách học hành, bằng những nghi lễ và sadhana. Họ đưa nó ra một cách phủ định.

Krishnamurti: Nó là một vấn đề của sự phân hai. Đang sống trong thế giới này hàm ý sự phân hai, sau đó có một bắt đầu hiểu rõ tình trạng không-phân hai và quay trở lại tình trạng phân hai; đó là nó?

C: Họ nói không có sự phân hai gì cả, nhưng bạn tạo ra sự phân hai bởi vì qui trình trí năng, ngay khi bạn nhận ra tình trạng không-phân hai, vậy thì không có vấn đề của tình trạng thế giới trần tục đang len lỏi vào nó.

Krishnamurti: Sống trong một tình trạng phân hai như những con người sống, bằng cách phủ nhận những nghi lễ, liệu điều đó đưa bạn đến được một tình trạng không-phân hai? Bạn có lẽ nói rằng không có khuôn mẫu hay mức độ phân hai; một kích thích trong đó không có phân hai gì cả. Cái trí bị trói buộc trong tình trạng phân hai, bằng cách phủ

nhận những niềm tin, những nghi lễ, vân vân, liệu nó sẽ đến được ‘cái khác lạ’? Đó là điều gì truyền thống nói? Chúng ta sẽ tiếp cận vấn đề này trong một cách đơn giản, mà là: người ta sống trong một tình trạng phân hai. Đó là một sự kiện. Con người sống trong tình trạng phân hai mà trong nó có đau khổ, phiền muộn, xung đột và tất cả điều đó. Và con người nói, làm thế nào tôi sẽ vượt khỏi nó? Tình trạng không-phân hai chỉ là một lý thuyết. Con người không biết nó. Anh ấy không biết trong ý nghĩa anh ấy có lẽ đã đọc về nó, nhưng nó là thông tin thứ hai. Nó không có giá trị. Đừng lưu tâm điều gì những người khác đã nói về nó.

Tôi chỉ biết một tình trạng phân hai mà trong nó có phiền muộn, đau khổ. Đó là một sự kiện. Đó là nơi từ đó tôi bắt đầu.

C: Vài người có xung đột và đau khổ và nhận ra rằng tình trạng phân hai là nguyên nhân của sự phiền muộn. Vì vậy họ muốn loại bỏ nó. Một số không bắt đầu từ điều này, nhưng họ cảm thấy không thỏa mãn và đọc kinh sách, và bởi vì đã đọc kinh sách, họ bắt đầu tưởng tượng tình trạng không-phân hai.

Krishnamurti: Nó là một lý thuyết. Sự kiện là một việc và ý tưởng về sự kiện là một việc khác. Chúng ta không quan tâm đến con người mà cung cấp một kết luận được rút ra bởi một người chuyên môn. Chúng ta chỉ đang bàn luận về một con người sống trong xung đột và không thỏa mãn với xung đột đó. Làm thế nào anh ấy vượt khỏi nó?

C: Cách truyền thống là thâm nhập qua kinh sách. Con người đạt được bằng cách phủ nhận và giải đáp bằng hiểu biết.

Krishnamurti: Thâm nhập từng bước một. Tôi đang xung đột. Lúc này, làm thế nào tôi giải quyết nó? Bạn nói bằng hiểu biết. Hiểu biết là gì?

C: Sự nhận ra xung đột là hiểu biết.

Krishnamurti: Tôi không phải nhận ra nó, tôi đang xung đột. Tôi biết tôi đang xung đột, đang đau khổ, đang phiền muộn. Bạn có ý gì qua từ ngữ hiểu biết và bạn có ý gì qua từ ngữ xung đột? Biết rằng tôi đang xung đột, liệu đó là hiểu biết? Hay bạn gọi hiểu biết là việc gì tôi nên làm về xung đột đó? Khi bạn sử dụng từ ngữ ‘hiểu biết’, bạn có ý gì qua từ ngữ đó? Phạm ngữ tương đương của từ ngữ đó là gì?

C: Jnana.

Krishnamurti: Điều đó có nghĩa gì? Hiểu biết về cái gì? Nó là hiểu biết về nguyên nhân của xung đột?

C: Jnana cũng sẽ áp dụng vào bản chất của xung đột và nó nảy sinh ra sao.

Krishnamurti: Làm thế nào nó hiện diện và làm thế nào nó vận hành? Bản chất và cấu trúc của nó là gì? Biết nguyên nhân là biết cấu trúc và bản chất của đau khổ. Liệu bạn gọi điều đó là hiểu biết?

C: Thưa anh, jnana đã được phân chia thành cái thuộc về thế giới hiện tượng và cái liên quan đến thế giới không-hiện tượng.

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ xung đột?

C: Xung đột là sự phân hai.

Krishnamurti: Chúng ta biết từ ngữ ‘hiểu biết’ có nghĩa gì. Bạn có ý gì qua từ ngữ ‘xung đột’?

C: Dwandva – xung đột giữa hai – nóng và lạnh, vui thú và đau khổ, hạnh phúc và buồn bã.

Krishnamurti: Vì vậy chúng ta hãy tiếp tục: Tôi đang xung đột. Tôi muốn đi ra ngoài và tôi muốn ở lại đây; tôi không hạnh phúc và tôi muốn làm cái gì đó mà tạo ra hạnh phúc. Tôi thâm lượm hiểu biết về nó bằng cách thấy được nguyên nhân, bản chất, cấu trúc của xung đột này. Sự hiểu rõ về nguyên nhân, bản chất, cấu trúc của xung đột này là hiểu biết: Và do bởi biết điều đó, do bởi có hiểu biết này, liệu nó sẽ làm tự do cái trí khỏi xung đột? Vì vậy, bạn đang nói hiểu biết sẽ làm tự do cái trí khỏi xung đột, đúng chứ, thưa bạn?

Lúc này, tôi biết rằng tôi ghen tuông bởi vì người vợ của tôi nhìn một người đàn ông khác hay bạn có một công việc tốt hơn tôi. Tôi biết tại sao tôi ganh tị. Tôi biết bản chất và cấu trúc của ganh tị, đó là: tôi muốn ở trong vị trí của bạn. Tôi muốn người vợ của tôi không nhìn bạn: tôi biết nguyên nhân, tôi biết hậu quả; phản ứng của nó là tôi ghen tuông. Tôi thấy toàn cấu trúc của nó như một người kỹ sư thấy một cấu trúc, và đang biết về nó, liệu điều đó giúp tôi được tự do khỏi nó? Chắc chắn không được.

C: Hiểu biết mà sẽ giải quyết được xung đột là loại hiểu biết trong nó không có sự phân hai.

Krishnamurti: Làm thế nào bạn biết được – bởi vì người nào đó đã nói nó?

C: Bằng cách thâm nhập tại sao sự ghen tuông nảy sinh. Tại sao tôi phải ghen tuông?

Krishnamurti: Đó là sự phân tích. Liệu sự phân tích giúp cái trí được tự do khỏi xung đột?

C: Một mình sự phân tích sẽ không giúp.

Krishnamurti: Hiểu biết là kết quả của sự phân tích. Tôi phân tích. Tôi thấy tại sao tôi ghen tuông. Tôi tức giận người vợ của tôi và vân vân, và cô ấy đã bỏ tôi. Liệu hiểu biết này giúp tôi được tự do khỏi sợ hãi của phải sống một mình mà không có cô ấy?

C: Cảm giác của ghen tuông có kết thúc.

Krishnamurti: Làm thế nào bạn gợi ý kết thúc ghen tuông? Tôi đã tự phân tích mình cho đến khi tôi bị kiệt sức và phút kế tiếp tôi lại ghen tuông.

C: Điều đó có nghĩa qua sự phân tích, anh đã không kết thúc được ghen tuông.

Krishnamurti: Phân tích là một phần của hiểu biết. Tôi đã tích lũy hiểu biết bởi vì tôi đã phân tích. Tôi ghen tuông bởi vì tôi đã cố gắng sở hữu cô ấy. Sự nhận ra điều này là hiểu biết; và tôi sở hữu cô ấy bởi vì tôi sợ hãi phải sống một mình – và đây là bộ phận của hiểu biết. Và bạn đang nói, qua phân tích có sự tích lũy hiểu biết, và hiểu biết đó sẽ làm tự do bạn khỏi sự ghen tuông. Đúng chứ?

C: Không, thưa anh. Tôi có lẽ phân tích sự ghen tuông, bởi vì cô ấy là vợ của tôi và cô ấy đã theo một người đàn ông khác; tôi có lẽ cũng nói rằng không có sự khác biệt gì cả, có sao đâu nếu cô ấy đi khỏi? Tất cả tùy thuộc vào cá thể.

Krishnamurti: Tất cả điều đó là qui trình trí năng. Qui trình trí năng là bộ phận của sự phân tích. Chừng nào còn có mảnh trí năng, hiểu biết, bạn không được tự do. Vì vậy, tất cả hiểu biết đều thuộc trí năng.

C: Jnana không là qui trình trí ửng đó . Qui trình trí ửng kết thúc bởi manas và buddhi, những chất lượng tinh thần cao hơn.

Krishnamurti: Vậy là bạn đang nói có một nhân tố khác mà vượt khỏi trí năng, hiểu biết. Sự p hân tích, sự tích lũy của hiểu biết qua sự phân tích là một loại hiểu biết, và có một loại khác, một nhân tố khác nào đó vượt khỏi điều đó.

C: Mà làm cho chất lượng trí năng có thể thấy, phân biệt.

B: *Làm thế nào hiểu biết được thâm lượm? Chúng ta hãy thâm nhập ngay từ bước đầu.*

Krishnamurti: Tôi đã ở trên con đường đó nhiều lần và tôi đã thâm lượm hiểu biết. Tôi đã thấy người đó thường xuyên và tôi đã nói chuyện với anh ấy. Anh ấy thân thiện, không thân thiện. Tất cả điều đó là hiểu biết. Tôi đã tích lũy qua trải nghiệm, qua phân tích, qua những biến cố, thông tin, mà được gọi là hiểu biết.

C: Điều gì làm cho hiểu biết đó có thể xảy ra được? Điều gì làm cho trải nghiệm có thể xảy ra được?

Krishnamurti: Trải nghiệm có thể xảy ra được chỉ khi nào có người trải nghiệm. Bạn gây tổn thương tôi, đó là **hi** nghiệm. Bạn nói điều gì đó mà tôi không thích, và điều đó gây **ôn** thương tôi. Đó là **ột** trải nghiệm, tiếp theo **ải** nghiệm đó trở thành hiểu biết. Liệu trải nghiệm đó sẽ kết thúc được xung đột?

C: Không.

Krishnamurti: Vậy thì, cái gì sẽ kết thúc xung đột? Liệu họ nói rằng chính thực thể mà nhận ra người trải nghiệm, mà đã thấu lượng hiểu biết này, thực thể đó sẽ kết thúc xung đột? Nếu như thế, vậy thì có một thực thể cao cấp hơn.

C: Có một nguyên tắc mà qua nó tất cả những trải nghiệm này, tất cả những trải nghiệm khác nhau của cá thể được làm cho có thể xảy ra được. Làm thế nào tôi biết được tôi là người trải nghiệm?

Krishnamurti: Bởi vì tôi đã trải nghiệm trước đây. Tôi biết tôi là người trải nghiệm bởi vì bạn đã gây tổn thương tôi trước đây. Hiểu biết, hiểu biết trước đây đã **iến** tôi thành người trải nghiệm.

B: Tôi thấy ánh sáng mặt trời; mặt trời mọc, tôi cảm thấy đó là trải nghiệm đã thấy mặt trời của tôi...

Krishnamurti: Bởi vì đã thấy mặt trời lặn một lần và thấy nó ngày này sang ngày khác, sự tích lũy của hiểu biết đó tạo ra người trải nghiệm.

C: Họ giả thiết một thực thể mà không trải nghiệm.

Krishnamurti: Thực thể được giả thiết là một quan điểm khác mà tôi đã thu lượm từ người nào đó.

Điều đó khá đơn giản và rõ ràng. Trước hết tôi nhận biết, tôi biết được tôi đang xung đột. Tôi phân tích nó. Qua sự phân tích tôi đã thu lượm hiểu biết rằng ghen tuông; điều đó đơn giản. Phân tích, quan sát, nhìn ngắm, đã cho tôi thông tin tại sao tôi ghen tuông, mà là hiểu biết; và rõ ràng hiểu biết đó không thể xóa sạch sự ghen tuông. Vậy thì cái gì sẽ xóa sạch nó? Đừng sáng chế một cái tôi cao cấp hơn: tôi không biết gì về nó. Tôi chỉ biết xung đột, phân tích, hiểu biết và tôi thấy hiểu biết không loại bỏ được xung đột.

B: Cái nền phía dưới của tất cả trải nghiệm là gì? Nó là gì mà từ đó tất cả trải nghiệm nảy sinh? Cái nền hỗn mang đó là gì?

Krishnamurti: Nó là sự tích lũy trải nghiệm? Cái nền hỗn mang đó là những sự việc được sắp xếp vào chung. Cái nền của tâm thức là những sợi ngang và những sợi dọc. Cái nền của trải nghiệm là trải nghiệm. Bạn đang hỏi, thưa bạn, những sợi chỉ mà làm nên trải nghiệm là gì, hay bạn đang hỏi cái chất mà trên đó trải nghiệm để lại một khuôn mẫu là gì?

C: Những người truyền thống nghĩ rằng hiểu biết như sự thu lượm của trải nghiệm, ký ức, tùy thuộc vào lãnh vực của cái trí và trí năng, và điều này chỉ có thể xảy ra được bởi

atman cái tinh thần vũ trụ tỏa ra ánh sáng và nếu không có cái tinh thần vũ trụ, cái trí không thể vận hành.

Krishnamurti: Cái chất mà trên nó trải nghiệm lưu lại một dấu vết là gì? Liệu có một chất như thế?

Lúc này, cái gì mà trên nó bất kỳ trải nghiệm nào cũng lưu lại một dấu vết? Chắc chắn, nó là bộ não. Sự kiện là, bộ não là vật chất; những tế bào là vật chất mà trên nó mọi biến cố đều lưu lại một dấu vết, mọi trải nghiệm, có ý thức hay không ý thức.

Luôn luôn bộ não đang thu nhận. Tôi thấy bông hoa đó, nó đã được ghi lại rồi; tôi thấy bạn, nó đã được ghi lại rồi. Ghi lại liên tục đang xảy ra. Nó ở đó. Di sản thuộc chủng tộc, di sản thuộc cá nhân; tất cả điều này đang lưu lại một dấu vết trên bộ não.

B: *Sự vận hành của cái trí là năng lượng.*

Krishnamurti: Sự ghi lại của bộ não là bộ phận của năng lượng. Toàn sự việc là năng lượng.

Vì vậy bộ não là kho lưu trữ của tất cả ghi lại – thuộc giác quan, không thuộc giác quan. Nó là cuộn băng mà đã được thu lượm qua hàng thế kỷ. Nó là hữu b iết. Nếu bạn không biết bạn đã sống ở đâu, bạn không thể đến đó. Bởi vì bạn đã ở đó, bạn biết nó.

Hiểu biết không nhất thiết giúp cái trí được tự do khỏi xung đột. Đúng chứ? Chúng ta thấy điều đó. Vậy thì, cái gì sẽ làm tự do cái trí nếu không đưa vào cái tinh thần vũ trụ atman mà là bộ phận của truyền thống, hiểu biết mà tôi đã thu lượm được? Mặc dù tôi có lẽ gọi nó là atman, nó là cùng lãnh vực của hiểu biết.

C: Nhưng làm thế nào nó hiện diện bên trong lãnh vực của hiểu biết?

Krishnamurti: Nếu tôi không suy nghĩ về nó, không có atman.

C: Suy nghĩ về nó là không nhận ra nó. Nó không ở trong sự hiểu biết của suy nghĩ.

Krishnamurti: Suy nghĩ về cái gì đó vẫn còn trong lãnh vực của sự suy nghĩ. Một con người mà suy nghĩ về atman, cái tinh thần vũ trụ, vẫn còn trong lãnh vực của suy nghĩ.

C: Người đã nói về atman không bao giờ đã suy nghĩ rằng anh ấy đã nhận ra atman. Trải nghiệm duy nhất mà họ trích dẫn là rằng bạn có một giấc ngủ thật sâu và bạn thức dậy. Làm thế nào bạn nhớ rằng bạn đã có một giấc ngủ sâu? Trong giấc ngủ sâu cái trí không làm việc.

Krishnamurti: Làm thế nào bạn biết khi nó không làm việc? Những tế bào não đang làm việc cả ngày lẫn đêm.

Chỉ khi nào bạn thức dậy sáng hôm sau bạn mới biết rằng bạn mệt mỏi và bạn đã có một giấc ngủ ngon, vân vân. Tất cả chúng là những chức năng của bộ não. Vì vậy atman ở trong lãnh vực của sự suy nghĩ. Nó phải như thế. Ngược lại, bạn sẽ không sử dụng từ ngữ đó. Chúng ta đang nói atman là bộ phận của bộ não. Sự suy nghĩ nói, nó không thể giải quyết được vấn đề qua suy nghĩ và, vì vậy, phải có atman cái tinh thần vũ trụ.

C: Nhưng họ đã nói atman ở phía bên ngoài của trải nghiệm.

B: *Giải thích cái chất của trải nghiệm.*

Krishnamurti: Tôi thấy bông hoa, tôi đặt tên nó. Có một đặt tên về nó, hình dáng, diễn đạt bằng từ ngữ; diễn đạt bằng từ ngữ là ký ức, bởi vì bộ não đã thấy và nói đó một bông hoa.

B: *Liệu nó vận hành nếu tôi nhắm mắt?*

Krishnamurti: Dĩ nhiên, nhắm hai mắt bạn, bịt hai tai bạn lại, bạn vẫn có thể suy nghĩ. Khoảnh khắc tôi nói có Thượng đế, suy nghĩ về nó vẫn còn ở trong lãnh vực của sự suy nghĩ.

Người không có suy nghĩ gì cả, đối với anh ấy không có Thượng đế. Những người cổ xưa suy nghĩ về cái gì đó cao cấp hơn, mong muốn cái gì đó vĩ đại hơn, đã nói rằng có Thượng đế. Đó là sản phẩm của sự suy nghĩ. Vì vậy điều đó ở trong lãnh vực của hiểu biết.

C: *Thượng đế không được quan tâm nhiều lắm trong kinh Upanishads. Tùy theo quan điểm của họ, Thượng đế và Brahman của họ đều giống nhau.*

Krishnamurti: Bạn thấy, người nào đó đến mà không phải là một người Ấn giáo và nói Thượng đế, chúa Je sus. Sự khác biệt là gì? Anh ấy đã được nuôi dưỡng trong văn hóa của anh ấy, và bạn trong văn hóa này nói atman.

C: *Chúng tôi nói cả hai. Thượng đế là cá nhân, atman không là cá nhân.*

Krishnamurti: Tất cả chúng đều là sản phẩm của sự suy nghĩ. Hãy nhìn, cái trí đã trở nên dối gạt làm sao, khi bị trói buộc trong những từ ngữ. Tôi đã tích lũy hiểu biết về đau

khô, và đau khô không kết thúc, và bởi vì không biết làm thế nào để kết thúc nó, sự suy nghĩ nói phải có nhân tố nào khác. Thế là, nó sáng chế atman. Nó suy nghĩ về atman. Ngược lại atman sẽ không tồn tại. Thế là, atman cũng không kết thúc nó, bởi vì nó là bộ phận của hiểu biết. Hiểu biết về đau khô không kết thúc được đau khô.

Atman, cái tinh thần vũ trụ cũng không kết thúc được đau khô.

C: Nhưng chính họ đã nói rằng sự suy nghĩ sẽ không giải quyết được vấn đề.

Krishnamurti: Nhưng atman là sản phẩm của sự suy nghĩ.

C: Nhưng atman được trải nghiệm bởi họ. Nó là trải nghiệm cá nhân của họ.

Krishnamurti: Khi họ nói họ trải nghiệm atman, điều đó có nghĩa gì?

C: Họ nói điều đó không thể được diễn tả.

Krishnamurti: Dĩ nhiên nó không thể được diễn tả, nhưng nó là bộ phận của sự suy nghĩ.

C: Đối với họ nó không là bộ phận của sự suy nghĩ. Họ đã nhận ra nó.

Krishnamurti: Làm thế nào tôi nhận ra bất kỳ thứ gì? Tôi phải công nhận nó, đúng chứ? Tôi công nhận cái gì?

C: Sự công nhận có nghĩa đang thấy một vật mà không có qui trình của sự suy nghĩ.

Krishnamurti: Tôi công nhận bạn bởi vì tôi đã gặp bạn ngày hôm qua. Nếu tôi không gặp bạn, tôi sẽ không biết bạn.

C: Đó không là sự tiến hành mà qua nó anh công nhận brahman.

Krishnamurti: Hãy đơn giản. Chúng ta hãy nói một cách chính đáng. Tôi phải công nhận một trải nghiệm mới. Qui trình của công nhận là gì? Tôi chắc phải biết nó rồi, giống như bông hoa, bông hoa màu vàng – tôi không thể công nhận nó nếu tôi đã không thấy nó. Vì vậy, sự công nhận về một trải nghiệm là rằng, nó đã được trải nghiệm rồi. Thế là, atman đã được trải nghiệm rồi để công nhận nó. Vì vậy, nó vẫn còn trong lãnh vực của trải nghiệm. Thế là, khi họ nói bạn không thể trải nghiệm nó, họ có ý gì qua điều đó?

Sự kiện là, tôi đau khổ; tôi nói ‘Tôi muốn kết thúc đau khổ’. Vì vậy tại sao tôi mang vào atman? Nó không có giá trị gì cả. Nó giống như một con người đang đói và bạn diễn tả thức ăn cho anh ấy.

C: Tôi đồng ý rằng bất kỳ điều gì họ đã nói đều không giúp đỡ được gì cả.

Krishnamurti: Trái lại, họ đã hủy hoại cái trí bằng cách đưa vào một nhân tố mà không giúp đỡ được gì cả.

C: Vâng.

Krishnamurti: Hãy thấy nó. Ví dụ, tôi sẽ không bao giờ nói về atman, nó không có một ý nghĩa gì cả. Vì vậy, làm thế nào tôi đối diện điều này? Làm thế nào cái trí có thể giải quyết được nhân tố của đau khổ? Không qua atman. Điều đó quá trẻ con. Nó chỉ có thể giải quyết được đau khổ, không phải qua hiểu biết, nhưng bằng cách nhìn ngắm đau khổ mà không có hiểu biết.

C: Liệu điều này có thể được?

Krishnamurti: Đừng đưa vào atman. Hãy thử nó đi. Hãy vận dụng nó. Cái còn lại bạn không thể thử nghiệm. Hãy gạt bỏ hoàn toàn nó. Vậy thì điều gì xảy ra? Vậy thì làm thế nào tôi nhìn ngắm đau khổ – bằng hiểu biết hay bằng không-hiểu biết?

Tôi nhìn nó bằng hai mắt quá khứ? Tôi nhìn nó bằng hai mắt bị nhét đầy quá khứ, thế là, diễn giải mọi thứ dựa vào quá khứ?

B: Chúng ta không thể sử dụng quá khứ như một phương tiện để làm tự do chính chúng ta khỏi đau khổ.

Krishnamurti: Khi bạn nói rằng bạn thấy đau khổ là gì, bạn đang hiệp thông cùng đau khổ, không phải người quan sát đang quan sát đau khổ. Tôi nhìn ngắm đau khổ mà không có hình ảnh và hình ảnh là quá khứ. Hình ảnh của quá khứ có lẽ là atman. Dĩ nhiên, nó là như thế. Hãy thử nghiệm nó. Hãy thử nghiệm hình ảnh như bạn sẽ thử nghiệm nó trong phòng thí nghiệm. Trong cùng cách bạn có thể thử nghiệm điều này. Cái khác lạ bạn không thể. Atman, cái tinh thần vũ trụ mà tôi thấy là bộ phận của sự suy nghĩ. Ở đó không có thử nghiệm gì cả. Ở đây có thử nghiệm. Tôi đang nhìn ngắm đau khổ này

bằng trải nghiệm quá khứ. Trải nghiệm quá khứ của tôi phân chia quá khứ như quá khứ và hiện tại. Có sự phân hai. Hiện tại là đau khổ và tôi đang nhìn ngắm hiện tại qua quá khứ, và đang diễn giải nó dựa vào quá khứ. Nếu cái trí có thể nhìn ngắm nó mà không có quá khứ, phải có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn. Vậy là, tôi phải thử nghiệm nó. Liệu cái trí có thể nhìn ngắm mà không có ký ức quá khứ? Liệu tôi có thể nhìn ngắm bông hoa đó mà không có hiểu biết quá khứ? Hãy thử nghiệm nó; bạn có thể thực hiện nó hay không thực hiện nó.

Đôi thoại 21:

ĐẠO SƯ, TRUYỀN THỐNG VÀ TỰ DO

Rishi Valley, ngày 23 tháng 1 năm 1971

Krishnamurti: Liệu chúng ta có thể thâm nhập – không những từ quan điểm truyền thống nhưng còn cả liên quan toàn lãnh vực của truyền thống – đến điều gì chúng ta đang nói, để thấy sự khác biệt, những mâu thuẫn, những tương tự và những không tương tự? Và cũng vậy, thấy liệu có bất kỳ điều gì mới mẻ trong điều gì chúng ta đang nói. Chúng ta hãy bàn luận điều này; thâm nhập nó sâu thẳm.

A: Chúng ta có lẽ bắt đầu bằng bốn purusharthas – dharma, artha, kama và moksha. Nếu chúng ta thâm nhập sự tiếp cận thuộc truyền thống đến sống, chúng ta thấy rằng truyền thống bắt đầu bằng sự kiện rằng sự tồn tại của con người có bốn khía cạnh này và mỗi khía cạnh đều sinh động, cốt lõi cho sự phát triển của hiểu rõ.

Krishnamurti: Chúng ta không nên bắt đầu bằng ý nghĩa của tất cả nó, hay sao?

A: Những người truyền thống bắt đầu bằng ý nghĩa của tất cả nó, bằng bốn khía cạnh.

Krishnamurti: Chúng ta nên thâm nhập tất cả nó có nghĩa gì – sự tồn tại của con người, đau khổ, xung đột của con người? Tất cả nó có nghĩa gì? Tất cả những người chuyên nghiệp trả lời nghi vấn này như thế nào?

SW: Trong truyền thống, chúng ta thấy hai phương hướng rõ rệt. Phương hướng chính thống mà phát triển bởi sự diễn giải bằng từ ngữ về những sự kiện và truyền thống vượt khỏi, như được tìm thấy trong Dattatreya và yoga vasishtha. Những người thấy mà đã vượt khỏi, đã nói ‘không-đạo sư’, ‘Chúng tôi đã tự khám phá nó cho chính chúng tôi’, ‘Tôi sẽ không thể nguyên bởi kinh Veda’, ‘Toàn thiên nhiên, toàn thế giới là đạo sư của tôi’, ‘Hãy quan sát và hiểu rõ thế giới’. Trong Phật giáo cũng vậy, có một vượt khỏi. Lời dạy của ngài tượng trưng cho luật nhân của khuôn mẫu vượt khỏi. Những người đã vượt khỏi hiệp thông cùng sự sống.

Nếu anh đọc yoga vasishtha, nó nói rằng cái trí chất đầy những suy nghĩ, những xung đột; và những xung đột này phát sinh bởi ham muốn và sợ hãi; nếu anh không thể giải quyết được chúng, anh không thể hiểu rõ. Nó nói về sự suy nghĩ phủ nhận. Max Mueller và vài người người khác đã diễn giải sai lầm từ ngữ nirodha. Từ ngữ này không có nghĩa kiềm chế, nó có nghĩa phủ nhận.

Nhiều điều được nói về những đạo sư. Yoga vasishtha nói rằng đưa ra những chặng khai trí và những hành động như thế là vô nghĩa.

Sự thức dậy của người học trò ở trong sự hiểu rõ đúng đắn và trong sự nhận biết đúng đắn. Điều đó, một mình nó, là sự kiện trách nhiệm cơ bản nhất. Những cốt lõi này là hạt nhân của truyền thống vượt khỏi.

R: Và tuy nhiên có nhiều đoạn văn trong yoga vasishttha nơi nó nói nếu không có một đạo sư, bạn không thể tìm được bất kỳ thứ gì.

A: Vượt khỏi cái gì? Nếu nó là một vượt khỏi hệ thống xã hội, truyền thống vượt khỏi đó cũng tiếp tục hệ thống xã hội.

SW: Đối với vấn đề của hiểu rõ, truyền thống cho một tiếp cận chính thức bằng từ ngữ. Trong truyền thống vượt khỏi đó, đây không là như thế. Vượt khỏi không từ xã hội. Cả hai truyền thống này đều tồn tại. Trong mathas hay những tu viện, họ đã nói về kinh Veda, nhưng điều gì họ nói không liên quan gì đến sống; có những người khác mà liên kết tất cả mọi điều họ hiểu rõ đến sống. Nhưng bất kỳ điều gì đã được nói ra không liên quan gì đến xã hội.

R: Làm thế nào mà truyền thống đạo sư đã trở thành quan trọng như thế?

Krishnamurti: Chúng ta sẽ bàn luận nghi vấn về đạo sư này? Chúng ta sẽ bắt đầu với điều đó được chứ? Từ ngữ guru có nghĩa gì?

SW: 'Desika' là từ ngữ đúng đắn, không phải guru. Desika có nghĩa một người mà giúp đỡ đánh thức người học trò; người mà giúp đỡ người tìm kiếm hiểu rõ. Từ ngữ đó có nghĩa người mà học hành.

R: Người học trò được gọi là shishya. Shishya là người có khả năng học hành.

SW: Guru có nghĩa mệnh mang, vượt khỏi, vĩ đại.

Krishnamurti: Guru là người vĩ đại, vượt khỏi, người mà sâu sắc, vậy thì anh ấy có sự liên hệ gì với một người học trò?

SW: Trong Upanishads, nó là một của tình yêu và từ bi. Kinh Upanishads khẳng định rằng từ bi là sự hiệp thông giữa guru và người học trò.

Krishnamurti: Bây giờ, làm thế nào truyền thống đã trở thành uy quyền? Làm thế nào một ý thức của học hành, của tuân theo, của chấp nhận bất kỳ điều gì guru nói, làm thế nào điều đó đã được đưa vào sự liên hệ? Uy quyền, sự liên hệ ép buộc, hủy hoại – ngăn cản sự suy nghĩ đúng đắn, nó hủy diệt sự sáng tạo. Làm thế nào sự liên hệ này đã hiện diện?

SW: Giải thích điều này khó khăn lắm. Chắc chắn h ai cách tiếp cận đã tồn tại trong thời gian dài. Trong một truyền thống, đạo sư được tiếp nhận như một người bạn, như một người mà người học trò thương yêu; trong đó người đạo sư không là uy quyền gì cả. Truyền thống khác trụ c ị. Nó muốn uy quyền, những người theo sau.

A: Điểm chính của Swamiji là rằng đã không có một dòng chảy đồng nhất. Có người đứng ngoài và người tuân theo. Một người không-tuân theo là một người đã từ bỏ xã hội; anh ấy đứng ngoài xã hội.

R: Chúng ta quay lại câu hỏi đầu tiên của anh – nó nói về điều gì, ngoại trừ câu hỏi về những đạo sư, đáp án cơ bản cho sống là gì?

Krishnamurti: Tôi không biết liệu chúng ta có thể tìm được. Liệu bạn có thể khoét sâu vào nó? Liệu bạn có thể khoét sâu vào mọi thứ từ tôi? Bạn hiểu rõ điều gì tôi có ý? Bạn đến một cái giếng và bạn có được nước tùy theo kích cỡ cái xô của bạn; dù bạn mang cái thùng chứa to đến cỡ nào, bạn đều có thể nhận được dư thừa nước. Bạn đã đọc nhiều về văn chương cổ xưa, bạn đã luyện tập, bạn đã đọc điều gì chúng ta đã nói. Bạn đã được trang bị quá đầy đủ quan điểm thuộc truyền thống, và bạn cũng biết điều gì đang xảy ra trong thế giới. Lúc này, bạn và tôi gặp gỡ nhau. Hãy vét cạn nơi tôi càng nhiều bao nhiêu càng tốt. Hãy chất vấn tôi mọi thứ, từ khởi đầu đến kết thúc. Chất vấn thật thắm thắm như người tuân theo và như người không-tuân theo, như một đạo sư, như một không-đạo sư, như một học trò và như một không-học trò.

Giống như khi đang khát khô óng họng, đến một giếng nước, đang muốn tìm ra mọi thứ. Hãy thực hiện nó theo cách đó, thưa bạn. Vậy thì, tôi nghĩ việc đó sẽ gây lợi lộc.

SW: Vậy là, tôi có thể tuyệt đối được tự do?

Krishnamurti: Đập vỡ tất cả những cửa sổ, bởi vì tôi cảm thấy thông minh là vô hạn. Nó không có những giới hạn, và bởi vì nó không có những biên giới, nó hoàn toàn không cá nhân. Vì vậy bằng tất cả trải nghiệm, hiểu biết và hiểu rõ của bạn về truyền thống và khuôn mẫu vượt khỏi mà cũng trở thành truyền thống, bằng điều gì bạn biết và bằng điều gì bạn đã hiểu rõ, từ những thiên định riêng của bạn, từ sống riêng của bạn, bạn đến với tôi. Đừng thỏa mãn chỉ bởi một vài từ ngữ. Hãy khoét sâu.

SW: Tôi muốn biết làm thế nào anh đến được nó?

Krishnamurti: Bạn muốn biết làm thế nào con người này đã bắt gặp nó? Tôi không thể nói cho bạn. Bạn thấy, thưa bạn, chắc chắn anh ta không bao giờ trải qua bất kỳ luyện tập, kỷ luật, ghen tuông, đố kỵ, tham vọng, thèm khát quyền hành, vị trí, thanh danh, nổi tiếng. Anh ta không làm bất kỳ việc nào của chúng. Vì vậy không bao giờ có bất kỳ nghi vấn nào của sự từ bỏ. Vì vậy khi tôi nói tôi thực sự không biết, tôi nghĩ rằng điều đó sẽ là sự thật. Hầu hết những người thầy truyền thống đều trải qua, từ bỏ, luyện tập, hiến dâng, kiểm soát; họ ngồi dưới cái cây và bắt gặp sự rõ ràng.

SW: Vậy thì, một sự việc khác mà tôi muốn hỏi là, trong những lời giảng của anh, nhạy cảm, hiểu rõ, nhận biết thụ động, là những nhân tố mà phải áp dụng trong sống của người ta. Làm thế nào anh đã bắt gặp được cái này?

A: Anh có lẽ đã không có gì phải từ bỏ và vì vậy không có học hành, không có phương tiện, nhưng còn những người mà có cái gì đó phải từ bỏ thì sao?

Krishnamurti: Bạn đang hỏi làm thế nào tôi đã bắt gặp cái này? Tôi thực sự không thể nói cho bạn. Tại sao bạn quan tâm đến nó? Làm thế nào tôi bắt gặp cái này quan trọng ra sao?

SW: Nó là tò mò, nó là hân hoan.

Krishnamurti: Chúng ta hãy vượt khỏi điều đó.

SW: Khoảnh khắc anh nói nhận biết, chú ý, nhạy cảm, người ta đầy kinh ngạc, cảm kích. Làm thế nào anh đến được cái này? Làm thế nào người đàn ông này có thể nói chuyện như thế này? Và khi chúng tôi phân tích điều gì anh nói, nó quá khoa học, chính đáng, và đầy ý nghĩa.

Krishnamurti: Bạn biết câu chuyện một cậu bé được phát hiện như thế nào; cậu ta đã được sinh ra trong một gia đình Brahmin cổ truyền nhất; cậu ta đã không bị quy định bởi truyền thống và cũng đã không bị quy định bởi bất kỳ nhân tố nào khác trong khi sống – như một người Ấn giáo, như một người huyền bí học. Tất cả nó đều không tác động đến cậu ta. Trước hết tôi không biết tại sao nó đã không tác động đến cậu ta.

A: Câu hỏi mà anh đặt ra này được diễn đạt trong một cách khác. Làm thế nào một người được bao bọc trong một môi trường tập trung mãnh liệt vào cuộc sống hiện tượng đã không bị trói buộc trong cách sống đó?

SW: K đã bắt gặp nó. Anh ấy không thể giải thích nhưng anh ấy nói chuyện và anh ấy sử dụng những thuật ngữ nào đó và toàn sự chính đáng của nó hiện diện ở đó; và quả thật là một kinh ngạc lạ thường cho người nghe khi không có bất kỳ cái gì trợ giúp mà làm thế nào anh ấy đã bắt gặp nó và tuy nhiên lại vẫn có sự chính đáng.

Krishnamurti: Làm thế nào một người như K, không đọc bất kỳ quyển sách thiêng liêng nào, những quyển kinh thánh của phương đông hay phương tây, làm thế nào không trải nghiệm, không từ bỏ, không hiến dâng, không trải qua tất cả

việc này, làm thế nào anh ta nói được những điều này? Tôi thật sự không thể giải thích, thưa bạn.

A: Anh đã đưa ra đáp án cách đây một phút ; anh đã nói thông minh không thuộc cá nhân.

Krishnamurti: Nhưng anh ta nói làm thế nào bạn nhận được sự thông minh mà không trải qua tất cả việc này?

SW: Tôi không hỏi làm thế nào anh ta bắt gặp nó nhưng trong nói chuyện của anh ta có sức thuyết phục như thế, sự chính đáng như thế, một chuỗi lý luận hoàn hảo như thế. Nó đến và người lắng nghe thấy được vẻ đẹp, hân hoan. Nó ở trong quả tim của anh ta.

Krishnamurti: Khi bạn nói nó đã đến bởi vì nó ở trong quả tim của anh ta, tôi không biết làm thế nào để diễn tả nó. Nó đến. Tôi không biết như thế nào; không phải từ quả tim hay từ cái trí, nhưng nó đến. Hay liệu bạn nói, thưa bạn, rằng nó sẽ đến với bất kỳ người nào mà thực sự không-ích kỷ?

SW: Hoàn hảo, vâng.

Krishnamurti: Tôi nghĩ đó sẽ là đáp án chính đáng nhất.

SW: Hay liệu có phải rằng anh đã thấy sự đau khổ của nhân loại và thế là bắt gặp nó?

Krishnamurti: Không. Để trả lời nghi vấn này thực sự đúng cách, đầy đủ, người ta phải thâm nhập toàn nghi vấn – có cậu trai đó mà đã được phát hiện ở ngoài đường; cậu ta đã trải qua tất cả mọi loại sự việc – cậu ta được công bố là Đáng

Cứu thế, cậu ta đã được tôn thờ, vô số tài sản đã được hiến tặng cho cậu ta, cậu ta có quá nhiều người theo sau. Tất cả việc đó đã không tác động đến cậu ta. Cậu ta đã từ bỏ đất đai giống như cậu ta đã thu nhận đất đai. Có cậu trai đó và cậu ta đã không bao giờ đọc triết lý, tâm lý, những quyển sách thiêng liêng và cậu ta đã không bao giờ luyện tập bất kỳ thứ gì. Và có chất lượng của nói chuyện từ trống không.

SW: Vâng, vâng.

Krishnamurti: Bạn hiểu rõ, thưa bạn, không bao giờ có bất kỳ sự tích lũy từ điều gì anh ta nói. Vì vậy khi bạn đặt ra một câu hỏi như, ‘Làm thế nào anh nói những sự việc này?’, câu hỏi đó bao hàm một nghi vấn quan trọng hơn nhiều, mà là, liệu thông minh hay bất kỳ từ ngữ nào bạn muốn gọi nó, có thể được chứa đựng trong bất kỳ ý thức đặc biệt nào hay nó vượt khỏi tất cả ý thức đặc biệt?

Thưa bạn, hãy nhìn ngắm thung lũng này, những quả đồi, những cái cây, những tảng đá – thung lũng là tất cả những thứ đó. Nếu không có những sự vật của thung lũng, không có thung lũng. Lúc này, nếu không có nội dung trong ý thức, không có ý thức – trong ý nghĩa của những việc bị giới hạn. Khi bạn đặt ra một câu hỏi, ‘Làm thế nào anh ta nói những điều này?’ Tôi thực sự không biết. Nhưng nó có thể được trả lời, rằng khi nó xảy ra, cái trí tuyệt đối trống không. Điều này không có nghĩa rằng bạn trở thành một người trung gian.

SW: Tôi rút ra từ điều này, sự vô hạn đó là vẻ đẹp, có lý luận, chính đáng. Nó cân đối hoàn hảo trong sự diễn tả của nó.

Krishnamurti: Thưa bạn, bởi vì đã nói điều mà chúng ta đã nói vừa rồi, bạn muốn tìm ra cái gì? Bạn có khả năng, bạn đã đọc nhiều, bạn có hiểu biết, trải nghiệm, bạn đã luyện tập và đã thiền định – từ đó, hỏi.

SW: Ý thức là ngục tù. Chỉ từ trống không người ta mới có thể có lối vào nó.

Krishnamurti: Vì vậy, liệu bạn đang hỏi làm thế nào một con người có thể làm trống không cái trí?

SW: Có một ý tưởng truyền thống về *adhikari*, người mà có thể học hành. Và ý tưởng truyền thống là rằng có những thứ bậc hay những khác biệt trong những con người mà có thể thâm nhận hay học hành. Điều gì anh ấy có thể học hành, phụ thuộc vào sự khác biệt đó. Có ba thứ bậc. Trong những ngữ cảnh của cổ truyền, chúng được đề cập như *sattva*, *rajas* và *tamas*. Những người phụ thuộc vào loại thứ nhất – *sattva* – có thể có hiểu rõ bằng cách lắng nghe một người thầy, của hiểu rõ. Những người *rajas* phải lắng nghe và hỏi tường khi họ phải đối diện một vấn đề của sống. Những người *tamas* không thể học hành bởi vì cái trí của họ quá tối tăm. Với mục đích làm cho cái trí tinh tế, có nhiều phương pháp, *upasanas*. Yoga bắt đầu bằng kiểm soát-hơi thở, thiền định, đứng bằng đầu. Thậm chí lúc đó, họ nói những phương pháp *usanas* chỉ là phương tiện như một lau sạch. Nó được nói, bất kỳ điều gì anh làm, hãy thụ động, hãy quan sát ‘cái gì là’.

Krishnamurti: Bạn nói, như những con người được cấu thành, có những thứ bậc, những phân hạng của sự thâm nhận. Họ không trải qua qui trình trở thành và đối với những người như thế, liệu có thể bắt gặp cái này?

SW: Đó là một phần của nó. Phần còn lại là rằng với nhiều người, có những khoảnh khắc của hiểu rõ. Nhưng chúng trôi tuột đi. Nó là một đấu tranh liên tục. Người ta phải làm gì?

Krishnamurti: Câu hỏi là gì?

SW: Một con người như thế phải làm gì?

Krishnamurti: Khi biết rằng có những thứ bậc, liệu có thể chặt đứt những thứ bậc này?

A: Đó là một vấn đề của thời gian?

SW: Liệu chúng ta có thể chặt đứt những thứ bậc này hay có những qui trình mà nhờ nó chúng ta có thể thay đổi những thứ bậc?

R: Truyền thống nói rằng một qui trình lâu dài của thời gian là cần thiết.

SW: Tôi không đồng ý điều đó.

R: Người ta phải có sự ganh đua để hiểu rõ.

A: Tôi nói sống của tôi là một sống của tr ở thành. Khi tôi đến và ngồi cùng anh, anh nói thời gian không liên quan. Tôi nói 'vâng' bởi vì nó rõ ràng, nhưng lại nữa tôi quay lại trong lãnh vực của thời gian, nỗ lực, vẩn vẩn, và cái này mà tôi cảm thấy tôi hiểu rõ, trôi tuột đi.

Krishnamurti: Câu hỏi khá rõ ràng. Câu hỏi là rằng khi tôi lắng nghe, dường như tôi hiểu rõ và khi tôi đi khỏi, cái này

không còn nữa. Và câu hỏi khác là, làm thế nào người không sáng sủa, người không lý luận, sẽ phá vỡ được tình trạng bị quy định của anh ấy và bắt gặp nó? Đáp án của bạn đối với câu hỏi này là gì?

SW: Trả lời của tôi từ trải nghiệm, trả lời thuộc truyền thống, hãy để con người thực hiện loại thiền định nào đó mà nhờ nó cái trí được làm cho nhạy bén nhiều hơn.

Krishnamurti: Đó là, thực hiện những luyện tập nào đó, thực hiện những bài tập nào đó, hít thở, vân vân, cho đến khi cái trí có thể hiểu rõ. Và người khác nói khi tôi lắng nghe anh, tôi hiểu rõ nhưng nó trôi tuột. Có hai câu hỏi, trước hết hãy thâm nhập câu hỏi về cái trí không có khả năng; lúc này, làm thế nào nó có thể thấy? Làm thế nào một cái trí như thế có thể thấy, hiểu rõ, mà không có luyện tập, không có qui trình thời gian? Thời gian hàm ý qui trình, đúng chứ? Nếu không có thời gian, làm thế nào một cái trí như thế bắt gặp cái này? Cái trí của tôi đàn độn. Cái trí của tôi không có sự rõ ràng để hiểu rõ sự việc này ngay tức khắc. Vì vậy bạn bảo tôi luyện tập, hít thở, ăn ít lại, bạn yêu cầu tôi luyện tập tất cả những phương pháp và những hệ thống mà sẽ giúp làm cho cái trí sắc bén, nhạy cảm, rõ ràng. Tất cả điều đó bao hàm thời gian và khi bạn cho phép thời gian, có những nhân tố khác len lỏi vào cái trí. Nếu tôi phải đi từ đây đến đó, muốn bao phủ khoảng cách đó phải mất thời gian. Trong việc bao phủ khoảng cách đó có những nhân tố khác len lỏi vào trong suốt chuyến hành trình đến độ tôi không bao giờ đến được đó. Trước khi tôi đến được đó, tôi thấy cái gì đó đẹp đẽ và tôi bị cuốn trôi. Phương hướng không là một con đường giới hạn, ngay thẳng mà tôi bước đi trên nó. Vô số những nhân tố đang xảy ra. Những biến cố, những xảy ra, những ấn tượng

này sẽ thay đổi chuyển động của phương hướng. Và cái đó mà tôi đang cố gắng để hiểu rõ cũng không là một điểm cố định.

A: Nên thâm nhập câu hỏi của nó không là một vật cố định.

Krishnamurti: Tôi nói cái trí của tôi bị hoang mang, bị quấy rầy, tôi không hiểu rõ.

Bạn bảo tôi, hiểu rõ bằng cách phải làm những sự việc này. Thế là bạn đã thiết lập hiểu rõ như một vị trí cố định, và nó không là một vị trí cố định.

SW: Nó không là một vị trí cố định.

Krishnamurti: Chắc chắn, nếu nó là một vị trí cố định, và tôi đang hướng về nó, có những nhân tố khác len lỏi vào trong chuyển hành trình hướng về của tôi và những nhân tố này sẽ gây ảnh hưởng tôi nhiều hơn đích đến.

A: Đích đến đó là một chiếu rọi của cái trí không biết.

Krishnamurti: Phương cách đó không là phương cách gì cả. Đầu tiên thấy nó. Nó không là một điểm cố định, và nó không bao giờ có thể là một điểm cố định; vì vậy, tôi nói đó là một sự việc hoàn toàn giả dối. Vậy thì bởi vì nó không là phương cách, bởi vì bạn đang phủ nhận toàn sự việc, bạn đã xóa sạch một lãnh vực khác thường – tất cả những luyện tập, tất cả những thiền định, tất cả những hiểu biết. Vậy thì tôi đã được bỏ lại cùng điều gì? Tôi được bỏ lại cùng sự kiện rằng tôi bị hoang mang, rằng tôi bị dốt nát.

Lúc này, làm thế nào tôi biết tôi bị dốt nát, làm thế nào tôi biết tôi bị hoang mang? Chỉ qua sự so sánh, bởi vì tôi thấy

rằng bạn rất nhạy bén và tôi nói, qua sự so sánh, qua sự đo lường, tôi bị đần độn.

Tôi không so sánh và tôi thấy điều gì tôi đã làm qua sự so sánh. Tôi đã tự-thâu hẹp chính mình đến một trạng thái mà tôi gọi là dốt nát qua sự so sánh, và tôi thấy đó cũng không là phương cách. Thế là, tôi phủ nhận sự so sánh. Thế là, liệu tôi bị dốt nát, nếu không có sự so sánh? Vì vậy tôi đã phủ nhận hệ thống, một qui trình, một đích đến cố định mà bạn đã khai triển như một phương tiện của khai sáng qua thời gian. Tôi nói sự so sánh không là phương cách. Sự đo lường có nghĩa khoảng cách.

SW: Liệu điều đó có nghĩa rằng, hiểu rõ này không là vấn đề liên quan chặt chẽ với khả năng? Chúng ta đã bắt đầu bằng khả năng.

Krishnamurti: Tôi nói tôi lắng nghe bạn, Swamiji, nhưng tôi không hiểu rõ. Tôi không biết nó là gì mà tôi không hiểu rõ, nhưng bạn chỉ rõ cho tôi – thời gian, qui trình, điểm cố định, vân vân. Bạn chỉ rõ nó cho tôi, và tôi phủ nhận chúng. Vì vậy điều gì đã xảy ra cho cái trí của tôi? Trong chính sự phủ nhận, khước từ, cái trí đã trở nên ít dốt nát hơn. Sự phủ nhận cái giả dối làm cho cái trí rõ ràng; và sự phủ nhận của so sánh mà cũng là giả dối, làm cho cái trí nhạy bén.

Vì vậy, lúc này tôi đã ở lại cùng cái gì? Tôi biết tôi dốt nát chỉ trong sự so sánh với bạn. Sự dốt nát tồn tại trong sự đo lường chính tôi với cái gì được gọi là sự thông minh, và tôi nói tôi sẽ không đo lường. Vì vậy, liệu tôi còn dốt nát nữa không? Tôi đã hoàn toàn phủ nhận sự so sánh và sự so sánh có nghĩa tuân phục. Tôi đã còn lại cái gì? Cái sự việc tôi đã gọi là dốt nát không là dốt nát. Nó là 'cái gì là'. Tôi đã còn lại cái gì tại khúc cuối của tất cả việc này? Tất cả mọi điều

mà tôi đã còn lại là, tôi sẽ không còn so sánh nữa. Tôi sẽ không đo lường chính tôi với người nào khác mà cao quý hơn tôi và tôi sẽ không giẫm trên con đường này mà đã được trải phẳng cho tôi. Thế là, tôi phủ nhận tất cả những cấu trúc mà con người đã áp đặt vào tôi để đạt được sự khai sáng.

Thế là, tôi ở đâu? Tôi bắt đầu từ ngay khởi đầu. Tôi không biết gì về sự khai sáng, hiểu rõ, qui trình, so sánh, trở thành. Tôi đã quăng chúng đi. Tôi không-biết. Hiểu biết là phương tiện của bị tổn thương và truyền thống là dụng cụ qua đó tôi bị tổn thương. Tôi không muốn dụng cụ đó và, vì vậy, tôi không bị tổn thương. Tôi bắt đầu bằng sự hồn nhiên hoàn toàn. Sự hồn nhiên có nghĩa một cái trí không thể bị tổn thương.

Lúc này, tôi nói với chính mình, tại sao họ đã không thấy sự kiện đơn giản này, không có vị trí cố định. Tại sao? Tại sao họ đã chất đống tất cả điều này vào cái trí con người để cho tôi phải vật lộn qua tất cả điều này, để loại bỏ tất cả điều này?

Nó rất thú vị, thưa bạn. Tại sao trải qua tất cả qui trình này nếu tôi phải loại bỏ nó? Tại sao bạn đã không bảo cho tôi đừng so sánh; sự thật không là một vị trí cố định? Liệu tôi nở hoa trong tốt lành qua sự so sánh? Liệu sự khiêm tốn có thể kiếm được qua thời gian, luyện tập? Chắc chắn không. Và vẫn vậy bạn đã quả quyết vào sự luyện tập, tại sao? Khi bạn quả quyết vào sự luyện tập, bạn nghĩ rằng bạn sẽ đến một vị trí cố định. Vì vậy, bạn đã tự lừa gạt chính bạn và bạn đang lừa gạt tôi.

Bạn không nói với tôi: bạn không biết gì cả và tôi không biết gì cả, chúng ta hãy tìm ra liệu tất cả những sự việc gì mà con người đã áp đặt vào con người khác là đúng thực hay giả dối. Họ đã nói khai sáng là cái gì đó phải đạt được

qua thời gian, qua kỷ luật, qua đạo sư. Chúng ta hãy tìm ra, hãy tìm ra nó.

Tại sao những con người đã áp đặt vào những con người điều gì đó mà không là sự thật? Những con người đã tự-hành hạ chính họ, tự-trừng phạt chính họ để kiếm được sự khai sáng như thể sự khai sáng là một vị trí cố định. Và họ kết thúc bằng sự tối tăm. Tôi nghĩ đó là lý do tại sao, thưa bạn, con người tạm gọi là sai lầm còn gần gũi sự thật nhiều hơn con người luyện tập để kiếm được sự thật.

Một người luyện tập sự thật trở thành không trong sáng, không minh bạch.

Đối thoại 22

TỰ DO VÀ NGỤC TÙ

Rishi Valley, ngày 24 tháng 1 năm 1971

Krishnamurti: Tôi không biết liệu sáng nay chúng ta có thể bàn luận, sự nhận biết có nghĩa gì. Ngoại trừ điều gì những người truyền thống và những người chuyên nghiệp và những người phê bình đã giải thích, sự nhận biết có nghĩa gì? Nhận biết là gì? Liệu nó chỉ là một qui trình thuộc trí năng hay nó là sự nhận biết bằng mắt hay nó là một kết hợp của cả hai? Nó là một trạng thái thuộc thân kinh cơ thể hay nó là cái gì đó hoàn toàn khác hẳn?

Cái trí thân nhận nhiều hơn là hai mắt thân nhận. Vì vậy khi chúng ta nói về sự nhận biết, chúng ta có ý gì qua từ ngữ đó? Liệu nó là một nhận biết thuộc trí năng, một kết luận bằng từ ngữ, một hiểu rõ bằng từ ngữ? Liệu mắt thấy trong một kích thước dài hay thẳng?

Người hỏi B: Ở đây anh có ý mắt như một cơ quan-giác quan?

Krishnamurti: Vâng.

SW: Sự nhận biết của mắt, sự nhận biết thuộc giác quan, thuộc thị giác không như nhau hay sao? Chúng ta đến căn phòng này, tôi thấy sự thiết kế của tá m thăm. Chẳng mấy chốc tôi đang thấy và không đang thấy. Mắt vật chất cũng không thấy tất cả trong một trạng thái đồng nhất. Phải có một nhân tố nào đó khác hơn sự tiếp xúc của sự vật và những giác quan trong sự nhận biết được 'Tôi thấy'. Sự nhận biết đầu tiên của không-chú ý đến với tôi theo cách đó.

Krishnamurti: Tôi vẫn chưa đến mấu chốt đó. Tôi đang cố gắng hiểu rõ, từ ngữ sự nhận biết đó chuyển tải điều gì. Tôi không đang nói về chú ý và không chú ý. Tất cả mọi điều tôi biết là rằng tôi thấy. Có sự nhận biết bằng thị giác. Có sự nhận biết bằng giác quan. Tôi thấy bạn đang ngồi ở đó. Vì vậy, có hình ảnh đó mà sự nhận biết thuộc giác quan và khả năng thuộc trí năng của sự suy nghĩ bám chặt. Đó là điều gì thông thường chúng ta gọi là sự nhận biết, đúng chứ?

A: Nghĩa lý của từ ngữ 'sự nhận biết' là gì?

Krishnamurti: Nhận biết: không-chú ý hay chú ý chen vào việc này ở đâu?

A: Tôi thấy một vật. Sau đó có một hình ảnh của vật đó. Sau đó có ký ức của hình ảnh đó. Thế là tôi thấy cái gì khác và lại nữa toàn qui trình bắt đầu.

Krishnamurti: Tất cả những ấn tượng thuộc giác quan, những ấn tượng được ghi lại, tầng ý thức bên ngoài và tầng ý thức bên trong, vô số những hình ảnh, những kết luận, những thành kiến, tất cả điều đó được bao hàm trong sự nhận biết.

Hãy quan sát, có sự nhận biết bằng giác quan và những hình ảnh khác nhau mà sự nhận biết, sự liên tưởng, những thành kiến, đã dựng lên. Và tôi thấy bạn và tôi có một chuỗi những hình ảnh khác, và vì vậy hàng ngàn và hàng ngàn hình ảnh được ghi lại, được thâu băng và được giữ lại trong những tế bào não. Và khi tôi gặp bạn tôi bật lên sự chú ý và những hình ảnh trở dậy. Đây là điều gì chúng ta gọi là sự nhận biết, đúng chứ? Đây là bộ máy mà vận hành trong từ ngữ 'sự nhận biết', đúng chứ? Đây là qui trình vận hành thông thường của sự nhận biết. Tôi muốn thấy. Đó là tất cả mọi điều tôi biết. Nơi nào sự rắc rối bắt đầu? Lúc này, có gì sai lầm với nó?

A: Nhân tố của nhạy cảm và vô số những mức độ đang thay đổi của nhạy cảm, chúng không là yếu tố năng động trong sự nhận biết hay sao? Sự nhận biết của tôi về khu nhà tôi tàn khác biệt với sự nhận biết của anh. Liệu anh có thể tách rời sự nhận biết khỏi những mức độ của sự nhạy cảm? Sự nhận biết không là giống hệt đối với anh và tôi.

Krishnamurti: Khi tôi có tất cả những hình ảnh được tích lũy này, có ý thức hay không ý thức, cái trí của tôi chất đầy chúng. Nơi chỗ nào cho tánh nhạy cảm?

A: Sự nhận biết không là một hành động thụ động của ký ức. Luôn luôn có cái gì đó mới mẻ hiện diện ở đó cùng mỗi nhận biết mới mẻ. Cùng mỗi phản ứng mới mẻ, mà tôi gọi là sự nhận biết, nhân tố của mức độ là cố hữu. Tôi không hiểu rõ tại sao và từ nơi nào mức độ đó bắt đầu, bởi vì sự đốt nát là không thể lường được.

B: Thậm chí thấy này giống như một máy ảnh; nó thấy những màn trập của nó, không phải là sự vật.

A: Tôi nhìn qua ý tưởng; vậy là không có sự nhận biết.

Krishnamurti: Cái trí mà bị chất đầy những ý tưởng và thông tin của vật, thấy. Cái trí, bộ não, toàn cấu trúc không bao giờ trống không? Nó đầy nghẹt và qua gánh nặng này nó nhìn. Nó nhìn bạn bằng những liên tưởng của nó, bằng ganh tị, vui thú, đau khổ. Có gì sai lầm với điều đó?

R: Tôi không bao giờ đối diện trực tiếp. Tôi thấy có sự nhận biết thuộc giác quan, rồi thì những hình ảnh, rồi thì ưa thích, không ưa thích; đó cũng là những sự kiện. Chúng là những sự kiện mà tôi không nhận ra.

Krishnamurti: Chúng là những sự kiện, giống hết như sự kiện rằng bạn đang ngồi đây. Vậy thì điều gì xảy ra? Mỗi lần tôi thấy bạn qua một bức màn. Có gì sai lầm với điều đó? Nó không là một tiến hành tự nhiên?

SW: Trong trạng thái đó tôi không thấy gì cả.

Krishnamurti: Trước hết tôi muốn rõ ràng về điều này. Có hàng ngàn ấn tượng, hàng ngàn nhận biết thuộc giác quan, hàng ngàn kết luận – chúng ta hãy sử dụng từ ngữ ‘những kết luận’ để bao gồm toàn bộ những điều đó. Qua những kết luận này tôi nhìn, và do bởi đang nhìn qua những kết luận này, chúng làm cho dày đặc hay trở nên mờ mờ; chúng không bao giờ biến mất. Mỗi nhận biết thuộc giác quan nối tiếp làm dày đặc cùng sự nhận biết. Đây là qui trình luôn luôn đang xảy ra, suốt sống.

Vì vậy, tạo tác-hình ảnh và kết luận là thuộc quá khứ. Sự nhận biết là ngay tức khắc. Sự nhận biết thuộc giác quan là ngay tức khắc và sự kết luận trở thành quá khứ. Thế là, tôi đang nhìn ngắm bạn qua hai mắt của quá khứ. Đó là điều gì chúng ta đang làm. Đó là một sự kiện. Có gì sai lầm với nó, thưa bạn? Tại sao tôi không nên nhìn bạn theo cách đó? Điều gì đã bắt đầu bằng sự nhận biết không là sự nhận biết gì cả. Tuy nhiên đừng chỉ trích nó. Đó là điều gì chúng ta luôn luôn đang làm. Tôi muốn được bảo đảm trước khi chúng ta thâm nhập sâu thêm nữa. Hãy theo chậm chậm. Vì vậy, tất cả nhận biết bằng mắt được diễn giải dựa vào những kết luận. Lúc này, điều gì xảy ra? Đó là một sự kiện mà tất cả chúng ta đều biết. Đó là truyền thống, phải không? Đó là trải nghiệm. Trải nghiệm, hiểu biết, truyền thống, tất cả điều đó được chứa đựng trong từ ngữ ‘quá khứ’ và từ ngữ ‘kết luận’; và đó là cấu trúc và bản chất của những tế bào não. Những tế bào não là quá khứ: chúng giữ lại ký ức của quá khứ bởi vì trong đó có sự an toàn – trong những qui trình thuộc sinh học cũng như trong những tích lũy thuộc tâm lý – trong đó có sự an toàn vô cùng.

SW: Làm thế nào có được sự an toàn? Liệu tôi thực sự được an toàn?

Krishnamurti: Đừng vội vàng hỏi nó. Hãy quan sát nó. Ngược lại bạn sẽ không biết danh tánh của bạn, bạn sẽ không biết đi đến Bangalore như thế nào, nhận ra người chồng hay người vợ của bạn. Trong truyền thống đó, hiểu biết, trải nghiệm, những kết luận, không có gì mới mẻ, vì vậy không có gì gây xáo trộn, vì vậy có cảm thấy của hoàn toàn an toàn. Điều đó tuyệt đối đúng.

SW: Không có gì gây xáo trộn.

Krishnamurti: Bất kỳ cái gì mới mẻ đều gây xáo trộn và bởi vì những tế bào não cần trật tự, chúng tìm được trật tự trong quá khứ.

A: Nhưng quay lại câu hỏi của anh, có gì sai lầm với điều đó?

Krishnamurti: Không có gì sai lầm trong điều đó. Tôi đang thâm nhập vào bản chất của sự nhận biết bằng giác quan, bằng thị lực, vào những vận hành của bộ não, hệ thống máy móc của sự suy nghĩ, và cái trí vận hành như thế nào; có sự an toàn trong sự nhận biết thuộc giác quan, hình ảnh, kết luận, quá khứ. Tất cả điều đó là truyền thống. Trong truyền thống có sự an toàn: trong quá khứ có sự an toàn hoàn toàn.

SW: Sự an toàn hàm ý đấu tranh.

Krishnamurti: Sự an toàn hàm ý ý thức của mong muốn không bị xáo trộn. Tôi không biết liệu bạn đã nhận ra nó: bộ não cần trật tự. Nó có lẽ thiết lập trật tự trong vô trật tự mà là loạn thần kinh. Nó cần trật tự và vì vậy nó sẽ tìm trật tự trong vô trật tự và trở thành loạn thần kinh. Thấy điều này?

Bộ não đòi hỏi trật tự bởi vì trong trật tự có sự an toàn.

SW: Điều đó hoàn toàn rõ ràng.

Krishnamurti: Trong truyền thống có trật tự. Trong sự tiếp tục có trật tự. Bộ não đang tìm kiếm trật tự sáng chế sự an toàn, một chỗ trú ẩn nơi nó cảm thấy an toàn. Và K xuất hiện cùng những ý tưởng cách mạng và giải thích cho bạn, đây

không là trật tự, và thế là có sự xung đột giữa bạn và anh ta. Bạn tháo cái mới mẻ vào cái cũ kỹ và ở đó tìm được sự an toàn, sự bảo đảm. Tại sao cái trí làm việc này? Cách mạng Nga và cách mạng Pháp đã đảo lộn toàn cấu trúc được thiết lập sẵn nhưng chẳng mấy chốc bộ não lại sáng chế trật tự từ vô trật tự, và đã có một kết thúc cho cách mạng.

A: Chúng ta đã khám phá điều gì đó – rằng khoảnh khắc tôi thấy cái gì đó mới mẻ mà tạo tác một xáo trộn, sự nhận biết là dụng cụ mà qua nó tôi chuyển cái mới mẻ thành cái cũ kỹ.

Krishnamurti: Đó là qui trình thuộc sinh học của bộ não. Nó là một cần thiết thuộc sinh học cho bộ não, bởi vì trong đó nó tìm được phương cách hiệu quả nhất để vận hành.

A: Liệu anh sẽ thâm nhập sự không khả năng cố hữu của bộ não để thấy và biến dạng cái mới mẻ?

Krishnamurti: Hãy chờ đó, thưa bạn. Nếu tôi không thấy rằng chính những tế bào não hiểu rõ sự nguy hiểm của quá khứ, sự nguy hiểm của tìm kiếm sự an toàn trong quá khứ, những tế bào não sẽ không thấy bất kỳ cái gì đó mới mẻ. Nếu chúng thấy cái gì đó mới mẻ chúng sẽ diễn giải nó dựa vào cái cũ kỹ. Vì vậy, chính những tế bào não phải thấy sự nguy hiểm vô cùng của điều gì chúng nghĩ là an toàn trong quá khứ.

A: Mà có nghĩa một thay đổi toàn bộ.

Krishnamurti: Tôi không biết một việc nào cả. Tôi chỉ thấy sự nhận biết thuộc giác quan, những hình ảnh, những kết luận, sự an toàn trong những kết luận. Nó có lẽ là một kết

luận mới mẻ, một kết luận vô trật tự, nhưng có sự an toàn ở đó; tuy nhiên nó là loạn thần kinh, trong loạn thần kinh đó có sự an toàn.

Hãy thấy vẻ đẹp của nó. Đây là sự thật và đó là lý do tại sao nó là vẻ đẹp. Làm thế nào bộ não đang khẳng khẳng đòi hỏi sự an toàn, làm thế nào bộ não đó sẽ thấy rằng trong quá khứ không có sự an toàn, nhưng luôn luôn trong cái mới mẻ?

Những tế bào não đang tìm kiếm sự an toàn, cả trong vô trật tự lẫn trong trật tự. Nếu bạn công hiến một hệ thống, một trật tự theo phương pháp, bộ não chấp nhận nó. Đó là toàn qui trình thực sinh học. Đó là toàn qui trình thuộc truyền thống – sự an toàn trong quá khứ, không bao giờ trong tương lai, không bao giờ trong hiện tại, nhưng sự an toàn tuyệt đối trong quá khứ. Tuyệt đối.

Và đó là sự hiểu biết: hiểu biết thuộc sinh học, hiểu biết thuộc công nghệ và hiểu biết đã được thâm lượm qua trải nghiệm. Trong sự hiểu biết có sự an toàn và hiểu biết là quá khứ. Vì vậy câu hỏi kế tiếp là gì?

SW: Có một tiếp tục được thay đổi trong qui trình này. Điều này tạo ra một cảm thấy của tiến bộ.

Krishnamurti: Khoảnh khắc bạn có hiểu biết nó có thể được tiếp tục, được thay đổi, nhưng nó vẫn còn ở trong lãnh vực của hiểu biết; toàn sự việc ở đó. Có gì sai lầm với điều này?

SW: Tất cả mọi điều anh giải thích là sự kiện. Tuy nhiên, có một nhân tố khác. Đây không là toàn sự việc: Có cái gì đó tại cơ bản đang mong muốn trong điều này.

Krishnamurti: Cái gì đang mong muốn trong điều này? Hãy theo sát từng bước một. Đây là cấu trúc. Cái gì đó mà hoàn toàn không đúng là gì? Hãy tìm ra. Tôi sẽ chỉ nó cho bạn.

SW: Không có vĩnh cửu.

Krishnamurti: Bạn đang nói gì? Hiểu biết là sự việc vĩnh cửu nhất. Tôi thấy hiểu biết là cần thiết, và hiểu biết là quá khứ và sự suy nghĩ là phản hồi của quá khứ và vì thế cái trí luôn luôn đang sống trong quá khứ. Vì vậy cái trí luôn luôn là một tù nhân. (Ngừng)

Một tù nhân nói về cái gì? Tự do? Tại sao bạn lại không thấy nó? Ở trong ngục tù anh ấy nói về tự do, giải thoát, niết bàn. Anh ấy biết ngục tù của anh ấy không là tự do, nhưng anh ấy muốn tự do, bởi vì trong tự do có hân hoan, có vẻ đẹp, có cái gì đó đang xảy ra. Sống hiện nay của anh ấy là một tiếp tục thuộc máy móc, lặp lại. Vì vậy, anh ấy phải sáng chế một lý tưởng, anh ấy phải sáng chế một giải thoát, một thiên đàng. Cũng có sự an toàn trong tương lai. Đúng chứ? Vì vậy, anh ấy sáng chế thượng đế, anh ấy theo đuổi thượng đế, sự thật, sự khai sáng, nhưng bởi vì anh ấy sáng chế, anh ấy luôn luôn bị trói buộc vào quá khứ. Sự trói buộc này là cần thiết – thuộc sinh học nó là cần thiết. Liệu bộ não có thể thấy rằng hiểu biết là cần thiết và liệu bộ não có thể thấy sự nguy hiểm của hiểu biết mà tạo ra sự phân chia? Hiểu biết mang lại sự phân chia? Nó có thể hay không, thưa bạn? Liệu hiểu biết là nhân tố phân chia?

SW: Vâng, dĩ nhiên.

Krishnamurti: Đứng đồng ý. ‘Thấy’. Liệu những tế bào não có thể tìm kiếm sự an toàn trong hiểu biết, và biết rằng trong hiểu biết có sự nguy hiểm của phân chia?

A: Ở đây bởi vì biết rằng hiểu biết là cần thiết...

Krishnamurti: Và cũng hiểu biết là nguy hiểm bởi vì nó phân chia.

SW: Thấy cả hai tại cùng thời điểm là khó khăn.

Krishnamurti: ‘Thấy’ nó tại cùng thời điểm. Ngược lại bạn sẽ không ‘thấy’ nó.

A: Hiểu biết phân chia cái gì?

Krishnamurti: Trong chính nó hiểu biết là phân chia. Cái đã được biết và cái không biết được. Ngày hôm qua, ngày hôm nay và ngày mai. Ngày hôm qua, mà là quá khứ ngày hôm nay được thay đổi từ ngày hôm qua và ngày mai cũng được thay đổi. Trong đó có sự phân chia. Hiểu biết là ‘Tôi biết bạn’; trong đó là hình ảnh, kết luận. Nhưng bạn, trong lúc đó, đã thay đổi. Hình ảnh về bạn của tôi phân chia chúng ta: Hiểu biết là sự an toàn; và liệu những tế bào não đang tìm kiếm sự an toàn trong hiểu biết có thể biết rằng hiểu biết tại một mức độ nào đó là cần thiết, và tại mức độ khác là phân chia và vì vậy nguy hiểm? Nhân tố của phân chia là việc dựng lên hình ảnh. Vì vậy liệu những tế bào não có thể thấy rằng hiểu biết là cần thiết để được an toàn phần thân thể? Và liệu những tế bào não có thể thấy rằng hiểu biết được đặt nền tảng trên hình ảnh được rút ra từ sự kết luận là phân chia? Vậy thì điều gì kế tiếp?

SW: *Có hai loại của tạo tác-hình ảnh. Trong hiểu biết thuộc công nghệ cũng có một ghi lại, và đó cũng là một hình thức của tạo tác-hình ảnh.*

A: *Tôi nghĩ chúng ta đang sử dụng từ ngữ ‘tạo tác-hình ảnh’ nơi có nội dung cảm xúc nào đó. Trong cái khác nó không là như thế. Như một tàu thoát khỏi điều này, sự chiếu rọi về tự do hiện diện.*

Krishnamurti: Nó biết trong điều này không có tự do và vì vậy nó phải sáng chế một tự do bên ngoài ngục tù.

Khi bạn thấy toàn cấu trúc của hiểu biết, vậy thì tất cả đều được hiểu rõ.

A: *Có một nghi vấn mà tôi muốn đặt ra: liệu cái trí có một khả năng của diễn đạt bằng từ ngữ cái gì đó mà nó không trải nghiệm, nhưng muốn trải nghiệm?*

Krishnamurti: Chúng ta vẫn chưa chấm dứt, thưa bạn. Sự hiểu biết thuộc tâm lý, thuộc công nghệ, thuộc sinh học được bao hàm trong từ ngữ ‘hiểu biết’. Tôi thấy, cái trí thấy, hiểu biết là phân chia và không hợp nhất.

Trong điều này là ngục tù của thời gian. Nhưng, những tế bào não cũng biết rằng trong điều này không có tự do, và chúng muốn tự do. Trong tự do có lẽ là siêu-an toàn. Và đó là lý do tại sao từ những thời gian không thể nhớ được con người đã nói về tự do. Nhưng bởi vì tự do là không ở bên trong ngục tù, con người đã luôn luôn suy nghĩ về tự do ở bên ngoài. Và chúng ta đang nói tự do ở đây, không phải bên ngoài, đúng chứ?

A: Sự ham muốn cho tự do, nó là một đặc điểm thuộc sinh học? Sự ham muốn cho siêu-an toàn, liệu nó cũng không thuộc sinh học hay sao?

Krishnamurti: Vì vậy, liệu có tự do trong tất cả mọi sự việc mà suy nghĩ đã xây dựng kể cả suy nghĩ về tự do? Hãy quan sát nó. Trong cái này nó không thể tìm được tự do. Thế là, nó nói bởi vì suy nghĩ đã xây dựng tự do này bên trong ngục tù, vì vậy tự do phải ở bên ngoài.

SW: Nói cách khác, liệu có tự do trong hiểu biết?

Krishnamurti: Liệu có tự do trong quá khứ? Hiểu biết là quá khứ. Hiểu biết là sự tích lũy của một triệu năm trải nghiệm. Trải nghiệm trao tặng tự do? Chắc chắn không. Vì vậy liệu có một sự việc như tự do?

SW: Tôi không biết. Tôi thấy tự do không ở bên ngoài. Nó là một chiếu rọi. Và vẫn vậy không có tự do bên trong.

Krishnamurti: Tôi không biết. Tôi luôn luôn đã nghĩ về tự do ở bên ngoài. Tất cả những quyển sách tôn giáo, những luyện tập, đã nghĩ về nó ở đẳng đó. Có lẽ có tự do tuyệt đối ở đây.

Tôi đã nắm được nó : Tôi biết, bộ não biết, suy nghĩ nhận biết rằng nó đã tạo ra ngục tù này. Tất cả mọi điều mà suy nghĩ biết là đòi hỏi an toàn đó, nó đã tạo ra ngục tù. Và nó phải có an toàn, ngược lại nó không thể vận hành. Vì vậy suy nghĩ thâm nhập, tự do ở đâu? Nó tìm kiếm tự do ở nơi nào đó mà nó có thể nhận biết được, nơi nó không bị chiếu rọi, không bị hình thành, không bị sáng chế, nơi nó không là

sự chiếu rọi của quá khứ mà vẫn còn là hiểu biết. Tự do phải là nơi nào đó.

A: Liệu nó là một hành động của sự nhận biết?

Krishnamurti: Đây là một hành động của sự nhận biết. Bằng mắt tôi nhận biết bạn. Sự nhận biết bằng mắt đã tạo ra tất cả điều này. Chính hiểu biết này đã tạo ra tất cả điều này. Hiểu biết và không-hiểu biết vẫn còn là những chiếu rọi của sự suy nghĩ.

R: Không-hiểu biết là gì?

A: Chúng ta nói tất cả hiểu biết, quá khứ là hiện tại và chúng ta đang suy nghĩ về cái không biết được như tự do.

Krishnamurti: Thế là, cái không biết được là cái đã được biết. Lúc này nó rất đơn giản. Đây là cấu trúc của những tế bào não với những kỷ niệm của chúng mà chịu trách nhiệm cho sự suy nghĩ. Đây là cấu trúc của sự suy nghĩ. Sự suy nghĩ nói hiểu biết là cần thiết. Sự suy nghĩ nói, bởi vì bạn đã thâm nhập nó, cũng không có tự do. Vì vậy tự do là gì? Liệu có một sự việc như thế?

A: Chúng ta chỉ thấy rằng bất kỳ điều gì sự suy nghĩ tạo ra đều không tự do.

Krishnamurti: Vì vậy, nó nói cái gì? Liệu có an toàn trong sự suy nghĩ? Sự suy nghĩ đã tạo ra tất cả điều này? Liệu có an toàn trong chính suy nghĩ?

SW: Chính suy nghĩ đã làm tất cả điều này.

Krishnamurti: Vì vậy, liệu có an toàn? Tôi đã thừa nhận an toàn. Tôi đã nói rằng tôi phải có hiểu biết, nhưng liệu đó là an toàn? Tôi thấy những chiến tranh, những phân chia, những cái của bạn và những cái của tôi, chúng tôi và chúng nó, gia đình của tôi, gia đình của bạn – liệu có an toàn trong tất cả điều này?

Hãy thấy điều gì tôi đã tìm được? Trong hiểu biết có an toàn, nhưng không trong cái này mà là kết quả của hiểu biết. Vì vậy sự suy nghĩ tự nói với chính nó, liệu có an toàn trong ngay cấu trúc của chính suy nghĩ? Đúng chứ?

Liệu có sự an toàn trong quá khứ? Liệu có an toàn trong truyền thống? Liệu có an toàn trong hiểu biết? Những tế bào não đã tìm kiếm an toàn trong đó, nhưng liệu có an toàn? Những tế bào não phải tự thấy cho chính chúng rằng không có an toàn ở đó. Thế là, điều gì xảy ra? (Ngừng) Tôi thấy không có an toàn ở đó. Nó là một khám phá lạ thường cho tôi. Vì vậy sự suy nghĩ nói, điều gì kế tiếp? Tôi phải tự giết chết chính tôi, tôi phải tự hủy diệt chính tôi, bởi vì tôi là sự nguy hiểm khôn lường nhất.

Và lúc này, ai là ‘cái tôi’ mà sẽ tự hủy diệt chính nó? Vì vậy, lại nữa sự suy nghĩ nói, ‘Tôi không được phân chia’.

SW: Giết đi kẻ giết người.

Krishnamurti: Ngục tù và tù nhân, kẻ giết người và người bị giết.

Vì vậy, liệu có một kết thúc của ‘chính tôi’ mà không có sự phân chia. Sự phân chia hàm ý mâu thuẫn. Liệu có một kết thúc của ‘chính tôi’ mà không có sự nỗ lực? Và trong đó là chất lượng của nhạy cảm. Để trải qua tất cả điều này và để đến được mâu chốt đòi hỏi sự tinh tế cực kỳ, mà là nhạy cảm. Vì vậy, liệu sự suy nghĩ có thể tự kết thúc?

Tất cả điều này đã cần đến sự chú ý vô cùng, sự tinh táo vô cùng; chuyển động từng bước một, không bao giờ bỏ lỡ một sự việc, nó có kỷ luật riêng của nó, trật tự riêng của nó. Lúc này bộ não hoàn toàn có trật tự, bởi vì nó đã theo sát từng bước một, đang thấy những thái độ chính đáng riêng của nó, đang thâm nhập những sự việc mà không có an toàn, đang thấy rằng nó đã tìm kiếm an toàn trong phân chia. Lúc này nó thấy rằng trong phân chia không có an toàn, thế là, mỗi bước là một bước trong trật tự và trật tự đó là an toàn riêng của nó.

Vì vậy, trật tự là sự nhận biết của những sự vật như chúng là. Sự nhận biết của ‘bạn là gì’, không phải kết luận của tôi về bạn là gì.

Tôi nói sự nhận biết là đang thấy những sự vật-sự việc như chúng là và tôi không thể thấy những sự vật-sự việc như chúng là nếu tôi có một kết luận. Vì vậy, trong kết luận có vô trật tự. Suy nghĩ đã tìm kiếm an toàn trong kết luận mà đã gieo rắc vô trật tự. Thế là, ngay tức khắc nó phủ nhận kết luận, bởi vì, nó muốn an toàn. Thế là, sự suy nghĩ vận hành chỉ trong hiểu biết nơi nó là cần thiết, nhưng không nơi nào khác nữa, bởi vì mọi nơi khác sự vận hành của sự suy nghĩ là tạo tác những kết luận, những hình ảnh. Thế là, sự suy nghĩ kết thúc.

Đối thoại 23

ỔN ĐỊNH VÀ HIỂU BIẾT

Rishi Valley, ngày 28 tháng 1 năm 1971

Người hỏi SW: Tôi nhận biết một cái cây. Sau đó một ý tưởng nảy ra từ ký ức mà nói đây là một cây xoài. Ý tưởng này chen vào cách tôi nhìn cái cây và vì thế tôi không thể thấy sự kiện của cái cây. Bức màn này của những ý tưởng can thiệp vào hiện tại và không có sự nhận biết thực sự.

Krishnamurti: Bạn đang hỏi, thưa bạn, sự liên hệ là gì? Sự liên hệ giữa người quan sát và vật được quan sát là gì? Có liên quan, có tiếp xúc là gì? Sự liên hệ có nghĩa có liên quan: sự liên hệ giữa hai người; sự liên hệ giữa ý tưởng, lý tưởng và người hình thành, người thực hiện của lý tưởng; sự liên hệ của một người với nhiều người; sự liên hệ giữa một suy nghĩ và một suy nghĩ khác và với khoảng ngừng giữa những suy nghĩ; sự liên hệ giữa hiện tại và tương lai như chết; sự liên hệ giữa thế giới và chính tôi; tất cả điều đó đều được bao hàm trong sự liên hệ, đúng chứ? Tôi có lẽ từ bỏ thế giới, tôi có lẽ sống trong một hang động nhưng tôi vẫn còn liên quan đến toàn nền quá khứ của tôi và nền quá khứ là ‘cái tôi’. Tôi nghĩ sự liên hệ hàm ý tất cả điều đó. (Ngừng)

A: Chúng ta luôn luôn nghĩ về sự liên hệ trong sự tách rời, không phải như một bộ phận của tổng thể. Sự liên hệ luôn luôn là với cái gì đó.

Krishnamurti: Liệu có thể có một liên hệ nếu có một trung tâm và một người quan sát mà bạn liên quan đến? Khi trung tâm cảm thấy nó có liên quan với cái gì đó, đó là sự liên hệ hay sao?

A: Nó được vạch rõ ràng chỉ do bởi tôi cảm thấy có liên quan với cái gì đó mà 'cái tôi' như trung tâm được củng cố. Trung tâm tìm trách một đặc tính cấu kết chỉ qua những mảnh vỡ của nó.

Krishnamurti: Chúng ta bàn tìm điều này như thế nào? Chúng ta hãy thấy. Chúng ta bắt đầu vấn đề rộng lớn này từ đâu?

A: Liệu anh sẽ bắt đầu bằng sự tin tưởng, bởi vì sự tin tưởng là nền tảng của tất cả sự liên hệ?

Krishnamurti: Sự liên hệ có ý nghĩa gì đối với bạn?

A: Trong hiệp thông.

Krishnamurti: Sự liên hệ có ý nghĩa gì đối với bạn? Khi bạn nhìn tôi, cô ấy, bạn liên quan với tôi, với cô ấy trong phương cách nào? Liệu bạn có liên quan?

A: Tôi nghĩ có.

Krishnamurti: Chúng ta hãy thâm nhập nó. Tôi nhìn bạn, bạn nhìn tôi. Sự liên hệ của chúng ta là gì? Liệu có sự liên hệ ngoại trừ một liên hệ bằng từ ngữ?

R: Có một cảm thấy của liên hệ khi có một chuyển động hướng về cái gì đó.

Krishnamurti: Nếu cả hai chúng ta đang chuyển động hướng về một lý tưởng, đang cùng nhau đến một mục đích, đó là sự liên hệ hay sao? Liệu có sự liên hệ khi mỗi người đang cô lập?

SW: Câu hỏi đầu tiên anh đã đặt ra là, liệu có thể có sự liên hệ nếu có một trung tâm?

Krishnamurti: Nếu tôi đã dựng lên một bức tường quanh chính tôi, có ý thức hay không ý thức, một bức tường của kháng cự, của tự-bảo vệ với mục đích được an toàn, với mục đích không bị tổn thương, được bảo đảm, liệu có bất kỳ sự liên hệ gì? Hãy quan sát điều này. Tôi sợ hãi, bởi vì tôi đã bị tổn thương phần thân thể cũng như phần tâm lý và toàn thân tâm của tôi bị tổn thương và tôi không muốn bị tổn thương thêm nữa. Tôi dựng lên một bức tường quanh chính tôi, của kháng cự, của phòng vệ, của ‘tôi biết, bạn không biết’, để cảm thấy hoàn toàn được an toàn không bị tổn thương thêm nữa. Trong đó sự liên hệ của tôi với bạn là gì? Liệu có bất kỳ liên hệ nào?

A: Anh có ý gì qua từ ngữ sự liên hệ trong sống bình thường của chúng tôi?

Krishnamurti: Tại sao bạn hỏi tôi? Hãy quan sát về chính bạn. Trong sống hàng ngày bình thường của bạn, điều gì xảy ra? Có đi đến văn phòng, bị dọa nạt, bị sỉ nhục bởi người nào đó ở cấp cao hơn. Đó là sự liên hệ của bạn. Với lòng kiêu hãnh bị tổn thương của bạn, bạn về nhà và người vợ của bạn nói bạn là cái này, bạn là cái kia, và bạn rút sâu thêm nữa và bạn ngủ cùng cô ấy – liệu bạn có bất kỳ liên hệ nào?

A: Điều đó có nghĩa khi trung tâm hiện diện ở đó, không có liên hệ gì cả.

R: Nhưng có ý muốn tốt lành thông thường.

Krishnamurti: Nhưng liệu có ý muốn tốt lành nếu tôi có bức tường kháng cự này, sự khép kín này mà tôi sống trong nó? Ý muốn tốt lành của tôi đối với bạn là gì? Tôi lịch sự. Tôi giữ một khoảng cách. Tôi luôn luôn ở bên trong bức tường.

SW: Thậm chí trong sống của một người bình thường, có những liên hệ nào đó mà luôn luôn không từ phía sau bức tường.

A: Anh nói rằng không có liên hệ. Sự kiện là tôi có liên hệ trong cách này bởi vì một cảm thấy của cam kết. Có sự cam kết đến một người khác. Tôi không hành động trong tư lợi, nhưng chỉ trong sự quan tâm đến người khác.

Krishnamurti: Bạn nói tôi đang hành động trong sự quan tâm đến người khác; đó là như thế hay sao? Tôi theo sau người lãnh đạo mà hy vọng cách mạng xã hội, phía bên trong và phía bên ngoài, và tôi theo sau anh ấy và vâng lời. Tôi cam kết chính mình đến một nguồn của hành động, mà cả

người lãnh đạo lẫn tôi đã đồng ý là cần thiết. Liệu có một liên hệ giữa tôi và người lãnh đạo mà đang làm việc cho cùng một mục đích? Sự liên hệ có nghĩa gì: tiếp xúc, gần gũi phỏng chừng?

A: Mấu chốt của sự liên hệ này là sự lợi ích.

Krishnamurti: Sự liên hệ của chúng ta được đặt nền tảng trên một liên quan vị lợi.

R: Tôi thấy nếu anh áp dụng sự kiểm tra này, không có sự liên hệ.

Krishnamurti: Bạn không đang trả lời chủ đề sâu hơn, đó là, chừng nào còn có người quan sát đang cam kết chính anh ấy đến một nguồn của hành động, liệu có một liên hệ giữa bạn và tôi?

A: Lúc đó, sự liên hệ chỉ là một ý tưởng?

Krishnamurti: Một ý tưởng, một công thức, một khuôn mẫu, một mục đích, một nguyên tắc, một không tưởng mà cả hai chúng ta đều đồng ý, nhưng liệu có một liên hệ?

A: Không có sự liên hệ giữa hai người hay sao?

Krishnamurti: Đó thực sự là một vấn đề rộng lớn. Như tôi đã nói, sự liên hệ giữa một suy nghĩ và một suy nghĩ khác, một hành động và một hành động khác là gì? Hay liệu hành động là một chuyển động liên tục, và vì vậy trong hành động không có mầm mống liên lạc và, vì vậy, một hành động không liên quan đến một hành động khác? Hãy quan sát, thưa

bạn, liệu tôi có liên hệ khi tôi nhìn cái cây đó? Sự liên hệ là một khoảng cách giữa tôi như người quan sát và cái cây. Khoảng cách có lẽ là 5 feet 2 inches hay 100 yards, nhưng nơi nào có khoảng cách giữa người quan sát và vật được quan sát, liệu có bất kỳ khả năng nào của sự liên hệ? Tôi lập gia đình và tôi đã dựng lên một hình ảnh về người vợ của tôi và cô ấy đã dựng lên một hình ảnh về tôi. Hình ảnh là nhân tố của khoảng cách. Liệu có bất kỳ liên hệ nào với người vợ của tôi ngoại trừ phần thân thể? Tất cả chúng ta đồng-hợp tác để làm cái gì đó. Để làm cái gì đó mang chúng ta lại cùng nhau nhưng tôi có những lo âu riêng của tôi, cô ấy có những phiền muộn riêng của cô ấy – chúng ta đang cùng nhau làm việc trong đó nhưng liệu chúng ta có liên hệ, mặc dù chúng ta đang cùng nhau làm việc cho một ý tưởng?

A: Thưa anh, vấn đề của cùng nhau làm việc này đã được hiểu rõ nhưng không phải vấn đề còn lại.

Krishnamurti: Chờ một chút. Muốn chế tạo một hỏa tiễn, tôi tin tưởng, phải mất ba trăm ngàn người, thuộc công nghệ mỗi người đang làm việc để tạo ra một hệ thống máy móc hoàn hảo. Họ chế tạo một hỏa tiễn hoàn hảo và mỗi người gạt qua một bên những cá tính của anh ấy và có cái gì được gọi là đồng-hợp tác. Đó là đồng-hợp tác hay sao? Bạn và tôi làm việc với mục đích xây dựng một ngôi nhà. Cả hai chúng ta đều có một động cơ chung, nhưng bạn và tôi là những con người tách rời. Đó là đồng-hợp tác à? Khi tôi quan sát một cái cây, có một khoảng cách giữa tôi và cái cây và tôi không đang liên hệ với cái cây. Khoảng cách đó được tạo tác, không phải bằng không gian vật chất, nhưng khoảng cách được tạo tác bởi hiểu biết.

Vì vậy, sự liên hệ là gì, đồng-hợp tác là gì, nhân tố của phân chia là gì?

SW: Những hình ảnh trong một hình thức này hay một hình thức khác phân chia.

Krishnamurti: Hãy theo chậm chậm. Có cái cây đó. Tôi quan sát nó. Khoảng cách vật chất giữa tôi và cái cây đó có lẽ là một vài yard, nhưng khoảng cách thực sự giữa tôi và cái cây đó là vô hạn. Mặc dù tôi quan sát nó, hai mắt, cái trí, quả tim của tôi, mọi thứ rất rất xa xôi. Khoảng cách đó không thể tính toán được.

Trong cùng cách, tôi nhìn người vợ của tôi và tôi rất xa xôi. Trong cùng cách, tôi rất xa xôi trong hành động đồng-hợp tác.

SW: Liệu từ ngữ, hình ảnh, đang can thiệp trong tất cả điều này?

Krishnamurti: Chúng ta sẽ tìm ra. Có từ ngữ, hình ảnh, và mục đích hướng về việc đó mà cả hai đang đồng-hợp tác. Cái gì đang phân chia là mục đích. Cái gì đang phân chia bạn và tôi là mục đích.

SW: Nhưng không có mục đích liên quan đến cái cây.

Krishnamurti: Chỉ ở lại đó. Đừng vội vàng quá. Chúng ta nghĩ, cùng nhau làm việc vì một mục đích đã khiến cho chúng ta hiệp thông. Thực ra, mục đích đang tách rời chúng ta.

A: Không. Làm thế nào anh có thể nói rằng mục đích đang phân chia chúng tôi.

Krishnamurti: Tôi không biết. Tôi có lẽ sai lầm. Chúng ta đang thâm nhập. Bạn và tôi có một mục đích; chúng ta cùng nhau làm việc.

SW: Liệu nó là một vấn đề của trở thành?

Krishnamurti: Hãy quan sát nó. Tôi nói, những mục đích phân chia con người. Một mục đích không mang con người lại cùng nhau. Mục đích của bạn và mục đích của tôi là tách rời; chúng đã phân chia chúng ta. Chính ~~mục~~ đích đã phân chia chúng ta, không phải sự đồng-hợp tác, mà không liên quan đến mục đích.

SW: Tôi thấy một việc, nơi nào hai con người đến cùng nhau vì sự hân hoan của cái gì đó, điều đó khác hẳn.

Krishnamurti: Không. Khi hai con người đến cùng nhau từ thương yêu, tình yêu, hân hoan, vậy thì hành động mà không thể tách rời, mà không phân chia, là gì? Tôi thương yêu bạn, bạn thương yêu tôi và hành động từ tình yêu đó là gì? Không phải một mục đích? Hành động giữa hai con người thương yêu nhau là gì?

A: Khi hai con người đến cùng nhau trong tình yêu, nó có lẽ sản sinh một kết quả nhưng họ không đang đến cùng nhau vì kết quả đó. Vì vậy, trong bất kỳ đến cùng nhau nào như thế, không có phân chia. Trái lại nếu hai con người đến cùng nhau bởi một mục đích, đó là một nhân tố gây phân chia.

Krishnamurti: Chúng ta đã khám phá cái gì đó. Làm ơn hãy thâm nhập nó. Tôi thấy rằng khi con người đến cùng nhau bằng tình yêu, khi không có mục đích, không có mục tiêu, không có không tưởng – vậy thì không có phân chia. Vậy thì tất cả những chức vụ biến mất và chỉ có chức năng – vậy thì tôi sẽ quét dọn ngôi vườn bởi vì nó là một phần thuộc những cần thiết của nơi đó.

R: *Tình yêu của nơi đó...*

Krishnamurti: Không, tình yêu. Không phải tình yêu của nơi đó. Bạn thấy điều gì chúng ta đang bỏ lỡ. Những mục đích phân chia con người; một mục đích là một công thức, một mục đích là một lý tưởng.

Tôi muốn thấy điều gì được bao hàm. Tôi thấy điều gì được bao hàm. Tôi thấy chừng nào tôi còn có một mục đích, một kết thúc, một nguyên tắc, một không tưởng, tôi thấy chính mục đích đó, chính nguyên tắc đó phân chia con người. Vì vậy, nó chấm dứt. Vì vậy, tôi tự hỏi mình làm thế nào tôi sẽ sống, sẽ làm việc cùng bạn mà không có một mục đích?

Tôi thấy rằng sự liên hệ có nghĩa trong hiệp thông để cho không có khoảng cách giữa hai. Đúng chứ? Và tôi thấy trong sự liên hệ với cái cây và tôi, bông hoa và tôi, người vợ của tôi và tôi, có một khoảng cách vật chất, và có một khoảng cách tâm lý vô hạn. Vì vậy, tôi thấy tôi không có liên hệ gì cả.

Vì vậy tôi sẽ làm gì đây? Vì vậy tôi nói hãy đồng hoá cùng cái cây. Hãy cam kết cùng gia đình; dâng hiến bạn; xóa sạch cái tôi trong mục đích và làm việc cùng nhau. Tất cả những người trí năng nói mục đích còn quan trọng hơn bạn, tổng thể còn to tát hơn bạn, vì vậy hãy dâng hiến, hãy hoàn

toàn quan tâm đến người vợ của bạn, đến cái cây, đến thế giới.

Tôi đang làm ừ Tôi yêu thiên nhiên. Tôi cần k chính mình đến thế giới của thiên nhiên, đến gia đình và đến một ý tưởng rằng tất cả chúng ta phải cùng nhau làm việc, vì một kết thúc. Điều gì đang xảy ra, điều gì tôi đang làm trong tất cả việc này?

SW: Đang tự cô lập.

Krishnamurti: Không, thưa bạn, hãy quan sát điều gì đang xảy ra?

A: Sự kiện là tôi không có liên hệ. Tôi đấu tranh để thiết lập một liên hệ, kết nối khoảng cách giữa suy nghĩ và suy nghĩ. Tôi phải xây dựng cây cầu này giữa suy nghĩ và suy nghĩ bởi vì nếu tôi không làm điều này, tôi cảm thấy tuyệt đối bị cô lập. Tôi cảm thấy hụt hẫng.

Krishnamurti: Đó chỉ là một phần của nó. Hãy t hâm nhập vào nó thêm một chút nữa. Điều gì đang xảy ra cho cái trí của tôi, khi cái trí của tôi đang đấu tranh để cam kết chính nó đến mọi thứ – đến gia đình, đến thiên nhiên, đến vẻ đẹp, đến cùng nhau làm việc?

SW: Có nhiều xung đột ở đó, thưa anh.

Krishnamurti: Tôi nhận ra như ‘A’ đã vạch ra, tôi không có liên hệ với bất kỳ cái gì? Tôi đã đến được mấu chốt đó. Vậy thì, bởi vì không liên hệ với bất kỳ thứ gì, tôi muốn được liên hệ, vì vậy, tôi cam kết chính tôi, vì vậy, tôi tự thâm thấu

trong hành động và tuy nhiên sự cô lập vẫn tiếp tục. Vì vậy, điều gì đang xảy ra trong cái trí của tôi?

SW: Chết.

R: Có một đấu tranh liên tục.

Krishnamurti: Bạn thấy, bạn đã không chuyển động khỏi máu chót đó. Tôi không có liên hệ và sau đó tôi cố gắng có liên hệ. Tôi cố gắng đồng hóa mình qua hành động. Lúc này, điều gì xảy ra trong cái trí? (Ngừng) Tôi đang chuyển động vào sự cam kết thuộc ngoại vi. Điều gì xảy ra cho cái trí của tôi khi nó luôn luôn chuyển động ở phía bên ngoài?

SW: Cái trí trở nên được củng cố.

A: Tôi đang tự tẩu thoát khỏi chính tôi.

Krishnamurti: Mà có nghĩa gì? Hãy quan sát nó. Thiên nhiên trở thành rất quan trọng, gia đình trở thành rất quan trọng, hành động mà tôi đã hoàn toàn hiến dâng trở thành quan trọng nhất và điều gì đã xảy ra cho tôi? Nó đã hoàn toàn hướng ngoại mọi thứ. Lúc này, điều gì đã xảy ra cho cái trí mà đã hướng ngoại toàn chuyển động của sự liên hệ? Điều gì xảy ra cho cái trí của bạn khi nó bận tâm với cái bên ngoài, với cái ngoại vi?

SW: Nó đã mất đi tất cả nhạy cảm.

Krishnamurti: Hãy quan sát điều gì xảy ra phía bên trong bạn. Trong phản ứng đến phía bên ngoài, bạn rút lui, bạn trở thành một thầy tu. Điều gì xảy ra cho cái trí khi nó rút lui?

SW: Tôi không thể tự nhiên.

Krishnamurti: Bạn sẽ tìm được đáp án. Hãy quan sát trong đó. (Ngừng) Điều gì xảy ra cho cái trí của bạn khi bạn rút lui hay khi bạn cam kết? Điều gì xảy ra khi bạn rút lui vào những kết luận riêng của bạn? Nó là một thế giới khác. Thay vì một thế giới, bạn sáng chế một thế giới khác mà bạn gọi là thế giới phía bên trong.

SW: Cái trí không được tự do.

Krishnamurti: Đó là điều gì đang xảy ra cho cái trí của bạn?

A: Nó luôn luôn cam kết.

Krishnamurti: Cái trí cam kết đến những hiện tượng phía bên ngoài và phản ứng với điều đó là cam kết phía bên trong, sự rút lui. Sự cam kết phía bên trong là phản ứng của thế giới riêng của bạn của sự tưởng tượng, của sự trải nghiệm. Điều gì xảy ra cho cái trí đang làm điều này?

R: Nó bị bận tâm.

Krishnamurti: Liệu đó là điều gì đang xảy ra? Cô ấy nói nó bị bận tâm, đó là tất cả? Hãy thâm nhập nó. Cái trí hướng ngoại hoạt động của nó và sau đó rút lui và hành động. Điều gì xảy ra cho chất lượng của cái trí, cho bộ não mà đang rút lui và đang hướng ngoại?

A: Nó không đối diện sự kiện.

R: Có một sợ hãi vô cùng. Nó trở nên dốt nát.

SW: Nó không được tự do để nhìn ngắm.

Krishnamurti: Liệu bạn đã quan sát cái trí của bạn khi nó đang hướng ngoại tất cả hành động ra phía bên ngoài và đang hướng nội tất cả hành động vào phía bên trong? Nó là cùng chuyển động – chuyển động bên ngoài và chuyển động bên trong. Nó giống như một thủy triều đi ra và đi vào. Nó quá đơn giản phải không? Điều gì xảy ra cho cái trí đang đi ra, đang đi vào?

A: Nó trở thành máy móc.

Krishnamurti: Nó là một cái trí hoàn toàn không có phương hướng, hoàn toàn không ổn định, một cái trí không có trật tự. Nó trở thành loạn thần kinh, không cân bằng, mất cân đối, không hòa hợp, hủy hoại, bởi vì không có sự ổn định trong toàn chuyển động.

A: Nó nao động.

Krishnamurti: Vì vậy, không có sự ổn định. Vì vậy điều gì xảy ra? Nó sáng chế một hành động phía bên ngoài khác hay rút vào. Và bộ não cần trật tự, trật tự có nghĩa sự ổn định. Nó cố gắng tìm trật tự ở ngoài đó trong liên hệ và không tìm được nó; vì vậy nó rút vào và cố gắng tìm trật tự phía bên trong và lại nữa nó bị trói buộc trong cùng qui trình. Liệu đây là một sự kiện? (Ngừng)

Cái trí cố gắng tìm được sự ổn định trong hành động đồng-hợp tác về cái gì đó. Cái trí cố gắng tìm được sự ổn định trong gia đình, trong cam kết và không tìm được nó và thế là diễn giải, tìm kiếm sự liên hệ với thiên nhiên, trở thành tưởng tượng, lãng mạn mà lại nữa nuôi dưỡng sự không ổn

định. Nó rút lui vào một thế giới của vô vàn những kết luận, những không tưởng, những hy vọng và lại nữa không có sự ổn định và, thế là, nó sáng chế một trật tự trong đó. Cái trí bởi vì không ổn định, nông cạn, không được bám rễ trong bất kỳ cái gì, bị hụt hẫng. Liệu đó là điều gì đang xảy ra cho bạn?

R: Điều đó giải thích sự sùng bái vẻ đẹp.

Krishnamurti: Sự sùng bái vẻ đẹp, sự sùng bái xấu xa, sự sùng bái phong trào hippies.

Liệu đó là điều gì đang xảy ra cho cái trí của bạn?

Hãy ở lại nguyên đó. Đừng chấp nhận điều gì tôi đang nói.

Vậy là, một cái trí không-ổn định, trong ý nghĩa của vững chắc, được bám rễ sâu trong trật tự, không phải là một trật tự được sáng chế – bởi vì chắc chắn, một trật tự được sáng chế là chết rồi; một cái trí như thế là một cái trí thoái hóa nhất. Nó đi từ chủ nghĩa cộng sản đến người đạo sư, đến Yoga Vashista, đến Ramana Maharishi và quay lại. Nó bị trói buộc trong sự sùng bái vẻ đẹp, sự sùng bái xấu xí, sự sùng bái hiến dâng, sự sùng bái thiền định và vân vân.

Làm thế nào cái trí sẽ hoàn toàn yên lặng? Từ sự yên lặng đó, hành động hoàn toàn khác biệt. Hãy thấy vẻ đẹp của nó, thưa bạn.

A: Đó là kết thúc-chết của cái trí.

Krishnamurti: Không, thưa bạn. Tôi đang tự hỏi mình, làm thế nào cái trí này sẽ hoàn toàn yên lặng? Không phải sự ổn định trong ý nghĩa của cứng nhắc, nhưng một ổn định mà linh động. Một cái trí mà hoàn toàn ổn định, vững chắc, thăm thẳm, có những gốc rễ của nó trong vô hạn. Làm thế nào điều

đó có thể xảy ra được? Sau đó, sự liên hệ với cái cây, với gia đình, với ủy ban là gì?

Tôi nhận ra cái trí của tôi không-ôn định và tôi hiểu rõ nó có nghĩa gì. Lúc này, tôi biết cho chính mình, tôi đã hiểu rõ cho chính mình rằng chuyển động này được sinh ra từ không-ôn định. Tôi biết điều đó và thế là tôi phủ nhận điều đó. Và tôi hỏi sự ổn định là gì? Tôi biết không-ôn định cùng tất cả hoạt động của nó, cùng tất cả sự hủy diệt của nó và khi tôi gạt đi hoàn toàn điều đó, sự ổn định là gì? Tôi đã tìm kiếm sự ổn định trong gia đình, trong công việc, và tôi cũng đã tìm kiếm phía bên trong sự ổn định trong rút vào, trong trải nghiệm, trong hiểu biết, trong khả năng của tôi, trong Thượng đế. Tôi thấy tôi không-biết sự ổn định là gì?

Không-biết là sự ổn định.

Con người mà nói ‘Tôi biết’ và vì vậy, ‘Tôi ổn định’ đã dẫn chúng ta đến sự hỗn loạn này.

Những con người mà nói chúng tôi là những con người được chọn lựa, vô vàn những người thầy, những đạo sư đã nói ‘Tôi biết’.

Khi phủ nhận tất cả điều đó, hãy phụ thuộc vào chính bạn. Hãy có sự tự tin trong chính bạn. Và khi cái trí xóa sạch tất cả điều này, khi nó đã hiểu rõ điều gì là không-ôn định và nó không thể biết điều gì là sự ổn định thực sự; vậy thì có một chuyển động của mềm dẻo, của hòa hợp, bởi vì cái trí không-biết.

Sự thật của không-biết là nhân tố duy nhất mà từ nó người ta có thể chuyển động.

Sự thật của điều đó là cái ổn định. Một cái trí không-biết ở trong một trạng thái của học hành. Khoảnh khắc tôi nói tôi đã học hành, tôi đã ngừng học hành và đang ngừng lại đó là sự ổn định của phân chia.

Thế là, ‘Tôi không-biết’. Sự thật là ‘Tôi không-biết’. Đó là tất cả. Và điều đó trao tặng bạn một chất lượng của học hành và trong học hành có sự ổn định. Sự ổn định ở trong ‘Tôi đang học hành, không phải tôi đã học hành’. Hãy thấy nó làm gì đối với cái trí. Nó hoàn toàn tháo gỡ gánh nặng của cái trí và đó là sự tự do; sự tự do của không-biết. Hãy thấy vẻ đẹp của nó – không-biết, vậy là, tự do. Lúc này, điều gì xảy ra cho bộ não mà vận hành trong hiểu biết? Đó là chức năng của nó, đúng chứ? Vận hành từ ký ức sang ký ức. Trong hiểu biết cái trí đã tìm được sự an toàn vô cùng, và thuộc sinh học sự an toàn đó là cần thiết. Ngược lại, nó không thể tồn tại. Lúc này, điều gì xảy ra cho bộ não mà nói rằng tôi thực sự không-biết bất kỳ điều gì cả ngoại trừ sự hiểu biết sinh học của tồn tại. Điều gì xảy ra cho phần còn lại của bộ não? Trước kia phần còn lại của bộ não đã bị trói buộc. Lúc này, nó không còn bị trói buộc. Nó sẽ hành động nhưng nó không bị bận tâm.

Bộ não đó đã không bao giờ bị tác động. Nó không thể bị tổn thương nữa. Có một bộ não mới mẻ được sinh ra hay bộ não cũ kỹ được tẩy sạch những bận tâm của nó.

BOMBAY, 1971

Đối thoại 24

NHỮNG TẾ BÀO NÃO VÀ SỰ ĐỘT BIẾN

Bombay, ngày 6 tháng 2 năm 1971

Người hỏi P: Từ trước đến nay chúng ta đã không giải thích điều gì dường như là bản thể của lời giảng của anh, và đó là vấn đề của thời gian, sự yên lặng của những tế bào não và điều gì đã xảy ra cho những tiến trình mà đã vận hành trong Krishnamurti. Tôi đang đưa ra ba điều này cùng nhau bởi vì khi người ta quan sát chuyển động ngang của thời gian, đó là sông của K, người ta thấy cậu ta được sinh ra cùng truyền thống Brahman của cậu ta, tải qua một chuẩn bị nào đó trong Theosophical Society, được khai trí, viết những quyển sách nào đó như *The Search and The Path*; những quyển sách mà trong nó sự khai sáng được nhìn như một kết thúc, như một vị trí cố định. Trong tất cả những quyển sách đầu tay này, có sự phỏng chừng rằng có một trạng thái mà phải được đạt đến và có một đấu tranh vô cùng qua hàng thế kỷ hướng về nó. Bỗng nhiên một thay đổi xảy ra trong K; cậu ta phủ nhận sự cứu rỗi, sự vĩnh cửu như một vị trí cố định và thế là xóa sạch chuyển động ngang của thời

gian như thế. Lúc này, điều gì chính xác đã xảy ra? Nếu chúng ta có thể hiểu rõ và thấy như thế qua một kính hiển vi điều gì đã xảy ra cho Krishnamurti, nếu chúng ta có thể thâm nhập điều gì đã xảy ra cho những tế bào não của cậu ta mà chưa dừng chuyển động ngang này của thời gian, nó có lẽ giúp cho chúng ta hiểu rõ về thời gian và sự đột biến liên quan đến những tế bào não.

Krishnamurti: Tôi hiểu. Bạn hiểu chứ, thưa bạn?

D: Vâng thưa anh. Một nghi vấn rất quan trọng.

Krishnamurti: Tôi không biết liệu chuyển động tạm gọi là ngang đó không là một chuyển động rời rạc và rất bị quy định, hay sao? Người thanh niên trẻ, đã lặp lại điều gì anh ta đã được dạy bảo và tại một khoảnh khắc được định sẵn, có một phá vỡ. Bạn theo kịp chứ?

P: Không, tôi không theo kịp. Điều gì được hàm ý qua cụm từ 'một chuyển động rời rạc của tình trạng bị quy định'?

Krishnamurt: Đó là, cậu ta đã chấp nhận, đã lặp lại, đã đi theo con đường được trải sẵn thuộc truyền thống và huyền bí. Cậu ta đã chấp nhận nó.

P: Tất cả chúng ta đều làm giống như thế.

Krishnamurti: Tất cả chúng ta đều thực hiện nó trong những mức độ khác nhau. Câu hỏi là tại sao cậu ta đã theo đuổi lộ trình đó?

P: Không. Nghi vấn là cái gì châm ngòi để đột nhiên khiến cậu ta nói rằng không có điểm cố định?

Krishnamurti: Hãy quan sát nó như thể ‘K’ không hiện diện ở đây. Anh ta chết rồi. Làm thế nào bạn sẽ trả lời nghi vấn này? Tôi hiện diện ở đây và vì vậy có lẽ trả lời cho bạn hay có lẽ không, nhưng nếu tôi không hiện diện ở đây làm thế nào bạn sẽ trả lời nó?

P: Một cách thực hiện sẽ là thâm nhập điều gì anh đã nói, cùng những ảnh hưởng đã vận hành trên anh, tại thời gian đó, để thấy tại mấu chốt nào mà sự phá vỡ đã xảy ra và những khủng hoảng là gì, phía bên trong hay phía bên ngoài, mà đã được ghi lại, để sinh ra sự phá vỡ đó.

Krishnamurti: Nhưng giả sử bạn không biết gì cả về tất cả điều đó, và tuy nhiên ngay lúc này bạn phải trả lời nghi vấn này một cách nghiêm túc, bạn sẽ làm gì đây? Điều gì bạn nói sẽ phải mất thời gian, sự thâm nhập. Làm thế nào bạn sẽ tìm ra ngay lúc này? Làm thế nào bạn sẽ tìm ra nếu bạn bị đối diện với nghi vấn này, rằng có một cậu trai nhỏ tuổi mà tuân theo con đường truyền thống, ý tưởng của một vị trí cố định, mục đích cố định, đang sử dụng thời gian, sự tiến hóa, và tại một mấu chốt được định sẵn nào đó cậu ta phá vỡ. Làm thế nào bạn sẽ sáng tỏ được nó?

D: Nó giống như thế này. Chúng ta đun nước dưới sức nóng. Đến một trăm độ nó hòa hợp và sau đó có một thay đổi hoàn toàn.

Krishnamurti: Nhưng để đến mấu chốt đó phải mất thời gian.

P: Nếu tôi không có nền tảng lịch sử, cách duy nhất của sự thâm nhập sẽ là thấy, liệu qui trình này có thể xảy ra bên trong ý thức của tôi.

D: Tôi đang nhắm vào điều gì khác. Người truyền thống sẽ nói rằng có một qui trình mà, giống như điểm sôi của nước, dẫn đến sự đột biến. Truyền thống chỉ giúp đỡ dẫn dắt bạn đến được điểm sôi. Bạn có thể phủ nhận truyền thống nhưng sự cần thiết của truyền thống dẫn dắt đến mấu chốt đó hiện diện ở đó.

P: Nếu những dữ kiện lịch sử không sẵn có về 'K' đang được trải qua những phương tiện khác nhau, và một người chỉ được trao cho sự kiện của hiện tượng này về 'K', cách duy nhất để thâm nhập là hiểu rõ về chính mình.

D: Làm thế nào bạn sẽ giải thích cái hiện tượng?

F: Dường như bạn đang sáng chế một liên quan giữa trạng thái trước của phát triển và trạng thái hiện nay của đang hiện diện. Liệu có một liên quan giữa hai trạng thái? Bạn nói một trạng thái dẫn đến một trạng thái khác, một trạng thái trước một trạng thái khác, và bạn đang sắp xếp nó trong thời gian.

P: Hiện tượng của 'K' là rằng cậu ta được sinh ra từ cha mẹ Brahmin...chúng ta biết toàn lịch sử. Tôi quan sát quá khứ của cậu ta, tôi nhận thấy rằng đến mấu chốt đó K đã nói về thời gian, về sự cứu rỗi như một vị trí kết thúc, và bỗng nhiên toàn sự việc bị phủ nhận.

Krishnamurti: ‘F’ nói tại sao bạn liên quan chuyển động này, chuyển động ngang đến chuyển động dọc? Không có sự liên quan giữa hai chuyển động. Vì vậy hãy giữ hai chuyển động này tách rời.

P: Khi tôi quan sát ‘K’, tôi quan sát toàn nền quá khứ.

Krishnamurti: Hãy quan sát nhưng không liên quan hai chuyển động.

P: Câu hỏi là nếu điều gì anh nói phải có ý nghĩa, hiểu rõ toàn qui trình này của thời gian và sự tự do khỏi nó là điều cốt lõi. Vì vậy tôi đưa ra nghi vấn: cái gì châm ngòi nó trong anh? Nếu anh bảo tôi rằng nó đã xảy ra, tôi sẽ nói được rồi. Nếu nó xảy ra, nó xảy ra, nếu nó không, nó không. Tôi sẽ tiếp tục sống của tôi.

F: Không có châm ngòi.

P: Một bộ não nào đó tạo ra những nhiễu loạn nào đó và bỗng nhiên bắt đầu tạo ra những nhiễu loạn nào khác và ‘K’ đã và đang nói chính những tế bào não là thời gian. Chúng ta hãy đừng ra khỏi điều đó. Vì vậy những tế bào não của ‘K’ mà là thời gian, đã trải qua loại đột biến nào đó.

Krishnamurti: Tôi sẽ giải thích cho bạn rất đơn giản. Sự vun đắp của một bộ não, của bất kỳ bộ não nào đều cần thời gian. Trải nghiệm, hiểu biết và những kỷ niệm được lưu trữ trong những tế bào não. Đây là một sự kiện sinh học. Bộ não là kết quả của thời gian. Lúc này tại một mấu chốt nào đó, cái người này phá vỡ chuyển động đó. Một chuyển động hoàn toàn khác hẳn xảy ra, mà có nghĩa, chính những tế bào não

trải qua sự đột biến. Và ‘P’ nói rằng bạn phải trả lời và nói điều gì đã xảy ra; ngược lại điều gì đã xảy ra chỉ là tình cờ.

D: Nếu nó là tình cờ, vậy thì chúng ta sẽ chấp nhận nó.

B: Một trả lời bởi Krishnaji có lẽ giúp chúng ta tạo ra một đột biến trong chính chúng ta.

S: Hai giải thích đều có thể được. Một là giải thích huyền bí rằng những bậc Thầy đang chăm sóc ‘K’ và vì vậy cậu ta không bị ảnh hưởng bởi trải nghiệm. Một giải thích khác là giải thích về sự đầu thai.

*D: Khi ‘K’ nói rằng cậu bé K không bị ảnh hưởng bởi trải nghiệm, làm thế nào cậu ta biết? Cậu ta đã viết quyển sách *The Path and The Search*; tôi sẽ không đi vào sản phẩm cuối cùng nơi cậu ta không bị ảnh hưởng.*

Krishnamurti: Hãy rời bỏ vấn đề đó trong chốc lát. Làm thế nào điều đó đã xảy ra được? Câu trả lời của bạn là gì? Được trao cho những sự kiện này, được đối diện với chúng, làm thế nào bạn trả lời điều này?

B: Làm thế nào chúng ta có thể trả lời sự thay đổi trong anh mà đã xảy ra năm 1927? Bà Besant đã nói rằng hai ý thức sẽ không được hòa hợp. Chúng tôi không biết. Chính anh, một mình, có thể nói điều gì đã xảy ra. Chúng tôi không có hiểu biết cá nhân cũng như không có khả năng để biết.

Krishnamurti: Chúng ta hãy cùng nhau thâm nhập nó.

F: Tôi sẽ giải thích nó theo cách này. Cái người đó đã thức dậy vào một trạng thái khác. Nếu bạn thừa nhận một kết nối ngẫu nhiên giữa quá khứ và hiện tại vậy thì điều gì bạn nói là như thế. Một cái không dẫn đến một cái khác. Không có sự liên quan.

P: Tôi nói chính những tế bào não không thể hiểu rõ thời gian mà không là một chuyển động ngang. Nếu điều này không được hiểu rõ, tại chiều sâu thăm thẳm chúng ta không thể thâm nhập vào vấn đề của thời gian.

Krishnamurti: Chúng ta hãy thâm nhập. Trước hết, liệu thời gian có dính dáng?

Nếu bạn hỏi tôi làm thế nào điều này đã xảy ra cho tôi, tôi thực sự không biết. Bạn hiểu chứ? Nhưng tôi nghĩ chúng ta có thể cùng nhau thâm nhập nó. Nếu bạn hỏi tôi ‘Tối hôm qua anh có đi dạo bộ không?’ Tôi sẽ nói có. Ngược lại nếu bạn hỏi tôi ‘Làm thế nào điều này đã xảy ra cho anh?’, tôi thực sự không thể nói làm thế nào. Có gì sai lầm với điều đó?

P: Trong chính nó, điều đó được thôi. Nhưng chúng ta đang cố gắng hiểu rõ bản chất cốt lõi của chuyển động thời gian và chuyển động không-thời gian này – đừng đặt nó thành vấn đề, điều rất quan trọng là chúng ta phải thâm nhập vào bản chất của thời gian, không phải tại mức độ của thời gian tuần tự và thời gian tâm lý bởi vì chúng ta đã thâm nhập điều đó đầy đủ rồi.

Krishnamurti: Hãy bắt đầu bằng sự nhận biết; thấy có dính dáng đến thời gian?

P: Điều gì xảy ra cho những tế bào não trong qui trình của thấy?

Krishnamurti: Trong qui trình của thấy, những tế bào não, hoặc phản ứng trong những quy định cũ kỹ hoặc bị ngừng lại tạm thời; chúng ngừng lại tạm thời mà không có quá khứ.

P: Anh nói rằng trong sự nhận biết mà là ngay tức khắc, những tế bào não ngừng lại. Nếu chúng không đang vận hành, liệu chúng có tồn tại?

Krishnamurti: Chúng có tồn tại, như kho lưu trữ của hiểu biết mà là quá khứ. Những tế bào não, tất cả chúng ta đều đồng ý, là kho lưu trữ của những kỷ niệm, trải nghiệm, hiểu biết mà là quá khứ. Đó là bộ não cũ kỹ. Trong sự nhận biết, bộ não cũ kỹ không phản ứng.

P: Nó ở đâu?

Krishnamurti: Nó hiện diện ở đó. Nó không chết. Nó ở đó bởi vì tôi phải sử dụng hiểu biết để suy nghĩ. Những tế bào não phải được sử dụng.

P: Vậy thì cái gì đang vận hành? Nếu những tế bào não không đang vận hành, cái gì đang vận hành?

Krishnamurti: Một bộ não hoàn toàn mới mẻ. Bộ não cũ kỹ chứa đầy những hình ảnh, những kỷ niệm, những phản ứng và chúng ta đã quen thuộc với việc phản ứng bằng bộ não cũ kỹ. Bạn nói sự nhận biết không liên quan đến bộ não cũ kỹ. Sự nhận biết là khoảng ngừng giữa phản ứng cũ kỹ và phản

ứng mới mẻ, mà lúc đó cái cũ kỹ không biết. Trong khoảng ngừng đó không có thời gian.

F: Có một mâu thuẫn. Trong tâm lý học, chính cảm giác là trực tiếp. Trong khoảng ngừng giữa cảm giác và nhận biết, những kỷ niệm nhảy vào và gây biến dạng. Vì vậy cảm giác là không thời gian nhưng khoảng ngừng là thời gian.

Krishnamurti: Chúng ta hãy khai quang điều này. Bạn đặt cho tôi một câu hỏi. Bộ não cũ kỹ phản hồi tùy theo thông tin của nó, tùy theo hiểu biết; nếu bộ não cũ kỹ không có hiểu biết, không có thông tin, có một khoảng ngừng giữa câu hỏi và trả lời.

F: Khoảng ngừng là bởi vì sự lờ đờ của những tế bào não.

Krishnamurti: Không.

F: Những vết tích của ký ức tiếp tục trong bộ não.

Krishnamurti: Bạn hỏi tôi khoảng cách giữa đây và New Delhi là bao nhiêu. Tôi sẽ không biết. Không có suy nghĩ nào của tôi cùng những tế bào não sẽ giải đáp được. Sự kiện không được ghi lại. Nếu nó được ghi lại, vậy thì tôi sẽ suy nghĩ về nó và giải đáp. Nhưng không có biết. Trong không-biết đó, có một trạng thái mà trong đó thời gian không tồn tại.

D: Không khoảng chờ đợi nào sẽ làm cho tôi biết.

Krishnamurti: Khoảnh khắc tôi biết, biết là thời gian.

P: Anh đã nói hai hay ba sự việc; anh đã nói về một cái trí mới mẻ. Câu hỏi là điều gì đã xảy ra cho bộ não cũ kỹ?

Krishnamurti: Bộ não cũ kỹ yên lặng.

P: Nó có sự tồn tại?

Krishnamurti: Dĩ nhiên nó có; nếu không, tôi không thể sử dụng ngôn ngữ.

P: Vấn đề là của thời gian như một chuyển động ngang mới có sự tiếp tục – tôi đang đặt ra câu hỏi; khoảnh khắc anh nói bộ não cũ kỹ tiếp tục tồn tại –

Krishnamurti: Ngược lại, tôi không thể vận hành.

P: Khi cái mới mẻ hiện diện, cái còn lại, cái cũ kỹ không hiện diện.

Krishnamurti: Hoàn toàn đúng. Hãy bám vào đó trong chốc lát. Để tiện lợi, chúng ta hãy gọi nó là bộ não cũ kỹ và bộ não mới mẻ. Qua hàng thế kỷ, bộ não cũ kỹ đã thu lượm tất cả mọi loại kỷ niệm, đã ghi lại mọi loại trải nghiệm và nó sẽ luôn luôn vận hành trên mức độ đó. Nó có sự tiếp tục của nó trong thời gian. Nếu nó không có sự tiếp tục, vậy thì nó trở thành loạn thần kinh, tâm thần phân liệt, mất cân bằng. Nó phải có sự tiếp tục một cách thông minh, chính đáng. Lúc này, đó là bộ não cũ kỹ cùng tất cả những kỷ niệm được lưu trữ của nó. Sự tiếp tục như thế không bao giờ có thể tìm được bất kỳ cái gì mới mẻ, bởi vì chỉ khi nào cái gì đó kết thúc mới có cái gì đó mới mẻ.

F: Sự tiếp tục của cái gì? Khi anh nói sự tiếp tục, nó có một chuyển động.

Krishnamurti: Nó đang thêm vào, đang gyl đi, đang điều chỉnh; nó không đứng yên.

D: Có một chuyển động tuần hoàn; nó là một tiếp tục.

Krishnamurti: Trước hết hãy cho phép tôi thấy sự tiếp tục này, chuyển động tuần hoàn, như một lặp lại của cái cũ kỹ. Tại một mấu chốt được định sẵn của thời gian, tôi gọi nó là cái mới mẻ, nhưng nó vẫn còn là cái cũ kỹ. Tôi ao ước cái mới mẻ và sáng chế cái mới mẻ trong vòng tròn.

P: Có cái mới mẻ mà là một sắp xếp lại của cái cũ kỹ, và có 'cái mới mẻ' mà không là một sắp xếp lại của cái cũ kỹ. Cái mới mẻ khác là gì mà không là sự sáng chế của cái cũ kỹ? Liệu nó có thể công nhận, liệu nó có thể nhận biết?

Krishnamurti: Nó có thể nhận biết nhưng không thể công nhận.

P: Vậy là nó không là một trải nghiệm.

Krishnamurti: Nó là một nhận biết mà không có người quan sát.

D: Nhưng không dựa vào quá khứ.

Krishnamurti: Sự nhận biết có nghĩa cái gì đó mới mẻ.

F: Cảm giác không có quá khứ. Cảm giác không bị định hướng. Nó là trực tiếp.

Krishnamurti: Cái trí mà đã trở thà nh máy móc khao khát cái gì đó mới mẻ. Nhưng cái mới mẻ lại luôn luôn ở trong lãnh vực của cái đã được biết. Bạn có lẽ gọi cái chuyển động bên trong lãnh vực là hàng ngang, tuần hoàn, vô hạn, nhưng nó luôn luôn ở trong lãnh vực đó: tôi ao ước cái mới mẻ dựa vào cái cũ kỹ. Câu hỏi của ‘P’ là về bộ não, mà là kết quả của thời gian, trải nghiệm, hiểu biết; điều gì xảy ra cho bộ não đó khi có một nhận biết mà là mới mẻ, mà trong nó không trải nghiệm, không người quan sát; mà trong nó sự nhận biết không là một trải nghiệm được lưu trữ và được nhớ lại, và vì vậy trở thành hiểu biết.

F: Bộ não không phản ứng.

Krishnamurti: Điều gì làm cho nó không phản ứng? Làm thế nào điều này xảy ra được?

P: Chúng ta nên bỏ lại mọi thứ và ở nguyên đây, bởi vì cái gì đó có ý nghĩa vô cùng đang xảy ra ở đây. Chúng ta vẫn không nắm được cảm thấy của nó. Tôi đang lắng nghe anh. Tôi đang chú ý. Trong trạng thái chú ý đó không có gì khác ngoại trừ âm thanh và chuyển động. Liệu trong trạng thái đó tôi có thể hiểu rõ điều gì đã xảy ra cho toàn trọng lượng của quá khứ?

Krishnamurti: Nó khá đơn giản. Tôi hiểu rõ câu hỏi. Quá khứ đang vận hành liên tục; nó đang ghi lại mọi biến cố, mọi trải nghiệm, ở tầng ý thức bên ngoài và tầng ý thức bên trong: mọi thứ đang tràn vào, âm thanh, thấy.

P: Những tế bào não đang hành động độc lập bất kể tôi có nhận biết được hay không nhận biết được.

Krishnamurti: Vâng. Lúc này, khi bộ não đó đang vận hành, nó luôn luôn đang hành động từ quá khứ. Trước hết, có gì sai lầm với nó?

P: Nếu anh quan sát nó, nó giống như những gợn sóng đang lăn tăn, suy nghĩ như những gợn sóng, và bỗng nhiên tôi chú ý và không còn những gợn sóng.

Krishnamurti: Trong trạng thái của chú ý đó, có sự nhận biết. Trạng thái của chú ý đó là sự nhận biết.

D: Khi tôi thấy sự kiện rằng bộ não của tôi đang ghi lại mọi thứ và bỗng nhiên tôi nhận ra rằng nó đang xảy ra mà không có người quan sát, việc đó triệt tiêu tôi. Nếu nó tiếp tục mà không có tôi, vậy thì tôi kết thúc.

Krishnamurti: Nó giống như một cái máy ghi lại mà đang ghi lại mọi thứ.

D: Tại sao tôi cần gọi nó là một cái máy? Nó là một vật tuyệt vời. Và tôi không biết tại sao và làm thế nào về nó.

Krishnamurti: Bạn đang nghe tiếng ồn của cái còi đang kêu. Những tế bào não đã ghi lại nó. Không có kháng cự hay chấp nhận.

D: Có nhiều hơn đối với nó.

Krishnamurti: Hãy theo chậm chậm. Bộ não này là một cái máy ghi lại. Nó là một máy thu băng mà luôn luôn đang ghi lại mọi thứ. Bạn đến và thách thức bộ não. Nó sẽ phản ứng dựa vào ưa thích, không ưa thích, bạn là một nguy hiểm và cô ấy không là một nguy hiểm. ‘Cái tôi’ được sinh ra trong khoảnh khắc đó.

Chính chức năng của bộ não là phải ghi lại.

D: Đó là một câu phát biểu thiên vị. Rằng nó ghi lại là một sự kiện nhưng có lẽ còn có điều gì đó thâm sâu hơn nữa.

Krishnamurti: Bạn đang vội vã nhảy trước rồi. Chức năng của bộ não là ghi lại, thu lại. Mọi trải nghiệm, dù rằng nhận biết được hay không nhận biết được, mọi âm thanh, từ ngữ, mọi sắc thái, đang xảy ra không liên quan đến người suy nghĩ như một thực thể tách rời. Đang kháng cự sự ồn ào khó chịu đó, đang lắng nghe nịnh nọt nào đó, lắng nhục nào đó, đang mong muốn nhiều hơn hay ít hơn – từ sự ghi lại này trở dậy ‘cái tôi’.

P: Khi sự ghi lại xảy ra, tôi nhận biết được âm thanh.

Krishnamurti: Mà là cái gì? Rằng nó là vui thú hay khó chịu. Tại khoảnh khắc của đang trải nghiệm, không có ‘cái tôi’ trong nó.

P: Có một trạng thái cùng âm thanh và có một trạng thái không có âm thanh.

Krishnamurti: Lúc này hành động mới mẽ hiện diện. Tôi ghi lại âm thanh đó – tiếng ồn ghê tởm, tiếng ồn xấu xa – không có phản ứng đến nó. Khoảnh khắc có phản ứng, phản

ứng đó là ‘cái tôi’. Phản ứng đó gia tăng hay giảm bớt tùy theo vui thú, đau khổ, phiền muộn.

Lúc này, câu hỏi của ‘P’ là làm thế nào bộ não đó mà luôn luôn đang làm **ất** cả việc này một cách tự động, một cách máy móc, làm thế nào bộ não cũ kỹ đó dù rằng nó đang vận hành ngang hay trong những vòng tròn, làm thế nào bộ não đó sẽ thấy mà không có người ghi lại hay sự ghi lại?

P: Chúng ta đã trải qua điều này. Tôi muốn trình bày thêm nữa từ đó. Chúng ta lắng nghe. Âm thanh chuyển qua chúng ta. Có sự chú ý. Trong trạng thái đó, trong một giây, chuyển động ngang đã kết thúc. Điều gì đã xảy ra cho bộ não cũ kỹ?

Krishanmurti: Nhưng nó vẫn còn ở đó.

P: Anh có ý gì qua câu nói ‘nó vẫn còn ở đó’?

Krishanmurti: Hãy quan sát nó. Hãy thấy điều gì đã xảy ra. Có đứa trẻ đang khóc đó. Âm thanh đang được ghi lại, tiếng khóc của đứa trẻ, tại sao người mẹ không chăm sóc nó, mọi việc như thế.

P: Anh ghi lại tất cả việc đó?

Krishanmurti: Không. Tôi hoàn toàn đang **ắng** nghe. Có lắng nghe trọn vẹn. Lúc này điều gì xảy ra trong lắng nghe đó. Điều gì đã xảy ra cho bộ não cũ kỹ trong lắng nghe đó? Bạn đã hiểu rõ câu hỏi. Chúng ta đang cùng nhau đạo bộ. (Ngừng)

Hãy cho phép tôi trình bày nó theo cách khác. Nhu cầu cốt lõi của một bộ não là gì? (Ngừng)

Nó không là cảm thấy an toàn, bảo đảm, để vận hành hay sao?

Người ta thấy bộ não cần sự an toàn. Sau đó một sự kiện nào đó xảy ra và bộ não thấy sự kiện rằng, đã giả bộ có sự an toàn, sự thanh thản là không đúng thực.

D: Bộ não không thể thấy nó.

F: Chúng ta đưa ra bộ não như một tích lũy của những ấn tượng và kho lưu trữ của những ký ức và vân vân, nhưng kho lưu trữ của những ký ức ở bên ngoài bộ não và bộ não chỉ là một thấu kính.

P: Tại sao chúng ta không quan sát những cái trí riêng của chúng ta tại khoảnh khắc này, thay vì nói về bộ não trong cái trùu tượng?

Krishnamurti: Lắng nghe – bộ não của bạn đòi hỏi sự an toàn; nó cần một ý thức vô cùng của sự bảo vệ, cả thuộc thân thể lẫn thuộc tâm lý. Đó là tất cả mọi điều tôi đang nói. Đó là chức năng. Đó là mấu chốt cốt lõi.

D: Sự thâm nhập cơ bản là gì?

P: Sự thâm nhập cơ bản là rằng khi có chuyển động ngang này của cái trí như thời gian, như ký ức, như những tế bào não đang vận hành, điều gì làm cho ‘cái khác lạ’ có thể hiện diện được và điều gì xảy ra khi ‘cái khác lạ’ hiện diện?

Krishnamurti: Tôi sẽ giải thích cho bạn. Những tế bào não cần sự an toàn, sự bảo vệ, sự bảo đảm để tồn tại. Chúng đã tồn tại được hàng triệu năm. Lúc này, điều gì xảy ra? Với

mục đích để tồn tại, những tế bào não nói tôi phải có những quốc tịch, mà mang lại thảm họa. Vì vậy, trong tìm kiếm sự an toàn của nó, cái trí luôn luôn đang **thử** nghiệm và bị trói buộc – người đạo sư, chủ nghĩa quốc gia, chủ nghĩa xã hội – nó bị trói buộc và phải được cởi trói. Bởi vì điều cơ bản là nó mong muốn sự an toàn và sự tồn tại, và thế là nó sáng chế một chuỗi thời gian của sự tồn tại – hàng ngang hay vòng tròn. Khi sự cần thiết cơ bản được trao tặng, điều gì xảy ra? Sự nhận biết dựa vào sự an toàn không hoàn toàn khác biệt hay sao?

D: Chính sự đòi hỏi cho an toàn mới kháng cự nghi vấn anh đang đặt ra.

Krishnamurti: Không, tôi có sự an toàn của tôi. Từ trước đến nay suốt bảy mươi năm, nó đã không bị hư hại bởi vì nó nói sự tồn tại, không tìm được tại bất kỳ giá trị nào của ảo tưởng. Nó nói, đừng sáng chế những niềm tin hay những ý tưởng, bởi vì trong chúng không có sự an toàn gì cả. Hãy xóa sạch chúng đi bởi vì chúng là ảo tưởng. Thế là, nó hoàn toàn an toàn; không phải trong bất kỳ thứ gì, nhưng trong chính nó nó là an toàn. Trước kia nó đã tìm kiếm sự an toàn qua cái gì đó – qua gia đình, qua Thượng đế, qua cái tôi, qua ganh đua, qua tìm kiếm. Sự an toàn qua cái gì đó là không-an toàn cơ bản nhất. Nó loại bỏ điều đó. Thế là, nó có thể nhận biết. Bởi vì nó không có những ảo tưởng, những động cơ, những công thức, nó có thể nhận biết. Bởi vì nó không tìm kiếm bất kỳ an toàn nào, nó tuyệt đối được an toàn. Vậy thì, cái trí được tự do khỏi những ảo tưởng; ảo tưởng không phải trong ý nghĩa của Sankara, nhưng chỉ ảo tưởng rằng tôi sẽ tìm an toàn trong gia đình, trong Thượng đế, trong hiểu biết mà là quá khứ.

Lúc này, có gì để nhận biết? ‘Nó’ là nhận biết.

F: Chúng ta hiện diện như chúng ta được tạo ra ; chúng ta biết chúng ta là như thế này do bởi phó mặc cho sự định đoạt của hệ thần kinh thân thể và ở đó chúng ta rất không an toàn. Và phải có một cách tiếp cận khác hẳn đến điều này. Nó là cái gì đó rất dễ bị tổn thương bởi vì thân thể chúng ta quá mỏng manh.

Krishnamurti: Vì vậy tôi sẽ bảo vệ thân thể. Không có tánh ích kỷ được bao hàm trong nó.

F: Tánh dễ bị tổn thương có liên quan đến cái tôi.

Krishnamurti: Tôi sẽ bảo vệ thân thể mà không có cái tôi. Tôi sẽ tắm rửa nó, chăm sóc nó. Chúng ta nghĩ chúng ta bảo vệ thân thể qua ‘cái tôi’. Ngay khi ai thăm thẳm chúng ta đồng ý sự cần thiết phải có sự tồn tại tuyệt đối, phải có sự bảo vệ, phải có sự an toàn cho bộ não, chúng ta sẽ giải quyết được tất cả những vấn đề khác. Chúng ta hãy giải thích nó theo cách này: Liệu sự nhận biết có liên quan đến những tế bào não mà đòi hỏi sự an toàn, sự tồn tại bằng bất kỳ giá nào?

P: Cái trí của tôi không vận hành theo cách này. Vì vậy tôi thấy lắng nghe là điều khó khăn ặc kỳ. Tôi đang cố gắng làm việc tại một thâm nhập dưới kính hiển vi về cái trí, để thấy liệu nó có thể đến tại một mấu chốt khi thực sự những tế bào não không còn vận hành. Những câu hỏi của an toàn hay không-an toàn đều không liên quan. Tại khoảnh khắc này, nếu tôi đưa ra những câu hỏi này tôi bị lạc lõng. Ở đây tôi hiện diện trước anh và tôi muốn hiểu rõ chu yên động của thời gian này mà là hàng ngang, để thấy liệu rằng có thể có một trạng thái của những tế bào não không còn vận hành.

Bất kỳ những thâm nhập, những nghi vấn, những đáp án, rời khỏi điều này chỉ dẫn đến sự rối loạn.

Krishnamurti: Liệu bạn đang nói, bởi vì đã chấm dứt cái gì chúng ta đã nói, những tế bào não của tôi đang chuyển động liên tục trong một hình thức này hay hình thức khác?

P: Tôi nói tôi đang lắng nghe anh. Không có chuyển động trong cái trí của tôi.

Krishnamurti: Tại sao? Bởi vì bạn lắng nghe cùng chú ý, chú ý trong đó không có trung tâm để chú ý, một trạng thái trong đó bạn chỉ đang chú ý?

P: Lúc này, tôi hỏi trong trạng thái này, trọng lượng của quá khứ ở đâu? Tôi đang đặt ra nghi vấn đó để hiểu rõ vấn đề của thời gian, và không phải bất kỳ điều gì khác.

Krishnamurti: Khi bạn nói tôi đang chú ý, đang trao sự chú ý trọn vẹn, liệu có thời gian trong đó?

P: Bởi vì không có phản ứng, làm thế nào tôi đo lường được?

Krishnamurti: Khi có chú ý, không có thời gian, bởi vì không có chuyển động gì cả. Chuyển động có nghĩa đo lường, so sánh; từ đây đến đó và vân vân. Trong chú ý không có lẫn lộn, không có trung tâm, không có đo lường. Câu hỏi kế tiếp là, điều gì đã xảy ra cho bộ não cũ kỹ? Hãy ở lại đó. Nó là nghi vấn của bạn. Điều gì đã xảy ra? (Ngừng) Tôi đã nắm được nó. Điều gì đã xảy ra? Chú ý không tách khỏi bộ não. Chú ý là toàn thân thể. Các cơ quan hệ thần kinh cơ thể là chú ý, mà cũng là những tế bào não. Vì vậy, những tế bào

não yên lặng cực độ, sinh động cực độ, không đang phản ứng cùng cái cũ kỹ. Ngược lại, bạn không thể chú ý.

Có đáp án. Và trong chú ý đó bộ não có thể vận hành. Chú ý đó là yên lặng, là trống không; gọi nó bằng bất kỳ từ ngữ nào bạn thích. Từ yên lặng, vô nhiễm, trống không đó, bộ não có thể vận hành; nhưng không có người suy nghĩ dựa vào tìm kiếm an toàn trong cái gì đó.

P: Liệu nó có nghĩa toàn bộ não đã trải qua một thay đổi?

Krishnamurti: Không. Điều gì đã xảy ra là sự thay đổi. Người quan sát không hiện diện.

P: Nhưng những tế bào não đều giống hệt.

Krishnamurti: Hãy quan sát nó. Đừng giải thích nó theo cách đó; vậy thì bạn bị mất hút. Hãy quan sát nó trong chính bạn. Chú ý có nghĩa chú ý tổng thể – thân thể, tinh thần, những tế bào não; mọi thứ hiện diện ở đó cùng sự sống, đang sống. Trong trạng thái đó, không-trung tâm, không-thời gian, không-người quan sát như ‘cái tôi’. Không có thời gian dựa vào quá khứ, nhưng tuy nhiên quá khứ tồn tại bởi vì tôi nói ngôn ngữ. Tôi phải đi đến căn phòng. Đúng chứ?

Vậy thì, điều gì xảy ra cho những tế bào não? Chúng đang ghi lại nhưng không có ‘cái tôi’. Thế là, ‘cái tôi’ mà là bộ phận của những tế bào não được xóa sạch.

Đối thoại 25:

THƯỢNG ĐẾ

Bombay ngày 9 tháng 2 năm 1971

Người hỏi P: *Krishnaji, tại một mức độ, lời giảng của anh rất vật chất bởi vì nó phủ nhận việc chấp nhận bất kỳ điều gì mà không có một tham khảo. Nó được đặt nền tảng trên 'cái gì là'. Thậm chí anh đã thâm nhập thăm thẳm đến mức nói rằng ý thức là những tế bào não và không còn gì khác tồn tại. Và sự suy nghĩ là vật chất, và không còn gì khác tồn tại.*

Lúc này theo điều này, thái độ của anh với Thượng đế là gì?

Krishnamurti: *Tôi không biết bạn có ý gì qua từ ngữ vật chất và Thượng đế?*

P: *Anh đã nói, sự suy nghĩ là vật chất, chính những tế bào não là ý thức. Lúc này, đây là những sự vật thuộc vật chất, có thể đo lường được, và trong ý nghĩa đó lời giảng của anh sẽ là bộ phận của một vị trí vật chất, trong truyền thống của 'Lokayatas' chủ nghĩa duy vật. Dựa vào lời giảng của anh, Thượng đế có vị trí gì? Liệu Thượng đế là vật chất?*

Krishnamurti: Bạn hiểu rõ từ ngữ ‘vật chất’ chứ?

P: *Vật chất là cái có thể đo lường được.*

F: *Không có cái việc như cái vật chất, ‘P’.*

P: *Bộ não là vật chất.*

F: *Không, nó là năng lượng. Mọi thứ là năng lượng nhưng năng lượng đó không thể quan sát được. Bạn chỉ có thể thấy những ảnh hưởng của năng lượng mà bạn gọi là vật chất. Những ảnh hưởng của năng lượng xuất hiện như vật chất.*

D: *Khi bạn nói vật chất, có thể bạn có ý nói năng lượng. Năng lượng và vật chất có thể trao đổi lẫn nhau, nhưng vẫn có thể đo lường được.*

Krishnamurti: Đó là, bạn đang nói vật chất là năng lượng và năng lượng là vật chất. Bạn không thể phân chia chúng để nói đây là năng lượng thuần túy và đây là vật chất thuần túy.

D: *Vật chất là sự diễn tả hay sự xuất hiện của năng lượng.*

F: *Điều gì chúng ta gọi là vật chất không là gì cả ngoại trừ năng lượng. Nó chỉ là năng lượng khi được cảm nhận bởi những giác quan của sự nhận biết. Không có sự việc như là vật chất. Nó chỉ là một cách nói.*

D: *Năng lượng là $E = Mc^2$.*

P: *Anh thấy, Krishnaji, nếu chúng tôi thâm nhập bất kỳ khía cạnh nào về lời giảng của anh, nó đều được đặt nền tảng trên*

cái có thể quan sát được. Những dụng cụ của nghe, của thấy, đều ở trong phạm vi của sự cảm nhận thuộc giác quan. Mặc dù anh có lẽ nói về không-đặt tên, cái mà có thể quan sát được đều qua những dụng cụ của thấy, nghe. Những dụng cụ của những giác quan là những dụng cụ duy nhất mà chúng tôi có để quan sát.

Krishnamurti: Chúng ta bắt thấy thuộc giác quan, nghe thuộc giác quan, sờ chạm thuộc giác quan và mảnh trí năng mà là bộ phận của toàn cấu trúc. Lúc này, câu hỏi là gì?

P: Trong ý nghĩa đó, lời giảng là vật chất như đối nghịch với không-vật chất. Vị trí của anh là một vị trí vật chất.

F: Nếu anh muốn bám vào những sự kiện, dụng cụ duy nhất mà chúng ta có là bộ não. Lúc này, liệu bộ não là mọi thứ hay nó là một dụng cụ trong bàn tay của người nào đó? Nếu anh nói chỉ có bộ não, nó sẽ là một vị trí vật chất. Nếu anh nói dụng cụ là vật chất vậy thì lời giảng không là vật chất.

P: Vị trí Tantrik và vị trí người thuật giả kim cổ xưa, trong một ý nghĩa tương tự như vị trí của Krishnaji. Mọi thứ phải được quan sát. Không có gì phải được chấp nhận mà đã không được thấy bằng hai mắt của người thấy. Lúc này, bởi vì hiểu rõ điều này tôi hỏi, 'Quan điểm về Thượng đế của anh là gì'. Tôi cảm thấy nó là một câu hỏi rất chính đáng.

F: Anh có thể giải thích Thượng đế là gì hay không?

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ Thượng đế? Chúng ta đã giải thích năng lượng và vật chất và lúc này bạn hỏi chúng ta có ý gì qua từ ngữ Thượng đế? Tôi không bao giờ sử dụng

từ ngữ ‘Thượng đế’ để thể hiện cái gì đó mà không là Thượng đế. Cái gì sự suy nghĩ đã sáng chế không là Thượng đế. Nếu nó được sáng chế bởi sự suy nghĩ, nó vẫn còn trong lãnh vực của thời gian, trong lãnh vực của vật chất.

P: Sự suy nghĩ nói tôi không thể thâm nhập sâu thêm.

Krishnamurti: Nhưng nó có thể sáng chế Thượng đế bởi vì nó không thể thâm nhập sâu thêm. Sự suy nghĩ biết những giới hạn của nó. Vì vậy, khi biết những giới hạn của nó, nó cố gắng sáng chế cái vô giới hạn mà nó gọi là Thượng đế. Đó là mấu chốt.

P: Khi sự suy nghĩ thấy những giới hạn của nó, nó vẫn còn nhận biết được một sự tồn tại vượt khỏi chính nó.

Krishnamurti: Sự suy nghĩ đã sáng chế nó. Nó chỉ có thể vượt khỏi khi sự suy nghĩ chấm dứt.

P: Thấy những giới hạn của sự suy nghĩ không là biết của sự suy nghĩ.

Krishnamurti: Vậy là, chúng ta phải thâm nhập vào biết của sự suy nghĩ và không phải Thượng đế.

D: Khi sự suy nghĩ thấy sự giới hạn của riêng nó, nó đã lật tẩy được chính nó một cách thực tế.

Krishnamurti: Khi bạn nói sự giới hạn, liệu sự suy nghĩ nhận ra nó bị giới hạn, hay liệu người suy nghĩ nhận ra rằng sự suy nghĩ bị giới hạn? Bạn thấy mấu chốt. Hay liệu người suy nghĩ mà là sản phẩm của sự suy nghĩ nhận ra nó?

P: Tại sao anh rút ra sự phân biệt?

Krishnamurti: Sự suy nghĩ đã tạo ra người suy nghĩ. Nếu sự suy nghĩ không hiện diện, sẽ không có người suy nghĩ. Liệu người suy nghĩ, đang quan sát những giới hạn, nói ‘Tôi bị giới hạn’, hay liệu chính sự suy nghĩ nhận ra những giới hạn của nó mà là hai vị trí khác biệt. Chúng ta hãy rõ ràng trong tất cả điều này. Chúng ta đang thâm nhập. Có hai – sự suy nghĩ và người suy nghĩ. Người suy nghĩ, đang quan sát suy nghĩ, thấy qua lý luận mà là vật chất, mà là năng lượng, rằng năng lượng đó bị giới hạn. Trong lãnh vực của sự suy nghĩ, người suy nghĩ suy nghĩ điều này.

D: Khi người suy nghĩ nói rằng sự suy nghĩ bị giới hạn, cả suy nghĩ lẫn người suy nghĩ trở thành một chám hỏi.

Krishnamurti: Không, vẫn chưa được. Sự suy nghĩ là ký ức. Sự suy nghĩ là sự phản hồi của hiểu biết. Sự suy nghĩ đã tạo ra sự việc này được gọi là người suy nghĩ. Sau đó người suy nghĩ bị tách khỏi sự suy nghĩ; ít nhất nó nghĩ rằng nó tách khỏi sự suy nghĩ. Người suy nghĩ, đang theo **đi** lý luận, đang theo **đi** trí năng, đang theo **đi** khả năng để lý luận, thấy rằng nó rất rất bị giới hạn. Thế là, người suy nghĩ chê trách sự lý luận; người suy nghĩ nói rằng sự suy nghĩ rất bị giới hạn, mà là sự chê trách. Tiếp theo, anh ấy nói phải có cái gì đó thâm sâu hơn sự suy nghĩ, cái gì đó vượt khỏi lãnh vực bị giới hạn này. Đó là điều gì chúng ta đang làm. Chúng ta đang quan sát những sự việc như chúng là. Liệu người suy nghĩ suy nghĩ rằng sự suy nghĩ bị giới hạn hay liệu chính suy nghĩ nhận ra rằng nó bị giới hạn? Tôi không biết liệu bạn thấy sự khác biệt.

F: Sự suy nghĩ đi trước người suy nghĩ.

P: Sự suy nghĩ có thể kết thúc. Sự suy nghĩ không bao giờ có thể cảm thấy nó bị giới hạn. Sự suy nghĩ có thể kết thúc – qua lý do gì, đừng hỏi. Không có lý do thực sự nhưng sự suy nghĩ có thể kết thúc. Nhưng làm thế nào sự suy nghĩ cảm thấy rằng nó bị giới hạn?

Krishnamurti: Đó là mấu chốt của tôi. Liệu người suy nghĩ thấy anh ấy bị giới hạn hay liệu sự suy nghĩ nói, tôi không thể thâm nhập sâu thêm nữa. Bạn thấy mấu chốt?

F: Tại sao anh tách rời người suy nghĩ khỏi sự suy nghĩ? Có nhiều suy nghĩ từ đó người suy nghĩ cũng là một suy nghĩ khác. Người suy nghĩ là vật hướng dẫn, vật giúp đỡ, vật kiểm duyệt; anh ấy là vật thống trị nhất.

Krishnamurti: Sự suy nghĩ đã trải qua tất cả điều này và đã thiết lập một trung tâm mà từ đó có người quan sát, và người quan sát đang quan sát sự suy nghĩ nói rằng sự suy nghĩ bị giới hạn.

D: Thật ra, nó chỉ có thể nói 'Tôi không biết'.

Krishnamurti: Nó không nói như thế. Bạn đang giới thiệu một sự kiện không thể quan sát được. Trước hết, sự suy nghĩ là sự phản hồi của hiểu biết, sự suy nghĩ vẫn chưa nhận ra rằng nó rất bị giới hạn. Điều gì nó đã thực hiện với mục đích để có an toàn, là sắp xếp vào cùng nhau những suy nghĩ khác nhau mà đã trở thành người quan sát, người suy nghĩ, người trải nghiệm. Vậy thì chúng ta đang đặt ra câu hỏi: Liệu người

suy nghĩ nhận ra nó bị giới hạn, hay liệu chính suy nghĩ nhận ra nó bị giới hạn? Hai câu hỏi hoàn toàn khác biệt.

F: Chúng ta chỉ biết một trạng thái của người suy nghĩ đang suy nghĩ về sự suy nghĩ.

Krishnamurti: Đó là tất cả mà chúng ta biết. Vì vậy, luôn luôn người suy nghĩ nói rằng chúng ta phải vượt khỏi sự suy nghĩ; vì vậy nó đặt ra câu hỏi: Liệu người ta có thể giết chết cái trí? Liệu Thượng đế có tồn tại?

F: Anh đang đưa ra sự tồn tại cho người suy nghĩ thay vì sự suy nghĩ.

Krishnamurti: Người suy nghĩ đang thay đổi, đang thêm vào. Người suy nghĩ không là một thực thể vĩnh cửu giống như sự suy nghĩ không vĩnh cửu, nhưng người suy nghĩ đang điều chỉnh, đang thay đổi.

Điều này quan trọng. Tôi có lẽ sai lầm. Rất quan trọng phải tìm ra liệu người suy nghĩ thấy nó bị giới hạn hay liệu sự suy nghĩ như ý tưởng – ý tưởng là sự suy nghĩ được tổ chức – suy nghĩ rằng nó bị giới hạn.

Lúc này, ai nói nó? Nếu người suy nghĩ nói nó bị giới hạn, vậy thì người suy nghĩ nói phải có cái gì đó sâu thẳm hơn. Vậy thì, người suy nghĩ nói phải có Thượng đế, phải có cái gì đó vượt khỏi sự suy nghĩ. Đúng chứ? Nếu chính sự suy nghĩ nhận ra nó không thể vượt khỏi sự trói buộc riêng của nó, vượt khỏi những tế bào não bám rễ riêng của nó, những tế bào não như vật chất, như gốc rễ của sự suy nghĩ; nếu sự suy nghĩ nhận ra điều đó, vậy thì điều gì xảy ra?

P: Anh thấy, thưa anh, đó là mấu chốt chính. Nếu anh muốn để lại lời giảng của anh tại mấu chốt này, tôi sẽ hiểu rõ. Nếu anh muốn để nó lại tại mấu chốt này, rằng chính sự suy nghĩ thấy điều này, chính những tế bào não thấy nó và để nó lại, vậy thì có một kiên định và chính đáng hoàn toàn; nhưng anh luôn luôn đang chuyển động, đang vượt khỏi điều này và anh không thể sử dụng bất kỳ từ ngữ nào. Vì vậy hãy gọi nó bằng cái gì anh thích, nhưng cảm thấy của Thượng đế được giới thiệu.

Krishnamurti: Tôi sẽ không chấp nhận từ ngữ ‘Thượng đế’.

P: Bằng lý luận, bằng chính đáng, anh dẫn chúng tôi đến một mấu chốt. Anh không để nó lại ở đó.

Krishnamurti: Dĩ nhiên không.

P: Đó là một nghịch lý thực sự.

Krishnamurti: Tôi **ph** nhận việc chấp nhận nó như một nghịch lý.

F: Vật chất của cái gì đó và ý nghĩa không thể trao đổi lẫn nhau. ‘P’ đang lẫn lộn hai điều.

Krishnamurti: Điều gì bạn ấy nói rất đơn giản: Người suy nghĩ và sự suy nghĩ – chúng ta có thể thấy toàn sự chính đáng của điều đó, của điều gì bạn nói, nhưng bạn không bỏ nó lại ở đó. Bạn xô đẩy nó sâu hơn.

P: Vào một trù tượng. Tôi nói rằng sự suy nghĩ và người suy nghĩ cốt yếu đều là một, con người đã tách rời chúng bởi

vì sự an toàn, sự vĩnh cửu, sự bảo đảm riêng của anh ấy. Chúng ta đang đặt ra nghi vấn liệu người suy nghĩ suy nghĩ rằng sự suy nghĩ bị giới hạn và vì vậy chấp nhận cái gì đó vượt khỏi, bởi vì anh ấy phải có an toàn; hay liệu sự suy nghĩ nói rằng bất kỳ chuyển động nào dù tinh tế, dù rõ ràng, chính đáng, sự suy nghĩ vẫn còn bị giới hạn. Nhưng K không nói như thế đó. K thâm nhập sâu hơn vào những trườ tượng.

Krishnamurti: Tôi nhận ra rằng sự suy nghĩ và người suy nghĩ rất bị giới hạn và tôi không ngừng lại ở đó. Làm như thế sẽ là một triết lý thuần túy vật chất. Đó là điều gì những người trí năng trong phương Đông và phương Tây đã đến được. Nhưng họ luôn luôn bị trói buộc, và bởi vì bị trói buộc, họ lan rộng nhưng vẫn còn bị trói buộc vào một cái cọc mà là trải nghiệm của họ, niềm tin của họ.

Lúc này, nếu tôi có thể trả lời nghi vấn – liệu chính sự suy nghĩ nhận ra những giới hạn của chính nó, vậy thì điều gì xảy ra? Biết rằng sự suy nghĩ là năng lượng, sự suy nghĩ là ký ức, sự suy nghĩ là quá khứ, sự suy nghĩ là thời gian, đau khổ, vậy thì điều gì xảy ra? Nó nhận ra rằng bất kỳ chuyển động nào của sự suy nghĩ đều là ý thức, là nội dung của ý thức; và nếu không có nội dung, không có ý thức. Lúc này, điều gì xảy ra? Liệu điều đó có thể quan sát được? Tôi không sáng chế Thượng đế.

P: Tôi không nói điều đó. Tôi không bao giờ nói rằng anh sáng chế Thượng đế. Tôi nói, đến mấu chốt này vị trí của anh là vật chất, chính đáng, có lý luận; bỗng nhiên anh giới thiệu một yếu tố khác.

Krishnamurti: Không. Hãy quan sát nó. Chính sự suy nghĩ nhận ra – không phải người suy nghĩ mà suy nghĩ nó không

thê và vì vậy thừa nhận siêu ý thức, một cái tôi cao hơn, Thượng đế hay bất kỳ cái gì nó muốn – nhưng chính sự suy nghĩ nhận ra rằng bất kỳ chuyển động nào nó thực hiện đều ở trong lãnh vực của thời gian. Vậy thì, điều gì xảy ra? Vậy thì, sự suy nghĩ trở nên yên lặng hoàn toàn – đây là một sự kiện có thể kiểm tra được, có thể quan sát được. Sự yên lặng không là kết quả của kỷ luật. Vậy thì, điều gì xảy ra?

P: Thưa anh, cho phép tôi đặt cho anh một câu hỏi. Trong trạng thái đó, đang ghi lại của tất cả nhiễu loạn tiếp tục, bộ máy mà ghi lại, bộ máy đó là gì?

Krishnamurti: Bộ não.

P: Bộ não là vật chất. Vì vậy đang ghi lại này tiếp tục.

Krishnamurti: Nó luôn luôn tiếp tục dù tôi nhận biết được hay không nhận biết được.

P: Anh có lẽ không đặt tên nó nhưng ý thức của sự tồn tại tiếp tục.

Krishnamurti: Không, bạn đang sử dụng từ ngữ ‘sự tồn tại’ nhưng đang ghi lại tiếp tục. Tôi muốn nêu ra sự khác biệt ở đây.

P: Chúng ta đừng chuyển động khỏi. Không phải rằng tất cả sự tồn tại bị xóa sạch. Nó sẽ bị xóa sạch nếu sự suy nghĩ kết thúc.

Krishnamurti: Trái lại.

P: Sự tồn tại; ý nghĩa của sự tồn tại 'là'.

Krishnamurti: Sự sống tiếp tục nhưng không có 'cái tôi' như người quan sát. Sự sống tiếp tục, sự ghi lại tiếp tục, ký ức tiếp tục, nhưng 'cái tôi' mà sự suy nghĩ đã sáng chế, mà là nội dung của ý thức, 'cái tôi' đó biến mất; chắc chắn, bởi vì 'cái tôi' đó là 'cái bị giới hạn'. Vì vậy, sự suy nghĩ như 'cái tôi' nói 'tôi bị giới hạn'. Nó không có ý thân thể không tiếp tục, nhưng trung tâm, mà là hoạt động như 'cái tôi', như cái ngã, không còn tồn tại. Lại nữa điều đó chính đáng bởi vì sự suy nghĩ nói tôi bị giới hạn. Tôi sẽ không sáng chế 'cái tôi' mà là sự giới hạn thêm nữa. Nó nhận ra nó và nó buông bỏ.

P: Bởi vì đã nói rằng sự suy nghĩ đang sáng chế ra 'cái tôi' là sự giới hạn...

Krishnamurti: Sự suy nghĩ đang sáng chế 'cái tôi' và 'cái tôi' đang nhận ra nó bị giới hạn và thế là 'cái tôi' không còn.

F: Khi điều này xảy ra, tại sao tôi phải đặt tên việc gì đang tiếp tục như sự suy nghĩ?

Krishnamurti: Tôi không đang đặt tên bất kỳ thứ gì. Tôi nhận ra rằng sự suy nghĩ là sự phản hồi của quá khứ.

Cái tôi được tạo thành từ những thêm vào khác nhau của sự suy nghĩ mà đã sáng chế 'cái tôi', mà là thời gian. 'Cái tôi' là quá khứ. 'Cái tôi' chiếu rọi tương lai.

Lúc này, toàn hiện tượng là một công việc rất nhỏ nhoi. Đó là tất cả. Lúc này, câu hỏi kế tiếp là gì?

F: Trạng thái của vô vọng này phải làm gì với Thượng đế?

Krishnamurti: Nó không là một trạng thái của vô vọng. Trái lại, bạn đã giới thiệu chất lượng của vô vọng bởi vì sự suy nghĩ đã nói nó không thể vượt khỏi chính nó và vì vậy nó ở trong vô vọng. Sự suy nghĩ nhận ra rằng bất kỳ chuyển động nào nó thực hiện, nó vẫn còn trong lãnh vực của thời gian, dù nó gọi là vô vọng, thành tựu, vui thú, sợ hãi.

P: Thế là, sự nhận ra của những giới hạn là một trạng thái vô vọng.

Krishnamurti: Không, bạn đang giới thiệu vô vọng. Tôi chỉ đang nói vô vọng là bộ phận của sự suy nghĩ. Hy vọng là bộ phận của sự suy nghĩ và sự suy nghĩ đó nói bất kỳ chuyển động nào tôi thực hiện, dù nó là vô vọng, vui thú, sợ hãi, quyến luyến, tách rời, đều là một chuyển động của sự suy nghĩ. Khi sự suy nghĩ nhận ra tất cả điều này là một chuyển động của chính nó trong những hình thức khác nhau, nó chấm dứt. Lúc này, chúng ta hãy thâm nhập sâu hơn nữa.

P: Tôi muốn đặt cho anh một câu hỏi. Anh nói sự tồn tại tiếp tục mà không có 'cái tôi'. Ai hay cái gì tiếp tục thâm nhập sâu?

Krishnamurti: Chúng ta đã chuyển động khỏi từ ngữ 'Thượng đế'.

P: Nếu sự sử dụng từ ngữ 'Thượng đế' của tôi bị trói buộc quá nhiều trong sự giới hạn của sự suy nghĩ, tôi đã quăng nó đi rồi. Lúc này tôi đang chuyển động cùng cái đó. Vì vậy, tôi đang nói nếu sự suy nghĩ như 'cái tôi' đã kết thúc, dụng cụ của thâm nhập là gì?

Krishnamurti: Chúng ta đã đến được một mấu chốt nơi không có chuyển động của sự suy nghĩ. Như chúng ta đang làm lúc này, đang tự thâm nhập vào chính nó quá sâu thẳm, quá trọn vẹn, quá chính đáng, sự suy nghĩ đã kết thúc. Lúc này nó đang hồi nhân tố mới hiện diện mà sẽ thâm nhập là gì, hay dụng cụ mới của sự thâm nhập là gì. Dụng cụ là gì? Nó không là dụng cụ cũ kỹ. Đúng chứ? Mạnh trí năng, sự sắc bén của sự suy nghĩ của nó, chất lượng của sự suy nghĩ, tánh khách quan, sự suy nghĩ mà đã tạo ra sự hỗn loạn lạ kỳ; tất cả điều đó đã được phủ nhận.

P: Sự suy nghĩ là từ ngữ và nghĩa lý. Nếu trong ý thức, có chuyển động nơi không có từ ngữ và nghĩa lý, có cái gì khác đang vận hành. Cái này là gì?

Krishnamurti: Chúng ta đã nói sự suy nghĩ là quá khứ, sự suy nghĩ là từ ngữ, sự suy nghĩ là nghĩa lý, sự suy nghĩ là kết quả của đau khổ. Và sự suy nghĩ nói rằng tôi đã cố gắng thâm nhập và sự thâm nhập của tôi đã dẫn tôi thấy được những giới hạn riêng của tôi. Lúc này, câu hỏi kế tiếp là gì? Sau đó, sự thâm nhập là gì? Nếu bạn thấy rõ ràng những giới hạn, vậy thì điều gì đang xảy ra?

P: Chỉ đang thấy.

Krishnamurti: Không, đang thấy là bằng mắt và đang thấy thuộc giác quan phụ thuộc vào từ ngữ, nghĩa lý.

P: Sau điều gì chúng ta đã nói, chỉ đang thấy mà vận hành.

Krishnamurti: Tôi muốn rõ ràng. Bạn nói, đang thấy bằng sự nhận biết thuộc giác quan hiện diện ở đó. Chúng ta đã vượt khỏi điều đó.

P: Khi anh sử dụng từ ngữ đang thấy, liệu nó là một trạng thái nơi tất cả những dụng cụ đang vận hành?

Krishnamurti: Tuyệt đối.

P: Nếu có một dụng cụ đang vận hành tại một thời điểm, vậy thì nó bị trói buộc vào sự suy nghĩ. Khi có đang thấy và không đang lắng nghe, nó bị trói buộc vào sự suy nghĩ. Nhưng khi tất cả những dụng cụ thuộc giác quan đang vận hành, vậy thì không có gì bị trói buộc. Đó là điều duy nhất người ta có thể biết. Đó là sự tồn tại. Ngược lại, sẽ có chết.

Krishnamurti: Chúng ta đồng ý, vậy thì câu hỏi kế tiếp là gì? Vậy thì sự nhận biết là gì? Sự thâm nhập ở đó là gì? Có gì ở đó để thâm nhập? Đúng chứ? Bạn phải nói gì? Tất cả các bạn đều đã trở nên yên lặng?

P: Khi sự suy nghĩ đã kết thúc, không có gì thêm nữa để thâm nhập.

Krishnamurti: Khi sự suy nghĩ kết thúc, vậy thì còn gì thêm nữa ở đó để thâm nhập? Vậy thì, ai là người thâm nhập? Và kết quả của sự thâm nhập là gì? Lúc này nó là cái gì? Có gì ở đó để thâm nhập, hay ai là dụng cụ hay cái gì là dụng cụ mà thâm nhập?

P: Người ta đã luôn luôn coi sự thâm nhập như chuyển động hướng về một điểm.

Krishnamurti: Liệu nó là một chuyển động tiến tới?

P: Chúng ta đang cố gắng thâm nhập Thượng đế, sự thật, nhưng vì sự suy nghĩ đã kết thúc, không còn vị trí mà có thể có chuyển động hướng về nó.

Krishnamurti: Hãy theo chậm chậm ; đừng nói bất kỳ điều gì theo sự phân loại. Tất cả mọi điều mà bạn có thể nói là rằng không có chuyển động, không có chuyển động tiến tới. Chuyển động tiến tới hàm ý sự suy nghĩ và thời gian. Đó là tất cả mà tôi đang nhắm đến. Khi bạn thực sự phủ nhận điều đó, bạn phủ nhận chuyển động, phía bên ngoài hay phía bên trong, vậy thì điều gì xảy ra?

Lúc này, bắt đầu một thâm nhập của một loại hoàn toàn khác biệt.

Trước hết, cái trí, bộ não nhận ra rằng nó muốn trật tự, an toàn, bảo đảm để vận hành một cách thông minh, một cách hạnh phúc, một cách dễ dàng. Đó là sự đòi hỏi cơ bản của nó. Lúc này, bộ não nhận ra rằng bất kỳ chuyển động từ chính nó đều ở trong lãnh vực của thời gian và thế là bên trong lãnh vực của sự suy nghĩ; vậy thì liệu có một chuyển động? Hay liệu có một loại chuyển động hoàn toàn khác biệt, khác biệt về chất lượng, mà không liên quan đến thời gian, đến qui trình, đến những chuyển động tới hay lui?

Lúc này, chúng ta đang đi, liệu có bất kỳ chuyển động nào khác? Liệu có cái gì đó mà không liên quan đến thời gian?

Bất kỳ chuyển động nào mà bộ não có thể dính líu đến, đều ở trong lãnh vực của thời gian, phía bên ngoài hay phía bên trong. Tôi thấy điều đó. Bộ não nhận ra rằng mặc dù nó có lẽ suy nghĩ rằng nó được lan rộng vô hạn, nó vẫn còn rất nhỏ nhoi.

Lúc này, liệu có một chuyển động mà không liên quan đến sự suy nghĩ? Câu hỏi này được đặt ra bởi bộ não, không phải bởi một siêu-thực thể nào đó. Bộ não nhận ra rằng bất kỳ chuyển động nào trong thời gian là đau khổ. Vì vậy nó từ chối bất kỳ chuyển động nào, một cách tự nhiên. Sau đó nó đang tự hỏi chính nó liệu có bất kỳ chuyển động nào khác mà nó thực sự không biết, mà nó không bao giờ trải qua?

Điều đó có nghĩa người ta phải quay lại nghi vấn của năng lượng. Có năng lượng con người và năng lượng vũ trụ. Chúng ta đã tách rời năng lượng như thuộc con người và thuộc vũ trụ. Tôi đã luôn luôn đang suy nghĩ năng lượng con người như tách rời, bị giới hạn, không trọn vẹn, bên trong lãnh vực bị giới hạn của nó. Lúc này, trận chiến kết thúc. Bạn theo kịp điều gì tôi có ý? Bạn thấy nó chứ? Tôi đã luôn luôn coi chuyển động của năng lượng như ở bên trong lãnh vực bị giới hạn và đã tách rời nó khỏi năng lượng vũ trụ, tổng thể. Lúc này, sự suy nghĩ đã nhận ra sự giới hạn của nó và thế là, năng lượng con người đã trở thành cái gì đó hoàn toàn khác biệt. Sự phân chia – năng lượng vũ trụ và năng lượng con người – được sáng chế bởi sự suy nghĩ. Sự phân chia kết thúc và một nhân tố khác đã đi vào. Đối với một cái trí mà không còn là trung tâm trong chính nó, không có sự phân chia. Vậy thì, có gì ở đó để thâm nhập hay dụng cụ của sự thâm nhập là gì? Có sự thâm nhập nhưng không có sự thâm nhập mà tôi đã quen thuộc – sự vận dụng của trí năng, của lý luận, và mọi chuyện của nó. Và sự thâm nhập này không là sự hiểu biết của trực giác. Lúc này, bộ não nhận ra rằng trong chính nó không có sự phân chia. Thế là, bộ não không bị phân chia trong chính nó như vũ trụ, con người, tình dục, khoa học, kinh doanh. Năng lượng không có sự phân chia.

Vậy thì điều gì xảy ra? Chúng ta đã bắt đầu bằng cách hỏi liệu sự suy nghĩ là vật chất? Sự suy nghĩ là vật chất, bởi

vì bộ não là vật chất; sự suy nghĩ là kết quả của vật chất; sự suy nghĩ có lẽ trừu tượng nhưng nó là kết quả của vật chất. Chắc chắn nó là như thế. Chẳng mấy người đã vượt khỏi.

F: Ý nghĩa của thân thể là ý thức; một cách chính xác ý nghĩa của sự tồn tại là gì?

Krishnamurti: Ý nghĩa của căn phòng này là gì? Chúng ta hãy bắt đầu. Trống không, bởi vì trống không được tạo ra bởi bốn bức tường và trong trống không có mọi thứ, tôi có thể đặt một cái ghế và sử dụng căn phòng.

F: Căn phòng có ý nghĩa bởi vì 'P' sống ở đó.

Krishnamurti: Trang bị đồ đạc, sống, những sợ hãi, những hy vọng, những cãi cọ.

F: Ý thức là gì và anh nói nội dung, nhưng tôi đang thâm nhập sâu hơn nữa. Ý nghĩa là gì, không phải sự diễn tả?

D: Câu hỏi của ý nghĩa chỉ dành cho ý nghĩa.

Krishnamurti: 'F' có ý điều gì đó thâm sâu hơn nữa. Ý nghĩa của sự tồn tại của tôi. Không gì cả...

F: Liệu không có vấn đề của mong muốn có ý nghĩa của anh? Ý nghĩa của Krishnamurti là gì? Liệu anh có thể phủ nhận cái tôi? Vậy thì anh bị chặt mất đầu. Cá thể bên trong, người kiểm duyệt, sự tồn tại, ý thức, thân thể; có nhiều hơn nữa – linh hồn trừu tượng; tại cốt lõi một linh hồn mà mọi thứ có tác động quanh nó. Liệu anh có thể phủ nhận điều đó?

Krishnamurti: Linh hồn là ‘cái tôi’.

P: Đó là sự khó khăn. Có một giá trị trong câu hỏi của ‘F’ bởi vì cái tôi là ột khó khăn nhất khi phủ nhận. Nếu anh gắng sức phủ nhận ‘cái tôi’ và cái ngã, anh sẽ không bao giờ mong muốn. Nhưng nếu anh thâm nhập như chúng ta mà thực hiện, đó là tất cả mọi việc mà cần thiết.

F: Ý nghĩa của tất cả điều này là gì? Tại sao ‘cái tôi’ phải kết thúc? Ý nghĩa của những nguyên tử là các cơ quan, ý nghĩa của các cơ quan là ý thức? Tại sao nó phải kết thúc ở đó?

Krishnamurti: Nó không kết thúc ở đó. Nó kết thúc ở đó chỉ khi nào sự suy nghĩ nhận ra những giới hạn của nó. Chúng ta hãy quay lại. Dụng cụ mà sẽ thâm nhập, trong đó không có sự tách rời, trong đó không có người thâm nhập và vật được thâm nhập là gì? Tôi thấy sự suy nghĩ không có ý nghĩa thực sự. Nó có ý nghĩa chỉ trong lãnh vực nhỏ nhoi của nó. Lúc này, nó hỏi có gì ở đó để khám phá – không phải như một người khám phá đang khám phá cái gì đó.

Chuyển động mà không ở bên trong và cũng không ở bên ngoài là gì? Liệu nó là chết? Liệu nó là sự phủ nhận tổng thể của mọi thứ? Vậy thì, điều gì xảy ra? Sự thâm nhập là gì?

Khi sự suy nghĩ kết thúc, chúng ta bao gồm mọi thứ trong nó; chúng ta bao gồm ý nghĩa, ý thức, nội dung của ý thức, vô vọng, thất bại, thành công. Tất cả nó đều ở trong lãnh vực đó. Khi điều đó kết thúc, vậy thì điều gì xảy ra? Bộ não tồn tại, ghi lại – bộ phận mà đang ghi lại. Ghi lại tiếp tục. Nó phải tiếp tục, nếu không, nó sẽ trở nên mất trí, nhưng có tổng thể mà tuyệt đối yên lặng. Sự suy nghĩ không còn dính dáng nữa. Sự suy nghĩ không còn thâm nhập vào lãnh vực đó

nữa. Sự suy nghĩ thâm nhập vào một lãnh vực rất nhỏ của bộ não.

P: Sự kiện rằng chúng ta chỉ sử dụng một phần triệu bộ não của chúng ta.

Krishnamurti: Có phần khác.

F: Không có lý do để giả sử rằng những phần của bộ não mà không được sử dụng, có thể trở thành bất kỳ cái gì đó nhiều hơn những phần khác của ý thức.

Krishnamurti: Không, làm ơn hãy quan sát nó.

F: Thậm chí thuộc sinh học, anh không đúng. Kích cỡ của bộ não mà có thể sử dụng được, khẳng định phạm vi của ý thức. Nếu anh sử dụng nhiều hơn, ý thức sẽ rộng lớn hơn.

Krishnamurti: Bộ não cũ kỹ rất bị giới hạn. Toàn bộ não là cái mới mẻ mà đã không được sử dụng. Chất lượng toàn bộ của bộ não là mới mẻ; sự suy nghĩ mà bị giới hạn, vận hành trong một phạm vi bị giới hạn. Bộ não cũ kỹ không hoạt động bởi vì cái bị giới hạn đã kết thúc.

P: Anh biết điều gì anh đang nói? Nếu anh thấy một phần nhỏ của bộ não như bị giới hạn, sự giới hạn kết thúc.

Krishnamurti: Không, sự giới hạn tiếp tục.

P: Nhưng bởi vì nó không đảm trách toàn bộ não, ăng không tự giới hạn chính nó vào chính nó; phần còn lại của

bộ não, mà không được sử dụng, trở thành có thể vận hành được. Vì vậy lại nữa đây là một vị trí hoàn toàn vật chất.

Krishnamurti: Đồng ý. Tiếp tục thâm nhập sâu thêm.

P: Đó là tất cả, không còn gì nữa để bàn luận.

F: Tôi có một phản đối. Thậm chí nếu toàn bộ não được sử dụng trọn vẹn, nó sẽ vẫn chỉ là ý thức; nó sẽ là một ý thức được mở rộng cực kỳ.

Krishnamurti: Phụ thuộc vào liệu có một trung tâm.

D: Nếu có một trung tâm, lúc đó anh không đang sử dụng phần còn lại.

F: Chúng ta đang vận hành chỉ bên trong cái bị giới hạn. Lúc này, nếu anh chuyển động vào cái còn lại, làm thế nào anh biết rằng ý thức đó không có một khuynh hướng tập trung?

Krishnamurti: Tập trung vào một phạm vi xảy ra khi sự suy nghĩ vận hành như đau khổ, tuyệt vọng, thành công, khi sự suy nghĩ vận hành như ‘cái tôi’. Khi ‘cái tôi’ yên lặng, ý thức ở đâu?

F: Rốt cuộc, tất cả nó đều trở thành sự phỏng đoán. Anh giả sử nhân tố duy nhất mà có thể chiếu rọi trung tâm là sự thất vọng, sự tổn thương. Sự suy nghĩ bị giới hạn. Và vì vậy, nó tự chiếu rọi chính nó. Tại sao sự tập trung phải lệ thuộc vào sự giới hạn?

Krishnamurti: Sự tập trung vào một phạm vi xảy ra khi sự suy nghĩ đang vận hành.

P: Nếu sự suy nghĩ chấm dứt cùng ý nghĩa và từ ngữ của nó, nếu sự suy nghĩ ngừng lại, bất kỳ cái gì có thể vận hành được không thể được công nhận như từ ngữ và ý nghĩa.

F: Anh đang trở nên rất thu hẹp. Một cách rất chính đáng, tôi vẫn còn đang thâm nhập máu chốt rằng sự thất vọng là vị trí duy nhất của tập trung.

Krishnamurti: Tôi đã bao gồm mọi thứ, không chỉ sự thất vọng nhưng mọi thứ trong lãnh vực của thời gian. Lúc này, tôi thấy rằng những tế bào não đã vận hành trong một lãnh vực rất nhỏ nhoi và lãnh vực nhỏ nhoi đó cùng năng lượng bị giới hạn của nó đã sáng chế tất cả những ranh mãnh. Bộ não cũ kỹ trở nên yên lặng. Điều gì chúng ta đã gọi là sự yên lặng là sự giới hạn trở nên yên lặng. Sự nhiễu loạn của điều đó đã chấm dứt và đó là sự yên lặng của sự giới hạn. Khi sự suy nghĩ nhận ra điều đó, vậy thì chính bộ não, toàn bộ não, trở nên yên lặng.

P: Tuy nhiên, nó ghi lại.

Krishnamurti: Dĩ nhiên. Sự nhiễu loạn đang tiếp tục.

P: Sự tồn tại tiếp tục.

Krishnamurti: Tồn tại mà không có bất kỳ sự kéo dài liên tục nào. Vậy thì cái gì? Toàn bộ não trở nên yên lặng, không chỉ là một phần bị giới hạn.

F: Nó là cùng sự việc đối với chúng tôi.

P: Nếu anh không biết cái còn lại, và cái còn lại không thể vận hành được, cái gì trở nên yên lặng cho chúng tôi chỉ là sự giới hạn.

Krishnamurti: Vì vậy yên lặng đó không là sự yên lặng.

P: Đây là điều gì đó mới mẻ mà anh đang giới thiệu.

D: Điều gì khiến anh nói rằng chúng tôi không đang sử dụng toàn bộ não?

F: Tôi đang nói toàn bộ não của tôi đang vận hành nhưng tôi không nhận biết được bởi vì tôi đang tự khép kín chính mình bên trong lãnh vực bị giới hạn.

Krishnamurti: Làm ơn, trước tiên hãy ngừng chuyển động của sự suy nghĩ, sau đó thấy điều gì xảy ra.

D: Khi sự chuyển động của sự suy nghĩ ngừng lại, những sự việc xảy ra tự mình nó và tiếp theo liệu sự thâm nhập điều gì xảy ra là cần thiết?

P: Tôi muốn đặt ra một câu hỏi ở đây. Anh đã nói rằng, kết thúc sự giới hạn của 'cái tôi' như sự suy nghĩ, không là sự yên lặng.

Krishnamurti: Đó là vẻ đẹp của nó.

P: Hãy cho phép tôi nhận được cảm thấy của nó. Làm ơn giải thích lại nó.

Krishnamurti: Tôi đã nói khi sự suy nghĩ cùng sự giới hạn của nó nói rằng nó yên lặng, nó không yên lặng. Sự yên lặng là khi toàn ~~ất~~ lượng của bộ não yên lặng; toàn sự việc, không phải chỉ từng bộ phận của nó.

F: Tại sao toàn bộ não phải trở nên yên lặng?

Krishnamurti: Toàn bộ não đã luôn luôn yên lặng. Điều gì tôi đã gọi là sự yên lặng là sự kết thúc của ‘cái tôi’; sự suy nghĩ mà đang huyền thuyên. Huyền thuyên là sự suy nghĩ. Huyền thuyên đã hoàn toàn chấm dứt. Khi huyền thuyên chấm dứt, lúc đó có một cảm thấy của yên lặng nhưng đó không là sự yên lặng. Sự yên lặng là khi toàn cái trí, bộ não, mặc dù đang ghi lại, hoàn toàn yên lặng, bởi vì năng lượng là yên lặng. Nó có thể nổ tung nhưng nền tảng của năng lượng là sự yên lặng. (Ngừng)

Lúc này, có sự đam mê chỉ khi nào đau khổ không chuyển động. Bạn đã hiểu rõ điều gì tôi vừa nói? Đau khổ là năng lượng. Khi có đau khổ có chuyển động của sự tẩu thoát bằng cách hiểu rõ nó, bằng cách kiềm chế nó; nhưng khi không có chuyển động gì cả trong đau khổ, có một nổ tung vào đam mê. Lúc này, cùng sự việc xảy ra khi không có chuyển động – phía bên ngoài hay phía bên trong; khi không có chuyển động của yên lặng mà ‘cái tôi’ bị giới hạn đã tự tạo ra cho chính nó với mục đích để đạt được cái gì khác. Khi có sự yên lặng tuyệt đối, sự yên lặng tổng thể, thế là không có chuyển động thuộc bất kỳ loại nào, khi nó tuyệt đối yên lặng, có một loại hoàn toàn khác hẳn của sự bùng nổ mà là...

P: Mà là Thượng đế.

Krishnamurti: Tôi phủ nhận sử dụng từ ngữ ‘Thượng đế’ nhưng trạng thái này không là một sáng chế. Nó không là một sự việc được sắp xếp vào chung bởi sự suy nghĩ ranh mãnh, bởi vì sự suy nghĩ hoàn toàn không có chuyển động. Đó là lý do tại sao rất quan trọng phải thâm nhập sự suy nghĩ chứ không phải ‘cái khác lạ’.

Đối thoại 26

NĂNG LƯỢNG, TÍNH KHÔNG BẢO TOÀN VÀ SỰ SỐNG

Bombay, ngày 11 tháng 2 năm 1971

N*gười hỏi D:* Ngày hôm trước chúng ta đã bàn luận về Thượng đế. Chúng ta cũng đã bàn luận về năng lượng và anh đã nói về năng lượng con người và năng lượng vũ trụ. Tôi sẽ phát biểu trong vị trí khoa học. Những người khoa học đã đo được năng lượng và đã đạt được một công thức: $E=Mc^2$, một con số tưởng tượng. Đây là năng lượng vật chất và những người sinh học đã chứng thực rằng năng lượng-sự sống là đối nghịch tính không-bảo toàn, mà có nghĩa rằng trong khi năng lượng vật chất tự tiêu tan, năng lượng của sự sống không tiêu tan. Vì vậy chuyển động của đối nghịch tính không-bảo toàn này là phản lại dòng chảy vật chất của năng lượng mà tiêu tan, và kết thúc trong tính đồng nhất hoàn toàn. Thông thường con người chuyển động bằng năng lượng không-bảo toàn và, vì vậy, suy sụp. Thậm chí những người khoa học đã đo được khoảng thời gian của năng lượng này. Vì vậy vấn đề là: Làm thế nào con người, khi nhận biết được điều này, có thể là bộ phận thuộc chuyển động của năng lượng mà đối nghịch tính không-bảo toàn.

Krishnamurti: Người ta có thể thấy khá đơn giản, rằng cái mà là máy móc tự suy sụp, khi được cho một thời gian nào đó.

D: Cái gì đo lường được đều có thể bị thao túng bởi cái trí, bởi con người và đó là lý do của quả bom nguyên tử. Năng lượng này, chuyển động của không bảo toàn năng lượng này, thống trị thế giới ngày nay. Làm thế nào chúng ta thoát khỏi sự kìm kẹp của nó?

P: Đây là một mấu chốt rất quan trọng. Nếu có một chuyển động của năng lượng mà không tự tiêu tan, mà không kết thúc, không cạn kiệt; vậy thì, từ quan điểm của người khoa học cũng như con người, nó có thể trả lời tất cả những vấn đề của thế giới.

Krishnamurti: Vì vậy, bạn đang hỏi cái gì? Làm thế nào con người mà bị trói buộc trong chuyển động của sự suy sụp thuộc máy móc này – nó có thể phải mất một triệu năm hay mười triệu năm – làm thế nào sự suy sụp đó có thể kết thúc? Hay liệu có một chuyển động trái ngược?

D: Và bản chất của chuyển động trái ngược đó?

Krishnamurti: Chúng ta hãy đặt câu hỏi đơn giản lại. Con người bị trói buộc trong năng lượng vật chất, trong năng lượng máy móc; anh ấy bị trói buộc bởi công nghệ, bởi chuyển động của sự suy nghĩ – bạn nắm được mấu chốt của nó?

D: Không.

Krishnamurti: Có toàn lãnh vực của hiểu biết công nghệ và sự chuyển động trong hiểu biết đó; đó là lãnh vực mà con người sống, mà có ảnh hưởng vô cùng với anh ấy, mà thực sự đang kiểm soát anh ấy, đang thâm thấu anh ấy; tất cả những người khoa học và những người sinh học đã đo lường được năng lượng của chuyển động đó và năng lượng đó là một năng lượng của suy sụp, một năng lượng của lãng phí. Những người khoa học cũng nói rằng có một chuyển động trái ngược của năng lượng trong phương hướng đối nghịch mà là năng lượng sáng tạo; năng lượng thực sự của con người mà là không-máy móc, không-công nghệ. Lúc này câu hỏi là gì?

D: Những người sinh học hiện đại – Huxley, Chardin – nói rằng những chủng loại đã phát triển thẳng đến con người từ tế bào nhỏ nhất và trong con người có một trời đất của ý thức; con người như một thực thể có thể nhận biết được toàn qui trình tiến hóa này.

P: Từ điều này một sự kiện rất lý thú khác nảy sinh. Chardin nói rằng bước nhảy vọt kế tiếp hướng về phía trước sẽ đến bằng ‘một tiến hành của thấy’ mà giống hệt như ‘pashyanti’ thuộc truyền thống, thấy hồn nhiên. Tôi nghĩ rất quan trọng phải thâm nhập động từ này mà có một ý nghĩa được định hướng của truyền thống Ấn độ.

Krishnamurti: Chúng ta có thể đến điều đó nếu chúng ta có thể thâm nhập những qui trình suy sụp; năng lượng mà là máy móc, mà là không bảo toàn. Chúng ta cũng đang cố gắng tìm ra năng lượng-sự sống đó, mà là năng lượng không-máy móc. Năng lượng này là gì?

D: Những người sinh học nói nó nằm trong sự phát triển thuộc văn hóa, trong số mạng của con người, không phải trong một chủng loại mới đang trỗi dậy.

A: Nghi vấn này thách thức con người hiện đại tại nhiều mức độ. Sau khi những vệ tinh được phóng lên thật cao, có một đo lường mới mẻ về vũ trụ. Chúng ta gọi nó là cái vô hạn có thể đo lường được. Nhưng con người cũng biết có cái vô hạn không-thể đo lường được. Nó hiện diện cho con người hiện đại tại khoảnh khắc anh ấy thoát khỏi ‘cái ngay tức khắc’ và đến được một hiểu rõ về môi trường trong ý nghĩa rộng rãi nhất.

Krishnamurti: Hoàn toàn đúng. Họ đã đo lường sự suy nghĩ. Họ đã đo lường ký ức.

D: Nếu anh trôi chảy cùng năng lượng vật chất anh sẽ bị hủy diệt. Nó chỉ đang mời mọc chuyển động không bảo toàn.

P: Anh đã nói điều gì đó – rằng họ đã đo lường sự suy nghĩ. Anh nghĩ sự suy nghĩ có thể đo lường được?

Krishnamurti: Vâng.

F: Trong ý nghĩa nào anh có ý điều này?

Krishnamurti: Trong ý nghĩa rằng những xung điện của sự suy nghĩ được đo lường.

F: Sự suy nghĩ là sự đo lường của không bảo toàn.

P: Chỉ cái mà có một khởi đầu và một kết thúc mới có thể đo lường được.

Krishnamurti: Vì vậy có một chuyển động mà tại cơ bản, trong ngay chuyển động của nó, dẫn đến sự suy sụp.

F: Nó cũng dẫn đến sự tỏa sáng và đó là sự kết thúc của không bảo toàn năng lượng. Có hai chuyển động – có một chuyển động máy móc và một chuyển động chống lại máy móc.

A: Sự tiếp cận của người sinh học rất lưỡng lự khi anh ấy liên quan đến ý thức. Bất kỳ khi nào anh ấy nói về năng lượng-sự sống, anh ấy không giải thích bằng sự rõ ràng giống như điều còn lại. Có một công nhận rằng năng lượng đối nghịch của không bảo toàn là cái không biết được, cái không thể định nghĩa được. Sau khi nói rằng có ‘cái khác lạ’, ‘cái khác lạ’ vẫn còn không biết được.

D: Có một sự kiện chắc chắn. Rằng năng lượng-sự sống không chuyển động trong phương hướng mà trong đó năng lượng không bảo toàn chuyển động.

A: Chúng ta hãy sử dụng chuyển động của năng lượng-sự sống như cái gì đó không biết được đối với chúng ta.

Chúng ta không thể thao túng nó. Trong đo lường con người trở nên nhận biết được toàn qui trình tiến hóa trong chính anh ấy, anh ấy trở nên nhận biết được ý thức.

P: Tôi nghĩ chúng ta đang đi luẩn quẩn trong những vòng tròn. Sự việc có thể quan sát được là, con người được sinh ra, sống và chết. Hiện tượng của một chuyển động tuần hoàn

của khởi đầu và kết thúc của năng lượng là có thể thấy được và được cấu trúc sâu thẳm trong ý thức của chúng ta – cái vật đang trôi dạt và đang biến mất, hai thể hiện của năng lượng. Liệu có năng lượng mà không liên quan đến trôi dạt hay biến mất?

Krishnamurti: Nó là cùng sự việc. Liệu chúng ta chấp nhận rằng có một khởi đầu và kết thúc của năng lượng?

F: Những cá thể có lẽ khởi đầu và kết thúc, nhưng sự sống lại không. Nó sáng tạo.

Krishnamurti: Đừng mang vào cá thể vội. Có một chuyển động của năng lượng mà là máy móc, mà có thể đo lường được, mà có lẽ kết thúc, và có năng lượng-sự sống mà bạn không thể thao túng; nó tiếp tục vô tận. Chúng ta thấy rằng trong một trường hợp có sự lãng phí của năng lượng và trong trường hợp khác không có sự lãng phí của năng lượng.

F: Tôi không thấy trường hợp khác như một sự kiện.

Krishnamurti: Đúng ời. Chúng ta hãy thấy chuyển động của năng lượng mà có thể đến được một cao độ và sụt giảm. Liệu có bất kỳ hình thức nào khác của năng lượng mà không bao giờ có thể kết thúc, mà không liên quan đến năng lượng có khởi đầu, tiếp tục và suy sụp?

F: Đó là một nghi vấn đúng đắn.

D: Liệu có bất kỳ hình thức nào của năng lượng mà sẽ không suy sụp?

Krishnamurti: Lúc này, làm thế nào chúng ta sẽ tìm ra? Tôi đã nắm được nó. Năng lượng mà suy sụp là gì?

F: Nguyên nhân của năng lượng mà anh không thể trả lời là gì?

Krishnamurti: Năng lượng mà suy sụp là gì. Tôi đã không nói, nguyên nhân của năng lượng là gì?

P: Năng lượng vật chất suy sụp. Tại sao nó suy sụp. Bởi sự ma sát?

D: Bởi áp lực?

Krishnamurti: Liệu có bất kỳ hình thức nào khác của năng lượng mà không suy sụp? Một năng lượng suy sụp qua ma sát. Liệu có bất kỳ hình thức nào khác mà không suy sụp?

P: Không những nó suy sụp nhưng còn cả ma sát. Tôi đang giả định nó. Chúng ta hãy thâm nhập. Chính bản chất của nó là ma sát.

F: Tôi không hiểu rõ phương pháp của bạn. Sự kiện là rằng có năng lượng đang khuất phục sự ma sát, và năng lượng đang suy sụp trong sự ma sát.

P: Bạn nói rằng có một năng lượng mà suy sụp trong sự ma sát qua ma sát. Tôi nói chính bản chất của nó là ma sát. Tất cả chuyển động đó mà chúng ta gọi là năng lượng, trong chính nó là ma sát. Hãy chỉ cho tôi tại sao nó không là như thế?

F: Ma sát là gì?

P: Ma sát là sự mâu thuẫn, sự kháng cự.

F: Tại sao năng lượng phải được đồng hóa cùng sự kháng cự?

P: Chúng ta nói lẫn chất của cái mà chúng ta gọi là năng lượng là sự ma sát.

D: Năng lượng là khả năng, khả năng sinh lực, để khuấy phục sự kháng cự, nhưng nó tự tiêu tan trong qui trình này.

Krishnamurti: Giống như trong một cái máy.

P: Vì vậy nó thể hiện như sự ma sát.

Krishnamurti: Vì vậy liệu có một năng lượng mà không có sự kháng cự, và thế là...

P: Không. Khi anh nói rằng nó không tiếp xúc sự kháng cự, nó không là như thế. Sống đầy dẫy sự kháng cự. Làm thế nào anh có thể nói điều này?

Krishnamurti: Chúng ta hãy thâm nhập điều này. Bất kỳ năng lượng nào mà gặp gỡ sự kháng cự sẽ tự làm cạn kiệt chính nó. Một chiếc xe đi thẳng lên quả đồi nếu không đủ sức, năng lượng được tạo ra bởi cái máy sẽ cạn kiệt. Liệu có một năng lượng mà không bao giờ có thể bị cạn kiệt, dù bạn lên đồi, xuống đồi, đi song song, đi thẳng đứng? Liệu có một năng lượng mà không có sự ma sát trong chính nó? Và **đó**

nó gặp gỡ sự kháng cự, nó không nhận ra sự kháng cự, nó không công nhận sự kháng cự.

Có một nhân tố khác đối với nó. Năng lượng cũng hiện diện qua sự kháng cự, qua sự vận động.

P: Năng lượng mômen cố định...

Krishnamurti: Đừng nói điều đó.

P: Tại sao, thưa anh, cơ quan của con người là một cố định.

Krishnamurti: Cơ quan của con người là một lãnh vực của năng lượng, nhưng đừng sử dụng từ ngữ cố định.

Tôi đang trình bày nó rất đơn giản. Có năng lượng mà gặp gỡ sự kháng cự và tự làm cạn kiệt chính nó. Trong toàn lãnh vực đó, có năng lượng được tạo ra qua sự kháng cự, qua sự xung đột, qua sự bạo lực, qua sự tăng trưởng và suy sụp, qua qui trình của thời gian. Lúc này chúng ta đang hỏi, liệu có bất kỳ năng lượng nào khác mà không thuộc thời gian, mà không phụ thuộc vào lãnh vực này?

A: Truyền thống gọi nó là mũi tên không thời gian.

F: Anh đang hỏi rằng liệu có năng lượng mà không thể kháng cự được?

Krishnamurti: Không. Tôi chỉ biết năng lượng mà ở trong lãnh vực của thời gian. Nó có lẽ có một khoảng mười triệu năm, nhưng nó vẫn còn trong lãnh vực của thời gian. Đó là tất cả mà chúng ta, những con người biết. Và như những con người chúng ta đang thâm nhập liệu có một năng lượng mà không ở trong lãnh vực của thời gian?

F: Anh có ý, nó là năng lượng mà không trải qua bất kỳ thay đổi nào phải không?

Krishnamurti: Hãy quan sát. Tôi **biết** năng lượng, nguyên nhân của năng lượng, sự kết thúc của năng lượng. Tôi biết năng lượng như khuất phục sự kháng cự, tôi biết năng lượng của đau khổ, năng lượng của xung đột, của hy vọng, của thất vọng; chúng vẫn còn trong lãnh vực của thời gian. Và đó là tổng thể ý thức của tôi. Tôi đang hỏi, liệu có một năng lượng mà không bị trói buộc bởi thời gian, mà không ở trong lãnh vực của thời gian? Liệu có năng lượng mà có lẽ xuyên suốt lãnh vực của thời gian và tuy nhiên không bị tiếp xúc bởi thời gian? Nó rất lý thú. Con người chắc phải đặt ra nghi vấn này suốt hàng thế kỷ sang hàng thế kỷ, và khi không thể tìm ra một đáp án anhalt đã nói có Thượng đế và đặt Thượng đế bên ngoài lãnh vực của thời gian. (Ngừng)

Nhưng đưa Thượng đế ra ngoài lãnh vực của thời gian là mời mọc Thượng đế vào trong lãnh vực của thời gian. Và vì vậy tất cả việc đó là bộ phận của ý thức. Và việc đó suy sụp. Nó suy sụp, nếu tôi được phép sử dụng từ ngữ đó, bởi vì nó thuộc thời gian, nó có thể phân chia được. Và cái trí của tôi mà có thể phân chia được, đang mong muốn tìm ra một năng lượng không thời gian, tiến tới hình thành một năng lượng mà nó gọi là Thượng đế và tôn sùng điều đó. Tất cả điều đó đều ở trong lãnh vực của thời gian.

Vì vậy tôi hỏi, liệu có bất kỳ năng lượng nào khác mà không thuộc thời gian? Bạn hiểu chứ?

D: Vâng.

Krishnamurti: Làm thế nào tôi tìm được? Tôi phủ nhận Thượng đế, bởi vì Thượng đế ở trong lãnh vực của thời gian.

Tôi phủ nhận siêu ngã, cái tinh thần vũ trụ, brahman, linh hồn, thiên đàng, bởi vì tất cả chúng đều ở trong lãnh vực của thời gian.

Lúc này tôi hỏi, liệu có năng lượng không thời gian? Vâng, thưa bạn. Có. Chúng ta sẽ thâm nhập nó.

D: Vâng, thưa anh.

Krishnamurti: Làm thế nào tôi tìm được? Ý thức phải tự làm trống không chính nó khỏi nội dung của nó. Nó phải như vậy chứ?

D: Câu hỏi là, tôi đang ngồi trên một cái ghế, mà là điều kiện của sự hiện diện của tôi. Tôi không thể quăng cái ghế đi.

Krishnamurti: Bạn không thể quăng cái ghế, nhưng bạn có thể quăng đi nội dung do thời gian đã tạo ra mà người ta gọi là ý thức.

D: Câu hỏi là, nếu thời gian là ý thức vậy thì phải có cái gì đó khác nữa.

Krishnamurti: Chờ đã. Nội dung tạo ra ý thức; ngược lại không có ý thức.

P: Tôi xin phép được hỏi một vấn đề. Liệu làm trống không hoàn toàn ý thức không giống như thấy tổng thể của ý thức hay sao?

Krishnamurti: Nó giống chứ. Đồng ý. Tôi không nghĩ tôi đã giải thích được rõ ràng. Có sự kiện của làm trống không hoàn

toàn ý thức; có sự kiện khác mà là thấy cùng tổng thể, cùng tất cả nội dung.

Thấy lãnh vực của thời gian như một trạng thái tổng thể, thấy toàn lãnh vực của thời gian – lúc này thấy đó có nghĩa gì?

Thấy đó khác biệt lãnh vực của thời gian hay thấy đó đã tự tách rời chính nó khỏi lãnh vực của thời gian, và sau đó nghĩ rằng nó được tự do và nhìn vào lãnh vực của thời gian mà là điều gì chúng ta gọi là sự nhận biết?

D: Vâng, thưa anh. Sự nhận biết này giả định trước một người nhận biết.

Krishnamurti: Chúng ta quay lại cùng sự việc. Vì vậy câu hỏi nảy sinh, thấy tổng thể là gì? Tôi thấy một cách chính đáng, bằng từ ngữ; tôi hiểu rõ toàn ý thức của con người, tổng thể của nó. Tổng thể của nó là nội dung của nó, và nội dung của nó đã được tích lũy qua thời gian, mà là văn hóa, tôn giáo, hiểu biết. Dù nó lan rộng hay thu hẹp, nó vẫn còn trong lãnh vực của thời gian. Khi nó lan rộng, nó bao gồm cả Thượng đế, không-Thượng đế, chủ nghĩa quốc gia hay chủ nghĩa không-quốc gia. Nó là toàn chuyển động của ý thức trong lãnh vực của thời gian. Nó là chính thời gian. Bạn nói gì, 'D', liệu ý thức là thời gian?

D: Tôi không có dụng cụ khác ngoài trừ ý thức.

Krishnamurti: Tôi nhận biết điều đó. Tôi thấy ý thức là thời gian bởi vì nội dung của nó là ý thức, và nội dung đã được tích lũy hàng thế kỷ sang hàng thế kỷ.

D: Ý thức là sự xung đột, sự ma sát.

Krishnamurti: Chúng ta bắt đầu đó. Làm thế nào cái trí của tôi có thể quan sát toàn lãnh vực của thời gian này và không thuộc về lãnh vực? Đó là nghi vấn. Ngược lại, nó không thể quan sát. Sự nhận biết tổng thể phải được tự do khỏi thời gian. Liệu có một nhận biết và thấy mà không thuộc thời gian? Bạn nói gì đây?

D: Đó là nghi vấn của chúng tôi.

Krishnamurti: Và nếu nó không thuộc thời gian, vậy thì sự nhận biết là chuyển động-sự sống. Chính sự nhận biết là chuyển động-sự sống.

D: Một cách chính đáng, đó sẽ là như thế.

A: Liệu chúng ta có thể nói chính sự nhận biết là chuyển động-sự sống? Tôi không biết bất kỳ điều gì về nó.

Krishnamurti: Liệu cái trí của tôi, mà thuộc thời gian, mà là nội dung của ý thức – nội dung là những ấn tượng được tích lũy, trải nghiệm, hiểu biết trong thời gian – liệu cái trí hoàn toàn thuộc thời gian của tôi, có thể tách rời chính nó khỏi toàn lãnh vực? Hay liệu có một nhận biết không thuộc thời gian và vì vậy thấy tổng thể?

P: Điều gì tôi muốn nói là, tôi chỉ không thể thừa nhận ‘cái khác lạ’. ‘A’ hiểu đúng.

A: Khoảnh khắc tôi thừa nhận nó, nó trở thành Thượng đế của Upanishads. Khi anh nói nó, tôi lắng nghe.

Krishnamurti: Tôi vẫn chưa nói bất kỳ điều gì.

A: Tất cả mà tôi có thể nói là, thấy rằng tất cả ý thức đều ở trong lãnh vực của thời gian, tôi có thể vẫn ở cùng nó. Tôi là ‘nó’.

Krishnamurti: Bạn là ‘nó’. Người nào đó đến và nói chuyện động bên trong lãnh vực của thời gian đó là có thể đo lường được và anh ấy hỏi, liệu có một nhận biết – anh ấy không nói có hay không có – liệu có một nhận biết mà thấy tổng thể của ý thức mà là thời gian?

Liệu có một nhận biết như thế? Đó là một câu hỏi đúng đắn.

P: Tôi xin phép nói ột điều. Tôi thấy anh. Tôi thấy căn phòng này. Tôi thấy nội dung của ý thức của tôi. Không còn nhiều hơn điều đó. Tôi có thể thấy. Nó là một sự việc cụ thể. Thấy là cụ thể.

Krishnamurti: Liệu chúng ta đang lãng phí thời gian?

P: Không phải đâu. Chúng ta phải cụ thể. Đây là thấy.

Krishnamurti: Tôi hiểu ‘P’. Ở đây tôi đang ngồi trong căn phòng này. Tôi thấy nội dung của căn phòng và chính tôi ở trong nó. Chính tôi là người quan sát mà nhận biết được căn phòng, sự cân đối của căn phòng, không gian của căn phòng, và tôi thấy điều này qua ý thức mà được tạo ra từ thời gian.

P: Tôi đã sử dụng một bước lùi. Bởi vì tôi đang thấy không chỉ chiều dài và chiều rộng của căn phòng, tôi thấy X như tách rời Y; tôi đang thấy. Tất cả những sự vật này là nội dung của căn phòng.

Krishnamurti: Điều đó đúng, Người quan sát và vật được quan sát đều trong lãnh vực của thời gian. Đó là tất cả. Khi người quan sát sáng chế cái gì đó, cái đó vẫn còn trong lãnh vực của thời gian. Vì vậy bất kỳ chuyển động nào đều trong lãnh vực của thời gian. Đó là tất cả mà tôi biết. Đó là một sự kiện. Nhưng bởi vì biết điều đó, người nào đó đến và hỏi: Liệu có một chuyển động mà không thuộc thời gian? Và đó là một câu hỏi đúng đắn.

P: Tôi không biết.

Krishnamurti: Bạn có thể đặt nó ra cho chính bạn. Vì vậy, nó là đúng đắn, bởi vì chính việc đặt ra nó là đúng đắn. Nó có lẽ là một câu hỏi sai lầm.

P: Đặt ra nó khiến cho nó thành một sự kiện, không phải đúng đắn.

D: Nhưng nó là một câu hỏi. Câu hỏi hàm ý cái gì đó còn thâm sâu hơn một sự kiện.

Krishnamurti: Mà có nghĩa, liệu cái trí – tôi đang thâm nhập sâu từ câu hỏi – có thể thấy tổng thể của chính nó? Bạn đã hiểu rõ câu hỏi của tôi? Liệu cái trí có thể thấy chính nó như lãnh vực của thời gian – không phải như một người quan sát đang thấy lãnh vực của thời gian? Liệu chính cái trí có thể trở nên hoàn toàn nhận biết để cho nó thấy ý thức như thời gian? Điều đó khá đơn giản.

P: Tôi không thấy điều đó. Điều gì được bao hàm trong thấy ý thức như thời gian? Chúng ta bắt đầu bằng điều này. Có một thấy của căn phòng này, nội dung của chính tôi, sự

không phân chia ra hai cái, phía bên ngoài và phía bên trong; đó là tổng thể của thời gian. Không có tổng thể khác.

A: *Thấy những việc thoáng qua là thấy.*

P: *Những việc thoáng qua ở đâu? Đó là một từ ngữ bị định hướng. Tôi chỉ thấy.*

D: *Nếu bạn chỉ thấy vậy thì bạn không thấy. Cái trí là bộ phận của thời gian.*

F: *Nó rất rõ ràng. Bạn ấy chỉ thấy một phần của cái tôi.*

P: *Bạn đang chấp nhận quá dễ dàng điều gì Krishnaji đang nói.*

Krishnamurti: *Tôi chỉ biết một điều: tôi là ông thể của ý thức.*

P: *Tại khoảnh khắc này tổng thể của ý thức là đang nhận biết căn phòng và nội dung bên trong tôi. Đó là tất cả.*

F: *Đó không là tất cả.*

P: *Còn có gì nữa?*

A: *Điều còn lại là thấy tôi không chỉ như một con người nhưng còn như một tiến hành mệnh mang.*

D: *Khi bạn nói ‘tôi thấy’, liệu nó là một chuyển động bất động mà bạn thấy hay bạn thấy chuyển động như luồng chảy thay đổi?*

P: Tôi thấy điều đó. (Đang chỉ) Tôi thấy bạn đang nói phút kế tiếp. Luồng chảy trong nó ở đâu?

A: Bạn có ý rằng tổng thể của cái gì bạn nhận biết là ở trong thời gian?

P: Tôi không nói điều đó. Tôi nói thời gian nảy sinh ở đâu?

A: Liệu nó là thấy như bất động hay như chuyển động?

B: Nó sẽ không khiến cho chúng ta tạo nên khái niệm về nó.

P: Khi tôi đang nhìn ngắm sự suy nghĩ, tôi thấy nó như một luồng chảy. Tôi thấy sự chuyển động. Tôi thấy sự suy nghĩ như chuyển động; tôi bắt đầu nhận biết một suy nghĩ đã hiện diện, kế tiếp lại nhận biết suy nghĩ đã hiện diện, kế tiếp lại nhận biết suy nghĩ đã hiện diện. Và tôi sắp xếp những suy nghĩ này vào cùng nhau và nói *cụ s* chuyển động. Khi Krishnamurti nói ‘nhận biết căn phòng này’, tôi nhận biết căn phòng, nội dung; không có sự nhận biết thuộc thời gian. Nó là hiện tại năng động.

Krishnamurti: Bạn đang cố gắng nói gì vậy, ‘P’?

P: Câu nói của anh nói về sự nhận biết của ý thức như một chuyển động của thời gian là không có giá trị. Nếu chúng ta không nắm được trạng thái cụ thể của đang thấy, chúng ta chuyển động vào lãnh vực của những khái niệm.

Krishnamurti: Điều gì bạn đang nói, đúng chứ, là bạn nhận biết khi bạn vào căn phòng, sự cân đối, không gian, màu sắc, và bạn nhận biết ý thức với cùng cảm thấy rành rành.

P: Sau đó 'A' nói và tôi nhận biết điều đó. Sau đó tôi liên kết hai điều và sự suy nghĩ mang vào thời gian. Không có thời gian tách khỏi sự liên kết.

Krishnamurti: Nếu có sự nhận biết, không có thời gian. Tôi nhìn và không có thời gian.

P: Anh đưa ra một câu hỏi, 'Liệu bạn thấy ý thức như toàn nội dung của thời gian?' Tôi nghi ngờ câu hỏi đó – tôi muốn thâm nhập nó bằng kính hiển vi.

Krishnamurti: Cái trí của tôi là kết quả của thời gian – ký ức, trải nghiệm, hiểu biết. Ý thức của tôi ở trong lãnh vực của thời gian. Làm thế nào tôi có thể thấy rằng toàn nội dung ở trong lãnh vực của thời gian?

P: Bởi vì ký ức, bởi vì sự suy nghĩ.

Krishnamurti: Làm thế nào tôi có thể thấy toàn nội dung ở trong lãnh vực của thời gian? Liệu nó là một kết luận mà chúng ta đã đến được vừa lúc này hay liệu nó là một nhận biết thực sự? Chúng ta hãy theo chậm chậm. Bằng từ ngữ chúng ta đã nói rằng cái trí của tôi, bộ não, tổng thể của nó là kết quả của thời gian. Liệu nó là một kết luận, hay liệu tôi thấy nó như một sự kiện và không như một kết luận? Đúng chứ, thưa các bạn?

P: Làm thế nào anh sẽ phân biệt hai cái này?

Krishnamurti: Một cái là một công thức, một kết luận, một câu nói, cái khác tôi đang tìm ra.

P: Tôi thấy rất khó khăn. Anh biết điều gì anh đang cố gắng làm, thưa anh? Liệu có một nhận biết được một trù tượng? Khoảnh khắc sự suy nghĩ không hiện diện, 'cái gì là' là một trù tượng.

Krishnamurti: Hãy chờ đã. Bạn đã rút ra những kết luận của bạn. Tôi đã không đến bất kỳ kết luận nào cả. Khi bạn nói nó là một trù tượng, nó là một kết luận.

P: Tôi tự hỏi mình, khi tôi nói rằng ý thức là sản phẩm của thời gian, liệu nó là một câu nói hay liệu nó là cái gì đó mà tôi có thể thấy?

Krishnamurti: Liệu nó là một câu nói bằng ý nghĩa thuộc từ ngữ, mà tôi chấp nhận, và vì vậy nó trở thành một kết luận, hay liệu nó là một sự kiện thực tế như căn phòng này, một sự kiện thực tế rằng toàn bộ não của tôi, tổng thể ý thức của tôi là lãnh vực bao la của thời gian này? Liệu nó cụ thể như điều đó?

P: Làm thế nào nó cụ thể như điều đó?

Krishnamurti: Tôi sẽ giải thích nó cho bạn trong chốc lát. Tôi thấy một kết luận không là một sự kiện, bởi vì sự suy nghĩ đã chen vào nó và đã nghe câu nói này và chấp nhận nó và biến nó thành một công thức và ở lại cùng công thức đó. Đó là một trù tượng. Một công thức là một trù tượng được sáng chế bởi sự suy nghĩ và vì vậy nó là nguyên nhân của xung đột. Nó chính là bản chất của xung đột. Tôi thấy điều đó rất rõ ràng. Lúc này, liệu có một nhận biết mà không thuộc sự suy nghĩ, không thuộc toàn lãnh vực của thời gian như cái trí? Những công thức là những sự việc hủy diệt nhất.

Những công thức và những ý tưởng là sản phẩm của sự suy nghĩ và, vì vậy, tất cả đều ở trong lãnh vực của thời gian.

P: Tại sao cần thiết phải thực hiện câu khẳng định tuyệt đối này? Tại sao cần thiết phải thực hiện câu khẳng định, tuyệt đối, hạn chế này?

Krishnamurti: Tôi sẽ giải thích nó cho bạn trong chốc lát. Tôi đang thâm nhập vào lãnh vực của thời gian. Thời gian, chúng ta đã nói, là ý thức. Thời gian là kết quả của hàng thế kỷ sang hàng thế kỷ của trải nghiệm. Đó là ý thức của tôi, và ý thức được tạo thành từ tất cả nội dung. Tôi nghe bạn nói điều đó, và sự suy nghĩ thâm thậ điều đó và tạo ra một công thức về nó. Tôi thấy rằng chính công thức đó ở bên trong lãnh vực của thời gian, chính công thức đó là nhân tố của xung đột. Thế là, tôi không tiếp xúc nó. Tôi đã phủ nhận nó. Lúc này tôi đang tự hỏi mình, liệu tôi đã phủ nhận nó? Hay liệu tôi vẫn còn đang suy nghĩ, đang cảm thấy rằng tôi đã phủ nhận nó? Liệu tôi vẫn đang cố gắng tìm ra một sự kiện mà không ở trong lãnh vực của thời gian? (Ngừng)

Tôi đang tìm được cái gì đó – khi sự suy nghĩ vận hành, nó phải vận hành ở trong lãnh vực của thời gian, nó phải đến một kết luận và kết luận là bộ phận của ý thức; đó là tất cả. Lúc này tôi tự hỏi mình, liệu có bất kỳ chuyển động của sự suy nghĩ, hay liệu tôi đang giả vờ với chính mình rằng không có chuyển động của sự suy nghĩ và chỉ có sự nhận biết? Khi tôi đến căn phòng này, tôi thấy. Không có chuyển động của sự suy nghĩ. Tôi chỉ thấy. Khoảnh khắc sự suy nghĩ len lỏi vào, nó rơi vào lãnh vực của thời gian. Lúc này tôi đang hỏi, liệu cái trí đang tự dối gạt chính nó bằng cách nói ‘Tôi không có công thức’, nhưng bị khắc sâu trong công thức; công thức là sự suy nghĩ, mà là ý thức? Hay liệu có một

nhận biết mà không có liên quan đến sự suy nghĩ? Tôi chỉ biết rằng tất cả ý thức đều ở trong lãnh vực của thời gian và sự suy nghĩ là ý thức.

Thế là, tôi đang thâm nhập – tôi không muốn tự dối gạt mình, tôi không muốn giả vờ rằng tôi đã nhận được cái gì đó mà tôi không nhận được. Tôi thấy bất kỳ khi nào sự suy nghĩ hiện diện, nó phải sáng chế một công thức, và công thức ở trong lãnh vực của thời gian. Toàn bộ ý thức là thời gian. Tôi nghe bạn nói điều này. Lúc này, liệu nó là một công thức mà tôi đã chấp nhận hay liệu nó là một sự kiện – sự kiện là có một nhận biết được toàn chuyển động của sự suy nghĩ?

P: Anh thấy, thưa anh, đây là những từ ngữ mà anh sử dụng – toàn chuyển động của sự suy nghĩ – những từ ngữ đó có ý nghĩa gì? Khi anh hỏi liệu chúng ta đã chấp nhận nó như một công thức, tôi cũng không chấp nhận nó như một công thức và cũng không chấp nhận nó như một sự kiện. Nó không là hai điều này.

Krishnamurti: Nhưng anh lắng nghe, bằng thâm nhập, bằng dò dẫm, bạn nói đây là như thế. Nó không là một vấn đề của chấp nhận. Lúc này, hãy chuyển động sâu thêm nữa. Liệu ‘nó là như thế’ đó, là một chấp nhận của một ý tưởng, thuộc trí năng và vì vậy vẫn còn trong lãnh vực của thời gian?

P: Tôi sẽ không bao giờ trả lời nghi vấn đó cho anh hay cho tôi.

Krishnamurti: Tôi đang hỏi nó.

P: Tôi trả lời như thế nào?

Krishnamurti: Bạn không đang đặt ra nghi vấn đó. Bạn không biết gì về nó. Tôi muốn tìm ra liệu cái trí mà là kết quả của thời gian, khi đang nghe câu nói đó, liệu nó chấp nhận nó như một câu nói, như một công thức, và vì vậy vẫn còn trong thời gian, hay nó thấy sự thật, nó thấy sự kiện. Vậy là, điều gì xảy ra? Nó là một sự kiện. Không gì thêm nữa có thể được giải thích khi sự suy nghĩ không nảy ra. Tôi thấy căn phòng, nhưng khoảnh khắc sự suy nghĩ nói nó có sự cân đối, màu sắc, đẹp đẽ, thời gian len lỏi vào – bạn theo kịp chứ? Trong cùng cách, toàn lãnh vực của thời gian này hiện diện chỉ khi nào sự suy nghĩ vận hành. Lúc này, liệu tôi đang giả vờ rằng sự vận hành này là một công thức, hay liệu nó là một sự kiện mà có thể nhận ra, mà chúng ta có thể nhận biết? Hay liệu sự suy nghĩ hoàn toàn không hiện diện, và chỉ nhận biết được thời gian và không còn gì thêm nữa? Vậy thì, điều gì xảy ra? Tôi nhận biết căn phòng này mà không có bất kỳ sự can thiệp nào của thời gian.

P: Tại khoảnh khắc này, tại tích tắc này anh nhận biết cái gì?

Krishnamurti: Cái trí mà là kết quả của thời gian, đang nghe điều gì bạn đang nói, rằng tổng thể của ý thức là thời gian, chấp nhận điều đó như một công thức và nói ‘vâng’. Câu nói ‘vâng’ là sự nhận biết của một kết luận mà là sự vận hành của sự suy nghĩ. Vì vậy, tôi thấy rằng vẫn còn có thời gian đang vận hành trong ý nghĩ đó.

Vì vậy, liệu có một vận hành của sự nhận biết mà không có sự suy nghĩ? Lúc đó, điều gì xảy ra?

P: Tại khoảnh khắc này anh đang nhận biết cái gì? (Ngừng)

Krishnamurti: (Tạo một cử chỉ xoa một bàn tay trên bàn tay kia) Không-gì cả. Đó là nó. Nó đúng một cách đúng đắn.

A: Khi chúng ta đến, khi chúng ta nghe, khoảnh khắc kế tiếp nó đã trở thành một kỷ ức.

Krishnamurti: Tôi không quan tâm đến bạn. Tha thứ cho tôi. Tôi không quan tâm liệu bạn thấy hay không thấy. Tôi đã nói với bạn tôi sẽ thâm nhập. Tôi đang thâm nhập. Bạn không đang thâm nhập. Bạn chỉ đang ở cùng công thức. Tôi thấy sự kiện này. Liệu tôi đang nhận biết công thức đó bằng một công thức, hay đang nhận biết mà không có một chuyển động của sự suy nghĩ, mà không có một công thức? Sau đó 'P' hỏi tôi, trong trạng thái đó có gì để nhận biết? Tuyệt đối không-gì cả, bởi vì nó không thuộc thời gian. Đó là nhân tố của năng lượng-sự sống.

F: Trạng thái mà anh vừa đang diễn tả có thể được gọi là trạng thái không bảo toàn của sự suy nghĩ, một trạng thái nơi không chuyển động nào có thể xảy ra được nữa.

Krishnamurti: Bạn không đang thâm nhập.

F: Nó đã không kết thúc ở đây. Anh đang kết thúc nó.

P: Tôi muốn đặt ra một câu hỏi khác. Anh nói rằng không có gì cả. Liệu có sự chuyển động?

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ chuyển động, trước đây tôi nói có hay không?

P: Từ đây đến đó.

Krishnamurti: Có thể đo lường được, có thể so sánh được. Có thể đo lường được có nghĩa chuyển động. Chuyển động, khi nó được đo lường, ở trong lãnh vực của thời gian. Đúng chứ? Và bạn đang hỏi tôi, liệu trong không-gì cả đó, có sự chuyển động? Đối với bạn sự chuyển động là có thể đo lường được và nếu tôi nói có, vậy thì bạn sẽ bảo tôi nó có thể đo lường được và thế là nó ở trong thời gian.

P: Có sự chuyển động trong không-gì cả.

Krishnamurti: Mà có nghĩa gì ? Sự chuyển động của thời gian là một việc và sự chuyển động của không-gì cả không thuộc thời gian, vì vậy không thể đo lường được. Nhưng nó có chuyển động riêng của nó mà bạn không thể hiểu rõ nếu bạn không buông bỏ chuyển động của thời gian. Và cái đó là vô hạn và chuyển động đó là vô hạn.

Đôi thoại 27

THÔNG MINH VÀ DỤNG CỤ

Bombay, ngày 15 tháng 2 năm 1971

Người hỏi P: *Tôi muốn hỏi anh, Krishnamji, nếu có một nghi vấn mà cần được đặt ra bởi cá thể, mà sẽ mở toang cánh cửa đến sự thật. Liệu tất cả nghi vấn có thể thu gọn thành một nghi vấn duy nhất?*

F: *Liệu có một sự việc như một cái cửa? Chúng ta không thể đặt ra một nghi vấn về điều đó, bởi vì không thể có một ẩn dụ cho điều đó.*

Krishnamurti: *Tôi nghĩ bạn ấy hỏi, trong ý nghĩa của một cái cửa: một mở toang, một xuyên thủng.*

F: *Từ trải nghiệm riêng của anh, anh sẽ nói xuyên thủng là gì? Không có máu chốt của tham khảo.*

Krishnamurti: *Câu hỏi là gì?*

P: *Có nhiều sự việc mà chúng ta đã bàn luận trong suốt vài ngày qua. Liệu tất cả những nghi vấn này có thể hội tụ thành một nghi vấn?*

Krishnamurti: Tôi nghĩ như thế.

F: Tôi sẽ không diễn tả nó theo cách đó. Tôi đến với anh bởi vì trong anh có một chất lượng không thể đo lường được, một hạt giống tinh tế của cái gì đó mà khiến cho anh hoàn toàn khác biệt. Tôi không tìm kiếm những khác biệt trong sự thể hiện, nhưng trong anh có một hiệp thông tinh tế khôn lường của cái gì đó, ‘chất lượng của cái khác lạ’ đó trong sự hiện diện của anh – lúc này, liệu có một chìa khóa cho cái khác lạ đó? Liệu có một nghi vấn mà sẽ mở toang cái khác lạ đó?

B: Nếu tôi được phép hỏi, điều gì ngăn cản người ta không thấy? Tất cả chúng tôi đều gặp phải khó khăn. Chiều hôm qua khi chúng tôi nghe nói chuyện của Krishnaji, chúng tôi đã cảm thấy rằng không có gì mà chúng tôi sẽ không sẵn sàng để thực hiện, nếu nó ở trong chúng tôi để thực hiện nó. Liệu tất cả mọi điều anh nói có thể được thu gọn trong một nghi vấn? Đối với anh nó là một việc rất đơn giản. Anh có một khả năng kinh ngạc của hội tụ những phân tán thành một việc duy nhất. Sự hội tụ này đã không xảy ra trong chúng tôi. Liệu có thể có hành động nào đó mà sẽ khiến cho tất cả những nghi vấn được hòa tan vào một nghi vấn?

P: Tôi xin phép hỏi sâu thêm nữa, nếu không thể đơn giản tất cả những nghi vấn thành một nghi vấn, liệu có một dụng cụ và dụng cụ đó là gì mà sẽ khiến điều này có thể xảy ra được? Có một sự kiện lý thú mà tôi đã quan sát được trong điều gì Krishnaji đã nói trong vài ngày qua, và đó là, ông ta không nói sự suy nghĩ là hoàn toàn không cần thiết. Ông ta nói, sự suy nghĩ có một vị trí và sự suy nghĩ không có một vị trí. Có một vùng đất nơi sự suy nghĩ là cần thiết và có một vùng đất nơi sự suy nghĩ không có chức năng. Hệ thống máy móc mà

khiến cho sự suy nghĩ có thể vận hành chỉ nơi nào nó nên và không phải nơi nào nó không nên, mà không có bất kỳ sự đánh giá, không có sự vận hành của ý muốn, không có một người thực hiện, không có một người điều khiển, không có một ranh mãnh; dụng cụ đó, hệ thống máy móc đó là một vật cốt lõi.

Làm thế nào nó xảy ra rằng, sự suy nghĩ nảy sinh chỉ nơi nào nó nên vận hành một cách chính đáng và không áp đặt vào những lãnh vực nơi nó không nên vận hành, bởi vì ở đó sự suy nghĩ có sự góp phần trong ảo tưởng?

Krishnamurti: Lúc này câu hỏi là gì?

P: Dụng cụ là gì? Làm thế nào điều này xảy ra? Chúng ta đã thâm nhập những cái trí của chúng ta bằng một kính hiển vi. Lúc này chúng ta hỏi, những tế bào não vận hành dưới sự chỉ huy của cái gì? Điều gì xảy ra cho chúng nếu không có cái gì đó điều khiển, chỉ huy?

Krishnamurti: Tôi nghĩ ngày hôm qua ‘K’ đã giải thích rằng, nó là thông minh.

D: Nó là cùng sự việc. Thông minh có nghĩa dụng cụ.

Krishnamurti: Chúng ta hãy sử dụng từ ngữ ‘thông minh’.

D: Làm thế nào nó xảy ra? Thông minh vận hành trong những kích thước khác nhau. Người nghệ sĩ, người triết lý sử dụng thông minh, nhưng đó không là thông minh.

Krishnamurti: Thông minh là chất lượng đó của cái trí mà có thể sử dụng hiểu biết, tất cả lãnh vực rộng lớn của hiểu biết, nhưng không sử dụng hiểu biết trong một lãnh vực khác.

F: Sự khác biệt hiện diện giữa tôi và anh, liệu nó ở trong mức độ của thông minh hay liệu nó là một nhân tố khác đang vận hành trong anh?

Krishnamurti: ‘P’ đã đặt ra một câu hỏi, đó là, nhu cầu cốt lõi trong sống là gì? Và bạn ấy tiếp tục thâm nhập sâu thêm, liệu sự suy nghĩ có thể vận hành một cách thông minh, một cách hiệu quả trong toàn lãnh vực của hiểu biết nơi nó cần thiết và không vận hành trong một lãnh vực khác nơi nó mang lại hỗn loạn, đau khổ? Lúc này, cái gì có thể ngăn cản sự suy nghĩ không vận hành để cho nó không tạo ra sự đau khổ?

Liệu chúng ta có thể thâm nhập câu hỏi này một cách khác hẳn? Liệu cái trí, tổng thể của cái trí, có thể tự làm tống không chính nó khỏi mọi thứ, khỏi hiểu biết và khỏi không- hiểu biết; hiểu biết về khoa học và ngôn ngữ và cũng hệ thống máy móc của sự suy nghĩ mà luôn luôn vận hành? Liệu cái trí có thể tự làm trống không chính nó khỏi tất cả điều đó? Tôi không biết liệu tôi đang trình bày rõ ràng? Liệu cái trí có thể tự làm tống không chính nó không những tại mức độ tầng ý thức bên ngoài nhưng cũng cả tại những tầng bí mật giấu giếm sâu thẳm hơn của cái trí? Từ trống không đó, liệu hiểu biết có thể vận hành và không vận hành?

B: Vậy thì, nghi vấn sẽ là trạng thái trống không?

Krishnamurti: Chúng ta hãy thấy. Liệu cái trí có thể tự làm trống không toàn nội dung của chính nó như quá khứ, để cho

nó không có động cơ? Liệu cái trí có thể tự làm trống không chính nó và liệu trống không đó có thể sử dụng hiểu biết, chọn lựa nó, sử dụng nó và buông bỏ nó, nhưng luôn luôn vẫn trống không?

Trống không trong ý nghĩa của cái trí là không-gì cả; trống không mà có chuyển động riêng của nó, mà không thể đo lường được dựa vào thời gian. Một chuyển động mà ở trong trống không, mà không là chuyển động của thời gian; chuyển động đó có thể vận hành trong lãnh vực của hiểu biết và không có sự vận hành khác. Chuyển động đó chỉ có thể vận hành trong lãnh vực của hiểu biết và không nơi nào khác.

P: Liệu chúng là hai chuyển động?

Krishnamurti: Đó là lý do tại sao tôi đã nói chuyển động đó có thể vận hành chỉ trong hiểu biết; nó không có hai chuyển động. Làm ơn hãy theo sát. Tôi chỉ đang thâm nhập. Bạn đang đưa ra một nghi vấn, đó là, từ điều gì bạn đã quan sát trong những nói chuyện của bạn ở đây, 'K' đã phân chia hiểu biết và sự tự do khỏi hiểu biết.

Hiểu biết vận hành trong lãnh vực của khoa học mà trong đó phải có một ý muốn nào đó, một phương hướng nào đó, một chức năng đang hoạt động, một thiết kế; và hiểu biết không vận hành nơi nào không có vị trí cho sự suy nghĩ và vì vậy của ý muốn.

B: Anh có ý, không vận hành ngay cả sự suy nghĩ mà còn thâm sâu hơn ý muốn?

Krishnamurti: Dĩ nhiên. Chúng ta hãy làm sáng tỏ câu hỏi. Tôi hơi hơi ngờ vực về câu hỏi.

F: Dường như thỉnh thoảng chúng ta vận hành một cách cố ý và thỉnh thoảng một cách không-cố ý. Tôi có thể thấy tôi làm việc gì đó mà tôi không biết gì cả, và tuy nhiên tôi vận hành. Vì vậy có hai sự vận hành này: tinh thần và không-tinh thần. Chuyển động của hai cái là không tách rời.

Krishnamurti: Hãy quan sát cái trí riêng của bạn, 'F'. Bạn thấy sự suy nghĩ luôn luôn vận hành ở trong lãnh vực của hiểu biết. Hiểu biết mang lại đau khổ và hiểu biết giúp đỡ con người sống thoải mái hơn trong môi trường sống. Đúng chứ? – và sự suy nghĩ cũng mang lại đau khổ, rối loạn. Đó là một sự kiện.

F: Tôi phản đối từ ngữ 'luôn luôn'.

Krishnamurti: Hãy chờ. Vậy thì, bạn và tôi hỏi, liệu sự suy nghĩ có cần thiết? Tại sao nó tạo ra đau khổ? Liệu sự suy nghĩ có thể không tạo ra đau khổ? Đó là tất cả. Hãy thâm nhập nó đơn giản như thế này.

F: Câu trả lời của tôi đối với điều đó là, những gốc rễ của đau khổ không được biết đối với tôi. Những nhắc nhở mà tạo ra đau khổ, tôi không biết.

Krishnamurti: Chúng ta đã bắt đầu nơi những tầng hời hợt. Lúc này chúng ta sẽ thâm nhập những tầng sâu thẳm bí mật của cái trí.

P: Chắc chắn chúng ta không đang giả định một trạng thái của ý thức nơi sự suy nghĩ sẽ vận hành tại mức độ thuộc công nghệ và tại mức độ ngày sang ngày của hành động nơi cần thiết, và nếu bởi một loại ranh mãnh nào đó, cú choáng váng

về điện, tất cả ý thức khác như sự suy nghĩ sẽ bị xóa sạch, trạng thái đó sẽ đầy đủ? Chắc chắn chúng ta không đang giả định trạng thái đó.

Krishnamurti: Dĩ nhiên không.

P: Nhưng hãy quan sát, thưa anh, khoảnh khắc anh nói về một vị trí mà sự suy nghĩ có thể vận hành một cách chính đáng và một nơi mà sự suy nghĩ không có vị trí chính đáng, anh đang giả định cái còn lại – một trạng thái mà là không-suy nghĩ. Nếu ý thức chỉ là nội dung, vậy thì cái còn lại là gì?

D: Tôi có thể thâm nhập một trạng thái hưng phấn liên tục. Liệu trạng thái đó đầy đủ chưa? Điều này có thể xảy ra qua giải phẫu bộ não.

Krishnamurti: Vậy thì bạn trở thành một cây rau.

D: Vậy thì nếu đó không là như thế, liệu có cái gì nữa trong ý thức?

F: Khi anh đã nói rằng sự suy nghĩ là ý thức, chính ở đó mà tôi đặt ra một dấu chấm hỏi. Liệu sự suy nghĩ là tổng thể của ý thức? Liệu chúng ta có thể nói rằng ý thức không là gì cả ngoại trừ sự suy nghĩ? Tôi muốn thâm nhập điều này?

Krishnamurti: Vậy là chúng ta phải thâm nhập vấn đề của ý thức.

B: Chúng ta đang quay đi. Anh đã sử dụng từ ngữ ‘thông minh’ trong một cách khác. Từ ngữ đó là chìa khóa, nếu chúng ta biết nó là gì?

P: Nhưng đây cũng là một câu hỏi rất có giá trị – nếu nội dung là sự suy nghĩ, nếu tất cả ý thức là nội dung và sự suy nghĩ vận hành trong lãnh vực thuộc công nghệ là điều rất chính đáng, và tất cả ảnh hưởng của sự suy nghĩ trong phương hướng thuộc tâm lý là đau khổ; vậy thì xóa sạch sự suy nghĩ đi, liệu nó sẽ giải quyết được vấn đề?

Krishnamurti: Không.

P: Vậy thì ‘cái khác lạ’ là gì?

F: Thông minh khác hẳn ý thức. Chúng ta phải phân biệt rõ giữa hai điều này. Thông minh rộng lớn nhiều hơn ý thức. Chúng ta có thể có thông minh không nhận biết được.

P: Ý thức là gì?

Krishnamurti: Ý thức là gì? Có một ý thức thức giấc, có ý thức tiềm ẩn; ý thức của những bộ phận nào đó của tôi, của cái trí bề mặt, và một khiếm khuyết của sự nhận biết tổng thể được những tầng sâu thẳm hơn của ý thức.

P: Tôi sẽ nói, Krishnaji, rằng có một ý thức trong nó sự suy nghĩ vận hành, sau đó có một ý thức nơi chú ý hiện diện và nơi có thấy; và một ý thức mà không nhận biết được sự suy nghĩ. Tôi thấy ba trạng thái này khi chúng vận hành trong tôi.

Krishnamurti: Ba trạng thái mà là ký ức, –

P: Thức dậy khi sự suy nghĩ không hiện diện, –

Krishnamurti: Hãy chờ đã, hãy chờ đã. Ký ức, sự vận hành của ký ức như sự suy nghĩ, như hành động; kế tiếp sự chú ý, một trạng thái của sự chú ý nơi không có người suy nghĩ.

P: Và một trạng thái của ngủ mê khi anh không nhận biết được sự suy nghĩ và cũng không nhận biết được sự chú ý.

Krishnamurti: Vậy là, bạn đang nói có sự vận hành của sự suy nghĩ, ký ức, đã là và sẽ là. Kế tiếp, có một trạng thái của sự chú ý và một trạng thái trong đó cũng không có cả sự chú ý và cũng không có cả sự suy nghĩ, nhưng một ý thức của mơ mơ màng màng.

P: Nửa tỉnh, nửa mê.

Krishnamurti: Tất cả những trạng thái này là điều gì bạn gọi là ý thức. Đúng chứ?

P: Trong tất cả những trạng thái này dù ý thức được hay không ý thức được, những nhận biết thuộc giác quan đều đang vận hành.

F: Đừng mang vào tầng ý thức bên trong. Đừng gọi tầng ý thức bên trong là một dạng của ý thức.

D: Tôi muốn hỏi, liệu chúng ta cũng không thể bao gồm những giấc mơ vào nó, hay sao? Đó là bộ phận của tầng ý thức bên trong.

F: Những giấc mơ là những giấc mơ bởi vì chúng trở nên nhận biết được.

P: Trạng thái trong đó người ta dành một phần lớn của ngày, khi người ta đi ra ngoài, những hình ảnh đến và đi; trạng thái đó vẫn còn là ý thức.

F: Đây là một sự việc từng mảnh. Mấu chốt là, ý thức không là một hiện tượng liên tục.

Krishnamurti: Liệu chúng ta có thể bắt đầu theo cách này? Tôi chỉ đang lưỡng lự – có ý thức, rộng lớn hay chật hẹp, sâu thẳm hay hời hợt. Chùng nào còn có một trung tâm mà nhận biết được chính nó, trung tâm đó có thể lan rộng hay thu hẹp. Trung tâm đó nói, tôi nhận biết hay không nhận biết. Trung tâm đó có thể gắng sức vượt khỏi những giới hạn mà nó đã sắp xếp quanh chính nó. Trung tâm đó có những gốc rễ sâu của nó trong hàng động và vận hành trên bề mặt. Tất cả đó là ý thức. Trong tất cả đó phải có một trung tâm.

P: Tôi xin phép đặt cho anh một câu hỏi? Chúng ta hãy rất cẩn thận. Anh sẽ nói không có sự vận hành của ý thức trong anh?

Krishnamurti: Lát nữa chúng ta sẽ đến điều đó. Đó không là mấu chốt.

A: Tôi muốn hỏi liệu có một sự việc như sự hỗn mang trong đó thậm chí không có một trung tâm, bởi vì chính từ đó trung tâm được hình thành?

Krishnamurti: Hỗn mang?

A: Hỗn mang là sự suy nghĩ; hỗn mang của tánh phù du.

P: Ý thức là cái mà ghi lại. Nó là một vật duy nhất mà phân biệt sống khác với một trạng thái của chết. Chừng nào còn có ghi lại, không có chết.

Krishnamurti: Liệu chúng ta đang gả thiết? Hãy quan sát, chúng ta hãy bắt đầu rất đơn giản. Khi nào bạn thực sự nhận biết?

P: Khi tôi thức giấc, khi tôi tỉnh táo.

Krishnamurti: Tôi sẽ bắt đầu rất đơn giản. Khi nào tôi nhận biết?

P: Tôi nhận biết bàn luận này.

Krishnamurti: Chúng ta hãy trình bày nó đơn giản. Khi nào tôi nhận biết? Hoặc qua phản ứng thuộc giác quan, qua một cú choáng thuộc giác quan, một kháng cự thuộc giác quan, một nguy hiểm thuộc giác quan, một xung đột trong đó có vui thú-đau khổ. Chỉ trong những khoảnh khắc đó tôi nói rằng tôi nhận biết. Tôi nhận biết cái bóng đèn đó, thiết kế; tôi nhận biết rằng có một phản ứng và tôi nói nó xấu xa hay tốt lành. Đó không là nền tảng của tất cả điều này hay sao? Tôi không muốn giả thiết. Tôi tự hỏi mình ‘khi nào tôi nhận biết?’ Khi tôi bị thách thức, khi có một ấn tượng, xung đột, đau khổ, vui thú, lúc đó tôi nhận biết.

D: Nhưng có lẽ không có sự tập trung gì cả.

Krishnamurti: Hãy chờ đã, thưa bạn. Tôi muốn bắt đầu ở đây; nếu không chúng ta sẽ bị mất hút trong lý thuyết. Toàn

hiện tượng này đang xảy ra, dù có một nhận biết cố ý hay không cố ý, sự việc này luôn luôn đang vận hành. Đó là điều gì chúng ta gọi là ý thức.

F: Sự phản ứng để tác động.

P: Anh có ý không có ý thức nhiếp ảnh. Tôi thấy một thùng đựng rác...

Krishnamurti: Nhưng bạn đang thấy nó. Cái trí đang ghi lại nó. Đó là, những tế bào não đang thu nhận tất cả những tác động này.

F: Và trong đó lẽu không có sự phân loại như đau khổ, vui thú?

Krishnamurti: Sự tác động như vui thú, đau khổ, xung đột, phiền muộn, nhận biết được, hay không nhận biết được, luôn luôn đang xảy ra và có lẽ có một nhận biết tất cả điều này tại một khoảnh khắc, và ại những khoảnh khắc khác có ẽ không có. Nhưng nó luôn luôn đang xảy ra. Vì vậy câu hỏi kế tiếp là gì?

P: Chính qui trình này là ý thức và trung tâm mà quan sát cũng là bộ phận của ý thức.

Krishnamurti: Câu hỏi kế tiếp là gì?

B: Bản chất của tầng ý thức bên trong không nhận biết được là gì?

Krishnamurti: Nó vẫn còn giống hệt. Nó chỉ ở tầng sâu thăm hơn.

B: *Tại sao chúng ta không nhận biết được những tầng sâu thăm hơn?*

Krishnamurti: Bởi vì trên bề mặt chúng ta luôn luôn rất năng động.

B: *Vì vậy, mật độ của tầng bề mặt ngăn cản chúng ta không đang nhận biết được những tầng sâu thăm hơn.*

Krishnamurti: Tôi đang gây ra nhiều nhiễu loạn trên bề mặt. Nó giống như đang bơi lội trên bề mặt. Vì vậy câu hỏi kế tiếp của tôi là gì?

B: *Liệu có thể hòa hợp những tầng khác nhau này?*

Krishnamurti: Không.

P: *Sự liên quan của sự suy nghĩ với ý thức là gì?*

Krishnamurti: Tôi không hiểu rõ câu hỏi này bởi vì sự suy nghĩ là ý thức.

P: *Liệu có bất kỳ cái gì khác nữa ngoài trừ sự suy nghĩ?*

Krishnamurti: Tại sao bạn đặt ra câu hỏi đó?

P: *Bởi vì chúng ta đã bắt đầu bằng câu hỏi rằng, tôi đã theo dõi anh nói về một vùng đất nơi sự suy nghĩ có một vị trí chính đáng và một vùng đất nơi sự suy nghĩ không có vị trí chính đáng – và tuy nhiên anh lại nói sự suy nghĩ là ý thức.*

Krishnamurti: Hãy chậm chậm. Chúng ta hãy ngừng ở đây. Câu hỏi đầu tiên là, liệu sự suy nghĩ là bộ phận của toàn sự việc này? Sự liên hệ của nó với ý thức là gì? Ý thức là sự suy nghĩ – đau khổ, xung đột, ghi lại, ký ức, hồi tưởng. Khi ý thức tăng bề mặt đang gây ra nhiều nhiễu loạn, bạn đến và hỏi sự liên hệ giữa sự suy nghĩ và tất cả điều đó là gì? Sự suy nghĩ là tất cả điều đó.

P: Vừa lúc này anh đã nói điều gì đó – sự suy nghĩ là một phần của tất cả điều đó. Vậy thì phần còn lại là gì?

A: Tất cả điều này là ý thức. Sự suy nghĩ vận hành khi ‘cái tôi’ muốn tập trung.

Krishnamurti: Điều đó đúng.

F: Khi bộ não bị cắt đứt, vậy thì không có sự suy nghĩ.

Krishnamurti: Mà là ký ức bị cô đọng, bị nhốt chặt và bị tê liệt. Chúng ta đã diễn tả tất cả điều đó, ký ức, mọi thứ, là ý thức. Lúc này, sự suy nghĩ vận hành khi tôi quan tâm **ột** phần của điều này. Người khoa học quan tâm đến hiện tượng vật chất, người tâm lý trong lãnh vực của anh ấy, bởi vì anh ấy đã giới hạn lãnh vực của sự thâm nhập. Vậy thì sự suy nghĩ hiện diện như một vật hệ thống hoá.

F: Sự suy nghĩ là không-tự ý thức?

Krishnamurti: Khi ‘P’ hỏi sự liên hệ giữa sự suy nghĩ và ý thức là gì, tôi nghĩ đó là một câu hỏi sai lầm.

P: Tại sao?

Krishnamurti: Không có sự liên quan giữa hai cái bởi vì không có hai cái. Sự suy nghĩ không là cái gì đó tách khỏi tất cả điều này?

P: Liệu sự suy nghĩ là bộ phận của nó hay sự suy nghĩ là tất cả?

Krishnamurti: Hãy thâm nhập từ từ. Tôi không muốn nói cái gì đó mà không đúng thực.

F: Sự suy nghĩ là đồng-diện tích cùng ý thức. Chúng ta hãy đừng chia nhỏ ra.

Krishnamurti: ‘P’ hỏi ‘F’, một câu hỏi rất đơn giản. Sự liên quan giữa sự suy nghĩ và tất cả điều này là gì?

F: Mà là ‘cái còn lại’. Bạn ấy không có lý khi nói về hai cái tách rời.

P: Tôi sẽ không chấp nhận điều này dễ dàng như thế bởi vì trong mọi thứ ‘K’ nói ‘cái còn lại’ được thừa nhận. Sự suy nghĩ có một vị trí chính đáng trong lãnh vực của công nghệ và nó không có vị trí chính đáng trong lãnh vực còn lại và nếu bạn muốn thực hiện một vận hành và xóa sạch sự suy nghĩ, nó không đầy đủ. Vì vậy ‘cái còn lại’ được thừa nhận.

A: Điều gì tôi đang cố gắng nói là, liệu trong ý thức có không gian mà không bị bao phủ bởi sự suy nghĩ?

P: Hoàn toàn đúng.

Krishnamurti: Tôi không chắc chắn lắm. Tôi không nói rằng bạn không đúng. Vì vậy hãy tiếp tục.

A: Tôi nói, có không gian trong ý thức mà không là sự suy nghĩ và đó là bộ phận thuộc di sản của con người. Nó hiện diện ở đó.

Krishnamurti: Tôi không nghĩ trong ý thức có bất kỳ không gian nào.

P: Tôi muốn đặt ra cho anh một câu hỏi khác. Khi tôi nhận biết anh và lắng nghe toàn sự việc đang vận hành, không có chuyển động của sự suy nghĩ, nhưng tôi hoàn toàn nhận biết. Tôi không thể nói –

Krishnamurti: Tại sao bạn gọi điều đó là ý thức? Hãy chờ đã. Hãy thâm nhập chậm chậm. ‘A’ nói có không gian trong ý thức. Chúng ta phải trả lời câu hỏi đó.

P: Bất kỳ khi nào anh đưa ra một câu nói như thế, ngay tức khắc anh đến điều này rằng bất kỳ nơi nào có không gian đều có một biên giới.

A: Tôi có lẽ đang sử dụng từ ngữ sai lầm.

Krishnamurti: Bạn đã sử dụng từ ngữ đúng đắn. Nhưng chúng ta không thấy rằng không gian không thể bị kiềm hãm trong một biên giới, trong một hàng rào, trong một vòng tròn.

A: Nó không là không gian, nếu nó bị giam cầm trong một vòng tròn, trong ột hình vuông, một hình chữ nhật. Dĩ nhiên, trong một ý nghĩa nào đó nó là không gian.

Krishnamurti: Nơi nào có một biên giới không có không gian.

D: Theo những người khoa học, thời gian và không gian bị trói buộc cùng nhau.

Krishnamurti: Nhưng khi chúng ta nổi thức có không gian, vậy thì ý thức có thời gian. Đừng gọi điều đó là không gian. Không gian tồn tại chỉ khi nào có thời gian. Thời gian là giới hạn. Không gian trong ý nghĩa mà chúng ta sử dụng từ ngữ đó không tồn tại trong ý thức. Không gian đó là cái gì khác hẳn. Hãy để lại đó trong chốc lát. Lúc này, câu hỏi kế tiếp là gì?

P: Nếu chúng ta có thể chấp nhận nó từ mấu chốt này, tôi hỏi sự liên quan của sự suy nghĩ với ý thức là gì? Liệu sự suy nghĩ được chứa đựng trong ý thức?

Krishnamurti: Đừng sử dụng từ ngữ sự liên quan. Điều đó có nghĩa hai cái; sự suy nghĩ có nghĩa tất cả điều đó. Sự suy nghĩ là ý thức. Đừng diễn tả nó trong bất kỳ cách nào khác.

P: Vâng. Sự suy nghĩ là ý thức, lắng nghe là ý thức, học hành là ý thức. Nếu sự suy nghĩ là ý thức liệu sự suy nghĩ không liên quan đến thấy như ý thức?

Krishnamurti: Hãy đặt câu hỏi theo cách này. Liệu có một trạng thái của một cái trí khi không có học hành gì cả? Bạn thấy câu hỏi?

P: Lúc này anh đã bỏ chúng tôi lại quá xa.

F: Có những lãnh vực trong đó chúng ta vận hành mà không có ý thức. Hầu hết những liên hệ của chúng ta đều vượt khỏi tầm với của ý thức. Tôi vận hành một cách không nhận biết được.

Krishnamurti: Tôi muốn thâm nhập chậm chậm, làm ơn. Sự suy nghĩ là ý thức, lắng nghe là ý thức, và học hành là ý thức. Lắng nghe, thấy, học hành, nghe, là bộ phận của tất cả điều này, và ghi nhớ và phản ứng đến ký ức đó là bộ phận của tất cả điều này.

P: Khi bắt kỳ một trong những cái này đang vận hành, không có cái còn bị i. Vậy thì điều gì anh nói có thể hiểu được. Vì vậy không có sự phân hai. Lúc này, chúng ta thấu nhận bước kế tiếp. Khi mỗi cái trong những cái này vận hành, nó là ý thức.

Krishnamurti: Và nó không là một ý thức phân hai.

P: Nó là bộ phận đang vận hành?

Krishnamurti: Tôi sẽ không sử dụng từ ngữ bộ phận. Nó là đang tập trung của ý thức. Nó không là tổng thể của ý thức. Hãy quan sát, tôi nói vài từ ngữ bằng tiếng Pháp hay tiếng Ý; tại khoảnh khắc đó chỉ có điều đó.

P: Còn về tiếng Anh thì sao?

Krishnamurti: Nó vẫn còn ở đó.

Khi sự suy nghĩ đang vận hành trong lãnh vực cụ thể đó, không có sự phân hai. Khi sự suy nghĩ so sánh vận hành đặc biệt đó với một vận hành khác, vậy thì có sự phân hai. Đúng

chứ? Tôi nói cái đèn này đẹp quá. Nó chắm dứt. Nhưng khi sự suy nghĩ nói rằng tôi muốn có nó trong căn phòng của tôi, vậy thì có sự phân hai. Hãy thấy điều gì đã được tìm ra, khi có sự vận hành đơn giản của sự suy nghĩ mà không có bất kỳ động cơ nào, không có sự phân hai.

P: Lại nữa điều này rất khó khăn – sự suy nghĩ là động cơ.

Krishnamurti: Không. Sự suy nghĩ là gì? Tôi có một ký ức của mặt trời hoàng hôn đỏ – tôi thấy mặt trời hoàng hôn đỏ. Nó được ghi lại tại khoảnh khắc đó, nó chắm dứt. Nhưng sự suy nghĩ hiện diện và nói...

P: Tôi đang nói sự suy nghĩ là động cơ, không phải sự ghi lại, bởi vì sự suy nghĩ là từ ngữ, từ ngữ bị định hướng, từ ngữ là ý nghĩa.

Krishnamurti: Có ký ức của mặt trời hoàng hôn đỏ, sau đó sự suy nghĩ nói, tôi ao ước nó sẽ xảy ra lại. Trong đó, động cơ vận hành.

D: Vâng thưa anh. Khi anh nhìn mặt trời hoàng hôn đỏ, động cơ không có liên quan.

P: Mặt trời hoàng hôn là một sự việc không cá nhân, chúng ta hãy chấp nhận điều đó. Tôi đang ghen tuông. Có một chuyển động của ghen tuông như sự suy nghĩ. Anh thấy đó, Krishnaji, trong một cách tinh tế nào đó điều này có liên quan đến vấn đề của kiểm chế – không gian-thời gian –

Krishnamurti: ‘P’, vừa lúc này bạn đã nói ghen tuông. Ghen tuông là nhân tố của sự phân hai – đó là, người vợ của tôi

nhìn một người đàn ông khác, và tôi cảm thấy ghen tuông bởi vì tôi sở hữu cô ấy, cô ấy là của tôi. Nhưng nếu tôi quan sát, nếu tôi nhận biết rằng cô ấy không là người của tôi ngay từ khởi đầu, vậy thì nhân tố của ghen tuông không thâm nhập vào. Cô ấy là một người tự do giống như tôi là một người tự do. Tôi cho phép sự tự do của cô ấy.

P: Tôi hiểu điều đó. Nhưng chúng ta đang nói về cấu trúc của sự suy nghĩ. Sự suy nghĩ nảy sinh trong ký ức. Trong chính nó không có sự phân hai.

Krishnamurti: Có sự phân hai chỉ khi nào có sự vận hành của động cơ, đo lường, so sánh. Trong sự quan sát của một hoàng hôn đẹp, trong thấy ánh sáng, cái bóng, không có sự phân hai. Từ ngữ ‘đẹp đẽ’ có lẽ là phân hai dựa vào cái xấu xí, nhưng tôi đang sử dụng từ ngữ đó mà không có sự so sánh. Khoảng khắc tôi nói tôi ao ước có nó lại, bắt đầu qui trình phân hai. Đó là tất cả.

P: Trong chừng mực nào đó chúng ta đã chuyển động khỏi.

Krishnamurti: Tôi sẽ quay lại, mà là, ý thức là sự nhận biết, nghe, thấy, lắng nghe, học hành và ký ức của tất cả điều đó, và sự phản hồi tùy theo ký ức đó. Tất cả điều đó là ý thức, dù có tập trung hay không tập trung. Trong ý thức đó là thời gian; thời gian mà tạo ra không gian bởi vì nó bị khép kín. Chúng ta hãy ngừng ở đó. Trong đó có phân hai, không-phân hai, những xung đột – tôi phải, tôi không được – tổng thể của lãnh vực đó là ý thức. Tất cả điều đó là ý thức. Và trong đó không có không gian gì cả bởi vì nó có những ranh giới, những hàng rào, mà là những giới hạn.

A: Có một nhân tố khác mà tôi đã muốn bao gồm. Có những nhận biết về những chủng tộc khác nhau của thế giới – về Lục địa Châu phi, về Lục địa Châu mỹ La tinh; có loại chuyển động nào đó đang liên tục vận hành; có những khám phá của những người vật lý, những người sinh học – những nhận biết và những trải nghiệm của thế giới đang chuyển vào ý thức của tôi. Làm thế nào chúng ta có thể bỏ qua tất cả điều đó? Nếu chúng ta chỉ sử dụng ‘cái tôi’ và thấy cái nguồn của nó, từng đó không đầy đủ. Qui trình này là gì mà qua nó sự việc đó đang chuyển vào tôi? Chuyển động của ‘cái tôi’ như sự suy nghĩ là cái gì đó mà liên tục đang được thay đổi và đang được mới mẻ lại bởi sự việc đó. Nếu tôi không thấy qui trình này, tôi không hiểu rõ.

Krishnamurti: Chúng ta đã nói, thưa bạn, tổng thể của lãnh vực ý thức này là chuyển động của thu hẹp và lan rộng, một chuyển động của thông tin, hiểu biết, sự ghi lại hiểu biết, động cơ, thay đổi, chủ đề thuộc chính trị, việc gì đang xảy ra ở Trung đông, tất cả mọi việc đang xảy ra trong môi trường sống, là ộ phận của tôi; tôi là môi trường sống và môi trường sống là tôi. Trong toàn lãnh vực đó có sự chuyển động của cái tôi. Tôi thích những người Ả rập và tôi không thích những người Do thái – bên trong ý thức này, điều này xảy ra

—

A: Tôi nghi ngờ điều đó. Tôi nói khi tôi thấy tất cả điều đó, thậm chí tôi không đang ở phe này hay phe kia bởi vì có những bộ lạc Phi châu được giải phóng và sau đó bị trói buộc trong chủ nghĩa quân đội và tất cả điều đó.

Krishnamurti: Hãy thấy điều gì xảy ra. Chủ nghĩa thuộc địa, tự do khỏi chủ nghĩa thuộc địa, bộ lạc, sau đó đồng hóa cùng bộ lạc như cái tôi mà phụ thuộc vào bộ lạc.

A: Trong cái khung vẽ rộng lớn này, chúng ta thấy sự suy nghĩ đang chuyển vào sự tập trung này mà chúng ta gọi là ý thức.

Krishnamurti: Tất cả điều đó là ý thức. Ý thức tạo ra sự ranh mãnh bằng cách nói, ‘tôi thích’, ‘tôi không thích’. Tôi thấy điều đó, tôi là một bằng chứng cho ‘tôi thích’ và cũng cả ‘tôi không thích’ này, bởi vì đó là bộ phận của chuyển động này mà tôi không kiểm soát được gì cả.

A: Tôi sẽ nói điều đó có lẽ như thế. Nhưng đó không là vấn đề. Vấn đề là sự đồng hóa mà cho tọng tải này vào ‘tôi thích’ và ‘tôi không thích’, mà nó thiết lập quanh nó.

Krishnamurti: Ở đây tôi được sinh ra ở Ấn độ, cùng tất cả môi trường, tất cả những mê tín, những giàu có và nghèo khổ, bầu trời, những quả đồi, kinh tế, xã hội, toàn bộ điều đó là tôi.

A: Cái gì đó nhiều hơn nữa.

Krishnamurti: Gồm cả nhiều hơn nữa.

A: Nhiều hơn nữa là toàn bộ quá khứ thuộc lịch sử và trước-lịch sử. Nếu anh bao gồm tất cả điều đó, vậy thì sự chọn lựa biến mất.

Krishnamurti: Hãy chờ đã, thưa bạn, tôi là tất cả điều đó, quá khứ và hiện tại và tương lai được chiếu rọi; tôi được sinh ra ở Ấn độ cùng tất cả nền văn hóa của 5000 năm. Đó là tất cả vị trí của tôi. Đó là điều gì tôi gọi là ý thức.

A: Nó rộng rãi hơn; nó bao gồm Châu mỹ, toàn thế giới –

Krishnamurti: Nhưng sự chọn lựa nảy sinh khi bạn nói bạn là một người Ấn giáo và tôi là một người Hồi giáo; khi có sự tập trung qua sự đồng hóa, vậy thì có sự chọn lựa.

P: Chúng ta hãy quay lại điều gì chúng ta đang bàn luận. Tất cả điều này là ý thức và cái còn lại cũng là một sự kiện rằng khi sự suy nghĩ vận hành, sự suy nghĩ là ý thức, lắng nghe, thấy là ý thức, và tôi đặt ra câu hỏi ‘sự liên quan giữa sự suy nghĩ và ý thức là gì?’

Krishnamurti: Nó là một câu hỏi sai lầm.

P: Được rồi. Chúng ta nói ý thức là sự suy nghĩ, thấy là ý thức, lắng nghe là ý thức, sự suy nghĩ là ý thức.

Krishnamurti: Tất cả di sản mà ‘A’ đề cập cũng là ý thức, quá khứ, cổ xưa, hiện tại và tất cả điều đó.

P: Anh đã và đang nói rằng rất chính đáng cho sự suy nghĩ vận hành trong những lãnh vực nơi hiểu biết là cần thiết, và khi nó vận hành trong những lãnh vực khác vậy thì nó mang lại đau khổ, phiền muộn, sự phân hai. Câu hỏi khác là: trạng thái khác mà anh đang nói, liệu nó cũng là ý thức?

Krishnamurti: Chúng ta hãy thâm nhập điều đó. Hãy bám chặt nghi vấn đó. Bạn nói gì đây?

P: Tôi nói, nó là ý thức bởi vì thấy là ý thức.

Krishnamurti: Thấy ánh sáng đó là ý thức.

P: Đó là câu hỏi đầu tiên.

Krishnamurti: Lúc này, hãy bám chặt nghi vấn đó. Sự suy nghĩ có một lãnh vực chính đáng của vận hành, và nếu nó tác động vào những lãnh vực khác vậy thì nó mang lại phiền muộn, đau khổ. Cái mà vận hành trong lãnh vực này, liệu nó vẫn còn là ý thức – ý thức như chúng ta biết nó cùng tất cả những sự việc chúng ta đã sắp xếp vào nó? Cái còn lại thì không.

P: Cái còn lại là không cái gì?

Krishnamurti: Nó không là sự suy nghĩ.

P: Nhưng liệu nó là ý thức? Tôi sẽ khai triển nó thêm một chút nữa. Những nhận biết thuộc giác quan vận hành. Thấy, lắng nghe vận hành, vì vậy tại sao anh nói nó không là ý thức?

Krishnamurti: Tôi đang nói ý thức trong ý nghĩa rằng không có xung đột.

P: Không có xung đột trong ý thức. Chỉ có xung đột khi ý thức vận hành như sự suy nghĩ trong lãnh vực nơi nó không có vị trí chính đáng. Tại sao phải có xung đột trong ý thức khi sự suy nghĩ không đang vận hành?

Krishnamurti: Không có xung đột ở đó. Chúng ta hãy thâm nhập chậm chậm.

P: Vậy thì, cái gì vận hành ở đó?

Krishnamurti: Liệu thông minh là ý thức? Thông minh không là ý thức.

P: Lúc này, chúng ta chỉ đang lắng nghe. Lúc này, chúng ta đến một chặng đường nơi chúng ta chỉ lắng nghe.

Krishnamurti: Cái trí của tôi đã theo sát tất cả điều này. Nó đã thấy khi 'A' đã vạch rõ, toàn nội dung của ý thức như truyền thống Ấn độ quá khứ, toàn di sản của con người và rằng tôi là tất cả điều đó. Ý thức là tất cả điều đó. Di sản là ý thức. Và như chúng ta bắt nó, ý thức đó là xung đột. Và quan tâm chính của tôi là kết thúc xung đột đó, xung đột là đau khổ, phiền muộn. Trong thâm nhập điều đó, có một phát giác rằng tất cả nó là một qui trình của sự suy nghĩ. Có đau khổ và vui thú và từ đó cái trí nói nó phải vận hành trong lãnh vực của hiểu biết và không phải ở đây. Một cách chính đáng, nó vận hành trong một, nhưng không phải ở đây. Điều gì đã xảy ra cho cái trí của tôi? Nó đã trở thành linh động, mềm dẻo, sinh động. Nó thấy, nó nghe. Nó không có chất lượng của xung đột trong nó, và đó là thông minh. Và đó không là ý thức.

Thông minh không là di sản, ngược lại ý thức là di sản.

Đừng diễn giải thông minh như Thượng đế.

Lúc này thông minh đó có thể sử dụng hiểu biết, thông minh đó có thể sử dụng sự suy nghĩ để vận hành trong lãnh vực của hiểu biết và thể là sự vận hành của nó không bao giờ là phân hai.

D: Ngôn ngữ của thông minh phải khác biệt ngôn ngữ của sự suy nghĩ.

Krishnamurti: Thông minh không có ngôn ngữ, nhưng nó có thể sử dụng ngôn ngữ. Khoảnh khắc nó có ngôn ngữ, nó quay lại trong cánh đồng. Thông minh không-ngôn ngữ đó không thuộc cá nhân. Nó không là thông minh của tôi hay thông minh của bạn.

P: Nó có ẽ không thuộc cá nhân nhưng liệu nó được tập trung?

Krishnamurti: Không, nó có vẻ tập trung.

P: Khi nó chuyển động, liệu nó tập trung?

Krishnamurti: Dĩ nhiên, nó phải tập trung, nhưng nó không bao giờ trong trạng thái tập trung.

P: Nó không bao giờ bị giam cầm?

Krishnamurti: Nó giống như nắm đại dương trong bàn tay: nó là bộ phận của đại dương, nhưng nó không là đại dương.

Đối thoại 28

HIỆP THÔNG ĐÚNG ĐẮN

Bombay, ngày 16 tháng 2 năm 1971

Người hỏi A: Thưa anh, chúng tôi đã lắng nghe anh bằng tất cả sự chú ý mà chúng tôi có thể, cùng những cái trí của chúng tôi và cùng tất cả những khả năng phân tích của chúng tôi. Chúng tôi đã bám chặt mọi khía cạnh của nền tảng và chúng tôi không còn chấp nhận bất kỳ điều gì mà chúng tôi không hiểu rõ. Giữa anh và chúng tôi đã có một sự hiệp thông bằng từ ngữ và đã có sự hiệp thông vượt khỏi từ ngữ. Một mình chúng tôi, chúng tôi đã không thể xuyên thủng rào chắn của từ ngữ và đến được hiểu rõ đó mà vượt khỏi những từ ngữ. Khi tôi ngồi một mình, tôi phát giác rằng tất cả sự hiệp thông cùng chính tôi vẫn còn tại mức c độ từ ngữ. Tôi không biết liệu trong bàn luận này chúng ta có thể sử dụng chủ đề về sự hiệp thông.

Truyền thống đã phân loại sự hiệp thông thành bốn trạng thái khác nhau vaikhari, madhyama, pashyanti và para.

Vaikhari là sự hiệp thông bằng từ ngữ, được hiểu rõ qua cơ quan thính giác. Nó phải chịu sự biến dạng của vô số loại nhiễu loạn. Nó phụ thuộc vào chuỗi tiếp nối. Madhyama được hiểu rõ qua cơ quan bên trong (cái trí), không phải bởi một cơ quan giác quan bên ngoài. Trong madhyama có chuỗi

tiếp nối của những hình thành ý nghĩ thuộc tinh thần. Trong pashyanti không có chuỗi tiếp nối, nó không có thuộc tính của ưu tiên hay không ưu tiên; sự nhận biết và sự hiệp thông không bị tách rời. Trong pashyanti có một thuộc tính siêu việt của kết hợp những sự vật khác nhau của thế giới, và cũng của kết hợp thời gian và không gian; một trạng thái như thể được tự do khỏi những phân biệt của người nhận biết và vật được nhận biết.

Para là khả năng tự -bộc lộ của Tuyệt đối, khả năng đó không tách rời khỏi chính nó. Para là cái kênh, cái kênh thực sự của sự hiệp thông.

P: *'A' nói đúng. Trong thâm nhập điều gì Krishnaji gọi là lắng nghe và thấy, mà là bộ phận vận hành của những lời giảng của anh ta, chúng ta có thể thâm nhập vào sự hiệp thông. Tôi không nghĩ chúng ta đã thâm nhập vào nghi vấn, liệu sự hiệp thông là một qui trình hay liệu nó là một ánh sáng tức khắc.*

Krishnamurti: *Liệu chúng ta có thể bắt đầu tại mức độ thuộc từ ngữ và giải đáp nó.*

P: *Câu hỏi bao hàm không chỉ sự hiệp thông giữa người nói và một người, nhưng còn cả dụng cụ mà qua nó chúng ta thu nhận, mà qua nó chúng ta hiểu rõ.*

Krishnamurti: *Chúng ta sẽ bắt đầu từ từ với điều này nhé? Có sự hiệp thông bằng từ ngữ mà trong nó cả hai chúng ta đều hiểu rõ ý nghĩa của từ ngữ. Trong sự hiệp thông đó, từ ngữ là ý nghĩa và ý nghĩa đó có thể được hiểu rõ bởi tôi và bởi bạn. Đó là sự hiệp thông bằng từ ngữ. Tiếp theo sự hiệp thông cũng có nghĩa lắng nghe, không chỉ ý nghĩa của từ ngữ*

nhưng còn cả ý định của người nói trong sử dụng từ ngữ. Ngược lại, sự hiệp thông sẽ gãy đổ. Khi chúng ta sử dụng từ ngữ, nó phải có chất lượng của hiệp thông mà trong đó không có ý nghĩa thứ hai và nó cũng phải có chất lượng của sự thôi thúc thực sự để hiệp thông điều gì đó. Trong sự thôi thúc đó, phải có tình yêu, ân cần, quan tâm – cảm thấy rằng bạn phải hiểu rõ; không phải rằng tôi cao quý hơn và bạn thấp kém hơn. Và trong sử dụng từ ngữ, phải có sự hiệp thông cùng ý định được chuyển tải trong chất lượng của giọng nói. Điều đó có nghĩa tại cùng thời điểm, tại cùng mức độ, bằng cùng mãnh liệt, cả hai chúng ta đều phải hiểu rõ từ ngữ; phải có sự hiệp thông cùng ý định và vậy là chỉ còn lại sự hiệp thông trọn vẹn.

A: Đây là như thế. Những cái trí của chúng tôi lúc trước quen lắng nghe anh nhưng lại dựng lên vô số rào cản. Tất cả việc đó đã kết thúc. Lúc này, không còn những rào cản.

Krishnamurti: Điều gì quan trọng là, trong sự hiệp thông không có quá nhiều từ ngữ, mặc dù từ ngữ và ý nghĩa là cần thiết, nhưng gặp gỡ lẫn nhau tại cùng thời điểm, tại cùng mức độ, bằng cùng mãnh liệt.

A: Hiệp thông cùng chính mình cũng quan trọng. Hiệp thông có nghĩa gì trong ngữ cảnh đó?

Krishnamurti: Liệu người ta có thể hiệp thông cùng chính người ta?

A: Vâng. Nó là một vấn đề của trở thành cố kết cùng chính người ta.

Krishnamurti: Thông thường sự hiệp thông được hiểu là giữa hai hay nhiều người hơn.

A: Nhưng thậm chí nó không cần giữa hai con người. Nó có thể giữa một con người và một quyển sách. Tất cả điều này được hàm ý khi chúng ta nói sự hiệp thông cùng chính người ta.

Krishnamurti: Tôi không nghĩ người ta có thể hiệp thông cùng chính người ta.

A: Thưa anh, trong Đh ngữ, họ sử dụng từ ngữ 'swasamvada' để diễn tả từ ngữ 'tự-hiệp thông'.

Krishnamurti: Tôi nghi ngờ điều đó.

A: Tại sao?

Krishnamurti: Khi bạn sử dụng từ ngữ 'tự-hiệp thông' tôi không nghĩ bạn hiệp thông cùng chính bạn. Bạn chỉ nhìn ngắm điều gì đang xảy ra. Nhưng khoảnh khắc bạn sử dụng từ ngữ 'hiệp thông', có sự phân hai; sự phân hai trong ý nghĩa có bạn và quyển sách, bạn và tôi.

A: Anh đã nói rằng phải có một ý nghĩa nào đó của sự hòa hợp, thậm chí cho 'đang nhìn ngắm'. Tôi không hiểu liệu có bất kỳ điều gì trong đó.

F: Câu nói là phần quan trọng nhất trong hiệp thông.

Krishnamurti: Không, tôi có thể nói điều gì đó, và nếu bạn không ở trong một trạng thái của hiệp thông, bạn sẽ biến

dạng nó. Bạn sẽ bóp méo câu nói đó. Vì vậy, điều quan trọng không là câu nói nhưng tại sao tại những mức độ nào đó những câu nói nào đó dường như được hiệp thông cùng vài người và lại không được hiệp thông đối với những người khác.

D: Tại sao câu nói anh muốn hiệp thông lại không được tiếp nhận bởi người khác?

Krishnamurti: Chúng ta đang nói về chất lượng của sự hiệp thông và không phải điều gì bạn muốn hiệp thông. Khi chất lượng đó không hiện diện ở đó, bạn không thể hiệp thông.

A: Có sự hiệp thông của những từ ngữ, có sự hiệp thông của ý nghĩa và có sự hiệp thông vượt khỏi từ ngữ và ý nghĩa.

F: Chúng tộc con người đã phát triển những dụng cụ nào đó để tiếp nhận những câu nói qua từ ngữ và ý nghĩa, nhưng họ không có những dụng cụ để tiếp nhận hay tiếp xúc cái vượt khỏi từ ngữ và ý nghĩa. Rốt cuộc, máy thu thanh, máy truyền hình có những dụng cụ đặc biệt để tiếp nhận. Liệu chúng ta có những dụng cụ đặc biệt để tiếp nhận?

D: Vấn đề của hiệp thông này nảy sinh chỉ khi nào câu nói bị biến dạng hay không trọn vẹn.

Krishnamurti: Nó cũng trong ý nghĩa. Bạn nói cho tôi điều gì đó và tôi bóp méo nó.

F: Không. Anh nói cho tôi điều gì đó. Tôi lắng nghe nó bằng dụng cụ mà tôi có và sau đó diễn giải nó tùy theo dụng cụ mà tôi có. Không có vấn đề của gây biến dạng. Điều gì anh nói

đường như chỉ không thể thấu triệt. Nó không liên quan gì với câu nói.

P: *Hoặc những dụng cụ đã không được điều chỉnh cho hòa hợp hoặc chúng không hiện diện ở đó. Krishnaji, anh có thể nói điều gì anh muốn, nếu những dụng cụ không ở đó, câu nói sẽ không được tiếp nhận.*

Krishnamurti: *Điều này đơn giản.*

P: *Nghi vấn là liệu một trong những dụng cụ đang được hòa hợp đúng cách hay một trong những dụng cụ mới mẻ đang hiện diện? Đó là nghi vấn cốt lõi.*

Krishnamurti: *‘A’ đã nói khi chúng ta khởi sự hiệp thông cùng nhau, có một kháng cự nào đó, một phản đối thuộc trí năng nào đó đối với điều gì đã được nói và lúc này bạn ấy nói bạn ấy đã gạt bỏ tất cả mọi thứ và bạn ấy lắng nghe. Tại sao bạn đâu đã phải có sự kháng cự?*

A: *Chúng ta gập gờ lại sau một khoảng thời gian chín đến mười năm. Đã có tình trạng bị quy định – thuộc xã hội, chính trị, học thuyết; đã có nỗ lực để hiểu rõ anh dựa theo tình trạng bị quy định đó.*

Krishnamurti: *‘P’ hỏi liệu có một cần thiết cho sự hòa hợp cái dụng cụ?*

P: *Dùng một em bé và cẩn thận tách rời em ấy khỏi tình trạng bị quy định; em ấy sẽ vẫn còn phản ứng, bởi vì đó là dụng cụ của di sản. Dụng cụ mà tôi có, vận hành trong một*

cách đặc biệt. Chính dụng cụ đó không thể tiếp nhận, trong bất kỳ cách nào khác ngoại trừ cách đã được biết.

Krishnamurti: Vì vậy, vấn đề là gì? Liệu nó là vấn đề của sử dụng ngay những dụng cụ này, tạo cho chúng thành nhạy bén, mỏng manh, nhạy cảm? Hay liệu nó là vấn đề của những dụng cụ mới mẻ đang hiện diện?

D: *Tôi được phép nói đây là những dụng cụ sẵn có duy nhất mà chúng ta có – hai mắt của chúng tôi, hai tai của chúng tôi. Chúng ngăn cản chúng tôi không hiểu rõ.*

P: *Lịch sử của con người đã hoàn chỉnh những dụng cụ. Chúng được đào tạo để vận hành trong một kênh riêng biệt. Mỗi cơ quan-giác quan vận hành riêng biệt. Khi có đang nghe, không có đang thấy. Khi có đang thấy, không có đang nghe. Sự vận hành của sự nhận biết thuộc giác quan là theo từng ngăn. Tôi đang hỏi anh, liệu chính là cùng những dụng cụ này sẽ phải được sử dụng?*

B: *'A' đã nói về hai chặng, một chặng nơi có sự kháng cự và một chặng nơi không có sự kháng cự, nhưng những dụng cụ là giống hệt.*

A: *Vậy là trong sự sử dụng những dụng cụ, con người không có sự chọn lựa. Có lẽ có một sử dụng không hoàn hảo của những dụng cụ.*

P: *Hoặc nó có lẽ một sử dụng không hoàn hảo của dụng cụ, hoặc nó có ẽ một dụng cụ hoàn toàn mới mẻ là cần thiết. Chúng ta hãy hỏi Kishnaji. Chúng ta hãy đưa nghi vấn đó cho anh. Liệu anh nói nó là cùng dụng cụ, hay liệu anh nói*

nó là một dụng cụ mới mẻ? Nếu tôi đã tiếp nhận điều gì phải được hiệp thông, tôi sẽ không hỏi. Tôi sẽ không đang ngồi ở đây, nhưng chính sự kiện là tôi đã không tiếp nhận điều gì phải được hiệp thông, có nghĩa rằng dụng cụ mà tôi có, đã thất bại.

A: Quan điểm của tôi rằng có một mức độ nào đó của sự hiệp thông nhưng khi chúng tôi muốn diễn giải nó, lúc đó nó vẫn còn tại mức độ từ ngữ và ý nghĩa.

P: Trong lắng nghe Krishnaji, có nhiều sự việc đã được hiệp thông. Những dụng cụ có thể tiếp nhận. Tuy nhiên, tôi chắc chắn rằng sự bùng nổ, cái mà cần xảy ra, đã không xảy ra. Bất kể sự linh động của ý thức, khả năng của tiếp nhận, khả năng của tất cả những dụng cụ đang cùng nhau vận hành, sự hiểu rõ về vấn đề của thời gian; bất kể tất cả những sự việc này, sự bùng nổ đã không xảy ra.

A: Liệu chúng ta có thể không cá nhân hóa nó? Liệu một cách khách quan, chúng ta có thể hiểu rõ vấn đề của sự hiệp thông?

P: Pashyanti của anh, chúng tôi hiểu rõ; pashyanti là 'thấy'.

A: Liệu chúng tôi có thể sử dụng bộ não mà là dụng cụ của chúng tôi để cho nó không tạo ra những rào cản tại bất kỳ mức độ nào?

Krishnamurti: Vấn đề là gì?

P: Tôi đang hỏi: anh đã thấy chúng tôi qua một khoảng thời gian. Anh nghĩ liệu chúng tôi có thể hiệp thông cùng anh?

Krishnamurti: Rõ ràng, đến một mấu chốt nào đó.

P: Sự bế tắc tại mấu chốt đó là gì?

Krishnamurti: Chắc chắn, tất cả sự hiệp thông đều đến một mấu chốt. Tôi không thể thâm nhập vào nghi vấn này nếu chúng ta không bắt đầu rất đơn giản. Tôi muốn hiểu rõ vấn đề là gì. Sự hiệp thông hàm ý, đang nói cho bạn điều gì đó và bạn đang lắng nghe tôi, và hoặc đồng ý hoặc không đồng ý. Đó là, bạn và tôi có một vấn đề chung và chúng ta bàn luận nó, nếu cả hai chúng ta thấy vấn đề chung trong tổng thể của nó và nếu ý nghĩa, từ ngữ, sự diễn tả ăn khớp giữa bạn và tôi và chúng ta nói chúng ta đã hiểu rõ lẫn nhau.

Tiếp theo, vấn đề kế tiếp là, tôi muốn nói cho bạn điều gì đó mà bạn chống đối. Tôi có lẽ đang nói cho bạn điều gì đó không chính xác và bạn có quyền chống đối. Sau đó tôi nói cho bạn điều gì đó mà đúng thực, đúng thực như toán học, và bạn nói nó không đúng thực bởi vì bạn có những nhận xét, những quan điểm riêng của bạn. Tại khoảnh khắc đó sự hiệp thông ngừng lại. Tôi muốn nói cho bạn cái gì đó như hai con người, không phải tôi như đạo sư và bạn như người học trò. Tôi muốn nói cho bạn điều gì đó, tôi muốn diễn tả nó rõ ràng trong những từ ngữ như tôi có thể thực hiện, nhưng tôi biết rằng điều gì tôi muốn nói cho bạn không là từ ngữ, cũng không là ý nghĩa của từ ngữ. Tôi muốn nói cho bạn điều gì đó mà có thể được diễn tả một phần và phần còn lại của ý nghĩa không thể được diễn tả.

Bạn thâm nhận phần diễn tả và không phải phần còn lại. Thế là, không có sự hiệp thông. Bạn được thỏa mãn bởi sự giải thích và nói từng đó đủ rồi. Tôi muốn bảo cho bạn điều gì đó qua từ ngữ, qua ý nghĩa, qua sự diễn tả. Tôi muốn nói cho bạn điều gì đó mà không là từ ngữ, mà không là ý nghĩa

và tôi muốn chuyển tải sang bạn cái còn thâm sâu hơn sự diễn tả. Tôi muốn nói cho bạn điều gì đó mà tôi cảm thấy rất mãnh liệt, mà tôi cảm thấy tôi phải hiệp thông cùng bạn. Tôi diễn tả, nhưng bạn khước từ thâm nhập vào ‘cái khác lạ’ và sự hiệp thông của chúng ta chấm dứt. Theo từ ngữ chúng ta hiểu rõ, nhưng ‘cái khác lạ’ không thể được hiệp thông.

A: Về phía chúng tôi, không có sự khước từ. Chỉ có không khả năng.

Krishnamurti: Tôi nghi ngờ nó. Lắng nghe điều gì tôi đã nói. Tôi sử dụng những từ ngữ mà bạn hiểu rõ. Bạn lắng nghe ý nghĩa, từ ngữ, sự diễn tả, sự giải thích. Nhưng tất cả điều đó không bao phủ sự việc mà tôi muốn chuyển tải sang bạn. Thoạt đầu bạn đã khước từ vượt khỏi. Bạn đã khước từ trong ý nghĩa rằng bạn không biết điều gì đang được nói. Bạn đã cảm thấy rằng cái gì có thể được diễn tả bằng từ ngữ không tồn tại.

Tôi không quan tâm đến từ ngữ và sự diễn tả. Tôi muốn nói cho bạn điều gì đó ngay lúc này. Làm thế nào tôi chuyển tải cái đó mà không là từ ngữ, cái đó mà không là ý nghĩa, cái đó mà không là sự diễn tả? Và tuy nhiên cái đó cũng thực sự như từ ngữ, cái đó cũng có nhiều ý nghĩa như từ ngữ. Những từ ngữ, những giải thích không là sự việc. Đó là vấn đề của chúng ta. Lúc này, điều gì xảy ra trong tôi và bạn, chúng ta hãy bàn luận điều đó.

Tôi sử dụng từ ngữ, từ ngữ là chung, ý nghĩa là chung, sự diễn tả ở trong cái khung của những từ ngữ, những từ ngữ có không gian, chúng có một liên quan, một ý nghĩa. Bạn chấp nhận điều đó. Bạn theo sát đến mấu chốt đó và bạn ngừng lại ở đó. Tất cả các bạn đều thực hiện điều này trong những mức

độ khác nhau. Tại sao? Tại sao các bạn ngừng lại ở đó? (Ngừng) Tôi nghĩ tôi biết.

A: Trong sự liên hệ của chuyển tải này, đã có một hiểu rất rõ ràng rằng anh phải không bao giờ được tiếp nhận cái gì đó mà anh không hiểu rõ. Cái trí có một khả năng để sáng chế những niềm tin, để thấu nhận điều gì nó thích tin tưởng. Tôi đang cố gắng diễn tả sự cản trở mà cái trí của tôi dựng lên. Tôi nói nó sẽ không đồng ý tiếp nhận bất kỳ điều gì mà tôi không hiểu rõ.

Krishnamurti: Hãy chờ đã. Bạn chấp nhận từ ngữ, ý nghĩa, sự diễn tả, sự giải thích, sự phân tích. Bạn thâm nhập hết khả năng. Lúc này như hai con người, tôi bảo với bạn rằng tôi muốn nói cho bạn điều gì đó gồm cả từ ngữ và bạn không chuyển động. Tôi tự hỏi mình, ‘tại sao?’ Hoặc thuộc ý thức bạn không muốn hiểu rõ điều gì tôi muốn nói vượt khỏi từ ngữ, bởi vì sự hiểu rõ đó có thể khiến cho bạn đảo lộn; hoặc bạn chống đối bởi vì toàn đảo tạo, di sản của bạn, dạy bảo bạn: ‘Đừng tiến gần nó, đừng tiếp xúc nó.’

A: Đó không là như thế.

Krishnamurti: Tôi chỉ đang thâm nhập. Thông thường đây là điều gì xảy ra. Bạn lắng nghe từ ngữ, ý nghĩa, và sự diễn tả và sự phân tích và bạn ngừng lại ở đó bởi vì bạn nhận biết có sự nguy hiểm đến hình ảnh của bạn. Thế là hình ảnh chen vào và nói, ‘ngừng lại’ và sự hiệp thông chấm dứt.

A: Tôi không nghĩ như thế.

Krishnamurti: Tôi chỉ đang do dự.

P: Điều gì xảy ra, Krishnaji, là rằng người ta có thể theo sát anh, chuyển động cùng anh, chuyển động bên trong chính người ta đến mấu chốt khi sự suy nghĩ ngừng lại, đến một mấu chốt nơi có một kết thúc của sự suy nghĩ. Và tại mấu chốt đó khi sự suy nghĩ kết thúc, có một không-khả năng hoàn toàn của chuyển động trong lãnh vực mới mẻ.

Krishnamurti: Tôi đang đến đó, ‘P’. Hãy bám chặt ý tưởng của bạn. Tôi muốn giải thích xong điều này. Tôi tự hỏi mình một cách có ý thức hay không ý thức ‘ông ta đang dẫn mình tới đâu?’

Có lẽ sự an toàn của tôi bị đe dọa, bị đập vỡ hình ảnh của tôi.

Tôi sẽ không chuyển động: Tôi nói sự diễn tả không đầy đủ cho tôi. Tôi đồng ý và ngừng lại: Hình ảnh là quan trọng và thế là tôi thỏa mãn với sự hiểu rõ bằng từ ngữ của tôi.

F: Đó không là như thế.

A: Trong những chứng cứ cụ thể mà chúng ta đang bàn luận, điều này không đúng thực.

P: Nếu anh phải đặt ra một câu hỏi cho tôi hoặc tôi đặt ra một câu hỏi cho anh, mà hàm ý rằng hình ảnh của tôi phải bị hủy diệt, sẽ có sự kháng cự. Tuy nhiên bằng đang quan sát, đang chuyển động từng bước một, không có sự cần thiết phải đặt ra câu hỏi đó: Nếu anh đặt ra câu hỏi, nó gây ra tai hại.

Krishnamurti: Tôi đang mở toang vấn đề.

P: Nếu tôi đặt ra câu hỏi đó, mọi thứ đổ xô vào để bảo vệ hình ảnh; ngược lại, nếu tôi chuyển động, quan sát từng

bước một, vậy là có một trôi chảy linh động mà xóa sạch hình ảnh.

Krishnamurti: Xóa sạch chỉ khi nào bạn và tôi đều muốn hiệp thông cùng cái gì đó mà không chỉ là những từ ngữ. Đúng chứ? Chẳng có bao nhiêu người vượt khỏi mấu chốt đó. Chẳng có bao nhiêu người sẵn lòng phá vỡ những quan điểm của họ, những kết luận của họ, những hình ảnh của họ. Trong nói chuyện về nó, tôi khám phá hình ảnh, bạn thắp sáng cho tôi về nó, và tôi thấy. Ngay thấy đó là kết thúc của nó. Vậy thì, điều gì xảy ra – từ ngữ, ý nghĩa, sự diễn tả, sự phân tích, ‘thấy’, không hình ảnh. Đúng chứ? Đó là sự hiệp thông thực sự. Sự khó khăn là khi chúng ta thâm nhập vào cái gì đó mà không-từ ngữ. Vì vậy, liệu chúng ta có thể hiệp thông cùng cái gì đó mà vượt khỏi từ ngữ?

Chất lượng cần thiết cho cả hai chúng ta để hiểu rõ cái gì đó mà không là từ ngữ là gì? Mà có nghĩa nhìn ngắm nó, không phải bị trói buộc trong diễn tả, trong giải thích, trong ý nghĩa, trong từ ngữ.

P: Quan sát điều gì anh đã vừa thực hiện. Anh dẫn dắt chúng tôi đến một mấu chốt qua sự phân tích, sự suy nghĩ, từ ngữ. Anh mài bén thông minh, làm tinh tế thông minh. Anh không bao giờ thâm nhập vượt khỏi điều đó, để cho không có gì cả, không diễn tả nào anh đưa ra mà có thể đổ đầy trạng thái trống không này.

Krishnamurti: Hãy lắng nghe. Muốn hiệp thông trong ý nghĩa mà chúng ta đang nói, đó là từ ngữ, ý nghĩa, sự diễn tả, sự phân tích và tất cả việc đó và cái gì đó còn thâm sâu hơn nữa, cái trí phải không bị trói buộc trong từ ngữ, trong ý nghĩa, trong sự diễn tả, trong sự phân tích. Nó phải không bị

trôi buộc. Nó phải đang chuyển động, đang trôi chảy, nhưng bạn lại bám chặt từ ngữ. Từ ngữ, ý nghĩa, sự diễn tả, sự phân tích là qui trình của sự suy nghĩ, của ký ức. Từ ngữ, được vun đắp, được lượm lặt qua năm tháng, và ý nghĩa mà bạn và tôi đã trao cho nó và sự diễn tả qua từ ngữ, tất cả điều đó là sự suy nghĩ. Lúc này, bạn xuất hiện và nói cho tôi cái gì đó mà không là từ ngữ. Và luôn luôn tôi suy nghĩ dựa vào sự suy nghĩ. Tôi chuyển động cùng sự suy nghĩ. Đúng chứ? Sự hiệp thông là từ ngữ và sự hiệp thông không là từ ngữ. Vì vậy ý nghĩa, sự diễn tả, sự phân tích và tất cả điều đó phải hiện diện ở đó và cái trí phải thật...(tôi không biết sử dụng từ ngữ gì) để cho bạn và tôi thấy cùng sự việc tại cùng thời điểm, tại cùng mức độ, bằng cùng mãnh liệt. Ngược lại, sự hiệp thông của chúng ta chỉ bằng từ ngữ.

P: Lúc này đến mấu chốt trọng điểm.

Krishnamurti: Theo chậm chậm. Thật cẩn thận chúng ta đã đến mấu chốt này.

P: Liệu chuyển động đó trong không gian là một vấn đề của cảm thấy chuyển động của không gian trong anh của tôi?

Krishnamurti: Làm ơn, những từ ngữ đơn giản, những từ ngữ đơn giản.

P: Liệu nó là một vấn đề của tiếp xúc chuyển động của trống không mà anh đang hiệp thông?

Krishnamurti: Hãy chờ đã, hãy chờ đã. Tôi không đang hiệp thông cùng bất kỳ cái gì. Tôi chỉ đang hiệp thông cùng

‘cái này’, không phải ‘cái kia’. Vì vậy, không có hiệp thông ‘ở đó’. Chỉ có hiệp thông ‘ở đây’.

A: Anh đang nói chúng tôi đã trải qua từ ngữ, ý nghĩa, sự diễn tả nhưng luôn luôn chúng tôi đang rơi vào sự điều khiển của sự suy nghĩ. ‘Cái này’ là cái gì đó mà không thể bị kiểm soát bởi sự suy nghĩ.

Krishnamurti: Làm ơn hãy quan sát điều gì đang xảy ra giữa hai người, ‘A’ và ‘P’. Bạn có một ý nghĩa, bạn có sự diễn tả, sự phân tích. Bạn đã đến một kết luận và bạn ấy đã không đến một kết luận. Sự hiệp thông đã ngừng lại. Khoản khác bạn đến một kết luận và người khác không có kết luận, sự hiệp thông chấm dứt.

P: Krishnaji đã nói rằng ông ta chuyển tải qua những từ ngữ đến một mấu chốt. Tiếp theo, ông ta đã nói trong khởi đầu có một hiệp thông mà không từ ngữ nào có thể tìm được; làm thế nào điều đó sẽ được thực hiện? Lại nữa tôi đang trình bày nó theo những từ ngữ riêng của tôi. Tôi nói đến một mấu chốt nào đó nơi cái trí trở nên trôi chảy, được tinh tế, sự hiệp thông qua những từ ngữ có thể xảy ra được bởi vì có một ám chỉ. Một tích tắc sau, tôi hỏi ông ta liệu chuyển động trong không gian đó phải hiệp thông hay phải được hiệp thông bởi chuyển động của Krishnaji trong yên lặng, hay liệu lúc đó nó không là vấn đề của Krishnaji và tôi gì cả?

Krishnamurti: Không người nào cả. Không có hai người. Điều gì bạn đã nói rất đơn giản. Bạn nắm được nó? (Ngừng)

Hai việc đã xảy ra. Từ ngữ, sự diễn tả, ý nghĩa, sự phân tích và một kết luận; từ ngữ, ý nghĩa, sự diễn tả, sự phân tích, không kết luận. Người đã có một kết luận ngừng lại ở đó và

anh ấy không thể hiệp thông cùng người không có kết luận. Họ không thể gặp gỡ. Bạn có thể tiếp tục bàn luận vô tận, nhưng hai người này không thể gặp gỡ.

Lúc này, chúng ta đang đi, liệu có ‘cái khác lạ’ và liệu ‘cái khác lạ’ có thể hiệp thông được? Có thể hiệp thông được hàm ý cả hai. Khi bạn không có kết luận và tôi có một kết luận, có một kết thúc của sự hiệp thông. Tiếp theo, có một trạng thái của tôi không có kết luận và bạn không có kết luận; cả hai chúng ta đều đang chuyển động và cả hai chúng ta đều đang ngửi bông hoa. Đúng chứ? Có gì ở đó để hiệp thông? Cả hai chúng ta đều đang ngửi bông hoa. (Ngừng)

F: Lúc này tôi muốn hỏi điều gì đó. Liệu có một sự việc như đồng-trải nghiệm, đồng-trạng thái?

Krishnamurti: Không có sự việc như đồng-trải nghiệm khi có đang trải nghiệm.

F: Tôi đang nói về sự hiệp thông. Sự hiệp thông hàm ý hai người.

Krishnamurti: Đến một mấu chốt.

F: Đồng-trải nghiệm?

Krishnamurti: Khi bạn và tôi đang trải nghiệm hoang hôn hay tình dục, không có hai người.

F: Những dụng cụ là hai.

Krishnamurti: Dĩ nhiên.

F: Người nhận biết không hiện diện ở đó.

A: Liệu đây là những câu hỏi giá trị liên quan đến điều gì chúng ta vừa bàn luận lúc này?

Krishnamurti: Về điều gì?

A: Không kết luận, và sau đó đang chuyển động cùng nhau. Liệu có bất kỳ những câu hỏi giá trị nào trong đó?

Krishnamurti: Nhưng chúng ta đã vượt khỏi sự kiện của đến một kết luận. Hãy dành thêm chút ít thời gian trong điều đó. Chúng ta đang lướt qua nó.

F: Tôi thấy rằng cũng có sự đe dọa đến hình ảnh.

Krishnamurti: Tôi cam kết đến một hoạt động nào đó và điều gì bạn đang nói tôi sẽ diễn giải dựa vào hoạt động của tôi. Tôi nói tôi đã hiểu rõ bạn, nhưng tôi sắp sửa diễn giải điều gì tôi đã hiểu rõ dựa vào hoạt động của tôi. Tôi cam kết.

P: Nếu có một tấn công trực diện vào hình ảnh và anh hỏi tôi, 'Bạn có một hình ảnh?' Tôi sẽ nói, ' Dĩ nhiên tôi có một hình ảnh.' Nhưng nó là một vấn đề thuộc ngoại vi. Có thể có một lật bỏ, một xóa sạch, một phá vỡ của hình ảnh mà không có sự đối đầu với hình ảnh. Anh có thể lật bỏ, xóa sạch hình ảnh, nhưng đừng thách thức tôi một câu hỏi trực diện về hình ảnh.

Krishnamurti: Tôi muốn thâm nhập thêm chút xíu nữa vào tạo tác-hình ảnh này.

P: Mọi chuyển động của suy nghĩ đang thêm vào cho hình ảnh và mọi phủ nhận là một xóa sạch của hình ảnh.

D: Những động cơ đã dựng lên hình ảnh ở trong sự bám vào một khuôn mẫu của sự vận hành nào đó của chúng ta và chừng nào cái trí còn không chấp nhận buông bỏ, chúng ta còn đang ngăn cản sự hiệp thông.

P: Tôi nghĩ sự tiếp cận đó hoàn toàn sai lầm. Tôi nói, nếu bạn sắp sửa bị trói buộc trong cố gắng làm tự do cái trí khỏi hình ảnh, bạn sẽ không bao giờ được tự do khỏi hình ảnh.

Krishnamurti: Bạn giải thích đúng, ‘P’.

P: Anh đã nói hình ảnh và kết luận chấm dứt sự hiệp thông, nhưng anh phải đương đầu với điều này.

Krishnamurti: Điều gì luôn luôn đang xảy ra một cách có ý thức hay không ý thức là rằng tôi cam kết hay sẽ cam kết hay đang cam kết, vì vậy, sự hiệp thông chỉ đến một mấu chốt và không vượt khỏi. Đây là điều gì luôn luôn đang xảy ra.

P: Hình ảnh được dựng lên thuộc nhiều sự việc nhỏ nhoi. Hình ảnh là cái gì nó là. Tôi đã giải quyết nó suốt hai mươi hai năm và lúc này tôi nói, hãy cho phép tôi để lại nó một mình. Hãy cho phép tôi chuyển động, hãy cho phép tôi thấy liệu cái gì đứng yên có thể được tự do. Sau đó nó sẽ làm bất kỳ việc gì nó muốn.

A: Nhưng hàng triệu năm này của quá khứ, làm thế nào tôi sẽ giải quyết được nó?

F: Liệu hai bộ não với những quá khứ khác biệt, những lịch sử, trải nghiệm khác biệt, có thể cảm thấy cùng một sự việc tại cùng mức độ? Làm thế nào điều đó có thể xảy ra được?

Krishnamurti: Cách bạn đặt ra câu hỏi là sai lầm.

P: Tôi không thể đập vỡ hình ảnh mà đã phải mất một triệu năm để xây dựng. Liệu tôi có thể đập vỡ dụng cụ này và khiến cho nó linh động, chuyển động? Đó là tất cả.

A: Có một vấn đề mà cần phải suy nghĩ cẩn thận. Có những thêm vào nào đó và chúng có thể được buông bỏ khi chúng bị lộ diện trong sự hiệp thông. Loại sự việc này xảy ra không cần nỗ lực.

P: Tất cả chúng tôi đã tham gia suốt ba mươi ngày này, đều biết, hiểu rõ đến máu chốt khi sự suy nghĩ kết thúc. Tôi chắc chắn rằng điều gì phải xảy ra, phải xảy ra ở đó.

Krishnamurti: Chúng ta hãy đặt câu hỏi, cùng vấn đề, trong một cách khác hẳn. Liệu có thể hiệp thông hay trải nghiệm cái đó mà không là từ ngữ? Toàn hàm ý của trải nghiệm là sai lầm.

P: Hãy cho phép tôi hiểu rõ điều đó. Nó là một câu phát biểu rất quan trọng; toàn trải nghiệm là sai lầm.

Krishnamurti: Kết luận hay ý tưởng rằng một trạng thái có thể được trải nghiệm bởi hai người là sai lầm. Nó không bao giờ có thể được trải nghiệm.

A: Điều đó đúng.

Krishnamurti: Bạn biết điều đó có nghĩa gì? Nó không bao giờ có thể được trải nghiệm, điều đó có nghĩa gì? Bất kỳ người nào mà nói tôi đã trải nghiệm đã không trải nghiệm. Đúng chứ, thưa bạn? Bạn thấy nó tinh tế lạ thường.

F: ‘Vừa đủ’ của nó. Nó cũng làm nổi bật mức độ mà con người bị trói buộc trong ‘nhiều hơn’.

Krishnamurti: Khi bạn và tôi đang nhìn ngắm hoàng hôn, chỉ có hoàng hôn. Tôi tin rằng nó cũng giống hết với tình dục. Nó cũng giống hết với hai người đang tức giận cao độ. Không có hai người. Họ không nói chúng tôi đang trải nghiệm sự tức giận.

F: Còn về ghi lại mà xảy ra trong bộ não?

Krishnamurti: Mà là cái gì – ký ức?

F: Trong hiện tại ký ức không hiện diện.

Krishnamurti: Nhưng nó hành động trong hiện tại.

F: Ký ức vẫn chưa được tạo ra.

Krishnamurti: Đừng lý thuyết. Hãy quan sát. Bạn và tôi thấy hoàng hôn. Khi nó ở trước mặt chúng ta, cả hai chúng ta đều thấy, cả hai chúng ta đều im lặng bởi vì nó quá tuyệt vời. Chúng ta không ngừng lại tất cả chuyển động. Tất cả chuyển động ngừng lại. Không có hai người hiện diện ở đó.

F: Không có hai ‘ý thức cái tôi’ tách rời?

Krishnamurti: Cả hai chúng ta đều trải nghiệm trạng thái đó của hoàng hôn, bằng sự trọn vẹn của nó; bạn và tôi không nói về trải nghiệm tại giây phút đó.

P: Lúc này, tôi muốn đặt ra một câu hỏi về anh, thưa anh, bởi vì tôi cảm thấy rằng cái trí của anh mở toang cho chúng tôi cũng là điều rất quan trọng. Anh đã dẫn dắt chúng tôi qua trạng thái của những từ ngữ. Cái trí của anh đã đang ghi lại và tại một mấu chốt những từ ngữ kết thúc.

Krishnamurti: Điều đó có nghĩa cả bạn lẫn tôi đã không đang ghi lại bất kỳ hình ảnh nào.

P: Vâng. Tại bất kỳ khoảnh khắc nào của thời gian, liệu trong anh có một ghi lại của điều này?

Krishnamurti: Tôi hoàn toàn không theo kịp.

P: Anh đã chuyển động trong sự suy nghĩ. Anh đã trải qua toàn qui trình ủa sự hiệp th ông qua từ ngữ, nghĩa lý, sự phân tích. Mấu chốt là kết quả của tánh linh động và sự kết thúc của sự phân tích. Trước khi sự phân tích kế tiếp bắt đầu, có một khoảng ngừng. Liệu bộ não có bất kỳ ghi lại nào trong khoảng ngừng này?

Krishnamurti: Không.

P: Không có bộ phận của những tế bào não của anh mà chịu ảnh hưởng của khoảng ngừng này?

Krishnamurti: Tôi không hiểu bạn đang nói gì. Tôi đã nói ‘không’.

D: Liệu đó là do bởi anh luôn luôn đang ở trong khoảng ngừng?

Krhnamurti: Nhưng bạn đang cố gắng nói điều gì?

P: Làm thế nào anh biết rằng đã không có ghi lại của trải nghiệm?

Krishnamurti: Đó là câu hỏi kế tiếp. Đầu tiên, có thấy, và sau đó câu hỏi mà là, trong trải nghiệm bất kỳ việc gì, việc vật vãnh nhất đến việc quan trọng nhất, liệu có không ghi lại như sự suy nghĩ, như ký ức?

Bạn hiểu rõ chứ? Có từ ngữ, ý nghĩa, sự diễn tả, sự phân tích. Đó là một qui trình phân tích. Việc không cần thiết, không liên quan là sự kết luận. Việc đó đã qua rồi. Tiếp theo, chúng ta đang đi, liệu đang trải nghiệm về cái gì đó mà không-từ ngữ có khi nào chuyển thành sự suy nghĩ, thành sự diễn tả, sự phân tích, ý nghĩa, từ ngữ?

A: Qui trình đảo ngược.

Krishnamurti: Hãy thấy sự tinh tế của nó. Tôi bắt đầu cùng sự hiệp thông. Tiếp theo, có một kết thúc của sự suy nghĩ. Tiếp theo, cảm thấy cái đó. Tiếp theo, nó đến qui trình đảo ngược. Lúc này, hãy chờ một phút, liệu tôi đúng? (Ngừng)

Lúc này, việc kế tiếp là, liệu những tế bào não ghi lại việc đó mà sau đó trở thành ký ức mà sau đó nói, ‘Tôi đã trải nghiệm’? Bạn theo kịp chứ? Liệu thấy, nhận biết, lắng nghe cái gì đó mà không-từ ngữ, mà không thể được trải nghiệm đó, liệu nó ghi lại trong những tế bào não?

A: Không.

Krishnamurti: Dĩ nhiên, không.

P: Anh đang nói cái khác ư. Tôi sẽ hỏi, liệu thấy vận hành trên những tế bào não?

Krishnamurti: Vì thế, nó không ghi lại trên những tế bào não. Hãy thấy điều gì xảy ra. Nó lạ thường lắm. Bộ não đang ghi lại sự nhiễu loạn. Nó đang ghi lại những ấn tượng; mọi việc đang được ghi lại. Bộ não hoàn toàn quen thuộc với việc này. Nó chấp nhận việc đó, và đó là một trạng thái bình thường, lành mạnh, có lý trí. Đúng chứ? Thế là nó nói, một hiện tượng lạ thường đã xảy ra. Tôi đã ghi lại nó. Dĩ nhiên tôi đã ghi lại hiện tượng đó bởi vì nó đã ghi lại, đã ghi nhớ hiện tượng đó và nói, vâng. Bạn thấy điều gì xảy ra?

A: Tôi không thể nhận được nó.

D: Khoảnh khắc nó nói điều đó, cái đó không còn hiện diện.

Krishnamurti: Hãy chờ một phút. Liệu bất kỳ trải nghiệm nào, không phải một trải nghiệm đặc biệt, liệu bất kỳ trải nghiệm nào, ngoại trừ trải nghiệm sinh tồn, có ghi lại hay không? Tôi biết tôi đang hỏi một việc vô lý nhất; tôi nhận biết điều gì tôi đang hỏi.

Bạn lãng nhục tôi hay nịnh nọt tôi. Nó được ghi lại. Tại sao nó phải ghi lại? Bộ não ghi lại điều gì quan trọng. Tại sao nó phải ghi lại khi điều gì không quan trọng?

Tại sao bộ não phải mang theo tất cả những ảnh hưởng hời hợt?

P: Làm thế nào anh có thể hỏi tại sao?

Krishnamurti: Tôi đang *gợi* thích nó cho bạn. Bạn lãng nhục tôi. Bạn nịnh nọt tôi. Tại sao tôi phải giữ lại nó? Ích lợi của nó là gì? Liệu bạn có thể xóa sạch nó và chỉ giữ lại, những tế bào não chỉ giữ lại những sự việc mà giúp đỡ chúng sinh tồn?

F: Anh đã giới thiệu từ ngữ 'sinh tồn'.

Krishnamurti: Tại sao tôi phải giữ lại sỉ nhục hay nịnh nọt của bạn? Tôi đang hỏi tại sao nó phải ghi lại? Bởi vì nếu tôi làm như thế, sau đó có nỗ lực để xóa sạch nó; có ưa thích và không ưa thích.

F: Làm thế nào tôi có thể xóa sạch nó?

Krishnamurti: Tự do là sự trống không của tất cả điều này, không phải vác theo một gánh nặng của những sỉ nhục, những hối tiếc, hạnh phúc, những sợ hãi, những đau khổ.

A: Tôi xin phép đăt cho anh một câu hỏi? Liệu tôi có thể sống mà không ở trong khe rãnh của ghi lại...

Krishnamurti: Không.

A: Đang sống trong khe rãnh, nó sẽ ghi lại. Tôi không thể làm gì để chặn đứng đang ghi lại.

Krishnamurti: Nếu bạn thấy cái này, có một trạng thái của thông minh mà khước từ ghi lại.

P: Chúng ta đã đến mấu chốt của sự phân tích và đến một trạng thái của trôi chảy – nó là sự vận hành của cái này trên những tế bào não và sự vận hành của không gì khác nữa, và

cũng ở đó nó vượt khỏi sự kiểm soát của tôi. Trong cả hai, chúng vượt khỏi sự kiểm soát của tôi.

Krishnamurti: Đồng ý. Hiện tại năng động có thể giúp đỡ ở đây, không phải ở đó, không phải quá khứ hay tương lai; chỉ hiện tại năng động có thể giúp đỡ.

P: Có sự chú ý, không những nó không ghi lại, nhưng nó còn xóa sạch.

Krishnamurti: Từng đó đủ rồi, nếu bộ não nhận ra rằng nó không cần vác theo tất cả những gánh nặng của những biến cố hàng ngày – từng đó đủ rồi.

Đối thoại 29

SỰ SINH TỒN THUỘC SINH HỌC VÀ THÔNG MINH

Bombay, ngày 18 tháng 2 năm 1971

Người hỏi P: *Có cái gì đó mà Krishna ji đã nói trong nói chuyện của anh ngày hôm qua. Tôi không biết liệu có thể làm chủ đề trong bàn luận này. Nó là một câu phát biểu rất kinh ngạc. Câu hỏi anh đưa ra là, liệu những tế bào nào có thể tự xóa sạch chính chúng khỏi mọi thứ, ngoại trừ chuyển động của sự sinh tồn, sự cần thiết thuộc sinh học thuần túy, mà một mình nó, làm cho các cơ quan thân thể tồn tại? Đường như Krishnaji gợi ý rằng, trước khi bất kỳ chuyển động nào trong kích thích mới mẻ có thể xảy ra, sự xóa sạch hoàn toàn này đến mức độ thành một phiến đá trơ trụi, lóng lánh là cốt lõi. Trong một ý nghĩa, anh hoàn toàn trở lại vị trí thuộc vật chất.*

D: *Nếu anh có sự sinh tồn như kích thích của sự tồn tại, không có kích thích nào khác. Liệu chúng ta có thể thâm nhập theo phương hướng này? Liệu một xóa sạch mọi nhân tố của ý thức như chúng ta đã hiểu rõ nó, có thể xảy ra được? Chúng ta luôn luôn khẳng định rằng con người là cái gì đó còn nhiều hơn cả sự thôi thúc cho sinh tồn.*

F: Những tế bào não không là kho lưu trữ của vãn hóa hay sao?

P: Nếu anh tước đoạt con người khỏi mọi yếu tố thuộc tâm lý ngoại trừ sự thôi thúc cho sinh tồn thuộc thân thể, làm thế nào anh ấy không khác biệt với thú vật?

Krishnamurti: Chúng ta bắt cả sự sinh tồn thuộc sinh học lẫn thuộc tâm lý. Những cơ quan sinh học tiếp tục sống nhờ vào sự sinh tồn, nhưng những nhân tố thuộc tâm lý đã khiến cho sự sinh tồn đó hầu như không thể được.

F: Anh đang mang vào những yếu tố khác.

Krishnamurti: Có hai yếu tố này – thuộc sinh học và thuộc tâm lý. Những yếu tố tâm lý giống như chủ nghĩa quốc gia đang ngăn cản con người không sinh tồn. Sự phân chia tâm lý đang hủy diệt vẻ đẹp của sinh tồn. Liệu con người có thể lột bỏ tất cả những yếu tố tâm lý?

P: Ngoại trừ yếu tố thuộc tâm lý và sinh học, liệu có bất kỳ yếu tố nào khác? Anh đã nói về xóa sạch chính anh khỏi tất cả những yếu tố, không còn những yếu tố thuộc tâm lý. Tôi đang hỏi anh, liệu có bất kỳ yếu tố nào khác ngoại trừ yếu tố sinh học và tâm lý?

Krishnamurti: Như chúng ta bắt được, đây là hai yếu tố duy nhất vận hành trong con người.

F: Liệu không có một yếu tố như sự sinh tồn thuộc tâm lý, tách khỏi sự sinh tồn thuộc hệ thần kinh thân thể?

Krishnamurti: Mà có nghĩa sự sinh tồn của cái tinh thần. Cái tinh thần mà là kết quả của môi trường, của di sản. Chiều hôm qua khi chúng ta sử dụng từ ngữ ‘ý thức’, chúng ta đã nói tổng thể của ý thức là nội dung của ý thức. Nội dung của ý thức là sự xung đột, sự đau khổ; tổng thể của điều đó là ý thức.

D: Anh cũng đã nói rằng thông minh còn thâm sâu hơn là ý thức.

Krishnamurti: Hãy chờ đã. Chúng ta đã nói trong hiểu rõ về sự kiện của ý thức và vượt khỏi nó, là thông minh. Bạn không thể đến thông minh đó nếu ý thức này ở trong xung đột. Lúc này tất cả mọi điều mà chúng ta biết là sự sinh tồn thuộc sinh học và sự sinh tồn của ý thức thuộc tâm lý.

P: Ngày hôm qua anh đã nói hay hàm ý rằng có một cần thiết phải xóa sạch để cho không gì được tồn tại ngoại trừ sự sinh tồn thuộc sinh học.

Krishnamurti: Bạn không thể xóa sạch toàn nội dung của ý thức thuộc tâm lý hay sao? Trong đang xóa sạch, thông minh đó đang vận hành. Có những sinh tồn thuộc sinh học và thông minh – không có cái khác.

P: Ngày hôm qua anh đã không nói về thông minh. Anh đã nói khi có sự xóa sạch hoàn toàn này và không còn gì khác, sự vận hành đó là chuyển động thuộc sinh học của sự sinh tồn và cái đó nhận biết. Liệu có một thấy như thế?

Krishnamurti: Vậy thì cái trí không chỉ là yếu tố sinh tồn, nhưng còn có một chất lượng khác trong nó mà nhận biết.

P: *Chất lượng đó là gì?*

Krishnamurti: 'K' đã nói gì ngày hôm qua?

P: *Anh ta đã nói có một xóa sạch và chỉ có chuyển động của sinh tồn và sự yên lặng đó thấy.*

Krishnamurti: Hoàn toàn đúng. Lúc này sự yên lặng là gì? Bản chất của sự yên lặng là gì?

P: *Thấy đó là cái gì đó mà chúng ta có ẻnh khẳng định. Nhưng có cái khác lạ này đã nói, đến độ chúng tôi không thể không hỏi liệu con người được xóa sạch mọi thứ mà chúng ta nghĩ là những yếu tố của...con người.*

Krishnamurti: Mà là xung đột, đau khổ.

P: *Không chỉ điều đó, từ bi –*

B: *Chúng ta nghĩ rằng con người là nòi giống trái ngược với động vật. Điều gì là những sự việc mà tạo ra sự khác biệt cho con người – thông minh, khả năng phân tích, ngôn ngữ –*

D: *Con người là một động vật có ngôn ngữ. Ngôn ngữ và con người có liên quan lẫn nhau. Và đó là dấu hiệu của con người mà phân biệt anh ấy khỏi phần còn lại của thế giới động vật. Ngôn ngữ giúp đỡ anh ấy có thể nói 'tôi là tôi'. Và khoảnh khắc anh ấy vượt khỏi nó, anh ấy phỏng đoán, chiếu rọi; anh ấy nói 'tôi là tôi' và trong 'tôi' đó bạn có thể mang vào toàn vũ trụ. Không có ngôn ngữ cho những loài khác.*

B: *Và một điều nữa. Bởi vì ngôn ngữ, con người đã có thể phát triển văn hóa và anh ấy không thể quay lại chặng đường sinh học.*

D: *Trong hai mươi lăm ngàn năm của sự tiến hóa, của sự suy nghĩ, của nói và vân vân, chẳng có bao nhiêu thay đổi trong con người; môi trường đã thay đổi, nhưng tại cơ bản chẳng có bao nhiêu thay đổi trong con người.*

Krishnamurti: *Vâng.*

P: *Người ta nói đúng, hay tôi chấp nhận điều gì 'B' hay 'D' nói, nhưng vẫn vậy tôi nhận biết được 'tôi là'. Câu nói đó là nó ở đâu.*

Krishnamurti: 'B' đang nói rất đơn giản : xóa sạch con người khỏi tất cả những yếu tố thuộc tâm lý và sự khác biệt giữa động vật và con người là gì?Ồ, có một khác biệt vô cùng.

P: *Khoảnh khắc anh thừa nhận một khác biệt, vậy thì anh đang thâm nhập cái gì đó khác nữa.*

B: *Con người nhận biết được chính anh ấy và động vật lại không nhận biết được; đó là sự khác biệt duy nhất.*

Krishnamurti: Chúng ta hãy quay lại. Có sự sinh tồn thuộc tâm lý. Chúng ta môn sinh tồn thuộc tâm lý và cũng cả thuộc sinh học.

D: *Tôi nói có cái gì đó khác nữa.*

Krishnamurti: Chúng ta sẽ phải tìm ra. Chỉ giả định rằng có cái gì đó khác nữa không có ý nghĩa gì cả.

D: Nhưng anh nói rằng tất cả những khía cạnh khác của con người đã kết thúc.

Krishnamurti: Khi xung đột, đau khổ, phiền muộn đã kết thúc...

P: Cũng cả sự tưởng tượng, sự thất vọng, sự ưa thích; cái mà đã khiến cho con người vươn ra, thâm vào.

Krishnamurti: ‘K’ đã nói cả cái bên ngoài lẫn cái bên trong.

P: Nó là cùng chuyển động. Khi anh nói tất cả điều này phải được xóa sạch, điều gì xảy ra? Liệu đó là chính đáng khi hỏi như thế? Liệu chúng ta, trong bàn luận có thể, liệu chúng ta trong thâm nhập điều này, có thể nhận được cảm thấy của đang xóa sạch đó, đang thấy đó?

Krishnamurti: Chúng ta đã nói thông minh vượt khỏi ý thức và khi cái trí được xóa sạch khỏi những yếu tố thuộc tâm lý, trong chính xóa sạch đó có sự khai mở của thông minh này. Hay thông minh hiện diện trong chính xóa sạch. Có sự sinh tồn thuộc sinh học và thông minh. Đó là tất cả.

Thông minh không có di sản. Ý thức có di sản. Chúng ta bị trói buộc trong sự trở thành bên trong lãnh vực của ý thức. Bên trong lãnh vực của ý thức chúng ta đang cố gắng trở thành. Xóa sạch tất cả điều đó. Trống không tất cả điều đó. Hãy cho phép cái trí tự trống không tất cả điều đó. Trong chính đang trống không đó, thông minh hiện diện.

Thế là, chỉ có hai sự việc còn sót lại: hình thức tốt đỉnh của thông minh và sự sinh tồn mà hoàn toàn khác biệt sự sinh tồn của động vật. Con người không chỉ là động vật bởi vì anh ấy có thể suy nghĩ, thiết kế, xây dựng.

P: Anh có ý nói rằng có thông minh mà tự thể hiện trong xóa sạch?

Krishnamurti: Lắng nghe cẩn thận. Luôn luôn ý thức của tôi đang cố gắng để trở thành, thay đổi, bổ sung, đấu tranh, vân vân. Đó là tất cả mà tôi biết. Sự sinh tồn thuộc sinh học và việc đó. Mọi người vận hành bên trong hai việc này. Và bên trong đấu tranh đó chúng ta chiếu rọi cái gì đó vượt khỏi ý thức mà vẫn còn trong ý thức bởi vì nó được chiếu rọi.

Cái trí thực sự muốn được tự do khỏi cái mớ rối ren, sự huyền thuyên thoái hóa **hi**, liệu cái trí có thể tự xóa sạch ‘chính nó’ khỏi tất cả nội dung của ‘chính nó’? Đó là tất cả (Ngừng.) Và trong đó, thông minh hiện diện.

P: Xóa sạch, trống không là một qui trình vô tận hay sao?

Krishnamurti: Chắc chắn không. Bởi vì nếu thế tôi bị trôi buộc trong cùng hiện tượng.

P: Chúng ta hãy ngừng ở đây. Liệu nó không là một qui trình vô tận hay sao?

Krishnamurti: Nó không là một qui trình vô tận.

P: Anh có ý, ngay khi nó được thực hiện, nó được thực hiện?

Krishnamurti: Chúng ta hãy chậm chậm. Trước hết bạn phải hiểu rõ điều này bằng từ ngữ. Ý thức của tôi được tạo ra từ tất cả mọi điều mà chúng ta đã nói.

P: Việc trống không nó, liệu nó mất thời gian hay nó được tự do khỏi thời gian? Liệu nó là từng phần? Hay nó là ột trống không của tổng thể?

Krishnamurti: Đó là câu hỏi? Từng phần và tổng thể? Liệu đó là câu hỏi?

P: Anh thấy, đặt câu hỏi như từng phần hay tổng thể là khó hiểu. Cái gì được bộc lộ là tổng thể mà chứa đựng mảnh.

B: Xóa sạch phải là một tiến trình kết hợp.

Krishnamurti: Bàn luận về nó.

P: Người ta xóa sạch cái gì? Hay người ta nhận biết cái gì? Hay liệu có sự tiêu tan của cái mà trở dậy? Không thể có sự tiêu tan của bất kỳ cái gì. Cái gì trở dậy là sự suy nghĩ.

D: Nếu tất cả cái này tiêu tan, còn lại cái gì?

P: Khi bạn nói tất cả tiêu tan, nó có nghĩa gì?

B: Chỉ có trạng thái nhận biết còn lại. Trạng thái nhận biết trọn vẹn là tổng thể?

P: Vâng.

Krishnamurti: Bạn ấy nói, ‘Vâng’. Câu hỏi là gì?

P: Liệu sự nhận biết một vị trí của ý thức – như là ghen tuông – liệu sự nhận biết một vị trí đó, là tổng thể của tất cả ý thức?

Krishnamurti: Khi bạn sử dụng từ ngữ ‘nhận biết’, bạn có ý gì qua từ ngữ ‘nhận biết’ đó? Nếu bạn có ý nhận biết những hàm ý – mà trong đó không có chọn lựa, không ý muốn, không ép buộc, không kháng cự – chắc chắn nó là như thế.

P: Vậy là, tại bất kỳ vị trí nào điều này có thể xảy ra được?

Krishnamurti: Dĩ nhiên.

P: Vâng, bởi vì đó là cánh cửa; cánh cửa của sự tiêu tan.

Krishnamurti: Không. Hãy ở lại mấu chốt đó một phút.

P: Tôi đã sử dụng từ ngữ ‘cánh cửa’ đó một cách cố ý.

Krishnamurti: Hãy chờ đó. Chúng ta hãy bắt đầu chậm chậm bởi vì tôi muốn thâm nhập từng bước một. Ý thức của tôi được tạo thành từ tất cả điều này. Ý thức của tôi là bộ phận của tổng thể, cả tại tầng bề mặt lẫn tầng sâu thẳm hơn và bạn đang hỏi, liệu có bất kỳ nhận biết nào mà xuyên thấu đến độ trong chính nhận biết đó tổng thể được hiện diện? Hay liệu nó từng chút một? Liệu có một tìm kiếm, liệu có một đang quan sát, một đang phân tích?

D: Ý tưởng của yoga là bản chất đó là một con sông đang chảy. Trong dòng chảy đó, những cơ quan của con người đang hình thành. Ngay khi nó hình thành, nó ùng có khả năng chọn lựa và khoảnh khắc nó chọn lựa, nó tách rời chính

nó khỏi ngay lúc này, khỏi con sông. Đây là một qui trình của tách rời khỏi dòng chảy và cái sự việc duy nhất mà mang cái này hiện diện là sự chọn lựa. Vì vậy, họ nói sự tiêu tan của sự chọn lựa có lẽ mang bạn đến một trống không tổng thể và trong trống không đó bạn thấy.

Krishnamurti: Đúng thưa bạn, đó là một mấu chốt. Câu hỏi của ‘P’ là, liệu sự nhận biết này, tiến trình của xóa sạch từng chút này? Liệu sự nhận biết này mà trong nó không có sự chọn lựa, là tổng thể? Liệu nó làm trống không tổng thể ý thức? Liệu nó vượt khỏi ý thức?

F: Giả sử tôi ngừng chọn lựa, liệu đó là xóa sạch?

P: Liệu có một kết thúc đối với xóa sạch?

Krishnamurti: Hay nó là một tiến hành liên tục?

P: Và câu hỏi thứ hai là, nơi nào có thông minh liệu có xóa sạch?

Krishnamurti: Chúng ta hãy bắt đầu bằng câu hỏi đầu tiên cũng đầy đủ rồi. Bạn nói gì? Hãy bàn luận nó.

P: Nó là một trong những nghi vấn lạ thường nơi anh cũng không thể nói ‘Có’ hoặc cũng không thể nói ‘Không’.

D: Nó bám vào thời gian hay không thời gian. Nếu nó được rời bỏ, nó là thời gian.

P: Nếu anh nói nó không là một vấn đề của thời gian vậy thì nó không là một qui trình, năm phút sau nó sẽ lại trôi dạt. Vì vậy câu hỏi này không thể trả lời được.

Krishnamurti: Tôi không chắc lắm. Chúng ta hãy bắt đầu lại.

Ý thức của tôi được tạo thành bởi tất cả điều này. Ý thức của tôi quen thuộc với qui trình của thời gian, ý thức của tôi suy nghĩ dựa vào sự dần dần, ý thức của tôi là sự luyện tập và qua luyện tập để thành tựu, mà là thời gian. Ý thức của tôi là một qui trình của thời gian.

Lúc này tôi đang hỏi ý thức đó, liệu nó có thể vượt khỏi điều này? Liệu chúng ta, mà bị trói buộc trong thời gian, có thể vượt khỏi thời gian?

Câu hỏi đó, ý thức không thể trả lời.

Ý thức không biết nó có nghĩa gì, bởi vì nó chỉ có thể suy nghĩ dựa vào thời gian và khi được hỏi liệu qui trình này có thể kết thúc mà trong nó không có thời gian, nó không thể trả lời, đúng chứ?

Lúc này bởi vì ý thức không thể trả lời câu hỏi, chúng ta nói chúng ta hãy xem thử sự nhận biết là gì và thâm nhập liệu sự nhận biết đó có thể sáng tạo một trạng thái không thời gian? Nhưng điều này giới thiệu những yếu tố mới mẻ. Sự nhận biết là gì? Liệu nó ở trong lãnh vực của thời gian, liệu nó ở ngoài lãnh vực của thời gian?

Lúc này sự nhận biết là gì? Liệu trong sự nhận biết có bất kỳ chọn lựa, giải thích, nhận xét, hay chỉ trích nào? Hay liệu có người quan sát, người chọn lựa? Và nếu có, liệu đó là sự nhận biết? Vì vậy liệu có một nhận biết mà trong đó không có người quan sát gì cả?

Chắc chắn.

Tôi nhận biết cái bóng đèn đỏ và tôi không phải chọn lựa lúc tôi nhận biết cái bóng đèn đỏ.

Liệu có một nhận biết mà trong nó người quan sát hoàn toàn không hiện diện? Không phải một trạng thái liên tục của nhận biết mà trong nó người quan sát không hiện diện, mà lại nữa là một câu nói sai lầm.

A: Từ ngữ là swarupa shunyata. Người quan sát trở thành trống không. Anh ấy được xóa sạch.

Krishnamurti: Lúc này liệu sự nhận biết đó phải được vun quén mà hàm ý thời gian? Làm thế nào sự nhận biết này hiện diện mà trong nó không có người quan sát? Chúng ta đang gặp gỡ nhau?

Sự nhận biết này sẽ xảy ra như thế nào? Liệu nó là kết quả của thời gian? Nếu nó là như vậy, vậy thì nó là bộ phận của ý thức mà trong nó sự chọn lựa tồn tại.

Và bạn nói sự nhận biết không là sự chọn lựa. Nó là sự quan sát mà trong nó không có người quan sát.

Lúc này làm thế nào việc đó sẽ xảy ra mà không có ý thức đang can thiệp? Hay nó hiện diện tách khỏi ý thức? Liệu nó nở hoa tách khỏi ý thức? Hay nó được tự do khỏi ý thức?

D: Nó được tự do khỏi ý thức.

P: Tôi muốn hỏi hai điều. Liệu nó xảy ra khi tôi đặt ra câu hỏi 'tôi là ai'?

Krishnamurti: Tất cả những người truyền thống đã đặt ra câu hỏi đó.

P: Nhưng đó là một nghi vấn cốt lõi. Khi tôi thực sự cố gắng thâm nhập cái nguồn của chính ‘cái tôi’, đó là một nghi vấn. Hay sự nhận biết hiện diện khi người ta cố gắng khám phá người quan sát?

Krishnamurti: Không. Khoảnh khắc bạn cố gắng, bạn ở trong thời gian.

P: Đó là một câu hỏi của ngôn ngữ, của ngữ học. Anh có thể xóa sạch tại bất kỳ mấu chốt nào. Người quan sát ở đâu? Chúng ta đang quen thuộc rằng người quan sát ‘hiện diện’.

Krishnamurti: Chúng ta hãy bắt đầu chậm chậm. Người ta thấy ý thức là gì. Bất kỳ chuyển động nào trong lãnh vực đó, bất kỳ chuyển động nào vẫn còn là một qui trình của thời gian. Nó có cố gắng hiện diện hay không hiện diện, nó có lẽ cố gắng vượt khỏi, nó có lẽ cố gắng sáng chế cái gì đó vượt khỏi ý thức, nhưng nó vẫn còn là bộ phận của thời gian. Vì thế tôi bị kẹt cứng.

P: Tôi muốn sử dụng những từ ngữ mà không là những từ ngữ của anh. Vì vậy tôi đã phủ nhận tất cả những từ ngữ của anh. Tôi phải sử dụng những dụng cụ riêng của tôi. Cái yếu tố trong tôi mà dường như đối với tôi là tiềm năng nhất và mạnh mẽ nhất: nó là ý thức của ‘cái tôi’.

Krishnamurti: Mà là quá khứ.

P: Tôi sẽ không sử dụng ngôn ngữ của anh. Rất lý thú khi không sử dụng ngôn ngữ của anh. Tôi nói rằng cái sự việc tiềm năng nhất là ý thức của ‘cái tôi’? Lúc này liệu có thể có một nhận biết được ‘cái tôi’?

F: Đó là một câu hỏi sai lầm. Tôi sẽ giải thích cho bạn biết tại sao. Bạn hỏi, liệu tôi có thể nhận biết được ‘cái tôi’?

Lúc này ‘cái tôi’ không là gì cả ngoại trừ một sự khao khát không thể thỏa mãn được để có trải nghiệm.

Krishnamurti: ‘P’ bắt đầu bằng cách hỏi ‘tôi là ai?’ Liệu ‘cái tôi’, ‘cái ngã’ là một hành động của ý thức?

P: Vì vậy tôi nói chúng ta hãy quan sát, chúng ta hãy thâm nhập.

Krishnamurti: Khi tôi tự hỏi ‘tôi là ai?’, liệu nó là yếu tố trung tâm trong ý thức?

P: Dường như nó là như thế. Và sau đó tôi nói hãy cho phép tôi thấy ‘cái tôi’, hãy cho phép tôi tìm ra nó, ~~nhìn~~ biết nó, tiếp xúc nó.

Krishnamurti: Vì vậy bạn đang hỏi, liệu yếu tố trung tâm này có thể nhận biết được một cách giác quan?

Liệu yếu tố trung tâm này có thể được tiếp xúc, được cảm thấy, được nắm bắt? Hay cái yếu tố trung tâm đó, ‘cái tôi’, là cái gì đó mà những giác quan đã sáng chế.

P: Điều đó xảy ra sau. Trước hết, tôi thấy liệu nó có thể tiếp xúc được.

Krishnamurti: Khi tôi đã đặt ra câu hỏi, ‘tôi là ai?’, người ta cũng phải hỏi, ai đang thâm nhập, ai đang đặt ra câu hỏi ‘tôi là ai?’.

P: Tôi không đặt ra câu hỏi đó. Tôi đã đặt ra câu hỏi đó lặp đi và lặp lại. Tôi đã bàn luận vô tận về sự nhận biết. Tôi bỏ nó lại, bởi vì một điều duy nhất mà anh đã nói là, đừng chấp nhận một từ ngữ mà không là từ ngữ riêng của bạn. Tôi bắt đầu nhìn ngắm. Liệu ‘cái tôi’ này mà là hạt nhân của chính tôi, liệu nó có thể tiếp xúc được? Tôi quan sát nó trong những tầng bề mặt, trong những tầng bề sâu thuộc ý thức của tôi, trong những ngõ ngách tối tăm giấu giếm nhưng khi tôi lật tung nó điều gì xảy ra là một ánh sáng phía bên trong, một nổ tung, một lan rộng phía bên trong. Một nhân tố khác mà vận hành là rằng, cái mà đã là riêng biệt lại trở thành bao gồm tất cả. Từ trước đến nay tôi đã là riêng biệt, lúc này chuyển động thế giới trôi chảy trong tôi.

Krishnamurti: Chúng ta thấy điều đó.

P: Và tôi phát giác đây không là cái gì đó mà có thể tiếp xúc được, có thể nhận biết được. Cái gì có thể nhận biết được là cái mà đã tồn tại, mà là một thể hiện của ‘cái tôi’ này. Tôi thấy tôi có một suy nghĩ về ‘cái tôi’ này trong hành Φ ng, nhưng nó đã qua rồi. Sau đó tôi thâm nhập – sự suy nghĩ trôi dạt từ đâu? Liệu tôi có thể tìm được những con suối của sự suy nghĩ? Hay sự suy nghĩ đi về đâu? Liệu tôi có thể theo đuổi một suy nghĩ? Tôi có thể nắm bắt một suy nghĩ xa đến chừng nào? Liệu sự suy nghĩ có thể bị giam cầm trong ý thức? Đây là những sự việc xác thực mà tôi nghĩ cá thể phải hoàn toàn tự cảm thấy cho chính anh ấy.

Krishnamurti: Chúng ta đã tải qua điều này. Tôi nghĩ chúng ta đã thực hiện tất cả điều này.

F: Tôi nói tất cả điều này là sự nhận biết.

Krishnamurti: Chúng ta hãy đơn giản lại. Khi tôi hỏi ‘tôi là ai?’, ai đang đưa ra câu hỏi? Và khi thâm nhập người ta phát hiện rằng ‘cái tôi’ là không thể quan sát được, không thể tiếp xúc được, không thể nghe được, và vân vân. Và vì vậy, liệu ‘cái tôi’ ở trong lãnh vực của những giác quan? Hay những giác quan đã sáng chế ra ‘cái tôi’?

P: Chính sự kiện rằng nó không ở trong lãnh vực của những giác quan...

Krishnamurti: Đừng chuyển động khỏi điều đó. Nó cũng không ở trong lãnh vực của những giác quan hay sao? Chúng ta đã vội vã quá.

Nhận biết là một nhận biết bằng mắt hay cái gì đó khác?

D: Chúng ta đang thâm nhập vào bản chất của sự nhận biết. Lúc này làm thế nào sự nhận biết nảy sinh?

P: Tôi muốn gạt đi mọi thứ mà Krishnaji đã nói và tôi phát giác rằng chính thâm nhập, chính đi sâu vào ‘cái tôi’ sáng tạo ánh sáng, thông minh.

Krishnamurti: Bạn đang nói, chính thâm nhập sáng tạo sự nhận biết. Rõ ràng, tôi đã không nói, nó không phải.

P: Và trong thâm nhập người ta có thể chỉ sử dụng những dụng cụ nào đó mà là những giác quan. Liệu sự thâm nhập là ở phía bên ngoài hay phía bên trong, những dụng cụ duy nhất mà có thể được dùng là những giác quan, bởi vì đó là tất cả mà chúng ta biết – thấy, lắng nghe, cảm giác – và cánh đồng được chiếu sáng. Cánh đồng của phía bên ngoài và cánh đồng của phía bên trong đều được chiếu sáng. Lúc này,

trong trạng thái của chiếu sáng này, bỗng nhiên anh phát giác rằng đã có một suy nghĩ, nhưng rằng nó đã qua rồi.

Krishnamurti: Sự suy nghĩ tồn tại trong lãnh vực của liên hệ và quan sát. Nó không tồn tại một mình nó. Nó tồn tại trong quan sát sự liên hệ – cái đèn.

P: Trong điều này, nếu anh hỏi liệu có một xóa sạch từng phần hay tổng thể, câu hỏi không liên quan. Nó không có ý nghĩa.

Krishnamurti: Hãy chờ một chút. Tôi không chắc lắm. Liệu sự nhận biết là từng phần? Tôi đã thâm nhập qua những giác quan, những giác quan sáng chế ‘cái tôi’, thâm nhập ‘cái tôi’. Hoạt động mang lại một ánh sáng, một rõ ràng. Không phải hoàn toàn rõ ràng, nhưng một rõ ràng nào đó.

P: Tôi sẽ không sử dụng từ ngữ rõ ràng nào đó, nhưng rõ ràng.

Krishnamurti: Nó mang lại sự rõ ràng. Chúng ta sẽ bám vào đó. Liệu rõ ràng đó có thể lan rộng được?

P: Bản chất của thấy là như thế, tôi có thể thấy ở đây, và tôi có thể thấy ở đó, phụ thuộc vào khả năng của hai mắt.

Krishnamurti: Chúng ta đã nói sự nhận biết không chỉ bằng mắt nhưng cũng còn không-bằng mắt. Chúng ta đã nói sự nhận biết là cái mà chiếu sáng.

P: Ở đây tôi muốn hỏi điều gì đó. Anh đã nói rằng đang thấy không chỉ là bằng mắt nhưng còn không-bằng mắt. Bản chất của thấy không-bằng mắt này là gì?

Krishnamurti: Chính là không-bằng mắt nên không-thể suy nghĩ được. Nó không phụ thuộc vào từ ngữ. Nó không phụ thuộc vào sự suy nghĩ. Đó là tất cả.

Liệu sự nhận biết bằng mắt là sự nhận biết không-từ ngữ?

Sự nhận biết không-bằng mắt là sự nhận biết mà không có ý nghĩa, sự diễn tả, sự suy nghĩ.

Liệu có một nhận biết mà không có sự suy nghĩ? Lúc này, hãy thâm nhập đi.

P: Và đó cũng không là một việc khó khăn như thế. Tôi thấy có sự nhận biết như thế. Lúc này sự nhận biết đó có thể thấy gần, có thể thấy xa.

Krishnamurti: Hãy chờ đã. Sự nhận biết. Chúng ta chỉ đang bàn về sự nhận biết. Không phải khoảng thời gian, chiều dài, kích cỡ hay chiều rộng của sự nhận biết, nhưng sự nhận biết không-bằng mắt mà không là sự nhận biết sâu thẳm hay sự nhận biết nông cạn. Sự nhận biết nông cạn hay sự nhận biết sâu thẳm chỉ hiện diện khi sự suy nghĩ can thiệp.

P: Lúc này liệu trong đó có sự xóa sạch từng phần hay sự xóa sạch tổng thể? Chúng ta bắt đầu bằng nghi vấn đó.

Krishnamurti: Khi có sự nhận biết không-từ ngữ, bạn đang hỏi cái gì? Bạn đang hỏi cái gì thâm sâu thêm nữa?

F: Bạn ấy đang hỏi, trong mọi nhận biết, có yếu tố không-từ ngữ của sự nhận biết thuần túy. Vậy thì có sự siêu-áp đặt

thuộc tâm lý. Sự xóa sạch chỉ liên quan đến sự siêu-áp đặt thuộc tâm lý. Liệu có một trạng thái của cái trí mà trong đó sự-siêu áp đặt không xảy ra và không có sự xóa sạch?

P: *Điều đó đúng. Sự nhận biết là sự nhận biết. Chúng ta đang hỏi liệu có một nhận biết mà trong nó sự xóa sạch là không cần thiết?*

Krishnamurti: Không có sự việc như một nhận biết vĩnh cửu.

P: *Liệu nó đồng nhất cùng điều gì anh gọi là thông minh?*

Krishnamurti: Tôi không biết. Tại sao bạn đang hỏi điều đó?

P: *Bởi vì nó không thời gian.*

Krishnamurti: Không thời gian có nghĩa không thời gian. Tại sao bạn hỏi? Liệu sự nhận biết mà là không-từ ngữ, liệu nó cũng không là không-thời gian, không-suy nghĩ, hay sao? Nếu bạn đã trả lời nghi vấn này bạn đã trả lời nghi vấn kia.

F: *Có thời gian khoảnh khắc của 'ngay lúc này'. Và có một không-thời gian khác mà trong nó người ta chuyển động và sống.*

Krishnamurti: Tôi không hiểu bạn nói điều gì.

F: *Vấn vậy, sự nhận biết có thể thuộc giác quan.*

Krishnamurti: Lúc này liệu có sự nhận biết mà không-từ ngữ và vì vậy không phụ thuộc vào sự suy nghĩ? Vậy thì câu hỏi là gì? Một cái trí đang nhận biết không đang đặt ra câu hỏi này, nó đang nhận biết. Và mỗi nhận biết là nhận biết. Nó không chuyển nhận biết. Nghi vấn của xóa sạch hay không xóa sạch nảy ra ở đâu?

P: Tôi nói thậm chí trong sự nhận biết mà không liên quan đến sự suy nghĩ, sự nhận biết không bao giờ chuyển vào một suy nghĩ khác. Tôi thấy bóng đèn đó. Đang thấy không được chuyển đi. Chỉ sự suy nghĩ đang được chuyển đi.

Krishnamurti: Điều đó rõ ràng. Ý thức của tôi là cái trí của tôi, là những tế bào não của tôi, là kết quả của những nhận biết thuộc giác quan của tôi. Đó là ý thức của tôi. Đó là tất cả ý thức. Ý thức đó là kết quả của thời gian, tiến hóa, tăng trưởng. Nó có thể lan rộng, thu hẹp và vân vân. Và sự suy nghĩ là bộ phận của ý thức đó. Lúc này người nào đó đến và hỏi ‘tôi là ai?’. Liệu ‘cái tôi’ là thực thể vĩnh cửu trong ý thức này?

D: Nó không thể như thế.

Krishnamurti: ‘Cái tôi này’ – liệu nó là ý thức?

D: Nó không vĩnh cửu.

Krishnamurti: Ý thức là di sản. Dĩ nhiên nó là như vậy.

F: Chúng ta đang gặp lộn khái niệm về ý thức, với trải nghiệm của ý thức.

Krishnamurti: Điều này rất rõ ràng. ‘Tôi’ là ý thức đó.

P: ‘Tôi’ có một thực sự vô cùng đối với tôi, cho đến khi tôi thâm nhập.

Krishnamurti: Dĩ nhiên. Sự kiện là sau khi nhìn ngắm, quan sát, tôi thấy tôi là tổng thể của ý thức này. Đây không là một câu nói bằng từ ngữ. Tôi là tất cả điều đó. Tôi là di sản. Và liệu cái tôi đó có thể tiếp xúc được, có thể quan sát được? Liệu nó có thể được cảm thấy, được biến dạng? Liệu nó là kết quả của sự nhận biết, của di sản?

F: Nó không là kết quả. Nó là cái di sản.

Krishnamurti: Và vậy thì bạn ấy hỏi, ‘cái tôi’ đó là ai? Liệu ‘cái tôi’ đó là bộ phận của ý thức, bộ phận của sự suy nghĩ? Tôi nói vâng. Sự suy nghĩ là bộ phận của nó. Sự suy nghĩ là ‘cái tôi’, ngoại trừ nơi nào sự suy nghĩ đang vận hành một cách công nghệ, nơi đó không có ‘cái tôi’. Khoảnh khắc bạn chuyển động khỏi lãnh vực khoa học, bạn đến ‘cái tôi’ mà là bộ phận của di sản thuộc sinh học.

F: ‘Cái tôi’ là trung tâm ủa sự nhận biết, một trung tâm đang làm việc của sự nhận biết, một trung tâm không theo thể thức đặc biệt và cái còn lại là một trung tâm hiệu quả.

Krishnamurti: Hãy đơn giản . Chúng ta thấy ý thức là ‘cái tôi’. Tổng thể của lãnh vực đó là ‘cái tôi’. Trong lãnh vực , ‘cái tôi’ là trung tâm.

P: Tôi muốn gạt đi mọi thứ và giải đáp nó trong một cách khác. Tôi thấy rằng yếu tố quan trọng nhất trong tôi là ‘cái

tôi'. Lúc này 'cái tôi' là gì? Bản chất của nó là gì? Người ta thâm nhập điều đó và trong chính tiến hành của quan sát có sự rõ ràng.

Krishnamurti: Châm hết.

P: Sự rõ ràng không vĩnh cửu...

Krishnamurti: Nhưng nó có thể rõ ràng lại.

P: Tôi nói, có lẽ.

Krishnamurti: Bởi vì tôi có một ý tưởng rằng sự nhận biết là tổng thể.

P: Liệu nó là một câu hỏi mà nảy sinh một cách chính đáng trong trạng thái này?

Krishnamurti: Trong trạng thái của nhận biết nó không nảy sinh. Nó chỉ nảy sinh, hiện diện khi tôi hỏi, liệu tiến hành này là vĩnh cửu, mãi mãi?

P: Và anh sẽ nói gì?

Krishnamurti: Bạn đang được hỏi. Trả lời. Hãy chờ đó. Bạn phải trả lời câu hỏi này. Tại khoảnh khắc của sự nhận biết câu hỏi không nảy sinh. Khoảnh khắc kế tiếp tôi không nhận biết rõ ràng lắm.

P: Nếu tôi tinh táo đến độ thấy rằng tôi không đang nhận biết rõ ràng, tôi sẽ thâm nhập điều đó.

Krishnamurti: Vì vậy tôi đang làm gì? Có sự nhận biết. Đó là tất cả.

P: Lối vào ở trong nghi vấn. ‘Chìa khóa’ của lối vào ở trong nghi vấn đó.

Krishnamurti: Chúng ta hãy đơn giản về điều này. Có sự nhận biết. Trong sự nhận biết đó không có vấn đề của kéo dài thời gian. Chỉ có sự nhận biết. Phút kế tiếp tôi không thấy rõ ràng. Không có sự nhận biết rõ ràng. Nó bị rối ren. Có sự thâm nhập vào sự rối ren và thế là sự rõ ràng. Đúng chứ? Và lại nữa sự nhận biết; chuyển động lại; che đậy và cởi bỏ – và điều này tiếp tục. Điều này đang xảy ra.

F: Liệu nó là một chuyển động của thời gian?

P: Một sự việc rất lý thú xảy ra. Chính bản chất của sự nhận biết này là rằng nó vận hành vào ‘cái còn lại’.

Krishnamurti: Bạn có ý gì qua từ ngữ ‘cái còn lại’?

P: Không-chú ý.

Krishnamurti: Hãy chờ. Chú ý và không-chú ý. Vậy là, nhận biết được không-chú ý mà trở thành chú ý. Đang cân bằng này luôn luôn đang xảy ra.

P: Tôi quan sát chính bản chất của chú ý. Nó có hành động riêng của nó vào không-chú ý. Lúc này, nếu tôi đưa ra một câu nói ‘nó gồm một không-chú ý’, đó sẽ là một việc không đúng đắn cho tôi khi nói như thế. Việc duy nhất mà tôi có thể

quan sát là rằng có một hành động của chú ý vào không-chú ý.

Krishnamurti: Liệu hành động đó vào không-chú ý xóa sạch không-chú ý để cho không-chú ý không xuất hiện lại.

D: Nó là chú ý đến những không-chú ý.

P: Tôi sẽ thâm nhập sâu hơn là chú ý đến những không-chú ý. Tôi nói bản chất của chú ý này là nó vận hành vào những tế bào não. Tôi rất rất lưỡng lự khi tôi nói điều này. Chính là bản chất của chú ý để vận hành vào những tế bào não. Cái mà im lìm trong những tế bào não – mà trở dậy lại khi nó được phơi bày đến chú ý, chính bản chất của cái im lìm trải qua một thay đổi. Tôi muốn lãnh vực này được thâm nhập.

Krishnamurti: Chúng ta hãy bắt đầu lại. Sự nhận biết – nếu có sự chọn lựa trong sự nhận biết đó chúng ta quay lại trong ý thức.

Sự nhận biết là không-từ ngữ. Sự nhận biết không có liên quan với sự suy nghĩ. Sự nhận biết đó chúng ta gọi là chú ý. Điều gì xảy ra khi có không-chú ý: Có không-chú ý. Tại sao bạn lẫn lộn giữa hai?

Tôi không-chú ý; có không chú ý; đó là tất cả.

Trong không-chú ý đó có những hành động nào đó đang xảy ra. Và những hành động đó mang lại đau khổ, phiền muộn, rối loạn thêm nữa. Vì vậy tôi tự nhủ mình, tôi phải luôn luôn chú ý để ngăn cản sự quấy rối này đang xảy ra và tôi nói tôi phải vun quén chú ý, và vì vậy chính sự vun quén đó trở thành không-chú ý. Đang thấy về không-chú ý mang lại chú ý.

Chú ý gây ảnh hưởng những tế bào não.

Hãy nhìn điều gì đã xảy ra. Có chú ý, và sau đó không-chú ý. Trong không-chú ý có sự hoang mang, sự đau khổ, và tất cả mọi chuyện của nó. Lúc này, điều gì xảy ra?

D: Xóa sạch không-chú ý đã lắng sâu xuống tầng ý thức bên trong.

P: Liệu nó không đúng rằng anh không thể làm gì về nó hay sao?

Krishnamurti: Tôi đồng ý 'P'; hãy chờ một chút. Đừng nói rằng không có gì cả. Chúng ta sẽ tìm ra. Chúng ta đang thâm nhập. Có chú ý và có không-chú ý. Trong không-chú ý mọi thứ là sự hỗn loạn. Tại sao tôi muốn đặt hai trạng thái vào cùng nhau? Khi có sự thôi thúc để đặt hai trạng thái vào cùng nhau, vậy thì có một hành động của ý muốn mà là sự chọn lựa. Tôi ưa thích chú ý hơn; tôi không ưa thích không-chú ý – thế là tôi quay lại trong lãnh vực của ý thức.

Vì vậy hành động nơi hai trạng thái không bao giờ được mang vào cùng nhau là gì?

Tôi muốn thâm nhập nó một chút xíu.

Khi có chú ý, sự suy nghĩ như ký ức không vận hành. Không có qui trình suy nghĩ trong chú ý. Chỉ có chú ý. Tôi chỉ nhận biết rằng tôi đã không-chú ý khi hành động tạo ra sự bực bội, đau khổ hay nguy hiểm. Vậy thì tôi nói với chính mình, tôi đã không-chú ý và bởi vì chú ý đã lưu lại một dấu vết trên bộ não nên tôi quan tâm đến sự đau khổ mà không-chú ý đã tạo ra. Tiếp theo, trong thâm nhập sự đau khổ đó, chú ý hiện diện lại mà không lưu lại một dấu vết. Vì vậy điều gì đang xảy ra? Thật ra, điều gì đang xảy ra? Mỗi lần có không-chú ý có sự nhận biết tức khắc, mau lẹ được không-chú ý. Vì vậy sự nhận biết không thuộc sự kéo dài, không

thuộc thời gian. Sự nhận biết và chú ý không lưu lại dấu vết.
Ngay tức khắc của sự nhận biết luôn luôn đang xảy ra.

Đối thoại 30

CÁI TRÍ VÀ QUẢ TIM

Bombay, ngày 19 tháng 2 năm 1971

Người hỏi **P**: Chúng ta đã nói chuyện nhiều lần, và từ trước đến nay những bàn luận đã liên quan đến cái trí và những vấn đề của nó. Điều gì chúng ta đã không bàn luận là sự chuyển động của quả tim.

Krishnamurti: Tôi rất hài lòng khi bạn đã nêu ra vấn đề đó.

P: Liệu chuyển động của quả tim là một chuyển động khác biệt chuyển động của cái trí? Liệu chúng là một chuyển động hay hai chuyển động? Và nếu chúng là hai chuyển động, những yếu tố khiến cho hai chuyển động khác biệt là gì? Tôi sử dụng những từ ngữ cái trí và quả tim, bởi vì đây là hai mấu chốt trọng điểm mà quanh chúng những phản ứng giác quan nào đó có vẻ tập trung vào. Thật ra, hai chuyển động này là một chuyển động?

Krishnamurti: Chúng ta hãy bắt đầu. Bạn có ý gì qua từ ngữ chuyển động?

P: Bất kỳ loại nào của phản ứng thuộc cảm xúc mà chúng ta gọi là tình yêu, ân cần, tốt lành, từ bi, dường như rung động, chuyển động từ một điểm tập trung mà chúng ta nhận dạng như khu vực của quả tim. Những rung động này ảnh hưởng đến quả tim, khiến cho nó đập nhanh hơn thuộc phần cơ thể.

Krishnamurti: Mà là chuyển động thuộc hệ thần kinh cơ thể của những tế bào não, chuyển động thuộc vật chất?

D: Hay liệu do bởi những dây thần kinh mới có một ảnh hưởng vào quả tim?

Krishnamurti: Nó là **ột** phản ứng của những dây thần kinh, quả tim, bộ não, toàn thể các cơ quan, các cơ quan thuộc hệ thần kinh cơ thể. Lúc này, liệu chuyển động của cái trí tách khỏi chuyển động mà thông thường được gọi là quả tim? Chúng ta không đang nói về quả tim vật chất, nhưng về những cảm xúc, những tình cảm, những tức giận, sự ghen tuông, sự cảm thấy tội lỗi – tất cả những cảm xúc mà khiến cho quả tim rộn ràng và đập nhanh hơn. Liệu những chuyển động của cái trí và quả tim là tách rời? Chúng ta hãy bàn luận nó.

P: Suốt từ trước đến nay điều gì chúng ta đã và đang nói là rằng nếu người ta có thể tự xóa sạch cho đến khi không gì còn sót lại ngoại trừ chuyển động của sự sinh tồn, nhân tố duy nhất mà phân biệt con người là chuyển động lạ lùng này của quả tim.

Krishnamurti: Tôi nghĩ sự phân chia này là giả tạo. Trước hết, chúng ta không nên bắt đầu theo cách đó.

P: Trong khi chúng tôi đã và đang bàn luận cùng anh, đã có một yên lặng của những tế bào não, đã có sự rõ ràng kinh ngạc, tuy nhiên đã không có sự phản ứng từ quả tim; đã không có những rung động.

Krishnamurti: Vậy là bạn đang tách rời hai chuyển động. Có chuyển động của cái trí và chuyển động của quả tim: chúng ta hãy thâm nhập liệu chúng là tách rời? Và nếu chúng không tách rời, vậy thì khi cái trí được trống không khỏi ý thức trong ý nghĩa mà chúng ta đã sử dụng từ ngữ đó, chất lượng của cái trí mà là từ bi là gì – đó là tình yêu, đồng cảm? Chúng ta hãy bắt đầu u bằng cách hỏi liệu chuyển động của quả tim là tách rời. Liệu bất kỳ chuyển động nào đều là tách rời?

P: Tức giận có sự đồng nhất thế nào với chuyển động của thương yêu?

Krishnamurti: Tôi đang bi, liệu bất kỳ chuyển động nào đều là tách rời?

P: Tách rời khỏi cái gì?

Krishnamurti: Liệu tất cả chuyển động đều đồng nhất, giống như tất cả năng lượng là đồng nhất, mặc dù chúng ta có lẽ phân chia nó, tách rời nó?

Tất cả chuyển động là một chuyển động; một chuyển động đồng nhất. Người ta đã phá vỡ chuyển động ra như chuyển động của quả tim, chuyển động của những loại khác nhau; nhưng chúng ta đang đi , ‘Liệu chuyển động của quả tim tách khỏi chuyển động của cái trí?’ Liệu có một chuyển động như thế của quả tim tách khỏi cái trí, cái trí là bộ não? Tôi

không biết liệu tôi có thể diễn đạt bằng từ ngữ điều này – cái trí, quả tim, bộ não, liệu chúng cùng là một đơn vị? Và từ đơn vị đó, chuyển động trôi chảy; một chuyển động mà là đồng nhất. Nhưng chúng ta phân chia những cảm xúc, những cảm tính, sự hiến dâng, sự hòa nhã, sự đam mê, sự nhiệt thành khỏi những đối nghịch của nó.

P: Cũng như vậy với tội lỗi, tàn nhẫn, kiêu hãnh. Có một chuyển động thuộc trí năng thuần túy mà cũng không là cái này hay cái kia; chuyển động công nghệ thuần túy.

Krishnamurti: Liệu chuyển động công nghệ khác biệt chuyển động của cái trí?

P: Tôi nghĩ sự suy nghĩ có công nghệ riêng của nó. Nó có động lực riêng của nó, nó có lý do riêng của nó cho sự tồn tại, phương hướng riêng của nó, tốc độ riêng của nó mà ở đó nó vận hành, những động cơ riêng của nó và những năng lượng riêng của nó.

F: Bạn không thể đo lường sự suy nghĩ. Đừng gọi nó là công nghệ.

D: Những làn sóng-suy nghĩ đã được đo lường. Công nghệ có nghĩa có thể đo lường được.

Krishnamurti: Vừa lúc này chúng ta đã nói rằng từ bi, tình yêu, sự hòa nhã, sự ân cần, sự ý tứ và sự lễ phép là cùng một chuyển động. Chuyển động đối nghịch là đối nghịch với một chuyển động đó – nó là bạo lực và tất cả điều đó. Vì vậy có chuyển động của cái trí, chuyển động của thương yêu, tình yêu và từ bi; và chuyển động của bạo lực. Vì vậy lúc này có

ba chuyển động. Vậy là, có một chuyển động khác mà nói điều này phải như thế hay điều này không được như thế; liệu sự khẳng định rằng điều này phải như thế hay điều này không được như thế, có bất kỳ liên quan gì với chuyển động thuộc tinh thần?

D: Vậy thì có chuyển động của điều phối tách khỏi ba chuyển động này.

Krishnamurti: Lúc này chúng ta có chuyển động thứ tư – chuyển động điều phối. Chuyển động của thương yêu như chuyển động của quả tim, sau đó chuyển động của bạo lực, sự lãnh đạm, sự buồn thảm, sự thô tục và tất cả điều đó; sau đó chuyển động của trí năng, tinh thần, và chuyển động của điều phối. Thế là, lúc này có bốn chuyển động và mỗi một trong những chuyển động này có những phân chia phụ riêng của nó.

Hãy thấy nó trở thành phức tạp như thế nào, và mỗi một phân chia phụ mâu thuẫn với đối nghịch của nó. Vì vậy nó trở thành vô số. Cơ quan thuộc hệ thần kinh cơ thể này có hàng tá những mâu thuẫn, không chỉ là những chuyển động tinh thần, những chuyển động trí năng, những chuyển động tình cảm, vân vân. Có những chuyển động tự phát và mâu thuẫn, vô số những chuyển động và có chuyển động điều phối đang cố gắng sắp xếp những sự việc để cho anh ấy có thể vận hành.

F: Liệu không có một hệ thống máy móc tuyển lựa, mà chọn lọc và gọi nó là sự suy nghĩ, cái trí, quả tim và vân vân? Đó không là chuyển động điều phối hay sao?

Krishnamurti: Chuyển động điều phối, chuyển động chọn lọc, chuyển động hội nhập, chuyển động tuyển lựa, gọi nó bằng từ ngữ gì bạn muốn, tất cả chúng đều mâu thuẫn lẫn nhau.

F: Tại sao anh nói chúng mâu thuẫn, bởi vì mỗi một chuyển động là một chuyển động độc lập?

D: Nhưng khi người ta sống, dường như chúng mâu thuẫn.

F: Nhưng mỗi chuyển động đang chuyển động trong cách riêng của nó.

P: Như 'F' nói, bất kỳ vị trí được cho nào, nếu một cái hiện diện, cái khác không hiện diện.

F: Vậy thì không thể có sự mâu thuẫn.

Krishnamurti: Khi một cái hiện diện, cái khác không hiện diện. Nhưng chuyển động điều phối cân nhắc hai chuyển động này – tôi muốn cái này và tôi không muốn cái kia.

F: Đó là toàn chuyển động của sự sống.

P: Chúng ta đã bắt đầu bằng cách nói rằng từ trước đến nay chúng ta đã thâm nhập vào chuyển động của cái trí. Liệu có một sự việc như chuyển động của quả tim?

B: Liệu nó là một chuyển động nuôi dưỡng? Liệu nó là một chuyển động duy trì – cái này mà chúng ta gọi là chuyển động của quả tim? Liệu cái này không cần thiết cho mục đích

thấy rằng chuyển động của bộ não không giữ nguyên tình trạng vô sinh, hay sao?

D: Chúng ta không ở trong lãnh vực của mâu thuẫn gì cả.

Krishnamurti: Mâu thuẫn không tồn tại khi một cái hiện diện, và cái khác không hiện diện, nhưng khi chuyển động điều phối nói tôi thích không có cái này nhưng có cái kia; vậy thì mâu thuẫn bắt đầu, sự đối nghịch như chọn lựa.

A: Nếu tôi chất đầy hận thù, vân vân, tôi không thể sử dụng hai bước vượt khỏi. Câu hỏi là, liệu chuyển động của quả tim khác biệt chuyển động của cái trí? Hay nó có chất lượng riêng của nó?

Krishnamurti: Đó là điều gì 'P' đang nói. Có chuyển động của cái trí, chuyển động thuộc trí năng, thuộc công nghệ; có chuyển động của quả tim và có chuyển động của bạo lực. Vậy thì có vô số chuyển động trong chúng ta và chuyển động điều phối chọn lựa một hay hai chuyển động để duy trì chính anh ấy. Từ đó câu hỏi kế tiếp là gì?

P: Liệu những chuyển động này song song với nhau? Tại cơ bản, chúng hoặc là một chuyển động hoặc là chuyển động khác.

Krishnamurti: Tôi không chắc lắm.

P: Liệu tại cơ bản chuyển động của bộ não là chuyển động kích thích những cảm xúc?

A: Mặc dầu người ta có lẽ không có cảm hận, tức giận thuộc cá nhân, khi tôi đi về Bengal, những cảm xúc nào đó xuất hiện và chúng là những phản ứng thuộc xã hội. Nhưng ngược lại để có tình yêu, ân cần là một chất lượng xác định của sự giàu có; một chất nuôi dưỡng; mà cái trí không thể trao tặng bạn, tôi không cần làm một việc gì cho nó.

D: Chúng ta đã đồng ý rằng sự nhận biết của bộ não là sự suy nghĩ.

Krishnamurti: Chúng ta hãy trình bày rõ ràng ý nghĩa của những từ ngữ. Chúng ta gì cảm xúc là sự phản ứng đến những hình thức khác nhau của sự kích thích.

Liệu sự nhận biết là một cảm xúc?

Lúc này, câu hỏi kế tiếp là gì? Bạn hỏi, liệu có hai chuyên động cùng những phân chia phụ của chúng; liệu chúng song song?

P: Song song có nghĩa tách rời ; chúng không bao giờ gặp gỡ.

Krishnamurti: Hay chúng thực sự là một mà chúng ta không biết?

P: Ví dụ như ham muốn. Anh sẽ đặt nó trong sự phân loại nào – cảm xúc hay suy nghĩ?

B: Ham muốn là từ quả tim.

P: Hãy sử dụng sự nảy sinh của ham muốn. Sau một lúc nó trở thành suy nghĩ. Anh sẽ đặt nó ở đâu?

A: Nó nảy sinh chỉ như một suy nghĩ.

F: Sự nảy sinh của ham muốn như một phản ứng thuộc cảm xúc ngay tức khắc của quả tim, không tách khỏi sự suy nghĩ. Cùng từ ngữ 'tức giận', quả tim đập nhanh hơn. Tất cả việc đó là một chuyển động.

Krishnamurti: Ham muốn, hận thù, tình yêu, chúng ta nói, là những chuyển động tinh thần và cảm xúc. Vì vậy có hai chuyển động này. Bạn hỏi, liệu chúng song song và vì vậy tách rời hay liệu tất cả nó là một chuyển động? Tôi không đang nói nó là như thế hay nó không là như thế.

P: Tôi nghĩ rằng đó không là một câu hỏi giá trị. Câu hỏi giá trị là, nếu chúng là hai chuyển động tách rời, liệu chúng mãi mãi không thể hòa hợp cùng nhau? Hay liệu chính là nguyên nhân của sự bất hạnh mà chúng ta khiến cho chúng tách rời?

F: Cái mà nhận biết khuôn mẫu là sự suy nghĩ. Cái mà nhận biết không-khuôn mẫu là cảm xúc.

P: Khoảnh khắc bạn đưa ra một câu nói như thế, hoặc đây là như thế đối với chúng ta, và thế là sự phân hai đã kết thúc, hoặc ngược lại nó là một lý thuyết.

Krishnamurti: Nó là một lý thuyết. Những kết luận, những công thức không có ý nghĩa gì cả. Tôi nói tôi không biết. Tôi chỉ biết hai chuyển động này, một chuyển động là chuyển động của sự suy nghĩ, trí năng, lý trí; chuyển động thứ hai là cảm thấy của tử tế, hòa nhã, đó là tất cả. Liệu chúng là hai chuyển động tách rời? Hay bởi vì chúng ta đã đối xử với chúng như hai chuyển động tách rời, toàn sự bất hạnh của

chúng ta, sự hỗn loạn của chúng ta nảy sinh. Bạn thấy, ‘P’, bạn có thể thấy lúc này chúng ta vẫn còn phân chia phần thân thể và linh hồn. Toàn khuynh hướng tôn giáo ở phương Tây cũng như ở phương Đông đã là sự phân chia của linh hồn và thân thể này và chúng ta đã duy trì điều đó và những quyển kinh thánh đã duy trì điều đó. Thật ra, nó là một trạng thái thuộc hệ thần kinh cơ thể, không phải một cái này hay cái kia, nhưng do bởi một chuyển động thuộc hệ thần kinh cơ thể mới sáng chế ra linh hồn, vân vân. Và vì vậy câu hỏi là, liệu chúng là hai chuyển động hay liệu chúng ta đã quá quen thuộc với sự suy nghĩ rằng hai cái này tách rời – thân thể và linh hồn – cho đến khi một người nào đó nói nó là một trạng thái thuộc hệ thần kinh cơ thể và tôi nói ‘vâng’, tôi hiểu rõ.

P: Nhưng làm thế nào anh có thể chối bỏ sự kiện rằng một mãnh liệt thuộc cảm xúc mang lại một chất lượng mới mẽ của sự hiện diện, một trải nghiệm trọn vẹn về điều gì người đó cảm thấy; một ý thức của hiểu rõ không nói nên lời?

Krishnamurti: Đùng vội mang vào điều đó. Chúng ta đang hỏi, liệu đây là hai chuyển động tách rời? Hay bởi vì chúng ta đã quá quen thuộc đến độ chúng ta đã chấp nhận rằng chúng là hai chuyển động tách rời? Nếu chúng không tách rời, một chuyển động đồng nhất mà bao gồm sự suy nghĩ như chuyển động của bộ não và chuyển động của quả tim là gì?

Bạn thâm nhập nghi vấn này như thế nào?

Tôi chỉ có thể thâm nhập nó từ sự kiện sang sự kiện. Tôi không thể có những lý thuyết về nó. Tôi thấy sự kiện của sự nhận biết. Tôi thấy sự kiện của chuyển động thuộc sự suy nghĩ. Và tôi hỏi khi không có chuyển động của sự suy nghĩ, liệu có một chuyển động mà không-từ ngữ? Liệu tôi đã giải thích rõ ràng?

Nếu có sự kết thúc hoàn toàn của sự suy nghĩ mà là chuyển động, liệu có một chuyển động mà là một chuyển động thuộc cảm xúc như tình yêu, hiến dâng, hòa nhã, ân cần? Liệu có một chuyển động tách khỏi sự suy nghĩ; sự suy nghĩ là ý nghĩa, sự giải thích, sự diễn tả bằng từ ngữ, vân vân? Hay khi chuyển động của sự suy nghĩ kết thúc mà không có bất kỳ ép buộc, liệu không có một chuyển động hoàn toàn khác hẳn mà không là chuyển động đó hay chuyển động này?

P: Đó là như thế, thưa anh, và tôi đang nói điều này rất rất do dự. Có một trạng thái khi nó hiện diện như thể là một loại thuốc tiên được giải phóng, khi một trạng thái đang trôi chảy cuộn cuộn; một trạng thái mà trong nó quả tim là vật duy nhất còn hiện diện ở đó – tôi đang sử dụng những ẩn dụ – và có thể có hành động trong trạng thái đó, đang làm trong nó, đang suy nghĩ trong nó, và mọi thứ trong nó, và có một trạng thái khi sự suy nghĩ đã kết thúc và cái trí rất rõ ràng và tỉnh táo, nhưng thuốc tiên không hiện diện.

Krishnamurti: Chúng ta hãy bám vào một điều. Chính xác, nhân tố của sự phân chia là gì?

P: Cái gì phân chia là một tiếp xúc bằng giác quan thực sự. Ở đây nó không là cái gì đó thuộc tinh thần. Có một lần tấn nào đó; một lần tấn rất thực tế.

Krishnamurti: Tôi không đang nói về điều đó. Nhân tố trong chúng ta mà phân chia một cái như chuyển động thuộc cảm xúc-biểu lộ và cái còn lại như chuyển động thuộc suy nghĩ-trí năng là gì? Tại sao có linh hồn và thân thể?

D: Anh sẽ công nhận rằng chính khả năng của trí năng thấy rằng có một chuyển động mà nảy sinh từ sự suy nghĩ và một chuyển động khác mà nảy sinh từ quả tim. Nó có thể quan sát được.

Krishnamurti: Tôi nói, tại sao có một phân chia?

D: Bàn tay khác cái chân.

Krishnamurti: Chúng có những chức năng khác hẳn.

D: Có chức năng của bộ não và có chức năng của quả tim.

A: Như trải nghiệm của tôi có thể biết được, khi chuyển động bằng từ ngữ kết thúc, có một nhận biết được toàn thân thể trong đó nội dung thuộc cảm xúc hiện diện và nó là cảm xúc thuần túy. Nó không còn suy nghĩ nữa, nhưng cảm xúc thuần túy.

P: Trong truyền thống có một từ ngữ được gọi là Rasa. Nó rất gần với điều gì Krishnaji nói. Nhưng Rasa là một từ ngữ cần được thâm nhập. Rasa là bản thể, nó là cái mà chứa đầy. Truyền thống đã phân biệt rõ những loại khác nhau của Rasa nhưng Rasa là bản thể; cái mà phong phú, cái mà thâm thấu.

D: Nó là cảm xúc.

P: Nó còn nhiều hơn nữa; rasa là bản thể.

Krishnamurti: Hãy sử dụng từ ngữ bản thể đó, hương thơm. Bản thể có nghĩa nó là gì. Lúc này điều gì xảy ra? Trong quan sát toàn chuyển động của suy nghĩ, trong quan sát nội

dung của ý thức, bản thể hiện diện từ quan sát đó. Và trong quan sát chuyển động của quả tim, trong sự nhận biết đó, có bản thể. Bản thể là giống hệt dù nó là cái này hay cái kia.

A: Đó là điều gì những người Phật giáo cũng nói.

Krishnamurti: Khi bạn sử dụng từ ngữ ‘bản thể’, nó là bản thể của tất cả những bông hoa mà sáng tạo hương thơm và chất lượng. Trong nhận biết toàn chuyển động của sự suy nghĩ như ý thức – ý thức cùng nội dung của nó mà là ý thức – và trong quan sát điều đó, trong chính quan sát điều đó là sự tinh lọc phía bên ngoài mà là bản thể. Đúng chứ? Trong cùng cách có sự nhận biết toàn chuyển động của thân thể, tình yêu, hân hoan. Khi bạn nhận biết tất cả điều đó, có bản thể và trong đó không có hai bản thể.

Bản thể phải hiện diện. Lúc này làm thế nào bạn sinh ra nó? Tinh lọc nó? Khi những bông hoa được tinh lọc, bản thể của những bông hoa là hương thơm.

D: Khi sự ô uế biến mất, nó là bản thể.

F: Có bản thể của tình bằng hữu, của thương yêu.

Krishnamurti: Không, không, tôi sẽ không sử dụng bản thể của tình bằng hữu, của ghen tuông. Không, không.

F: Anh có ý gì qua từ ngữ bản thể?

Krishnamurti: Chỉ quan sát. Tôi đã quan sát điều gì chúng ta đã thực hiện trong suốt những bàn luận này. Chúng ta đã quan sát chuyển động của sự suy nghĩ như ý thức; tổng thể của nó và nội dung của chuyển động là ý thức. Có sự nhận

biết chuyển động đó. Sự nhận biết là sự tinh lọc của chuyển động đó và sự nhận biết đó chúng ta gọi là bản thể mà là thông minh thuần khiết. Nó không là thông minh của tôi hay thông minh của bạn nhưng nó là thông minh, nó là bản thể. Và khi chúng ta quan sát chuyển động của tình yêu, hận thù, vui thú, sợ hãi, mà tất cả đều là cảm xúc biểu lộ, có sự nhận biết và, khi bạn nhận biết, bản thể hiện diện từ đó. Không có hai bản thể.

D: Ở đây tôi có nghi vấn. Sự liên hệ giữa bản thể như anh nhận biết nó và trạng thái độc nhất là gì? Tôi nghĩ chúng có thể thay đổi lẫn nhau.

Krishnamurti: Tôi nghĩ tôi muốn sử dụng từ ngữ bản thể hơn.

P: Những người thầy vĩ đại của thuật giả kim được gọi là rasa-siddhas.

D: Họ mà đã nghỉ ngơi trong rasa, đó là, những người mà đã đạt được, mà có sự hiện diện của họ trong đó.

Krishnamurti: Trong suốt những ngày này và trước đây, người ta đã nhìn ngắm chuyển động của sự suy nghĩ. Người ta đã nhìn ngắm nó, và nhìn ngắm nó mà không có bất kỳ chọn lựa nào và trong nhìn ngắm đó là bản thể; từ nhìn ngắm không-chọn lựa đó hiện diện bản thể của một cái và bản thể của cái còn lại. Vì vậy, bản thể này là gì? Liệu nó là một tinh lọc của những cảm xúc, hay liệu nó hoàn toàn không liên quan? Và tuy nhiên nó có liên quan đi vì nó đã được nhìn ngắm. Đúng chứ?

P: Vì vậy năng lượng mà là chú ý...

Krishnamurti: Năng lượng là bản thể.

P: Mặc dù đang vận hành trên vật chất, bản thể không liên quan đến cả hai.

Krishnamurti: Chúng ta hãy ắt đầu chậm chậm lại cùng bản thể. Nó không liên quan đến ý thức? Tôi đang giả sử rằng người ta đã quan sát ý thức.

Đã có một nhận biết sự chuyển động như ý thức, như sự suy nghĩ và nội dung của ý thức đó mà là thời gian và chính sự quan sát được điều đó, ngọn lửa của sự quan sát tinh lọc. Đúng chứ?

Trong cùng cách, ngọn lửa của sự nhận biết mang bản thể của chuyển động thuộc cảm xúc-biểu lộ. Lúc này bởi vì có bản thể này, nó có sự liên quan gì với cái đó và với cái này?

Tôi không biết liệu bạn thấy được điều này. Đó là nghi vấn của bạn. Đúng chứ? Không còn gì khác. Bản thể không liên quan gì đến bông hoa. Đúng chứ? Mặc dù nó là bộ phận của bông hoa, bản thể không thuộc về nó.

F: Thậm chí thuộc ngữ pháp nó không hoàn toàn đúng: mặc dù nó là bộ phận của bông hoa nhưng nó không thuộc về bông hoa.

Krishnamurti: Hãy theo dõi, thưa bạn, ngày hôm trước tôi thấy họ đang lột vỏ của một cái cây để làm một loại rượu nào đó; bản thể đó không là vỏ cây.

F: Nhưng nó ở trong vỏ cây.

D: Nó được nhận ra bởi sức nóng.

Krishnamurti: Sức nóng của sự nhận biết sinh ra bản thể. Vì vậy câu hỏi là gì? Liệu bản thể có liên quan đến ý thức? Chắc chắn không. Vì vậy toàn mấu chốt trong điều này là ngọn lửa của sự nhận biết và ngọn lửa của sự nhận biết là bản thể.

D: Nó sáng tạo bản thể và nó là bản thể.

Krishnamurti: Nó là bản thể.

P: Liệu sự nhận biết là sáng tạo, khoảnh khắc của sáng tạo?

D: Liệu chúng ta sáng tạo cái gì chúng ta nhận biết?

P: Sự nhận biết là sáng tạo?

Krishnamurti: Tôi không biết bạn có ý gì qua từ ngữ sáng tạo?

P: Mang vào hiện diện cái gì đó mà không hiện diện ở đó.

Krishnamurti: Liệu sự nhận biết là sáng tạo? Bạn có ý gì qua từ ngữ sáng tạo? Tôi biết sự nhận biết có nghĩa gì. Chúng ta hãy sử dụng từ ngữ đó. Tôi không biết ý nghĩa của sáng tạo là gì. Sinh ra một em bé? Làm bánh mì?

D: Không, tôi sẽ không nói điều đó. Chuyển động từ đây đến đó cũng là sinh ra.

Krishnamurti: Đừng thu gọn mọi thứ vào sáng tạo. Đi đến văn phòng không là sáng tạo. Bạn đang hỏi, sáng tạo là gì?

Tạo ra, sinh sản, sáng tạo cái gì đó mà trước kia đã không hiện diện. Khi chúng ta sử dụng từ ngữ ‘sáng tạo’, sáng tạo cái gì đó khác hẳn, sáng tạo một bức tượng, đưa vào hiện diện, điều đó có nghĩa gì? Nó là bản thể? Đưa vào hiện diện cái gì? Nó chỉ có thể đưa vào hiện diện hai sự việc: suy nghĩ hay cảm xúc.

D: Đưa vào hiện diện có nghĩa: bản thể thể hiện.

Krishnamurti: Tôi hỏi bạn sáng tạo có nghĩa gì? Tôi không biết. Đưa vào hiện diện cái gì đó mới mẻ hay đưa vào hiện diện trong cái khuôn của cái đã được biết.

P: Sáng tạo phải là đưa vào hiện diện cái mới mẻ, không phải cái cũ kỹ.

K: Vậy là, chúng ta hãy rõ ràng. Đưa vào hiện diện cái gì đó hoàn toàn mới mẻ. Tại mức độ nào? Quan sát nó. Tại mức độ thuộc giác quan, tại mức độ thuộc trí năng, tại mức độ thuộc ký ức; ở đâu? Đưa vào hiện diện cái gì đó mới mẻ; ở đâu? Để cho bạn thấy nó, để cho bạn có thể hình dung nó? Người ta đã chế tạo động cơ phản lực bởi vì anh ấy đã quen thuộc với piston, động cơ đốt cháy bên trong, liệu công việc đó hoàn toàn mới mẻ? Vì vậy, khi bạn nói đưa vào hiện diện cái gì đó hoàn toàn mới mẻ, tại mức độ nào?

P: Tại mức độ thuộc giác quan.

K: Tại mức độ thuộc giác quan? Liệu bạn có thể vẽ một bức tranh mới mà không-từ ngữ? Liệu bạn có thể vẽ cái gì đó hoàn toàn mới mẻ? Mà là, liệu bạn có thể đưa vào hiện diện

cái gì đó mà không là tự-diễn tả? Nó không là mới mẻ nếu nó là tự-diễn tả.

P: Nếu sáng tạo là cái gì đó hoàn toàn mới mẻ mà không liên quan gì đến bất kỳ tự-diễn tả nào, vậy thì có thể tất cả tự-diễn tả kết thúc, tất cả sự thể hiện kết thúc.

K: Chờ đã, chờ đã.

P: Tôi sẽ nói rằng bởi vì không tồn tại bất kỳ thứ gì mà không là tự-diễn tả...

K: Đó là điều gì tôi muốn nhắm đến. Cái người mà đã chế tạo động cơ phản lực – tại khoảnh khắc anh ấy khám phá nó, không có tự-diễn tả. Anh ấy diễn giải nó thành tự-diễn tả. Nó là cái gì đó được khám phá, sau đó nó được sắp xếp thành một công thức. Tôi chỉ biết rằng ngọn lửa của sự nhận biết đã sáng tạo bản thể, và lúc này câu hỏi là, liệu bản thể đó có bất kỳ sự diễn tả nào? Liệu nó sáng tạo bất kỳ thứ gì mới mẻ?

D: Nó sáng tạo một nhận biết mới mẻ.

K: Không. Không có sự nhận biết mới mẻ. Ngọn lửa là sự nhận biết. Luôn luôn, ngọn lửa là ngọn lửa. Một khoảnh khắc ngọn lửa thuần khiết của sự nhận biết, sau đó bị quên lãng, và lại nữa ngọn lửa thuần khiết của sự nhận biết, sau đó bị quên lãng. Mỗi lần ngọn lửa đó là mới mẻ.

D: Sự nhận biết tiếp xúc vật chất, và có một bùng nổ và có một đột biến. Lúc này, cái mà trôi dạt từ nó, anh không thể giả thiết. Nó là sự khám phá của động cơ phản lực.

K: Chúng ta hãy giải thích nó theo cách này. Trong bản thể đó có hành động, bản thể đó không quan tâm đến tự-diễn tả. Nó quan tâm đến hành động. Lúc đó hành động là tổng thể, không từng phần.

P: Tôi muốn đặt ra một câu hỏi nữa. Sự thể hiện của... này.

Krishnamurti: Mà là hành động.

P: Nó có sự tiếp xúc với vật chất.

Krishnamurti: Có hành động.

A: Đến máu chốt của sự nhận biết, chúng tôi theo cùng anh.

Krishnamurti: Không, thưa bạn. Bạn phải thâm nhập thăm thẳm thêm nữa. Có một nhận biết mà là ngọn lửa, mà đã tinh lọc bản thể. Bạn không thể nói, tôi đã nắm được nó. Chỉ có bản thể. Lúc này, bản thể đó hành động hay có lẽ không hành động. Nếu nó hành động, nó không có những biên giới nào cả. Không có 'tôi' đang hành động. Chắc chắn.

P: Chính cái đó là sáng tạo. Sáng tạo không là cái gì khác tách khỏi cái đó.

Krishnamurti: Chính sự diễn tả của bản thể đó là sáng tạo trong hành động, không phải hành động mới mẻ hay hành động cũ kỹ. Bản thể là sự diễn tả.

P: Lúc đó sự nhận biết cũng là hành động.

Krishnamurti: Dĩ nhiên. Thấy vẻ đẹp của nó. Quên hành động. Thấy điều gì đã xảy ra trong bạn.

Sự nhận biết mà không có bất kỳ phẩm chất nào là một ngọn lửa. Nó tinh lọc bất kỳ thứ gì nó nhận biết. Bất kỳ thứ gì nó nhận biết, nó đều tinh lọc bởi vì nó là ngọn lửa.

Nó không là một nhận biết thuộc giác quan. Khi có nhận biết đó mà tinh lọc từng giây phút, khi bạn nói tôi là một người dốt nát, nhận biết điều đó – và trong nhận biết đó có bản thể – bản thể đó hành động hay nó không hành động, phụ thuộc vào môi trường, phụ thuộc vào nó ở đâu; nhưng trong hành động đó không có ‘cái tôi’, không có động cơ gì cả.

Bombay, ngày 19 tháng 2 năm 1971

Ông Không: bắt đầu đọc-ghi âm: 01-3-2010

Ô. Q bắt đầu đánh máy: 02-3-2010

Ô. Q đánh máy xong bản nháp: 23-9-2010

Ông Không:

Bắt đầu sửa ngày 7 tháng 12 năm 2010

Sửa xong lần một ngày 27 tháng 12 năm 2010

Sửa xong lần hai ngày 10 tháng 1 năm 2011

Sửa xong lần ba 15:52 ngày 18 tháng 1 năm 2011

Sửa lần cuối 14:00 ngày 24 tháng 4 năm 2011

Đã dịch: [\[www.jkrishnamurtiongkhong.com\]](http://www.jkrishnamurtiongkhong.com)

- 1 – Sổ tay của Krishnamurti (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Krishnamurti's Notebook
- 2 – Ghi chép của Krishnamurti (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Krishnamurti's Journal
- 3 – Krishnamurti độc thoại (Dịch 2006 - Sửa 3-2013)
Krishnamurti to Himself
- 4 – Ngẫm nghĩ hàng ngày cùng Krishnamurti
Dịch 2005 - Sửa 3-2013
Daily Meditation with Krishnamurti
- 5 – Thiền định 1969 (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Meditation 1969
- 6 – Thư gửi trường học (Dịch 7-2008 – Sửa 3-2013)
Letters to Schools
- 7 – Nói chuyện cuối cùng 1985 tại Saanen
Dịch 2007 - Sửa 2012
Last Talks at Saanen 1985
- 8 – Nghĩ về những điều này (Dịch 2006 - Sửa 3-2013)
Think on these things
- 9 – Tương lai là ngay lúc này (Dịch 9-2008)
The Future is now
- 10 – Bàn về Thượng đế (Dịch 10-2008)
On God
- 11 – Bàn về liên hệ (Dịch 2008)
On Relationship
- 12 – Bàn về giáo dục (Dịch 2007 - Sửa 10-2012)
On Education
- 13 – Bàn về sống và chết (Dịch 2-2009)
On living and dying
- 14 – Bàn về tình yêu và sự cô độc (Dịch 2-2009)
On Love and Loneliness

- 15 – Sự thức dậy của thông minh- Tập I/II
Dịch 2009 - Sửa 2-2013
The Awakening of Intelligence
- 16 – Bàn về xung đột (Dịch 4-2009)
On Conflict
- 17 – Bàn về sợ hãi (Dịch 7-2009)
On Fear
- 18 – Vượt khỏi bạo lực (Dịch 6-2009)
Beyond Violence
- 19 – Bàn về học hành và hiểu biết (Dịch 8-2009)
On Learning and Knowledge
- 20 – Sự thức dậy của thông minh-Tập II/II
Dịch 2009 – Sửa 2-2013
The Awakening of Intelligence
- 21 – Nghi vấn không đáp án (Dịch 2009)
The Impossible Question
- 22 – Tự do đầu tiên và cuối cùng (Dịch 4-2010 - sửa 2013)
The First and Last Freedom
- 23 – Bàn về kiếm sống đúng đắn
Dịch 1-2010 - sửa 3-2013
On Right Livelihood
- 24– Bàn về thiên nhiên và môi trường (Dịch 5-2010)
On Nature and The Environment
- 25– Tương lai của nhân loại (Dịch 5-2010)
The Future of Humanity
- 26– Sự kết thúc của thời gian (Dịch 5-2010)
The Ending of Time
- 27– Sống chết của Krishnamurti (Dịch 2009)
The Life and Death of Krishnamurti
A Biography by Mary Lutyens
- 28–Trách nhiệm với xã hội (Dịch 6-2010)
Social Responsibility
- 29– Cá thể và xã hội (Dịch 7-2010)
Individual & society

- 30- Cái gương của sự liên hệ (Dịch 11-2010)
The Mirror of Relationship
- 31- Bàn về cái trí và suy nghĩ (Dịch 8-2010)
On mind & thought
- 32- Tại sao bạn đang được giáo dục? (Dịch 2-2011)
Why are you being educated?
- 33- Bàn về Sự thật (Dịch 3-2011)
On Truth
- 34- Tiểu sử của Krishnamurti – Tập I/II (Dịch 5-2011)
Krishnamurti's biography by Pupul Jayakar
- 35- Tiểu sử của Krishnamurti – Tập II/II (Dịch 6-2011)
Krishnamurti's biography by Pupul Jayakar
- 36- Truyền thống và Cách mạng (Dịch 7-2011)
Tradition & Revolution
- 37- Khởi đầu của học hành (Dịch 8-2011)
Beginnings of Learning
- 38- Giáo dục và ý nghĩa của sống (Dịch 9-2011)
Education and Significance of Life
- 39- Cuộc đời trước mặt (Dịch 10-2011)
Life Ahead
- 40- Gặp gỡ sự sống (Dịch 11-2011)
Meeting Life
- 41- Giới hạn của suy nghĩ (Dịch 12-2011)
The Limits of Thought
- 42- Lửa trong cái trí (Dịch 2-2012)
Fire in the mind
- 43- Nói chuyện tại Nhà bếp (Dịch 2011)
1001 Bữa trưa cùng J. Krishnamurti
The Kitchen Chronicles
1001 Lunches with J. Krishnamurti
- 44- Nói chuyện cùng sống Tập I/III (Dịch 2012)
Commentaries on living-First Series
- 45- Bàn về tự do (Dịch 12-2012)
On Freedom

46-Thâm nhập Thấu triết (Dịch 3-2013)

Exploration Into Insight

47- Nói chuyện cùng sống Tập II/III (Dịch 3-2013)

Commentaries on living - Second Series

48- Nói chuyện cùng sống Tập III/III (Dịch 4-2013)

Commentaries on Living-Third Series